

Division PJ 5302

Section M 33

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Princeton Theological Seminary Library

Prospectus

of the first three Volumes of

CLAVIS LINGUARUM SEMITICARUM

Edited by **Hermann L. Strack.**

Publisher: C. H. Beck (Oskar Beck) Munich
David Nutt, London G. E. Stechert & Co., New York

Vol. III. (English Edition.)

Grammar of the Aramaic Language of the Babylonian Talmud

Grammar, Chrestomathy and Dictionary

by

Dr. Max L. Margolis

Professor at Dropsie College, Philadelphia, Pa.

1910. 300 pages. Price, cloth 10 sh net = 3 \$ net

The Babylonian Talmud, usually simply called Talmud, is the most essential source of the Jewish religious law and, therefore, for the Jews, the most important book next to the Old Testament. Moreover, it is a voluminous Encyclopedia of the whole knowledge and thought of the Babylonian Jews during five centuries, and a mine of ingenious and wily or otherwise remarkable sayings. Folk-lorists, searchers after fairy tales and others may find in the Talmud much to interest them. Finally the language ought to attract the attention of the Semitic linguist, for it is by no means the promiscuous pell-mell it seems to be in the

various editions, not only the modern ones. It is the East-Aramaic spoken in Upper Babylonia until the Arabian tongue got the ascendancy, and it is closely allied to the Mandaic on the one hand and to the Syriac on the other.

Dr. Max Margolis, a scientist, whose first studies were made in Germany, and who, after having held a professorship at different universities and colleges of the United States of North-America, and being still actively engaged there, now comes forth with the first scientific presentation of this important language. His researches are based on studies extending upwards of twenty years. Even the last work preceding his, the assiduous work of C. Levias (1900), was compiled without the help of manuscripts. Dr. Margolis, on the contrary, has availed himself for the production of reliable texts not only of the first Venetian print of the Babylonian Talmud, but also of the manuscripts in Florence, Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, and Munich, besides other resources hitherto used very little or not at all.

The greater part of the Grammar is, of course, devoted to the Morphology (page 16—61), but the Syntax is also dealt with exhaustively (page 62—97). The most important literature is mentioned on page 97 ff.

The Chrestomathy is arranged like Strack's Hebrew Grammar: it begins with single forms and sentences arranged according to grammatical rules; the connected texts which are following (page 34—83) offer an abundance of interesting materials. With the object of universal introduction into the contents of the Talmud some specimens of the Halaka have also been introduced.

The Dictionary, containing no less than 101 pages, with all the forms vocalized, will be well serviceable also for the reading of other texts.

Professor Margolis' book forms the third volume of the

CLAVIS LINGUARUM SEMITICARUM

edited by the well known Hebrew Scholar, Hermann L. Strack, D. D., Ph. D., Professor of Theology, Berlin, University.

The first two volumes of this series, which is in careful preparation since a number of years, are also published (in German) by C. H. Beck (Oskar Beck, Munich 23).

Vol. I.

Hebrew Grammar

with Chrestomathy and Dictionary

by

Hermann L. Strack

Ninth Edition, carefully revised and augmented 1907. 288 pages. 8°.

Price, cloth M. 4.—

This Grammar is universally acknowledged as being of high scientific value and as practically arranged. In consequence it has been repeatedly imitated. At the end there are to be found ample statements as to literature and (in transliteration) Arabic Paradigms. The Chrestomathy, besides exercises for reading and for translation from Hebrew and into Hebrew, contains some non-vocalized texts and grammatical explanations not only to 42 historical and 4 prophetic chapters, but also to 23 psalms. Thus it surpasses in contents many voluminous books.

„Wonderfully compact and exact.“ *(S. R. Driver, Oxford.)*

Scientifically independent; extensive erudition successfully united with practical experience. *(Theol. Literaturblatt.)*

Most cautious and diligent work proceeding from many years' teaching experience. *(Liter. Rundschau für das kathol. Deutschland.)*

Highly reputed by reason of its correctness, abundance of material and suitable conciseness of expression.

(Theolog. Revue 1907, Nr. 10, Münster in W.)

Fine union of brightness of representation and scientific precision.

(Evangelische Kirchenzeitung.)

Brief and succinct in expression, practical in the distribution of the materials, and above all scientifically sound.

(Zeitschrift für den evangelischen Religionsunterricht.)

Extraordinarily great pedagogic experience . . . sound scientific treatment. An excellent Chrestomathy. *(Südwestdeutsche Schulblätter.)*

Vol. II.

Babylonian (Assyrian) Grammar

With Chrestomathy and Dictionary

(in Transliteration)

by

Arthur Ungnad, Dr. ph.

Professor of the Semitic Languages in Jena.

1906. 172 pages. Price, cloth M. 3.50.

This little Grammar serves as an aid to historians and theologians by teaching to understand transliterated texts; besides it is a linguistic guide for young Orientalists in the study of the cuneiform texts. It is reliable and practical.

(*Br. Meissner, Deutsche Literatur-Zeitung.*)

A brief Babylonian (Assyrian) Grammar, without cuneiform characters, enabling the student easily to comprehend transliterated texts without the help of others, making him thereby independent of the more or less correct translations, is a boon to be very thankful for. The grammar by Friedrich Delitzsch is too voluminous and — to expensive. We, therefore, thank Professor Dr. Strack for having induced the author to make us a present with this booklet.

(*Theolog. Literaturblatt.*)

Herm. L. Strack, Introduction into the Old Testament, inclusive of Apocrypha and Pseudoepigrapha. With detailed statements of the literature. Sixth, newly revised (German) Edition. 1906. 264 pages large 8°. Price cloth M. 4.80.

In a comparatively narrow limit not only much, but very much.

(*Biblische Rundschau für Theologie.*)

Affords a splendid insight into the present state of the Old Testamentary science.

(*Korresp.-Blatt für die ev.-luth. Geistl. in Bayern.*)

The best compendium guide on the Old Testamentary introductory questions.

(*Literarische Rundschau. Hannover.*)

Truth and nothing else is earnestly searched for here. Perfectly calm and dispassionate exposition.

(*Zeitschrift für d. evang. Relig.-Unterricht.*)

Owing to its thoroughness and diversity this work may be designated as a first-class production.

(*Evangelische Kirchenzeitung.*)

We know of no book giving information in so short and exhaustive a manner on all questions belonging to the subject matter, and offering such careful proofs of literature.

(*Prof. Dr. Nuelsen, Deutsch-amerikan. Theol. Zeitschrift.*)

CLAVIS
LINGUARUM SEMITICARUM

EDIDIT
HERMANN L. STRACK

PARS III
THE ARAMAIC LANGUAGE
OF THE BABYLONIAN TALMUD

BY
MAX L. MARGOLIS

- I. GRAMMAR
II. CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

ENGLISH EDITION

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBÜCHHANDLUNG
OSKAR BECK

1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE
OF THE
BABYLONIAN TALMUD

GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

BY

✓
MAX L. MARGOLIS, PH. D.

PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK

1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

Printed by Fischer & Wittig in Leipzig.

TO MY WIFE

IN LOVE AND GRATITUDE

PREFACE

As far back as 1894, Professor HERMANN L. STRACK, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. STRACK urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of JUDAH SENI'S יהודה יעלה, ISRAEL MICHELSTÄDT'S מלין דרבנן, MOÏSE SCHUHL'S *Sentences et proverbes du Talmud*, and MOSES LEWIN'S *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche*, and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from RABBINOVICZ' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of NÖLDEKE in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpointed texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in MIELZINER's *Introduction* and in BACHER's *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the *‘ARUK*, in *HANANEL*, *RASHI*, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to Dr. VON LAUBMANN, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, Dr. LEIDINGER, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi Dr. S. H. MARGULIES for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor STRACK who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr OSCAR BECK, head of the publishing firm of C. H. BECK in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

	Page
§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic	1
§ 2. Script and Orthography	3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization	7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes	8
§ 5. The Vowels and their Changes	10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence	15
§ 7. The Accent	15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun	16
§ 9. Demonstrative Pronoun	17
§ 10. Relative Pronoun	18
§ 11. Interrogative Pronoun	18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks	19
§ 13. Nouns with Shortened Stem	19

	Page
§ 14. Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation	22
§ 15. With the Middle Radical Geminate	22
§ 16. With Prefixes	25
§ 17. Pluriconsonantal Stems	25
§ 18. Denominatives formed by means of Afformatives .	26

(b). Inflection (§ 19—22).

§ 19. Inflectional Endings	27
§ 20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection	29
§ 21. Pl. fem. from Masculines and conversely	30
§ 22. The Noun with Pronominal Suffixes	32
§ 23. Numerals	32

C. Particles (§ 24—26).

§ 24. Adverb	34
§ 25. Prepositions	34
§ 26. Conjunctions	35

D. The Verb (§ 27—41).

§ 27. The Modification of the Stem	35
§ 28. Inflectional Elements	36
§ 29. Perfect	37
§ 30. Imperfect, Imperative, and Infinitive	38
§ 31. The Participles	40
§ 32. Itpe ^{el}	41
§ 33. Pa ^{el}	43
§ 34. Itpa ^{al}	45
§ 35. Af ^{el}	46
§ 36. Ittaf ^{al}	47
§ 37. Verbs ע"ב	48
§ 38. Verbs ע"ו	50
§ 39. Verbs ל"ו	56
§ 40. Pluriconsonantals	56
§ 41. The Verb with Objective Suffixes	57

III. Syntax (§ 42—74).**A. The Noun (§ 42—54).**

	Page
§ 42. The Neuter.	62
§ 43. St. absol. and determ.	62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive	63
§ 45. Coordination	65
§ 46. Construction of כֹּל	66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition.	67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun	68
§ 49. Demonstrative Pronoun	70
§ 50. Interrogative Pronouns	71
§ 51. Relative Pronoun	72
§ 52. Numerals	73
§ 53. Adverbial Expression	74
§ 54. Prepositions	74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender	75
§ 56. The Perfect	76
§ 57. The Imperfect	77
§ 58. The Participle	79
§ 59. The Imperative	82
§ 60. The Infinitive	83
§ 61. Government of the Verb	84
§ 62. אִינִי	86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula	87
§ 64. The Casus Pendens	88
§ 65. Concord of the Parts of Speech	89
§ 66. The Order of Words	89
§ 67. Negative Sentences	90
§ 68. Interrogative Sentences	91

D. Compound Sentences (§ 69—73)		Page
§ 69.	Copulative Sentences	92
§ 70.	Attributive Relative Sentences	94
§ 71.	Conjunctive Relative Sentences	95
§ 72.	Indirect Interrogative Sentences	96
§ 73.	Conditional Sentences	96
Literature		97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I.	Forms and Sentences	1*
II.	Connected Texts	34*
	A. Earlier Language	34*
	B. Later Language	37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-
stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A.	Aramaic Glossary	84*
B.	Hebrew Glossary	180*

Abbreviations and Signs.

---

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
- G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
- H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
- K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
- M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
- M₁ = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
- B = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
- Ar^M = 'Aruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut* || Ar^{Vp} = 'Aruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
- Han^M = Ḥanan'el cod. hebr. 227, München.
- Ra^M = Raši; RŠb^{MM} = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 216, München.
- En = 'En Ia'akob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
- Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
- Teš-geon = Tešubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = 'Arakin || A.z. = 'Aboda zara.
- Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beṣ(a). || B. k = Baba ḵamma || B. m. = Baba meši'a.

Chr. = Chronik (*Chronicles*).

Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).

Erub = 'Erubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).

Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Giṭ(ṭin).

Ḥag(iga). || Ḥul(lin).

Jb = Hiob (*Job*). || Je(remias) || Ieb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).

Ker(itot). || Ket(ubot). || Kid(ḏuśin).

Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(ziner),
cf. p. 97. || M. K. = Mo'ed Kaṭon ||

Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).

p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, prae-
mittunt. || Ps(almus).

Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš
ha-šana.

Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status
determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).

Taan = Ta'anit || tr = transfert.

* = prima manus || > = omittit, omittunt.

c = corrector. || mg = margo || t = textus.

h = hebraice. || p = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. 1. Its Place in General Aramaic.

By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

This framework, which belongs to the editors *b* (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (*Āmōrā'ē*, *Sābōrā'ē*) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Neharde'a, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Temura, Keritot, Me'ila, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38^a; Sanh 95^a a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Ta'anit*; (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11^b; (*d*) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (*e*) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Hiyya, Bar Kappara, Johanan, etc.); (*f*) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

In the present work the earlier language, no less than *e* the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography.

2.

The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

In contrast with BA., it is to be noted that ש has *b* been replaced by ס in סגי, סים, סיטרא, אסתכל. ש is kept in עשבא, שבע, שמאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the fllg. instances: בשרא and ביסרא; עשר, עשרה, עשרי, עשרין but סר, etc.; סהדי and שהדי; סטנא and שטנא; סני and בשיבותיה; סערתא and שערתא.

ה als a vowel letter is the rule exactly as in BA. *c* after א: מאה, חקלאה, גינאה, ארמאה, etc. In the absol.

st. of the f. sg. ה is rare: מָלָה (but also מָלָא), אַרְבַּעַה, חֲמִשָּׁה, עֶשְׂרֵה; more frequently it occurs in 3 sg. f. of the perf. (שִׁילָה, שָׁדְרָה, קָמָה, רָקָה, יִלְדָה, שָׁמְעָה, שָׁקְלָה, סָבְרָה) and in the pt. sg. f. (מִנְסַכָּה, מִזְבֵּנָה, אִזְכִּינָה, אוֹשְׁלָה, אִפְיָקָה, אַחַתָּה) and in the pl. f. (שִׁיבָה); but even there א will be met with ordinarily. In verbs לוֹ"י we find ה only in הוּהָ (occasionally also הוּא). ה is extremely rare in the st. d. m. sg.: גְּבֻרָא רַבָּה, אַרְעָה, אֹרְחָה.

d Occasionally א represents a quiescent ה (§4*m*): כּוּלָא, etc. רִישָׁהּ = רִישָׁהּ = רִישָׁהּ; גְּבֻרָהּ = גְּבֻרָהּ = גְּבֻרָהּ.

e In the middle of a word a radical א, though quiescent, is always expressed in the words מֵאֵתָן, מֵאֵי, שְׂמֵאלָא. Elsewhere א may and may not be written; thus we find מִסְּאֵנָא and מִסְּנָא, מֵאֵנִי and מֵאֵנִי, עֵאֵנִי and עֵנָא, צוּרָא and צוּרָא(וֹ) אֵרִיָּה, עֵנָא and עֵאֵנִי. The same holds good of א taking the place of ע (§4*e*): תּוּלָאֵנָא and תּוּלָנָא.

f א as a vowel letter in the middle of a word for *ā* (after the fashion of Arabic) is only occasionally found in Occidental prints and MSS.; thus universally: אֹרִיאָן; בּוּטָאשִׁי; H: אַחַתָּא; G: גְּבִיאַת, עֲלִיאַתָּא, מִסְּרָגָאן, קֶאֱקִי; M: כּוּדְנִיאַתָּא, אִילוּאַתָּא, אַרְעָאֵתָּא, בְּנֵאֵתָּא, (בּוּטָאשִׁי); M: כְּנִישָׂאֵתָּא, חֲרָאֵתָּא, קֶרְנֵאֵתָּא; M₁: שְׂאֵרָו, מִלְּכָאֵתָּא, רִיבּוּאָן, סְאֵבִי, גֵּאֵנּוּ, שְׂדִיאָן, אַתָּאֵת. Universally for *a* in מֵאֵן „who?” (rarely מֵן); there is, on the other hand, no fixed rule when the vowel is followed by ר (and preceded by ו or י: שׂוּוּר, but שׂוּוּרָא; H: מִשׂוּוּרָא, but מִשׂוּוּר; H: תִּשׂוּרָא, but תִּשׂוּר; HM: סִייר, but סִיירָא; otherwise אַגְרָא, etc., where the absence of י, as in גְּרִימָא, שְׂבִיקָא, etc., sufficiently indicates the pronunciation); cf. also מֵאֵן כְּאֹוִי, M, פֶּאֶחָא, M, אַתָּאֵן, M, כְּאֹוִי. The common and incorrect pronunciation

with *kames* is indicated by *ס* in טאבי H, טאשי M₁, תאנא G = טַבִּי, טַיִשִּׁי, תַּנָּא.

ו and י designate universally the long vowels (whether *g* of Semitic or Aramaic origin) $\bar{u}$, $\bar{o}$, $\bar{e}$, $\bar{i}$. In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רישא, ריימר, etc. (BA. רִישָׁא, רִימָר, etc.). Cf. also תהוי, etc., for BA. תְּהוּא. Note, however, יהא (also יהי), תהא = יְהֵא, תְּהֵא; יבבה = יְבֵבָה cf. BA. אַתָּה, etc.

Consonantal ו und י are written וו, יי; e. g., גווא, גווי, גיינא, גוידין, גייח, רווחא, גייסא = גוּוּא, גוּידִין, גוּיחַ, גוּיסַא. Before or after *ס* as vowel letter the repetition is unnecessary (cf. §f). Defective writing in general is the rule in the older MSS. (GHM₁) and frequently also in B (particularly in Ber); e. g., מניכו, כוי, כותא, גווא, קים, חויה, גיח, חויה, מניכו, גוי, פותא, גווא, קים = גיח, חויה. When ו is immediately preceded or followed by י, only one of the two is written twice; thus ווי, לוויך, גוייתא, ווי = לישויה, גווייתא, לישויה, לויך, גוייתא, ווי. (Less frequently: גווייתא.) Similarly, ו is expressed but once after י as a vowel letter (§g): חויר, חוירא = חוירא, חוירא.

At the end of certain forms of לו"י roots (nominal *i* formation *fa^{al}*, §15b; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22b) -*ai* is expressed by י, e. g., בנאי = בני, חואי = חוי, חדאי = חדי, בנאי = בני, e. g., בעיי = שמי; but occasionally also by יי, e. g. בעיי (MM₁) = בעי, צלי = צלי, בנתי = בנתי. Observe that B. k. 17^b H vocalizes שנאי; very likely, however, the word was pronounced שְנֵאִי. In the *fa^{al}* formations *ס* appears to have crept in from the plural; cf. §20j.

j   ו resp. י for the short vowels *u*, *i* (*e*) is employed with utmost economy by **⚭** in Ber, and on the other hand with utmost extravagance by **M** throughout. Examples of extreme cases: כָּלָהּ = כָּלָהּ (unless כָּלָהּ was intended), כָּלִי = כָּלִי — הִידוּא, הִידוּא apparently = הִידוּא, הִידוּא. In **GHM**₁ *u* may be said to be expressed almost universally; e. g., הוּמַר, הוּמַר = הוּמַר, הוּמַר; defective writing is rare: דַּחַק, דַּחַק, perhaps to be read דַּחַק, דַּחַק. Before a geminated consonant the vowel letter is predominantly expressed, e. g., G: אִתְנָה = אִתְנָה, אִתְנָה = אִתְנָה, אִתְנָה (but מִיבַעֲי, לִיבָה = לִיבָה, אִתְנָה = אִתְנָה, (מִלְתָּה = מִלְתָּה, מִלְתָּה (by the side of מִלְתָּה, מִלְתָּה (by the side of מִלְתָּה = מִלְתָּה, etc.; H: הוּרָא = הוּרָא, מִנְיָהּ = מִנְיָהּ, מִנְיָהּ = מִנְיָהּ, מִנְיָהּ = מִנְיָהּ, מִנְיָהּ = מִנְיָהּ, מִנְיָהּ = מִנְיָהּ, etc.; M₁: רִיבּוּעָא = רִיבּוּעָא, מִלִּי = מִלִּי, לִתְבוּן = לִתְבוּן, etc. After the preposition **ו** we find as a rule no vowel letter (even in **M**); note, however, מִיגוּ = מִיגוּ (for מִיגוּ), etc. Elsewhere (in closed syllables not formed through gemination) defective writing is favored in particular by **H**, e. g., אִשְׁתַּעוּ = אִשְׁתַּעוּ, בּוּעָא = בּוּעָא, גִּשְׁרִי (and מִשְׁחָא = מִשְׁחָא, וּמִנָּא (and וּמִנָּא) = וּמִנָּא, גִּשְׁרִי = גִּשְׁרִי; לִשְׁנָא = לִשְׁנָא, בִּרְכִיָּה = בִּרְכִיָּה, אִתְהַפֵּךְ = אִתְהַפֵּךְ, etc. On the other hand, defective writing is met with occasionally also in **⚭** (in other parts than Ber), even in **M**. By means of vowel letters the fixing of grammatical forms is facilitated. Hence the unique value of **MS. M**.

k   The long vowels *o*, *e* originating in certain

accentual and syllabic conditions are, with the exception of **ב** in Ber, almost universally expressed by ו resp. י.

י very frequently indicates a reduced vowel.^l After **א** it may represent ֿֿֿ (or ֿֿֿ): **אִינֶשׁ** = **אַנֶשׁ** (**אַנֶשׁ**), **אִינִישׁ** = **אַנִישׁ**, **אִיילֶו** = **אַילֶו**. Once I find in M_1 : **לִיבִינֶן**, i. e. with artificial gemination (§50), = **לִבִּנֶן**. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in **עִיבִיד** for **עִבִיד**, **עִיבִידו** for **עִבִידו**. Perhaps the vowel letter merely indicates ֿֿֿ , in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: **אנש**, **עבִידו**.

Word-division. The compound numerals for 11—19^m are written indifferently as one or two words; cf. §23. **קא** (§38) is very frequently joined to the next following word (**א** then drops out), so esp. in M .

Abbreviations, particularly frequent in **ב** M , areⁿ indicated by a stroke ('). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: **אִס** = **אומר**; **גמל** = **גמליאל**. י, represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization.

3.

In addition to the vowel letters (§2c—k), the vocalized texts of BA. and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. The Consonants and their Changes.

- a* 1. (a) Laryngeals: א ³, ה *h*, ח *h*, ע ³.
- b* (b) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *k* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *t* (Dentals); ש(ש) *s*, ש *š*, צ *s*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר (Sonorous Sounds); ו *u*, י *i* (Non-syllabic Vowels).
- c* 2. ה, ע(ק), ד(ז), ת, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.
- d* א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is הקלאה from *חקליא.
- e* The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, etc.; אבא, אודי, אטמא, אמד „dive“, א = על (§ *j*), אד = עד, etc.
- f* Intervocalic א (ע) appears as י: שיילו = שִׁילוּ, שִׁירָת = שִׁירָת, סיאר = סִיָר, סִיָם = סִיָם, etc., for *שִׁאָלוּ, *שִׁאָרָת, *סִיָרָם.
- g* ב may become ו, e. g., צוּתא by the side of צבתא (cf. also § *h*).

תִּרִין (orig. *תנין) and כּוּכְבָּא (orig. *כבכבא, §g) are *h* early examples of dissimilation. Other exx. in Talmud. Aram.: נַחְמָא by the side of לַחְמָא; the reduplicated formations דַּדְּקִין and דַּדְּקִי by the side of דַּקְדַּקְתָּא; שׁוּשְׁמְנָא; דַּבְּדַבָּא *; לַבְּלַבָּא * (for דוּדַבָּא) orig. *; שׁוּשְׁמְנָא (§5*h*); שְׁלִשִּׁילְתָּא for שׁוּשִׁילְתָּא; קִילְקִילְתָּא by the side of קִילְתָּא. The simplification may take place at the end: יִרְקִרְתִּי, קִילְקִתָּא.

Metathesis takes place in the *Itpe.* and *Itpa.* in the *i* groups *תִּשׁ, *תִּס, *תִּצ, *תִּו, which are transformed to שֵׁת, סֵת, צֵט, וֹד (in the last two examples at the same time partial assimilation).

Exx. of total assimilation: (*a*) progressive: מִישַׁב *j* = אִיתְמַר, אִתְיַחַד = אִתְחַד (but מִשְׁאַל), מִשְׁאַב = מִשַּׁב for אִתְמַר *; קִינִיָּה = קִינָה (but מִתְאַמְרָא *), אִתְאַחַד * for אִתְמַר = פִּקָּא, פִּיקָא = בִּיזְעִי but בִּיזְעָא = בִּיזָא, בִּיזָא for בִּיזְעָא by the side of מִסְחֻחָא, מִסְחֻחָא for מִסְחָא, פִּיקָעָא; as in the other Aramaic dialects יִסְק = יִסְק for יִסְלֵק and in the *Ittaf.*, e. g., מִתְאַוְגֵּר * for מִתְאַוְגֵּר, מִתְאַקִּים * for מִתְאַקִּים; (*b*) regressive: אִתְטַרַּד * for מִתְדַבֵּק *, אִיטְרִיד = מִדְּבִיק = מִיִּדְבִּיק; תִּנְסַב but תִּסַּב = תִּסְבּוּן, מִתְמַלְבִּין but אִמְלִיךְ = אִימְלִיךְ; בִּתְפָּא, גִּדְפָּא by the side of גִּדְפָּא, גִּדְפָּא for אִבָּב (§*se*); אִנָּא = אִנָּא, מַעְבְּרָא for מַעְבְּרָא, טוּעְנָא for טוּנָא by the side of אִוְדָנָא, etc.

Contraction: אִתְתִּקֵּל = אִתְתִּקֵּל and the like for אִתְתִּקֵּל *, חֲדַתִּי * for חֲדַתִּי, כִּפְנִין * (כִּפְנִין) for כִּפְנִין * (§29); אֲדִי for אֲדִי, etc.

א (ע), when preceded by a reduced vowel or by a vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: מִיִּצְנָהּ for מִיִּצְנָהּ, מִיִּצְנָהּ for מִיִּצְנָהּ, מִיִּצְנָהּ for מִיִּצְנָהּ, מִיִּצְנָהּ for מִיִּצְנָהּ (but מִיִּצְנָהּ *), מִיִּצְנָהּ for מִיִּצְנָהּ, מִיִּצְנָהּ for מִיִּצְנָהּ, etc.

- תּוֹלְעָנָא by the side of תּוֹלְ(א)נָא. Loss of א at the end of a syllable is old in תּוֹלְ(א)נָא, מִיבְלָא, רִישָׁא, בִּיבָא, מִיבְלָא, יִימָר and the like. A secondary development is כּאִיבָא = בִּיאָבָא for בִּיאָבָא (cf. Hebr. לְיִשְׁאֵת by the side of שִׁיאֵת). Intervocalic א was lost in early times in קָרָא and the like (§5*d*). א is always lost at the end of a word: סָגִי pl. סָגִיאִין.
- m* ה at the end of a word may be left unpronounced; רִישָׁה, בִּלְהָה for רִישָׁא, (כולי) בִּלְהָה.
- n* חֲנִי = חֲנִי (for *חֲנִי = חֲנִי) may serve as an example of a consonantal insertion for the purpose of resolving gemination.
- o* Closing consonants have disappeared in נִשָּׂא, סָגָא, נִשָּׂא, אִימָא for נִשָּׂב, סָגָר; comp. also תּוֹ = תּוֹב and the forms of the verb קוּם: קוּ, נִקּוּ, אִנִּקּוּ.
- p* ב, ג, ד, כ, פ, ת are spirantized after full or reduced vowels, e. g. בִּתְפָא, אִלְפִי, etc.

5. The Vowels and their Changes.

- a* 1. $\bar{u}$, u , $\bar{o}$, o ; $\bar{e}$, e ; (א) $\bar{a}$; a ; ∂ .
- b* These vowels proceed from the Semitic vowels $\bar{u}$, $\bar{i}$, $\bar{a}$; u , i , a and the diphthongs au , ai . $\bar{a}$ appears sporadically as $\bar{o}$, e. g. בִּזְוִנָא, but commonly as $\bar{a}$.
- c* 2. The production of the orig. short vowel in נָא(א)נִי, מִנִּי (= *נָאנִי, *מִנִּי) which in consequence of the loss of the א at the end of the syllable (§4*l*) comes to stand in an *opened* syllable, belongs to Early Aram.; of somewhat later date (observe the assimilated vowel, §*i*) are רִישָׁא, מִיבְלָא, תִּיכּוּל, יִימָר for רִישָׁא, etc.; בִּיבָא for *בִּיאָבָא is of course perfectly regular.
- d* In consequence of the loss of an intervocalic א (§4*l*) there arises a (falling) diphthong, e. g. $k\bar{a}ra\bar{u}$ for $k\bar{a}ra\bar{u}$.

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: au becomes $\bar{o}$, ai — $\bar{e}$ ($\bar{i}$), e. g., יֹזֵמָא, קֶרֶוּ, הִילָא, תְּנִינָא, קִידְבָא. But the monophthongization need not take place, e. g. רוּחָא = רֹחָא, גִּיּסָא = גֵּיּסָא, תְּנִינָא = תְּנִינָא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בְּגִיּוּיָהּ = בְּגִיּוּיָהּ, but מִיגוּ = מִיגוּ.

The monophthongization of ai may take place also e in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before n , e. g. בָּעֵן for *בַּעֵן, סָנָן for *סַנָּן, גָּלָן for *גַּלָּן (in the two last exx. ain represents a contraction from $ai\bar{n}$); אֶבְרָתָנָא, רַבָּנִין for *יָנָא — *יָן — (and accordingly אֶרְחִין, דְּעֶתִין, §22); before η a becomes e : מְנָהָא (cf. §k). Elsewhere ai is also found contracted to $\bar{a}$: אֶחָתִיָּהּ, אֶרְעִיָּהּ for יָהּ — (and accordingly יֹזֵמָה, בְּכִיָּהּ).

($u?$) i , when followed by the laryngeals ה, ה, ע or ר, f is sounded as a ; thus in primitive times in forms like נִימְשָׁה, תִּיזְרַע, at a later period in forms like שְׂמַעָה, שְׂמַעָה, מִזְרַע, שְׂדֵרוֹ, שְׂדֵרָה, אִתְעַקְרוּ, סָתֵר, נָבַח, בָּלַע, יִימֵר. At the same time we find רִיעִיָּהּ, רִיחִיָּהּ, שִׁחְנָא, סָתִיר, (דִּירְנָא by the side of דִּאִרְנָא), etc.

The same effect appears to be produced by other g consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., מִידְבִּיק = אִידְבִּיק by the side of אִידְבִּיק.

When followed by a labial, a or i becomes u : e. g., גֹּבְרִין, גֹּבְרָהּ, גֹּבְרָהּ; דּוּבְשָׁא, גֹּפְנָא; שׁוּמְשִׁמָּה, etc. שׁוּם is an early example of this transformation.

When preceded by a laryngeal, i becomes e : e. g., אֶשְׂקוּל, אֶשְׂקוּלָהּ, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., חִילְמָא, אִישְׂקוּל, need not necessarily point to a

pronunciation חֶלֶקֶט, חֶלֶקֶט (§2j). In front of a laryngeal (cf. §f) לִיהֶדֶר = לִהְדֹר (cf. also §c).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אִשָּׁא, אִשָּׁתָּא, etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound ר, *i* (over *e*) becoming *e* and *a* — *ā*. The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה, ח, ע, א, ר. Hence point בִּפְרוֹשׁ, יִרְתֹּן (פִּירוֹשׁ), etc.; (מִיעוּטָא) מְעוּטָא (מִיעוּטָא), (לִיעוּל) לְעֹל, (בִּפִּירוֹשׁ) בִּפְרוֹשׁ; אֶצְטַעַר, (אִיחָרָר) אֶחָרָר, (בִּרְכִי) בִּרְכִי, פִּרְשָׁא, נִתְחַל, צְעוּרִי, etc. Before ה, *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §e): פִּתְחָא. Note יְרוֹק.

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open			In opened syllable
	un- accent- ed syllable	accent- ed syllable	un- accented syllable		accent- ed syllable	
			after other consonants	after laryngeals		
$\bar{u}, \bar{o}, \bar{i}, \bar{e}, \bar{a}$	with <i>meteg</i> α	un- changed	unchanged; with <i>meteg</i> β		un- changed	
u, o	$\bar{u}^{\gamma}, \bar{o}^{\delta}$	$\bar{o}^{\epsilon}$	$\bar{o}^{\zeta}$	$\bar{o}^{\eta}$	$\bar{u}^{\vartheta}$	$\bar{o}^{\iota}, \bar{o}^{\kappa}$
i, e	$\bar{i}^{\delta}, \bar{e}^{\delta}$	$\bar{e}^{\epsilon}$	$\bar{o}^{\zeta}$	$\bar{a}, \bar{e}^{\eta}$	$\bar{i}^{\vartheta}$	$\bar{e}^{\iota}, \bar{e}^{\kappa}$
a	$\bar{a}^{\gamma}$	a	$\bar{o}^{\zeta}$	$\bar{a}^{\eta}$	$\bar{a}^{\vartheta}$	$\bar{a}^{\iota}, \bar{e}^{\kappa}$

vowel is protected by a *meteg*: גָּבִירֵיָהּ. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: אֶרְעֹכוֹן, מִדְּנָחָא and מְדִנְחָא (מדינחא), מְעַרְבָּא. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אֶרְעֹכוֹן, רְשׁוּחָא, שְׁלִיחָא by the side of שְׁלִיחָא (שיליחא), מְשַׁבְּלָחָא (משיבלחא). When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: בְּתַפָּא. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: צִדְקָתָא and צִדְקֶתָא. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: מְטַלְלָחָא, מִתְנַחָא, מִתְנִיחָא, תְּנַנְיחָא, אֲשִׁיחָא, שׁוֹשְׁלָחָא, קִירְקֶלָחָא.

q Note 4. *ain* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *aiin*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§e); so מְלִירִין (מלירין), בְּעִירִין (בעירין).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: סְתַמָּא *stāmā* for *satāmā. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אֲשִׁתֶּק (אישתיק) for *štek by the side of שִׁתֶּק (שתיק), אֲשִׁחוּ by the side of שִׁחוּ. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אֲמַצִּי (אמצוי) and אִיתְבָּת (איתובת), אִיתֵב (איתוב) by the side of יִתְבָּת, יִתֵב.

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אֲנִיָּהּ (אֲנִיָּהּ) for *antā, *antī, בְּנִיָּהּ (§q) by the side of the older form בְּנִיָּי, אֲנִי (at the same time the laryngeal disappears) for אֲנִיָּהּ. From קָטְלוּ resulted the form *קָטַל, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

קטיל (vocalic epenthesis). Forms like בִּיר (בִּיר), אֶחָד, etc. for *bérī, **'áhī* are to be explained as due to the recession of the accent to the penultimate.

6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence. 6.

Syllabic loss is to be registered in חָד for *אֶחָד.^a

In consequence of the collocation of words in the ^b sentence contractions (loss of sounds, syllabic ellipses) arise through the force of the sentence-accent. Thus לִית (§5*d*) for אִית לָא, אִיכָא, לִיכָא (לָכָא) for אִית כָּא, לִית בר אנש בר נש; מִי (מֵאִי) for בְּרָן; especially in the combination of an adjective or participle with the personal pronoun forming a complete sentence, a sort of a new inflectional form arising thereby (cf. §8*a*). But elsewhere, likewise, a pronoun pleonastically joined to a verb may coalesce with the latter so as to constitute one form; thus לִעֲיִנָּן (לִיעֲיִנָּן) for אֲנִי לִעֲיִנָּן and in all probability תְּסַבֵּר אֵת by the side of תְּסַבֵּרָא.

7. The Accent.

7.

There is no reason whatsoever why different rules from those in force in BA. (which are here presupposed) should be formulated for the accentuation of Talmud. Aram. It is quite possible that a shifting of the accent did take place; but it has exercised no influence on the vocalization which is wholly rooted in the older system.

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8. 8. Personal Pronoun.

a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

b Table: Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אנא	נא	י-; as objective suffix נִי, נָ
1 p.	אנחנא; אנן ^a	נן	נא; נָ; as objective suffix נן
2 s. m.	את ^a ; את	ת	ך
2 f. s.	את ^a ; את	ת	ך; כִּי
2 p. m.	אתו(ן) ^β ; אתו(ן)	תו(ן)	כו; כִּי
2 p. f.			כי
3 s. m.	הוא ^δ , איהו ^ε , ניהו ^θ		ה; הֵ, הִי
3 s. f.	היא ^δ , איהי ^ε , ניהי ^θ		ה; הֵ, הִי
3 p. m.	הוא ^ζ , איהו ^η , ניהו ^θ		הו; הוּן
3 p. f.	היא ^η , איהי ^θ		הי

^a § 5 s. || ^β For אנהוּן no reference is available. || ^γ § 4 j. ||
^δ As a resumptive form (§§ 48 b; 63 c) also in the later language. ||
^ε איהוּ (in Targumic) may be meant for איהוּ; opinions are divided on the explanation of the form. || ^ζ = הוּן + אין (§ 4 j); אין probably a deictic element. || ^η With unassimilated ה and loss of ה. || ^θ Copula-forms (§63a); the ה in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קריבנא, c
 זוטרינא, מכיבת חכימת, חכימיתו; to participial predicates cf. the
 Verb (§§ 31—40).

For the manner in which the possessive and objective suffixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun.

9.

1. For the designation of the proximate („this“):

Early forms: sg. m. דיין (דין), f. דא, pl. אילין; with pre-^a
 fixed deictic element (ה)ה: sg. m. הדיין, f. הדא, pl. הלין.

Sporadic forms: sg. m. עדי, f. עדה (עדה), pl. עדי. ^b
 These forms still requiring explanation are specifically
 Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) ^c
 האי, f. (esp. in a neuter sense) הא, pl. הני.

These forms are contracted from הדיין, הדא, הלין; in ^d
 the last instance, ה has been transformed into ה. Through
 combination of הדיין and הוא arise in the same manner
 (but with retention of ה) היינו (היינו) *ecce eum (id)*, „that
 is“; f. היני.

אידי, formed from דיין with אי (§8b^ε?) in front, is ^e
 found only in the expression ואידי ואידי with correlative
 force, „this and that“, „both“.

2. For the designation of the distant („that“) two ^f
 series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. **זי** or **ז** to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed **ה(א)**. Hence: (1) sporadically sg. m. **זיכי**, pl. **זילך**, commonly sg. m. **האזיך**, f. **הזיך**, pl. **הזנך**; (2) sg. m. **ההוא**, f. **ההיא**, pl. **הנהו**.

g From ***דך** (= **דזיך** m. and **דזיך** f.), through prefixing **אי** (*§e*), arise sg. m. **אזיך**, f. **אזיך**, „that“, „the other“. In a similar manner (at the same time with transition of **ל** into **נ**) the plural **אזנך** „those“, „the others“, is formed.

10.

10. Relative Pronoun.

a **זי**, usually shortened to **ז**.

b By combining the relative pronoun **זי** with the preposition **ל**, in the common language with the noun **זי**, an independent possessive pronoun is formed, **זילי**, **זידי**, etc.

11.

11. Interrogative Pronoun.

a 1. In a substantive function: **מאן** of persons, **מהזי**, **מאזי** (*§6b*) of things.

b **מהזי דזיך** (*§4j*) by side of **מאן** **הוא**; **מני** = **מאן** **היא**. **מהזי דזיך** (whence **מאזי**), cf. Hebr. **מה זי**.

c 2. In an adjectival function: **זי** (but also in a subst. function), **אזידין** (cf. Hebr. **זי זי**).

d For the employment of the pers. pron. **מאן**, **מא** in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (*§51b*).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks.

12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, סגי נהור, pl. סגי נהורי; ביורני (= בר זרעא *), pl. ביורני (בתרי); בי תרי.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal *forms* according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in ע"י and לו"י roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem.

13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

שום, פום, מרא, pl. יר, זנר, pl. זנא, דם, בר. With feminine *b* ending: אמתא, אבו(ה), אחו(ה), שנתא, שיפתא, קשתא, ברתא, אמתא; with feminine ending אח(א)תא, חמת(ך), אח(א)תא; חמו(ה); „city“ comes probably from the Assyrian.

14.

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

	I stirpis sanae	II פ"א	III med. ע sive א	IV ult. ע sive א	V ע"נ
<i>b</i>	1. fa'al, fi'al כפנא, דיִקנא ^a שיכרא ^β ברכתא ^β עינבתא	חד		פקתא	
	2. fa'il חברא ^γ לבינתא				
	3. fa'ul חשוכא סעודתא				
<i>c</i>	4. fa'l מלכא ^δ , דירכא ^a מלכתא	אפ(א)ר, אנפ(יר) [†]	קרא	רשא, ע(א)נא תאינתא	
	5. fi'l גירסא ^ε	איבא, כיבא	קינ(יה), פיקא ביזתא	עיוזא אי(נ)תתא	
	6. fu'l שופרא ^ζ חוכמתא	כונא			
<i>d</i>	7. fā'al, fā'il עלמא ספרא כהנתא			מ(א)רי מרתא	
<i>e</i>	8. fa'āl, fi'āl, fu'āl שלמא לרשנא ^η חולקא ^η שיבבתא ^θ שערתא			קררי(ך), קרא	
	9. fa/i'il זריז ספינתא	ביש			
	10. fu'ūl לבושא גבורתא				
<i>f</i>	11. fā'ūl ינוקא ינוקתא				
	12. fu'aul אוזילא ^η				

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

VI פ"ר	VII ע"ע	VIII ע"ו	IX ע"ר	X ל"ו	XI ל"ר
					קניא ר(ר)חיא עניא
דעתא	רב		VII.d.חיא ^a		pl. שמיא ^a
	דנא ^a כלתא ^a	βרומא, רווחא חובתא VII. כווחא ^a	חילא, גייסא אימתא X. חיוחא	רעוא רעווחא ^β	כריא אליחא קרחה ^a
	לרבא מילתא		דינא דירחא	חידווא רשווחא ^β III. שווחא ^β	ציריא שיליחא, שיליחא ^β סילתא ^a
	טולא דוכחא	גופא			pl. כולייחא
					רעיא אשיחא ^β
	גללא	נייח, זוור(ין)			
	כלילא	עויר			

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation
(s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. *a* It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). || ^βרובשא and גנוברה after §5*h*. || *γ* By the side of כתפא also כפא (§4*j*). || ^δגפא by the side of גרפא (§4*j*); גופנא (§5*h*). || ^εריהטא (5*m*^α). || ^ςאונא by the side of אורנא (§4*j*). || *η* §5*o*. || ^θ§5*m**η*.

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*j*^l; 5*c*.

IV. Cf. 4*j*^l. Note the transition into the לו"י class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שינחא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. *a* With *i* גינחא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. חיינגי (§4*n*).

VIII—IX. *a* §5*d*. || ^βסיפא has replaced סיפא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite רישא. In the table are wanting צו"י forms like דרא, f. עקחא (1. or 8.) and ריחא; קים (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. *a* With shortened stem. || ^β Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate
(s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (קים = מקים; תקנתא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

Tab. IV.

15. b. With the middle radical geminate.

	I	II med.laryng.	III ל"א	IV ע"ע	V ע"ר	VI ע"ר	VII ל"ר
13. fa/i ^{al}	אימר pl., אמר						
14. fi ^{al}	חגרה						
15. fa ^{al}	חמרה הקנה	פרשא, פהרה		צלל	קרים, גוזה	הינה	חנה, בנאי
16. fi ^{al}		ירוק			חור		
17. fu ^{al}	אוכס	ירוק					
18. fa ^{al}	ימין	חריק, יחיר	סג pl. סגין	קלי II. קרי			
19. fa ^{al}	עמודי pl.	חרכ					
20. fi ^{al}	איסור זכור	מיעוט					

16. c. With prefixes.

Tab. V.

	I	II prim. ע sive א	III ע " א	IV פ " נ	V פ " ר	VI ע " ע	VII ע " ר	VIII ל " ו	IX ל " ר
21. m ^a /f ^{al}	מדברא ^a	מִדְבַּר, מִדְבָּר		מגלל מתנחל	מרחב	ממשא pl. מטלל מטלחל	מזונא ^a		מישהיא II. (רִיד) מתיה
22. maf ^{il}	מכתבא				מתרחב ^a				מתניהא
23. maf ^{ul}								מסותא ^a	
24. m ^a /f ^{al}	מתקלא, מדרשא		מסאנא		מודעא ^β				
25. taf ^{il}									העניהא
26. taf ^{il}	תלמידא								
27. taf ^{ul}	תלמודא								
28. 'af ^{al}	אסמכתא			אגדחא ^a					V. אריריהא
29. 'af ^{ul}				אכוב					

b

c I. *a* מדרינהא, מדרונהא according to §5*p*; משיככלא is formed from משיככלחא.
II. Cf. §4*l*; 5*c*.
III. Cf. §4*l*.
IV. Cf. §4*j*; 5*p*. || ^a Also הגדחא, borrowed from the Hebrew.
V. Cf. §5*d*. || ^a Metaplastically from the root חוּב (after the manner of ו"ע roots), prob. through

the influence of Hebr. רִיד. || ^β Belongs to the Causative Stem.
VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.
VII. ^a Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., *ā* became *ō*.
VIII. ^a = מסותחא, cf. §4*j*.

I. ^a The fem. of ציפּורתא is ציפּורתא. c

II. Cf. §5*k*.

III. Cf. §4*l*.

V. ^a גיורא after the manner of Hebrew. || ^β Belongs perhaps originally to 17.

VII. ^a Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4*d*).

16. c. With prefixes

16.

(s. Tab. V, p. 24).

21.—24. *nomina actionis, loci* and *instrumenti*; 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem.

17. III. Pluriconsonantal Stems.

17.

a. *f^{ll}*: שמנון, מרטוט, שבריר. a

b. *flfl*: גולגלא, גילגלא, גלגלא; גרגירא; f. דקדקתא, b קילקילתא. With dissimilation (§4*h*): דרדקי and דעדקין; קיקילתא and שושילתא (§5*dp*); the simplification may also take place at the end in front of the fem. ending: קילקתא. From stems with ב as second radical (according to §4*h*; 5*d*): כוכבא, לוליבא, דיבבא. An old form of this category is ליליא.

c. *f^{l'l}*: f. (with simplification at the end) ירקרתי. c

d. With *l* at the end: שמאלא, פרולא, ערפילא; d f. ארמלתא.

e. Other nouns: שותפא, עכברא, עקרבא, צוארא (Assyrian *e* loan-word); f. כרכושתא, etc.; also the adjective ווטרא, in shortened form ווטא.

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Affirmatives.

a The affirmative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b *-ān* (*-ēn*, *-īn*): 1.—2. שלמנא, f. (with the addition of an *-ī* the nature of which has been differently explained) גמלניתא; 4. סדנא (VII.), מותנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. שולטן, אחריתי f. (§4j), גללניתא f. (IV.) d. בוצינא, פלניתא f. (VIII.); 8. f. תולענא (IV.), מפקנא (VI.); from תולע: 21. מולנא (f. pl. תולאנא, §4l); from a pluriconsonantal stem: שומנא (f. pl. שומנא, §5h; 4h); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצויינא (V. + VIII.).

c *-āi* (*-ai*): 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. קמא, קדמא, חקלאה (§4j; 15c^{VIIa}), תתאי for תחתאי (§4j), סדאה (VII.), f. pl. גוייתא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the affirmative *-īn*: 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double affirmative) from חנותא (§4d). Gentilic nouns: גלילאה, ארמאה, etc.

d *-ūt* (properly **uat*) (for the dropping of the *t* in the absol. st. cf. §44c): 2. מלכותא, חברותא (with spirantic *k*; hence from the original *malik-*, not *malk-*), חירו (VII.; the underlying **חיר* has probably been transformed from חר pl. חרי in conformity with עו"י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. סיבותא (IX.), טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבותא, from סב); 7. ינקותא, אסו (X.), similarly זכות, חנותא, מטותא, שטותא; the $\bar{e}$ in שירותא has not been satisfactorily explained; 8. שיבבות(י); 9. גריעותא; from מית: מיתותא, similarly from ויל (analogical formation from וילל/ל); 18. עתירות(י). From pluriconsonantals: שותפותא (§40), הימנותא. From the pass. partic. of the Intensive (§33): מפנקותא, מעליותא. From a noun with the affirmative $-\bar{a}n$: ליצנותא. The foreign word ליסטאה (with the afform. $-\bar{a}l$) furnishes ליסטיותא.

$-a_l$ ($-\bar{e}$): 10. חבוליא, כנופיא, סוסיא (from סוס); כודניא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings.

19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the *a* Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable *b* through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אימא, רהילא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (ידא, אודנא, ברעא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth“ (ארעא), „sun“ (שימשא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals תרי(ן) *f. c* and תרת(י) (סאתן) (§23*a*); but traces may also be found in forms like בירכיה, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol. ^a	†— ^γ	†ןַרְ, רַֿ ^δ	†תַּרְ(אֶרְ) ^ξ	†ןַרְ
constr. ^β	†— ^γ	†רַֿ	†תַּרְ	†תַּרְ
determ.	אֶרְ	אֶרְאֶרְ, רַֿ ^ε	אֶרְתַּרְ, תַּרְתַּרְ ^η	אֶרְתַּרְ

e

Explanations.

^a Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43*b*.

^β Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44*e*.

^γ Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

^δ Only with adjectives and participles.

^ε With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43*b*.

^ξ = *-ah, pausal form from *-at.

^η In certain adjectives: 1. תַּרְתַּרְ (§4*k*); 2. רַבְתַּרְ (VII.); 16. יַרוּקְתַּרְ (II.), תַּיִוְרְתַּרְ (V.); 17. אֹיִבְמַתַּרְ; also יַרְקַרְתַּרְ (§17*c*) and אַתְרַתַּרְ (§18*b*).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13*c*); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ה, it is only virtual (§5*k*)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו"י formations of the types 1—6 (§14*bc*); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שמיא; f. sg. d. קרתא (pl. קרייתא [ק]), סילתא by the side of שיליתא (שליתא).

נ as last radical may be assimilated to the ת of the c st. d. fem. sg. (§4*j*); hence שתא (abs. שנתא, §13*b*).

The plural endings in the forms 4—6 (§14*c*) are *d* joined to the expanded stems of the type *fa^hal-*, *fi^hal-*, *fu^hal-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4*p*). E. g., מלכאתא, חסדין, אלפי, משכי.

The plural of אחתא (§13*c*) is אחותא; i. e., the *e* plural ending is affixed to the form ³*ahau-*, language identifying therewith the stem ³*ahā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפתא is presupposed by the pl. נפותא.

The shortened nouns אמתא and שיפתא (§13*b*) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *f^a/i^hal-*: אמהתא, שיפותא. The pl. אמהתא from אמתא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *fi^hāl-*): אבהתא (note the fem. ending). The pl. איפהתא from אימא (5VII.) rests on analogy.

לו"י (orig. לו) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסותא from לו"י stems may

be raised to the same level: thus מרוותא from the sg. מ(א)רי, סנוותא from the sg. סני. חתנוותא (from 1. חתנא) is properly a double plural presupposing the intermediate *חתנוותא.

i Similarly the pl. of ליליא (§17*b*) is לילותא (לילוי); of כודניאתא — כודניא (§18*e*) — כוסותא; on the other hand

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of א: ספונאי, אמודאי.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic -ān (itself an affirmative with pluralic function); thus צלמניא, ביורני (from ביורא, §12*a*). But also רברבנוהי from רברב (§17*b*).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. שמעתתא; pl. abs. צניעתן, d. שמעתתא. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. 21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20*gh* we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19*b*); thus ארחן from אורח. קרנא forms both קרנתא and קרני(ן), the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus ליבני, גומרי, דמעיי, כלמי, שני(ן) פתילי, שעריי.

The pl. of איתתא is נשי(א). The underlying form is *nišai-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14*g*^{XIa}).

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 s.		בני ^a , בני ^a	בנת ^a , שכבת ^a	שמי ^a	דעת ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
1 p.	אב ^a , אב ^a	רבנ ^a	בנת ^a	אורח ^a	דעת ^a	אח ^a ברי ^a , אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
2 s.m.	אב ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
2 s.f.	אב ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
2 p.m.	אב ^a ברי ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
2 p.f.	אב ^a ברי ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
3 s.m.	אב ^a ברי ^a , אב ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
3 s.f.	אב ^a ברי ^a , אב ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
3 p.m.	אב ^a ברי ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a
3 p.f.	אב ^a ברי ^a	כח ^a , כח ^a		אח ^a	אח ^a	אח ^a ברי ^a	אבת ^a ברי ^a

22. 22. The Noun with Pronominal Suffixes
(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אָהִי shortened to אָה. „My father“ is אָהָא = st. d.

II*a*. *a* An orthographic variant. || *β* The diphthong monophthongized (§5*de*). || *γ* The same pronunciation as in יוֹמֶךְ. || *δ* §5*q*. || *ε* The diphthong remains. || *ζ* Defective writing.

II*b*. Analogical form after the pl. m. || *a* The י is mute. || *β* Defective writing.

II*c**d*. The st. d. appears to be the basis. || *a* The י only graphic. || *β* Defective writing.

III. *a* Shortened form. || *β* The ה quiesces; י and א graphic means.

23. 23. Numerals.

a Cardinal numbers:

1 חד (חדא); f. חדא (§6*a*).

2 תרי, תרינָ; f. תרתי, תרתין (תלתי) (§19*c*); תרוינן, תרויהו, תרוייכו

3 תלת; f. תלתא

4 ארבע; f. ארבעה

5 חמש; f. חמשא

6 שית; f. שיתא

7 שבע, שבעָ; f. שבעה

8 תמני; f. תמניא

9 תשע; f. תשעה

10 עשר; f. עשרה

- 11 חד סרי f.; חדיסר, חד סר
 12 תרי סרי, תרתי סרי f.; תריסר, תרי עשר[†]
 13 תלת[†], תלת עשרי[†], תלת עשרה[†] f.; תליסר, תלת עשר[†]
 תליסרי, סרי
 14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה[†] f.; ארב(י)סר
 15 חמ(י)סרי, חמש סרי[†], חמש עשרה[†] f.; חמ(י)סר
 16 שית סרי, שית עשרה[†] f.; (שתיסר) שיתסר, שית סר
 17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה[†] f.; (שביסר) ש(י)בסר
 18 תמני סרי, תמני עשרה[†] f.; תמניסר
 19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי[†], תשע עשרה[†] f.; תשסר
 20 | חמשין 50 | ארבעי, ארבעין[†] 40 | תלתין 30 | עשרין
 60 | [תשעין 90] | תמנ(י)ן 80 | שבעין 70 | שיתי, ש(י)תין[†]
 100 | ארבע מאה 400 | תלת מאה 300 | מאתן 200 | מאה 100
 700 | תמני מאה 800 | שבע מאה 700
 10 000 | שיתא אלפי 6000 | תרי אלפי 2000 | אלפא 1000
 ר(י)בוותא, ריבוון, ריבואן pl.; רבבתא, רבותא

Ordinal numbers:

b

- 1 קמייתא, קדמייתא[†] f.; קמא, קדמאה[†]
 2 תנייתא, תניינתא[†] f.; תניינא[†], תניין[†]
 3 תליתאי (also in a multiplicative sense)
 8 תמינאה
 „Last“ בתרא f.; בתרייתא.

Fractions:

c

- | חומשא $\frac{1}{5}$ | ריבעא $\frac{1}{4}$ | תילתא, תולתא $\frac{1}{3}$ | פלגו, פלגא $\frac{1}{2}$
 | שתיתא, שתותא $\frac{1}{6}$

multiplicative. (תולתא, תילתא) תלתא

C. Particles (§ 24—26).

24.

24. Adverb (s. Glossary).

- a* 1. Adjectives in the adverbial case; thus קליל, שפיר, ריקן, טפי, ערטיל, etc.
- b* 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): טייעות, בישות.
- c* 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.
- d* 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לשלם, לעגל, מריש, בחדא, לחוד (with suffixes לחודי, לחודיה, לחודי(י)הו), אבראי, מעילאי, מתתאי; בשלמא, מעיקרא, etc.
- e* 5. תו shortened from טוב (Imptv.).
- f* 6. The petrified Imptv. הדר.
- g* 7. Compositions like השתא (= הא שעתא), האידנא (= הא עידנא), מנא (for מנא = מנאן cf. Hebr. מֵאֵן; for an explanation cf. §5*e*; 4*j*o), לאו (for לא הוא) by the side of לא, etc.
- h* 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as הכא, היכא, etc.

25.

25. Prepositions.

- a* Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (ב, כ, ל, מן). Note אַמטול with the closing consonant dropped: אַמטו by the side of אַטו = *אַטון = אַטעון. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings יי *ē* (אַי), יי *āt*; in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, אַי (*ē*) is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, בוות, יי is to be regarded as the final part of the stem, *ā* + femin. ending *t*.

Prepositions with Suffixes.

Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in $-\bar{a}t$	in $-a\bar{t}$	<i>b</i>
1 sg.	לִּי, מִיְּנִי, מִיָּן, מִיְּנִי מִיְּנִי	כּוּתִי, כּוּתִי, כּוּתִי כּוּתִי	עִלּוּי	
1 pl.	לָנוּ, לָנוּ		עִלּוּן	
2 sg.m.	לְךָ, לְךָ	כּוּתִיךָ, כּוּתִיךָ	עִלּוּי(י)	
2 sg.f.	לְךָ		בְּגוּיְכִי, בְּגוּיְכִי	
2 pl.m.	לָכֶם, לָכֶם, מִיְּנִיכֶם	כּוּתִיכֶם	גְּבִיכֶם, קְדַמִּיכֶם	
3 sg.m.	לֵהּ, מִיְּנִיהָ	אֲמֻלְתִּיהָ, כּוּתִיהָ	עִלּוּיָהּ, קְדַמֻּיָהּ	
3 sg.f.	לָהּ, מִיְּנִיהָ		עִלּוּיָהּ	
3 pl.m.	לָהֶם, לָהֶם, מִיְּנִיהֶם	כּוּתִיָּהֶם	אֲבִתִּיהֶם, עִלּוּיָהֶם	
3 pl.f.	לָהֶם			

The preposition ל may take on in Talm. Aram. *c* before suffixes also the form נִיָּה; hence נִיָּהִי, נִיָּהִי, נִיָּהִי, נִיָּהִי.

26. Conjunctions (s. Glossary).

26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem.

27.

(1) Simple stem (*Pe^{al}*); (2) Reflexive-passive thereof *a* (*Itpe^{el}*, abbreviated *Itpe.*); (3) Intensive (*Pa^{el}*, abbr. *Pa.*); (4) The Reflexive-passive thereof (*Itpa^{al}*, abbr. *Itpa.*); (5) Causative (*Af^{el}*, abbr. *Af.*); (6) the Reflexive-passive thereof (*Ittaf^{al}*, abbr. *Ittaf.*).

In the remnants of the earlier language, the initial *b* consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is ה. Exx.: הִדְעָה, הִקְרַבְתָּ, הִתְנַסַּבְתָּ.

- c* הימין is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).
d Rarer stems (esp. from roots ע"ע and ע"י): *Pā(ēl)* and *Itpā(ēal)*; *Palp(el)* and *Itpalp(al)*; *Šafēl*.

28.

28. Inflectional Elements.

a 1. Perfect. Tab. IX.

1 sg. † ת—, † ית—, י—	1 pl. † נא—, † נן—, ן—
2 sg.m. ת—	2 pl.m. † תון—, תו—
2 sg.f. ת—	
3 sg.m. —	3 pl.m. † ו—
3 sg.f. † ת—, ה— (ס—)	3 pl.f. † ן—, ס—

b Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of $\bar{u}$ in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§55).

c Note 2. In front of the endings (נן, תו) we find occasionally the vowel $\bar{i}$ which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e. g., קמנן by the side of שביקיתו (but שבקתו), אשגחיתו. The forms are to be regarded as less correct.

d 2. Imperfect. Tab. X.

1 sg. —ס	1 pl. —נ
2 sg.m. —ת	2 pl.m. † ון—ת, ו—ת
2 sg.f. † ין—ת, י—ת	
3 sg.m. —י†, —נ, —ל	3 pl.m. † ון—י, † ון—ל, ו—נ, ו—ל
3 sg.f. —ת	3 pl.f. ן—ל

e In a few examples, we find in the 1 pl. —ל for —נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f 3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g 4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Peal s. § 29—31.

stirpis sanae			סלֵק	פִּיִּר	
fa'al-	fa'il-	fa'ul-		fa'al-	fa'il-
1 sg.	אֶמְעִידָה, אֶמְרָה	שְׂפִילָה, שְׂפִילָה	שְׂחֹקִי		יְהִיבָה (א)ִי
1 pl.	נִסְבַּח, סִבְחָנוּ	שְׂכַחְנוּ, שְׂכַחְנוּ	שְׂחֹבִי		
2 sg. m.	זָבַחְתָּ	נִסְבַּחְתָּ			יְהִיבָה (א)ִי
2 sg. f.	שָׂבַחְתְּ		חֲרֹב		
2 pl. m.	שָׂבַחְתֶּם				יְהִיבָה, סִלֵּק
3 sg. m.	שָׂבַח	שָׂבַח, שָׂבַח			
3 sg. f.	שָׂבַחְתָּ	שָׂבַחְתָּ, שָׂבַחְתָּ			
3 pl. m.	שָׂבַחוּ	שָׂבַחוּ, שָׂבַחוּ			
3 pl. f.	נָחַרְתֶּם				

a   *a*   after the analogy of לָוִי. || *β*   Spo- | contracted in כְּפִינִי, i. e. כְּפִינִי (§4*k*). || *γ*   §5*γ*. ||
radically we find forms like עֲבִירִינִי (§28*c*); *δ*   Once || *ε*   Also
the : of the stem and the : of the ending

30.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

Tab. XII.

		stirpis sanae			§4l; 5c פ"א		
		u	i	a	u	i	a
a	1 sg.	א(י)שקול	איעביר	אטרח		איזירל	אימר
	1 pl.	ניקטול	נ(י)עביר			ניזירל	
	2 sg. m.	תיקטול	תעב(י)ר	תקרב	תיכול		תימר
	2 sg. f.	תעבד(י), ת(י)רחליון†			תימררו, תיכלון†		
	2 pl. m.	תזבנו, תיזבנון†					
	2 pl. f.						
	3 sg. m.	יספור†, ל(י)שקול	ליזבין, נעביר	ליקרב, ילבש†, נימשח	ליכול	יזירל†, ל(י)זירל	ימר†
	3 sg. f.	תיע(י)רוק				תיזירל	
	3 pl. m.	ליהדור, ל(י)גרסו, יספרון†			ניכלו, לימררו לילפן†		
	3 pl. f.						
b	sg. m.	קטול	עיביר	קרב	זירל (כול) אכול]		
	sg. f.	שבקי, שקולי ^a			זירל		א(י)מר ^a
	pl. m.	כתובו, כ(י)תבו ^a	עבירו	פתחו	אכלו ^a	א(י)זירלו	א(י)מררו ^a
	pl. f.	קטלן, קטולן ^a					
c		מיחטף, מיזבן			ממררא, מיכל		§4j ע"א
							מישאל, מישב

d

^a The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

§4j (סלק) פ"נ			פ"ר		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אתן § ניחיב חינסיב	א(ר)סק ניסק תיסב		δ תיחיב	
β תיח(ו)תו, תינקטו			ε תירחון†		
ניפוק		יסק†	תירות	יחיב	
β נינקוט, ליפקו(ן), יסבון†			לידעו, ירחון†		
פוק, נקוט	נסיב	γ א(ר)נטר, סק		תיב (א)תיבו	הב
מיסק, § מ(ר)חבא, § מיחב, מיפק			מידע, מיחב		ε מיהב

β §5m. || γ §5r. || δ תיחב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. || ε With compensative production (§5k). || § A mixed form from נתן and יחב.

31.

31. The Participles.

Tab. XIII.

		active		passive
				ע"א
a	sg. m.	ידע, שביק		שייב
	f.	יהבא, אזלא		עציבא, כסיפא
	pl. m.	גנבי, טחנין, אברין, אברין, אברין		עבירי, גלירין, אברין
	f.	יהבו, יהבי		עבירי, גלירין, אברין
b	1 sg.	טרחנא, קטילנא ^β		חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן		עסיקינן
	2 sg.	יהבת, קטלה ^ε		חשיבת ^ε
	2 pl.	אמריהו, אמריהו ^γ		עביריהו, גליריהו, אבריהו

c   a The ending imported from the perf.

β By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

γ Sporadically אזילתו.

δ Forms like צריכתו are not well attested.

ε Femin. forms עבירה, אסירה.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. ז, צ §4i	prim. ז, ט, ת §4jlc	פ"א §4j	ע"א (after פ"א)	פ"ר
a	1 sg. אניכר, איקלעית איקלעי		אניכר, ציכר	אניכר		אניכר	
	1 pl. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	2 sg.m. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	2 pl. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	3 sg.m. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	f. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
b	3 pl.m. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	f. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	1 sg. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	2 pl. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	3 sg.m. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	f. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
Imperi.	pl. m. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	f. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	1 sg. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	2 pl. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	3 sg.m. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	
	f. אניכר, איקלעית		אניכר, ציכר	אניכר, ציכר		אניכר	

32. Itpe'el. Tab. XIV^b.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. ז, צ §4i	prim. ד, ט, ת §4j <i>k</i>	א"פ §4j	ע"א (after א"פ)	פ"ר
sg.m.	אפרע, איחפרע			איטמר			
pl.m.							
	אינסוכר, אהתנסכא +	אסתמורר	איזרררר	איטוררר	אתורר	א(ר)תשורל	
sg.m.	מייגניב, מתרחיש מיקלע מימסרא, מתעבדא מקלעין, מתמלכין, מימנעו, מתרחשי מינסרר, מנסכן +	מ(ר)שתמטא משתכחין + משחקלן + מירשתמטא	מצטרין	מיטורר	מיתכיר מתאמרא	מ(ר)תשיל	
f.							
pl.m.							
f.	מינסייבנא מיינסכיינן מ(ר)נסכת			מיטריינדא מתפסת	מ(ר)תנתח		
1 sg.							
1 pl.							
2 sg.							

c sg.m. Part.
d Imptv. f
e Inf. f
Part.
Part.c.suff. f

33. Pa^{el}.

Tab. XV^a.

33.

		med. laryng. §5 <i>k</i>	פ"א §4 <i>l</i>	ע"א §4 <i>f</i>	
1 sg.	† שדרי, זביני, קבילית †	† קריבית, בריכי		† שיירית	<i>a</i>
1 pl.	† נקירנא	† בריכנא, † ברכינן			
2 sg. m.	קבילת			שיירת	Perf.
2 pl. m.	† פטרתון †, קב(י)לתון †				
3 sg. m.	שדר, קביל	ברייך, שער		שיולה	
f.	שדרה, פקידא			שיולו †	
3 pl. m.	† קרום, שבתו †				
1 sg.	א(י)שדר, אישלם, אזבין	איבר(י)ך, אפריש			<i>b</i>
1 pl.	נשדר, נקרים	נ(י)ברייך			
2 sg. m.	תעקר, תשפיץ				
3 sg. m.	† לישר, ניהליט, יקבר †	נ(י)ברייך, ליחרייך			Imperf.
f.	תשדר				
3 pl. m.	† ליקבלו, יקברון †, ליכנפו			לישו(י)לו	
f.	† ליעכבן				
sg. m.	שדר, זבין				<i>c</i>
f.	בשילי				Imptv.
pl. m.	זבינו	בעירו, קריבו			

		med. laryng. §5 <i>k</i>	§4 <i>l</i> פ"א	§4 <i>f</i> ע"א
Inf. <i>d</i>		קדומי	ברוכי, צעורי	שירלי
Part. act. <i>e</i>	sg. m.	מטבע, מזבין	מחרוך	משארל
	f.	מיקרא, מזבנה		
	pl. m.	מגנבו, משררי, מבטלין †	מצערין † מקרבין † מצערי	משירלין †
	f.	מרמזן †		
c. suff. <i>f</i>	1 sg.	משררנא, מזבין(נ)א		
	1 pl.	מבדחינן		
	2 sg.	מזבנת	מצערת	
	2 pl.	מקבליתו, משלמתון	מגרשיתו	
Part. pass. <i>g</i>	sg. m.	מתקן	מקרב	
	f.	מתקנא	מקרבא	מלפא
	pl. m.	מרתחו, מייבשי	מפרשי	
	f.	מבדרן †	מסרגאן † מרחקא מקרבא	
c. suff. <i>h</i>	1 sg.	משמתנא	מקרבנא	
	1 pl.		מרחקינן	
	2 sg.	מפקדת		
	2 pl.	מרחקיתון †		

34. Itpa^{al}.

Tab. XVI.

34.

		med. laryng. et ר §5 <i>k</i>	prim. ש, ס §4 <i>i</i>	prim. צ, ז §4 <i>i</i>	prim. ת §4 <i>k</i>	ע"א §4 <i>f</i>	
1 sg. 2 sg. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איעתרי איתעסקת איעסקת אייקר איתקדשת,† אינגעאר, אוקשטא איעתור, איעתרו†	איתרך	אשתטחי . אשתבוש	אודבן, אוצטער איזדמנא		אשתייר	a Perf.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m. f.	איעכב היתעתרו לכפר תיקבל, תחקבל יחעסקון† ליבטלון† ניברדחי, ליעתרו	תחתרט	ת(ר)סתכל ניסתכל ליסתכלן†	אצטער נצטער תצטער ליצטער, ליצטרף ליזדבנו ליצטרפי			b Imperf.
sg. m. f.	איקשטי		איסתכל				c Imptv.
Inf.	איתי(ר)קורי, איבסומי		איסתכלא† איסתכולי				d
sg. f. pl. m. f.	מיקבל, מתכפר מתעו(ו)רא מיבסמי		משתלם מסתברא מסתכלא	מצטער מצטבתא מזדבני מיצטרפי	מיתקפו		e Part.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.			משתלמנא משתלמת מיסתלויקיתו]	מיזדבנינן מזדבנת			f Part. e. suff.

		פ"א like	ע"א (after פ"א)	פ"נ (סל"ק) §4j	פ"ד §5d
a	1 sg.	אֶהְדָּר, אֶשְׁלִימִי, אֶרְגָּשִׁיתִי †		אֶפְקִיתִי †	אוֹתִיבִי
	1 pl.	אֶשְׁכַּחנָּה, אֶשְׁכַּחֲנֶנּוּ †		אֶפְקִתָּה	אוֹזֶפֶת, הוֹדַעְתָּה †
	2 sg.	אֶהְדָּרְתָּ, אֶשְׁלִימְתָּ		אֶפְקִי	אִימִינִי, אוֹתִיבִי
	2 pl.	אֶשְׁגַּחֲתֶנּוּ, אֶחְרִיסְתֶּנּוּ †		אֶפְקִי	
	3 sg.m.	אֶהְדָּר (א), אֶפְסִי	אוֹשְׁלָה	אֶפְקִי	
	3 pl.	אֶהְדָּרְנָה, אֶזְכַּרְנָה, אֶשְׁגַּחְתָּה, אֶקְרַבְתָּה † אֶשְׁכַּחְתָּה, אֶצְרוֹךְ, אֶשְׁכַּחְתָּה, אֶדְלִיקְתָּה †	אוֹזֶר, אוֹרִיךְ	אֶפְקִי, אֶחְיִתְּהוּ, אֶפְקִי	
b	1 sg.	אֶשְׁמַע		נָחִית	תּוֹלִיד
	1 pl.	נִשְׁכַּח, נִחְזִיק		תִּפִּי	
	2 sg.m.	תִּשְׁכַּח	תּוֹרִיךְ		
	2 pl.	תִּחְזִקוּ	תּוֹרְכוּ		
	3 sg.m.	נִיחַדְרָה, לִשְׁבַע		תִּפִּישׁ	נֹכַח
	3 pl.	לִיחְדָּמוּ, לִרְגָּשׁוּ, יִחְסְנוּ †		יִפְקִוּ †	
c	sg.m.	אֶפְקֵר, אֶקְדִּים	אוֹבִיד	אֶפִּי	אוֹקִירִי
	pl.m.	אֶשְׁלִימוּ		אֶפִּיקוּ	
	f.	אֶשְׁמַעְנָה †			
d		אֶפְרֹכִי, אֶגְמֹרִי	אוֹכֹלִי	אֶזְכִּיר, אֶסֹּק	אוֹסֹפִי

e sg. m.	מהמה, מדליק	מזיג, מאכיל	מושיל	מזיק, מזהב, מזיק מסיק	מזיק, מזהב, מזיק מזיק(י)ר
f. pl. m.	מ(י)ההלא, מפסקא מדלקי		מושלי	מזיק, מפסקא מפסקי, מבעני	מזיק, מזהב, מזיק מזיק(י)ר
f. sg. m.	מפסקי				
f. 1 sg.	משכחנא			מפיקנא	מזיקנא
f. 1 pl.	מזכחלין			מפיקין	מזכחלין
f. 2 sg.	משכחת				מזכחת
f. 2 pl.	מזכחיהו				מזכחיהו
Part. pass. f.				מזכח	מזכח
Part. pass. m.				מזכחי	מזכחי
Part. pass. f.				מזכחי	מזכחי

36.

36. Ittafal (cf. §4j).

Exx.: Perf. 1 sg. א(י)חוקי; 2 sg. ליחוספו, ליחוספו. || Part. sg. m. מ(י)חוקי; 3 sg. m. א(י)חוק; f. א(י)חוקת; 3 pl. m. א(י)חוקי; 3 sg. m. א(י)חוקת; 3 pl. m. א(י)חוקי. || Impf. 3 sg. m. א(י)חוקת; 3 pl. m. א(י)חוקת. || cum suff. 2 s. א(י)חוקת.

37.

37. Verbs ע"ב.

a Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal affirmatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel $\bar{e}$ imported from verbs לו"י: מצית, תפיתו; otherwise the gemination must naturally be given up: מצת, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.

b Forms occur which are made exactly as in the strong verb: לתתי, תגוו, קשישנא.

c Through analogical force, עו"י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa.* (*Itpa.*).

d—j s. Table p. 49.

k *Itpē.*: Perf. 1 pl. † אידקקין; Infin. אידקוקי; Part. cum suff. 1 sg. מ(י)ודקיקנא, 1 pl. מ(י)ודקיקין, hence after the manner of strong verbs.

l *Pa^{ss}el*: strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חדר; Infin. צנוני; Part. act. pl. m. מחללי; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. † מחדרן. After the fashion of עו"י: Perf. 2 sg. m. עיילת; 3 sg. m. עייל; f. עי(י)לא; 3 pl. m. † עיילו, עייל; Impf. 2 sg. m. תעייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. גיעילו, ליעיילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. † מעיילין; cum suff. 1 pl. מעי(י)לינן || *Itpa.*: Perf. 3 sg. f. איחננא.

m *Pā^{ss}el*: Part. act. sg. m. מהטט. *Itpā.*: Perf. 3 pl. m. איתקצצו (the form may however be *Itpē.*).

n *Palp.*: Perf. 3 sg. m. הרהר; Infin. ולוולי; Part. act. c. suff. 1 sg. מולוילנא. *Itpalp.*: Impf. 3 sg. m. לישתלשל, ל(י)בלבל; Part. sg. f. לא.

Table:

Tab. XVIII.

	Pe'al	Af'el	
1 sg.	חשאי, חשי, עלית†		d
1 pl.	קשינן†, קשינא†, קשינא†		
2 sg.	קשישן] מצית, מצת	אקלת	Perf.
2 pl.	תפיתו		
3 sg. m.	גרר, ע(א)ל, קש	ארע	
f.	רקקה, עלת†, רקקה		
3 p.	עול, עלו†	אחילו†	
1 sg.	איעול, אוקין		e
1 pl.	נ(י)חוש		
2 sg. m.	תידול, תקוק		Imperf.
2 pl.	תגזזו		
3 sg. m.	ליציל, ליעול, ניקוק	ניקיר, לקיל	
f.	תירוק		
3 pl. m.	ליגזזו, ליג(ו)זו, ניקצו, ליעלון†		
sg. m.	דוק	אקיל	f
pl. m.	קוצו		Imptv.
	מיגרר, מיעל, מיתם, מיקר	אחורי, אורועי, אקורי	g
sg. m.	צריר, צייר, גייו, קאיץ	מחרם, (מיקל) מקיל	h
f.	עוילא	מגנא	Part. act.
pl. m.	לתתי, עוילו, עוילי, עלון†	מגנו	
f.	עוילן†		
1 sg.	עוילנא		i
1 pl.	חי(י)שין		c. suff.
2 sg.	עוילת		
2 pl.	עויליתו, גניתון†	מגנית, מרעת	
sg. m.	צליל, זריג, זריג		j
f.	רעיעא, צילא		Part. pass.
pl. m.	צילי		
f.	כיפן†		

a = עֲלִילָה.

- o Ittaf.*: Perf. 3 sg. m. אִיתָרַע, אִיתָקִיל (after the fashion of עו"י); Impf. 3 sg. m. לִיתַחֵל (and after the manner of עו"י), נִתְחַל, לִיתָרַע; 3 pl. m. לִתְּחִלוּ; Part. sg. m. מִתְּחַל, f. מִתְּחַלָּה.

38.

38. Verbs עו"י.

- a* In the *Af'el* the forms, as a rule, are conformed to פו"י verbs.
- b* The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe.* proceed from the same basic form. In the one case *kaīm appears as *kīm*; in the second, the same form has been turned into *kaīm (cf. §5*e*) which of course became *kaīm* (§5*q*).
- c* Forms like לִימְתוֹן, etc., are due to the analogical force of verbs ע"ע.
- d* The verb קוּם loses occasionally its closing consonant; thus אִיקוּ, נִיקוּ, תִּיקוּ, קֵא (whence קֵא, §58*f*), אִוקִי by the side of resp. for אִיקוּם, נִיקוּם, תִּיקוּם, קֵאִים.
- e—k* Table p. 51.
- l* *Pa. (Itpa.)* as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. קִימִיתָ, נִימִי, 1 pl. עִימִינוּ; Impf. 1 sg. אִקִּי, etc.; *Itpa.*: Perf. 3 sg. m. אִיתְּחִיב, אִיתְּחִיב, etc. — With ו as middle radical from the root כוּן: Impf. 3 sg. m. לִיכּוּן; Part. pass. sg. f. מִכּוּ(ו)נָה; *Itpa.* Perf. 1 sg. אִיכּוּנִי.
- m* *Palp.*: Inf. טִלְטֹלִי; Part. act. sg. m. מִנְמָנִים; pass. pl. m. מִטְלִטְלִי; *Itpalp.*: Perf. 3 sg. m. אִיטְלֹעָה.
- n* *Ittaf. (Itpa.)*: Perf. 3 sg. m. אִיתְּתַב, אִיתְּתַר; f. אִיתְּנַח; 3 pl. m. אִיתְּשַׁעוּ, אִיתְּדוּן; Impf. 3 sg. m. לִיתְּתַר, 3 pl. m. מִתְּתַקִּים, f. לִיתְּצַדָּה; Infin. אִיתְּצוּדִי; Part. sg. m. מִתְּתַקֵּם, f. מִתְּצַדָּה; 3 pl. m. מִתְּצַדִּים, f. מִתְּדַנָּה.

Tab. XIX.

	<i>Pe.</i>	<i>Af.</i>	
1 sg.		אנחי	<i>e</i>
1 pl.	דרנינן †, קמנן †, תבנא †	אנחנו †, אוהרבנא †	Perf.
2 sg.m.	קמת	אתיכת †	
2 pl. m.		אוקימתון †	
3 sg.m.	קם		
f.	מיתא, קמה, מיתת †, קמת †	אוקים, אחיך	
3 pl. m.	קום, ביתו †, מיתו †, קמו †		<i>f</i> Impt.
f.	פשא		
1 sg.	איקום	אוקים	
1 pl.	ניקום		
2 sg.m.	תדור †	תחיכו †	
2 pl. m.	תלישו †, תקומו †	ננה, לוקים	
3 sg.m.	לינה, ניסים, לניקום, יקום †		
f.	חינה, תיקום, תמות †		<i>g</i> Imptv.
3 pl. m.	ליקומו, לימתון †, ימותו † ימותון †, ליקמו		
sg.m.	קום	אצית †	
f.	קום, תובי		<i>h</i> Inf. Part. act.
pl. m.	לישו, דונו		
	מידר, מבת †	אנוחי, אוקומי, אחוכי	
sg.m.	דויר, נ(י)ח, ניים, קאים	מוקים, מטיב †, מתוב †	<i>i</i>
f.	^a נדרא, קי(י)מא	מנח, מורח	
pl. m.	שאפו, קרמו, קי(י)מי, מי(י)תין †	מתכו, מוקמי, מתובי †	
f.	קיימן †		<i>j</i> cum suff.
1 sg.	דוירנא, דאירנא, זירנא, קאימנא	מוקימנא	
1 pl.	מייחינן	מוקמינן	
2 sg.	קיימת	מוקמת	
2 pl.	צייחיתו	מוקמיתו	<i>k</i> Prt. pass.
sg.m.	קיים, קים	מנח	
f.	קיימא, דיקא	מנחא	
pl. m.	שייפרי, שיפרי		

^a After the analogy of לו"י.

Table:

Tab. XX^a.

		Pe'al	Itpe'el
Perf.	<i>e</i>	1 sg. בעיר, בעאר, חזירת, בניתר	אנשאר
		1 pl. בען, הורין, גלינן, בעינא	אישתלי(ר)ן
		2 sg. m. קנית	א(ר)תחנית
		f. אתית	
	2 pl.	אתיתו, גליתון	
	3 sg. m.	אימצי, שתי, הוה, גלא	איתרמי
		f. משיא, סגאי, בנת	איתרמאי, איגלאי, איבעיא, איסתגיא, איבריא
	3 pl. m.	בעו, אתון, מלאו	אישת:יו, א(ר)תחמיו, איברו
		f. אתאן, שריין, שריאן	אישת:יו, א(ר)תחמיו, איברו
Impf.	<i>f</i>	1 sg. איתר, איתור, א(ר)גלי	אתהני
		1 pl. ניתר, נ: (ר)בעי	ניתהני
		2 sg. m. תהא, ת(ר)חזר, תיגני	תיסתפרי
		f. ת(ר)צבירין	
		2 pl. תהוו, תיתלו, תיתזון	תישתרו, תופנון
	3 sg. m.	ריתר, רהר, רהור, רתרי	ליתתני, רתקרי
		ליתר, נהר, ליתור, ליתני	
		f. תיתר, תהא, ת(ר)חזר, ת(ר)מלי	תיתבער
		3 pl. m. ל(ר)בער, לבעו, ליבעון, רבכון	לרפנו, רפנו
		ליתר, ניהו	

Table:

Tab. XX^a.

Pa ^{el}	Itpa ^{al}	Af ^{el}	Ittaf ^{al}
<p>צלוחי, צלוחי שנינא, שנינא שנינא, שנינא שנינא</p>	<p>א(י)חסאי</p>	<p>איהאי, אהני איתנינא, אתרנינא איתנינא, אמטני</p>	
<p>שני דליא, מחאי מתו</p>	<p>אירצי, איכסי א(י)חסי, א(י)שתי איעלית, איתסיאת איעלית א(י)שתי</p>	<p>אורי, איתני, אשרי איתלוא, איתואת איתני אתו, אמטו, איתני</p>	<p>א(י)תחזי</p>
<p>אישני ניתח תקנא, תבזי תוגרי ת(י)גלו לניצלי, ילוחי תרבי</p>	<p>תתגרי לתסי לישתחי</p>	<p>איתני, אחורי ל(י)חי תיהני, תשרי יחי, לוחי</p>	<p>תתחזי</p>

Table:

Tab. XX^b.

		Pe'al	Itpe'el
Imptv. <i>g</i>	sg. m.	תא, חור, אישתי, שתי, בעי	איקרר
	f.	תאי, חזאי	
	pl. m.	(א)תו, א(י)שתו, שתו, חזו	
Inf. <i>h</i>		מיחזר, מיחדא, מיבעי, מיבעא	א(ר)תרמוי
		מיתא ^י	
Part. act. <i>i</i>	sg.	חרי, חור, בני	מיקרר, מיתבעי
	f.	חורא, בעיא, בכיא	מיבערא, מינצי(ר)א
	pl. m.	בכו, בכי, אתאן, סגן, בעיין, רעי	מינצי, מינצו, מתבעין, מינצי(ר)א
	f.	מליא, חויין, מלי(ר)ן	מקריין, מתקריין
cum suff. <i>j</i>	1 sg.	אמינא, חרינא, בנינא	מבעינא, מתבעינא
	1 pl.	חזינן	מקלינן
	2 sg.	חיות, הוית, בעית	מינצית, מתברית
	2 pl.	בעיתו, בעיתון	מסתפיתו
Part. pass. <i>k</i>	sg. m.	שדי, מצר	
	f.	תניא	
	pl. m.	מלו, מליון	
	f.	שדיון, רמיואן	
c. suff. <i>l</i>	1 sg.	מצינא	
	1 pl.		
	2 sg.	מצית	
	2 pl.		

Table:

Tab. XX^b.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al} al	Af ^{el} el	Ittaf ^{al} al
דל, דלו דלו	אשתעי	אירתי, אגני איתא אירתיאו †, אמטיו † אירתי, אקרו	
† אסאה, אסורי	מגניא †, איתכסאה †	א(י) תורי, אגנורי	איתתזורי
מצלי מכליא מגלו, מסירן † מסו משנירן † משניא	מ(י) שתעי, מרצי מרגניא	מירתי, מחירי, מקשי מודי מתרא, מגניא מיריתין †, מסגן † מירתי, מגנו, מורן † מיריתין †, מהניאן †	
מגלרנא, מסירנא משורנן		מ(י) תרנא, מגנינא מהינן, מגבירנן	
מעלי מעלו מדמירן †			
מעלרנן מכסירתי			

39.

39. Verbs לו"י.

- a* Forms like אישתבין, תיצביין, רמייאן, מכסיית, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of u resp. z appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.
- b* According to §5*s*, דל is easily explained (by-form of דלי, Imptv. *Pa.*).
- c* In the imperf. of the verb הוה we find by the side of the regular forms יהוי, ליהוי, etc., shortened forms like יהי, נהי, etc.
- d* In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.
- e—l* s. Table p. 52—55.

40.

40. Pluriconsonantals.

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šaf^{el}* and the verb הימין §27*cd*): Perf. 1 sg. הימני; 3 sg. m. משכ(י); 3 pl.† תרגימו; Impf. 3 sg. m. נייגנדר; Inf. שערודי, כברוי; Part. act. sg. m. משעביר; c. suff. 1 pl. מתרגמינן; pass. sg. m. מהימן, משלהי; c. suff. 1 sg. מהימנא (מהימנא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אימרטט, אישתרבב, איזוטר; Inf. מרטוטי, א(י)שתרבובי; Part. sg. m. מייגנדר, f. מ(י)זדוטרט.

41. The Verb with Objective Suffixes.

41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*.

a

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the *b* shortened form, e. g., שְׁאִילִינֶהוּ; such forms, however, are less frequent.

The ending נָא in the 1 pl. appears as נֹ in the *c* remnants of the older language.

The stem of the imperf. may be expanded by *d* means of יִנּ -*inn*-; this element intrudes itself then also into the perf.

Concerning לוֹ"י stems s. the Table. Occasionally *e* we meet with transitions into the לוֹ"י class also in other verbal classes.

אִיהַ is treated as an imperf.

f

The suffixes יִנֵּהוּ, יִנֶּהוּ, יִנֶּהי coalesce with the verbal *g* forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words (so esp. אִינֵן). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form.

Table s. p. 58—61.

Table: Tab. XXI^a.

Perf.

	1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
1 sg.	—	—	m. פרעתוך, f. גרשתוך	בדרתונכו, אשבעתונכו
לו"ר	—	—	חזיתך	חזיתונכו, שו(ו)ינכו
1 pl.	—	—	קב(ר)לנך	
לו"ר	—	—	חזינך	...
2 sg.	קב(ר)לתך	חשרתינך	—	—
לו"ר	אקריתך	חזיתינך	—	—
2 pl.	ספינתיך	...	—	—
לו"ר	...	...	—	—
3 sg. m.	דנך, נקטך	אשבעך, אשמעינך	נשק(ר)ך	אוקמינכו
לו"ר	דליתך, מתיריך	דליתך	לגירך	...
f.	קרצתך			
לו"ר	...	...	...	...
3 pl.	שבקינך, צערוך	שבקינך	קדמוך	...
לו"ר	אקריוך	...	שיריך	...

Table:

Tab. XXIa.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
קטלתי, אומינתי, קטלתי אשכתי, רביתי, תזיתי	זכנת, זכנית אי(ר)יתת	שאלתינהו, שאלתינהו שוינהו, תזיתינהו	אשכתינהו
אגרנוהי, כתבנוהי, בדקינה אשקינה, אקרינוהי	אוקימה ...	שקלינהו, שכחינהו שנינהו, תזנהו	תננהי, תזננהי
שתלתי, א(ר)שתי, תזיתי	אוקימת, אמרית אי(ר)יתת	קטלתינהו, פשרתינון אייתינהו	
תפס(ר)תו ...	תניתו		
קטליה, גזירה, גזירה, קטליה דצייה, אקרייה, תזייה אגביה	זכנה, שמעא, תזייה	קטלינהו, טעמינון תזינהו, תזנהו דלינהו	אנהרינהו בננהי
שבקתי, שדיתיה, שדיתיה רביתיה	דצתא, אסרתה, רמתא	לבישתינהו, איכס[ר]תנהו	כבשתנהי
קטלוהי, אדחיהי	אזמנוהי, אותבוהי, שפיוהי	שבקונהו, קטלינון כרכינהו	גזוהי
דליוהי, מתוהי, מתוהי	שריוהי	תזנהו, אי(ר)תנון מלינהו, תזנהו, סמונהו	שרונהי, הזינהי

Table:

Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
<i>i</i>	sine aff.	נינסבן	נשמעין	m. אגמרך, ידכריןך, אגזירך f. אוכליך	א(ר)בדקינכו
	ל"ר	לרמטירן	...	לרשורירך	...
	c. aff. ל"ר	...	ניגמרין	ליקטלון	...
<i>i</i>	sg. m.	† ארהיטני, ש(ר)בן			
	ל"ר	אגנירן	...	...	...
	sg. f.	אסקין			
	pl. ל"ר	אוטיבון ...	...	...	...
<i>k</i>	Inf.	לצעורן	לאשמועין	לאותובך	
	ל"ר	...	...	...	...
<i>l</i>	Part. ל"ר	מצערן ...	...	מלפך ...	...
	Part. c. aff.	פרעתין			
<i>n</i>	אית		איתין		אית(ר)נכו

Table:

Tab. XXI^b.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(ר)שבקיה, אלטויה, אלבישויה	א(ר)קבלה, לשבקינה	איִקטלינון [†] , איִקטלינהו	
א(ר)חמ(ר)ניה לוקליה, א(ר)בנייה	לתלוייה	לישרינהו	...
יִקברוניה, נידחקה ולוניה, לשדויה	תחלונה ...	ניזבנינהו, תקטלונהו ...	ניכלינהו ...
תופשיה, שקליה ...	קטלה דלוייה	שבקינהו כסנינהו	רמינהו
שבקיה			
תפסוה אמטויה	אחרוה ...	אמטונהו	
לזבוניה, למ(ר)קטליה מילטויה, מיקצויה בזויה, מסנייה מסנייה	למיכבשה, לזבונה אותויה	למינקטנינהו, לזבונינהו עשויהו, למימנינהו	למינקטנינהו, זבוננהו למבנינהו
מזמינתיה, פסליה ...	ממלוייה, בנייה	דבריינהו, pl. תבריינהו s. ...	
	מזבינתה		
איתיה	ליתה	איתנהו	איתנהי

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42.

42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus *עביר ביש* „between good and evil“; *עביר ביש* „a doer of evil“; *עתיקתא* „the old“, *חדתא* „the new“. The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: *דא ביה כולא ביה* „in whom *this* is, everything is“; *דלא הא ולא הא* „where neither this nor that is“.

b Frequently the speaker may have in mind the noun *מילתא* (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus *שמע מינה* „learn therefrom“; *דון מינה* „conclude therefrom“; *מאי נפקא לן מינה* „what follows for us therefrom?“

43.

43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus *הוא גבר בכולא* „he is a man in everything“; *באתר דלית גבר תמן הוי גבר* „where there is no man, there be a man“; but *גוזליא רכיבין ואימריא דעדקין* „the pigeons are tender, and the lambs small“.

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, M reads *באתר דלית גברא*,

but characteristically *תמן הוי גבר* (after *הוה* as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: *פלן* „a certain one“ (thus *פלן דוכתא* B. b. 73^b H [M *פלניתא*] and *דוך פלן* Ber 18^b; Šab 66^b H reads *בר פלנית*, but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M *בר פלניתא*; *פלניתא* precedes), „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: *לעגל* „below“, *מלרע* „above“, *לשלם* „in peace“, *לסוף* „at first“, *למחר* „to-morrow“, *למחר* „soon“, *למחר* „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: *בעלמא* „rightly“, *בדינא* „gently“, *מעיכרא* „merely“, *מעיכרא* „at first (opp.: *לבסוף* in the end)“, etc. After *כל* we find usually the st. d.: *כל יומא* „every day“, *כל עבדא* „at every hour“ (ב) *כל שעתא ושעתא* „every slave“, etc.; but *כל חד וחד* „every single one“.

The st. a. is of course indispensable as a predicative *d* adjective: *חילמא בישא עדיף מחילמא טבא* „an evil dream is better than a good dream“; Suk 56^b MM₁ Ar (*טבא* is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; *אחתי* „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: *טבא הוא וטבא להוי*; but supply *חילמא* and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“.

44. St. constr. and Periphrastic Genitive.

44.

The st. c. for expressing the genitive relation is *a* frequent in the older language and in proverbs; thus *קל חבריה* „at the door of the shop“, *אבב חנותא* „the

voice of his neighbor“; בשמי שמיא „in the heavens of heaven“; איתת אחוה „his brother's wife“; בנת ישראל „daughters of Israel“.

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא „נהר מלכא, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton“, מרי ביתא „new moon“, ריש שתא „new year“, מרי ביתא „housemaster, landlord“, אורה ארעא „custom“. Cf. also §12*a*. Esp. in combinations with בר, בת, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביר ביש (§42*a*), „shedder of blood“, מפשר הלמי „interpreter of dreams“, etc. The fem. end. ת is dropped in צבו ביתיה Ioma 87^a „the needs of his house“, פלגו נוקא B. k. 13^b H „half the damage“.

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus לפום „according to“, הלף „instead of“, כגון „after“, בעין „on account of“, אגב „the manner of, like“, בתר „behind, after“, בגו „within, in“, קמי „before“, עילוי „on, over“, תחות(י) „under“, אחורי „behind“, etc.

e In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (1) the governing noun is put in the st. d.; (2) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: (1) אתרא דשמואל „Samuel's place“, מלכותא דשמיא „people's garments“, (2) מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven“, אימהתא דינוקי „the mothers of the little children“, similarly after a demonstr.

pron.: אבוא (2) „that of R. Hamnuna; דשמואל „Samuel's father“; וזויה דאיניש „a man's money“; ברתיא דרב „the fathers of the little children“; חסדא „R. Hisda's daughter“; etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ד may stand *f* by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus שותא „a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother“; אמצעי דיתמי „the middle belongs to the orphans“. But also: דאבא עדיפא מדברא „that of the father is better than that of the son“; טבא דנפחא מדבר נפחא „that of the smith is better than that of the smith's son“.

45. Coordination.

45.

The attributive adjective agrees with its noun in *a* gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: מא(י)גר רם לבירא עמיקתא „from a high roof to the deepest pit“; גברא „a great man“; אחרתא Ber 56^a „another woman“ (M incorrect); מילתא קמיתא „the former status“; סכינא חריפתא „a sharp knife“; גרמי קטיני „small bones“; חמרי חיורתא „white she-asses“. || עינא עורא „a blind eye“, עינא בישא „an evil eye“, ליסנא בתרא „the latter (last) expression“ are no exception to the rule, since עינא is used both as a masc. and as a fem., while ליסנא is always masc. But note איניש מעליא B. m. 101^b „a small man“, איניש גוצא Meg 27^b „an excellent man“. — Ex. of an attributive participle: מלכותא קטיעתא „a curtailed kingdom“.

- b* As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשיראה ביר „my tenth son“.
- c* In גברי נגרי „carpenters“, אינשי בדוהי „cheerers“, the second noun is an appositive; the first noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אהים).
- d* The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus Ioma 79^b MM₁ (⚭ reads תרי קבי תמרי קבא קשייתא וסרח) „two *kabs* of dates are equal to one *kab* of kernels and something over“; תלת מאה גרבי B. b. 73^b ⚭H (but דמישה' M) „300 pitchers of oil“; תרתי (sic) מוגי חמרא ib. M, תרי מוגי מיא ib. H, (⚭ reads דחמרא) „two cups of wine“.

46.

46. Construction of כל.

- a* The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43*a*); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).
- b* כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד וחד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילתא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. עמם); it is not necessary to emend it into כלקבל (כלעמם): כל Ber 18^b M „exactly the same number of years“; כל כי הני מילי מעלייתא Beṣ 28^a „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: כל מילי *c* „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, *d* with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: לכולי תלמודא „the whole Scriptural verse“, כוליה קרא Šab 63^a M „the whole Talmud“, כולי עלמא (§4m) *tout le monde*; כולה מתא „the entire city“; כולה אורחא „the whole way“; כולהו נכסין „all thy goods“. כוליה האי Ber 7^b ז (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא Ber 7^b ז (M reads כולי) „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהון *e* „on account of all of them“, כולהי „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns. 47.

Distributive Repetition.

When more than two nouns are joined together, *a* the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus תרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“; תרנוגלא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): בהני תלת מילי . . . במסכתא בפוריא באושפיוא „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיוא).

When the connection is a close one, the governing *b* part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכספא „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שְׁדִיתָהּ „she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: מִמֹּשֶׁה וּשְׁתֵּינִי רִיבּוּן „than Moses and the 600 000“. On the other hand: בְּשׁוּקֵי „in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דְּאִבְרִיָּה וְאִבְרָתִיהָ לֹא חָם „who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. דְּ may equally be placed but once: בֵּי דִינָא דְר' „the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דּוּכְתָא דְגַבְרִי „a separate place for men and women“.

- c* Distributive repetition: לְבִינְתָא לְבִינְתָא „one brick after the other“; בִּיּוּעֵי בִיּוּעֵי „all sorts of holes“; דִּיקוּלֵי „one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48.

48. Personal Pronoun.

- a* The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אֲנָא בְּמֵיא דְּבִיתִּי אָמְרִי „I meant: water that has remained over night“; אֲנִי . . . לֹא מְצִינִן „we . . . cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.

- b* On cases like אַנְתָּ הוּא „you are“, אֲנָא הוּא „I am“, דְּאִפְּיָקִית יִתְכּוֹן „you will be like me“, etc., cf. §63*c*. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds לאו, מהו.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, 2); || (2) with prepositions, (*a*) as in the case of the genitive, by means of ד: לגויה דביתא „into the house“; עליה דאיניש „on a man“ (איניש is determined by itself); קמיה דשכיה קמי רבנן „before one who associates with scholars“; מיניה דמר „from you“; (*b*) by repeating the preposition: ביה בהויא „in the snake“; ליה לקיסר „to the elder“; ליה לקישא „to Caesar“; לה לצדיקי „to that woman = to me“; להך איתתא „for the righteous“; להו לתרין בנוהי „his two sons“; בהו ברבנן „in the scholars“; לא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי „do not provoke death against us“; || (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun דיד-[†] דיל-[†] *d* (§10*b*) is found (1) by itself: דידך „is thine, belongs to thee“; בדידך קיימא „it stands in thine (= thy book)“; רבה דידך ועלמא דידך „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: כספא ודהבא „his gold and silver“; אפדנא דידי „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: בין השמשות „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: עלי דידי „over me“; בהדאי „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: אי צאית לדילי „if he listens to me“; לדידי חוי לי „I saw“; לדידן „for us“, לדידהו „for them“; לדידי „with you“; so also לדידי, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

- e* The reflexive pronoun is expressed by means of „soul, person“ + personal suffix: „נפש (בנפשי) בנפשׁ, „in myself“, „in ourselves“; „לנפשהּ, „for herself“; „על נפשיהּ, „for the sake of himself“; „himself“.
- f* The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49.

49. Demonstrative Pronoun.

- a* The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus „הוא גברא *vir quidam*, „היא איתתא *femina quaedam*, „a certain old man“, „הוא אתרא, „a certain place“, „הנך עיזי, „upon a certain day“, „goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns „גברא, „איתתא, „אינשי to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: „קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה, „God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with *me!*“ „פוק מאתרין ולא תיגרי, „go forth from our place, lest thou provoke death against *us!*“ „מכדי ההוא גברא בעיל דבביה, „since *thou* art *my* enemy, what doest thou here?“ „אמאי לא צניעא הק איתתא, „באיסורא עשרה בני אית לה להך איתתא ולית לה מגברה אלא חד? „why art *thou* not secretive in sin? *I* have ten sons, and only one from *my* husband“.
- b* All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: „בר אינש ... כדין, „a man ... like

this one“; „אידך, the other one“; „אינסיבי ליה להאי, this one is „I married this one“; „האי בר עלמא דאתי, this one is a son of the world to come“; „הני נמי בני עלמא דאתי נינהו, these also are sons, etc.“; „כולהו נכסי דהאי, the whole property belongs to this one“. In a neuter sense: „מאי, what is this?“; „לבר מיהא, all this“; „על דא, on account of this“. So esp. at the beginning of a sentence as predicate: „דין עסק, this is a bad business“; „דין גרמא דעשיראה ביר, this is the bone of my tenth son“; „האי הוא, that is he“. The demonstr. pronouns are used also nominally as the antecedent of a relative pronoun: „להא דאמר ר' יוחנן, that which R. Johanan said“.

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun: (a) „הדין ביתא, this house“; „הדא מילתא, this word“; „בהלין עשרה יומין, in these ten days“; „האי אינש, this man“; „הא איתתא, this woman“; „הני מילי, these words“; „הך ווייתא, that corner“; „הנך אינשי, those men“; „לאידך מית, for another dead person“; (b) „עמא דדין, this document“; „שטרא דנן, this people“; „שניא אילין, these years“. On the whole, the pronoun more frequently precedes the noun; I do not know of an example where האי follows the noun.

50. Interrogative Pronouns.

50.

מאן is used of persons, מאי of things; thus a „מאי שמוך, what is thy name?“

מאן is used nominally. It may therefore be b dependent upon a preposition: „בהדי מאן נשדר, through

whom shall we send?“ In the ex. **הוי מאן גברא רבא** „see, what a great man testifies for him“, **מסהיד עליה** **מאן** apparently has adjectival force.

- c* **מאן** is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus **מאן הואי** Ket 65^a M „who (which woman) was *d*to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: **מאי טיבותא עבדי בהו** R. h. 20^a ב „what favor they have conferred upon them“; **מאי טעמא** „for what reason?“

51.

51. Relative Pronoun.

- a* The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: **דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי** „whosoever (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; **מי איכא דמטרה קמי שמיא כולי האי** „is there one who molests God so much?“ **דעלך סני** „whatsoever is hateful to thee“. So also after **כל**: **כל דצריך** „every one who is needy“.
- b* Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or **מידי**): **האי דקא מחיל** „he who desecrates the holiday“; **מאן דיויף** „he who lends the sabbath“; **מה דכתיב בספר** „that which is written in the Book of the Law“; **כל מה דאית לכון למישאל** „whatsoever you have to ask“; **ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא** „and concerning that which first came to our mind“; **מי איכא מידי דאנן** „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: **האי מאן דיהיר** „he who is arrogant“.

52. Numerals.

52.

The cardinal numbers may stand nominally by *a* themselves: חד דמשתינ וריו „one (a single one), who is more capable than sixty“; טבא תרתי מתלת „two are better than three“. Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

חד, חדא as an adjectival attribute (§45*b*) properly *b* follows the object numbered: חד עמא „one people“, (א)חד יומא „one day“, וימנא חדא „once“. But the numeral may just as well precede the noun: חד ווזא „one zūz“; אחד כתפיה „with one beating“; „on the one shoulder“; חדא ברכתא „one benediction“. The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., תרי קבי „two kabs“; תרתי נשי „two women“; שב בנתיך „thy seven daughters“; תרתי סרי שני „twelve years“.

The numerals from 3—10 are still construed in *c* accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: שבעת שבועת אלפי „7 days and 7 nights“; שבועת אלפי „7000 *denarii*“. The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus באפי תלתא „before three (sc. men)“; תשע „9 (cubits) on the one side“. To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

d On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).

c Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: מאתן ועשרין וחד „21 logs“ (variant לוֹגָא); עשרין וחד שתא „21 years“.

f Ordinals may be replaced by cardinals: חד בשבא, תרי בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.

g על חד תרין has a multiplicative force: „twice as large“.

h אהדדי signifies „one another“; with prepositions בהדדי „To one another“ may also be expressed by the phrase לחבריה.

53. 53. Adverbial Expression.

a The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.

b An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש „how great is the man!“

54. 54. Prepositions.

a ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לעגל „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחוד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: *b*
cf. §58*i*.

מן (1) in a causal sense: מעוצבא דלבך „because of *c*
grief“; מחדוא דלבך „because of joy“; (2) partitively,
cf. מן אכל; (3) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף „an evil dream is better than a good
dream“; frequently with טפי superadded, cf. סומק טפי „is redder (מדמא דחברך than the blood of thy fellow-man)“.

מן pleonastically in מקמי, מתותי and the like. *d*

בגו and בהדי take the place of ב both in a local *c*
and in an instrumental sense. ב has orig. a local force
in מתפסת בגנבי „thou wilt be caught into the thieves
(among the thieves, as a thief)“.

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender.

55.

With a finite verb, the personal pronoun is ex-*a*
pressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*).
Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of
the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה „he stumbled, and his camel stumbled over him“
(so HM*; M^{superscr} adds איהו).

The 3. person is often omitted with the participle *b*
serving as predicate, both when the subject is indefinite
(„they“, „one“) and when the definite subject is easily
supplied from the context. Exx.: (a) גמירי „they say“;
כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא „to everybody else they
measure with a small measure“; מיהב יהבין משקל לא „they give, but they do not take back“;

(b) „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?“

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus „it was recited to me (by God or by an angel)“; „they have not benefited thee“. When the subject is a human person, איניש or אינשי is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): „his fellow-man's property does not concern him“; „if I had it (= means)“; „how does he fare (how fares it with him)?“ „I have heard nothing“; „is it acceptable to you, that you become the head of the college?“ „it grew dark“; „hast thou heard aught in this matter?“ The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of מילתא, עלמא and the like; thus „it is troublesome for me“; „it was straitened about them, they were in straitened circumstances“; „it is straitened about him.“ Incorrect readings: „he became well“; „דחיקא ליה עלמא“.

56.

56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58f).

As a perfect proper: מַחִיִּיאֵן רַבִּאי „my master has struck me“; סָלִיק לַמַּתִּיבְתָּא דְרַקִּיעָא „he is gone up to the heavenly college“.

Occasionally in a subordinate clause to express coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58*b*); the main clause, of course, has the perfect likewise: בַּהֲדִי דְחֻינֵךְ בְּרִיכִינֵן עֲלֶיךָ תְּרִתִּי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions“. To designate the pluperfect: עַד דָּאֲתָא שְׂמוּאֵל מִבֵּי רַב נָח „before S. had come from school, his father died“; „I saw, that the house had fallen in“: הָוֵי אֶפְדְּנָא דְנִפְלֵ „I saw, that the house had fallen in“. So also after the conjunction כִּי (§71*d*).

In conditional clauses to designate unreality (§73*c*). *d* So also שְׂוֵאי נַפְשָׁי כְּמֵאן דְּשָׁקְלִי מִינֵיה „I acted as if I had taken from him“.

In cases like שְׂרָא לִיה מְרִיה לִפְלָנִיא the perf. designates a fact (not a wish). *e*

57. The Imperfect. 57.

For the future proper only few exx. are available *a* קוֹץ דִּידֶךָ וְהִדֵּר אִיקוּץ אֲנָא „cut off thine, then I shall cut off mine“; וְוִי לְדִין כִּד יָקוּם דִּין † „woe to the one, when the other will arise“.

Usually a modal force attaches to the impf.; we *b* then use the auxiliaries „be able, may, shall“: מַאי אֵיזִיל וְאִימְלִיךְ בְּאִינְשֵׁי בֵּיתָא „what shall I do?“ „let me go and take counsel with my family“; לִיהוּי „let us all be one people“; כּוֹלֵן לְעַמָּא חַד „thou shalt sow, but not reap“; תִּחְסַד „God remember thee for peace“. So also in

indirect questions: „לא ידעיתו היכי תעבדו, you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically „תקטלונתו כולתו... תקטלונתו להנך, if you are to slay them all . . ., if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction „אי, when“ and esp. after final conjunctions like „ד, כי היכי ד, אי חקלאה מלכא ליהוי: when a rustic becomes king“; „לא מצינא דאטרה, I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); „דלא תהוו קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי דלא תטרדו במטותא מינייכו, I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; „אוקירו נשיכו כי היכי דתיתעתרו, honor your wives, in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with ו consecutive or the voluntative with weak ו, we find in Talmud. Aram. the imperf. with ו continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: „ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי, let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; „ואצלי, cause me to arise likewise, in order that I may pray“; „שלה מדרך ואנא אלבשיה, take off thy garment, in order that I may put it on“; „אגמרו לבנייכו תורה ונגרסו, teach your sons the Torah, that they may study therein“; „השתא אתו יומי ונינום, soon days are coming . . ., when we shall sleep“; „ונשמעינך מאן יהיב לן נגרי דפרולא, would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle.

58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (1) duration *a* in the present, but also the simple or real present: „dost thou stand with hy back in the presence of thy Lord?“ ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“ ורחמנא היכא יתיב „and where does God dwell?“

(2) a continuous state in the past, esp. in sub-*b* ordinate clauses: „he saw Levi sitting outside“; „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions „while they were sitting there, he went and returned“; „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(3) imminent or certain futurity: „you say that *c* you are wise; tell me then, what I am going to see in my dream“; „thou wilt see“; „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; „soon days are coming“; „thy son will (is destined to) be a thief“; „both of you will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in *d* Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: „whom are we in the habit of blessing?“; „מאן דיהיב ליה זווא מפשר ליה חלמא“

לְטִיבוֹ „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably“.

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כִּד, כִּי, בְּתֵרֵךְ, עַד; thus כִּד מִפִּיקְנָא לְכוּ עֲבִידְנָא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle“; עַד דְּגִנִּיתוֹן לִי גִנְנָא אִיּוּל וְאַשְׁמַע מִלְתָּא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something“. The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: מֵאֵן דִּילְמָא מִתְבַּעִינָא (מִי יִתֵּן. Hebr.) „would that we had“ „lest I am sought“; (כִּי הִיכִי) דִּידַעִיתוּ „in order that ye may know“. We find וּמַצְלִינָא as a variant for וְאַצְלִי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוּא אֲכִיל וְאַנָּה מְשִׁינָא „he is eating, and I am to wash myself!“ The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אַתּוֹן מַהֲלִיתוּ וְהוּוּ כּוּוֹתֵן „rather you circumcise yourselves and be like unto us“.

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: לְמַחֵר אִיתְּבַר מוֹנָא „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba“; דְּרֵשָׁה . . . שְׁקִלִי כּוּלִי עֲלִמָּא „he discoursed on it . . ., then everybody took his pitcher and came to him“; לָא

„they did not know what he meant; so they came to R. Banna'a“.

The partic. is frequently strengthened by a prefixed *g* שמע דקאמר „why art thou weeping?“; אמאי קבכית : (ק) קא „he heard a godless person say to his wife“; בהדי דקא סליק נפל ספרא מיניה „as he was departing, he dropped a book“; אידמי להון כאינשא וקא „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door“; אחת לאתחזא ליה קא „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away“; יתיב אהווא מעיינא קא „he seated himself beside a spring and ate bread“. In a conative sense: קא קטלי ליה „they were about to kill him“; וקא בלעה לספינתא „and it was about to swallow the ship“.

Very frequently the idea of duration in the past *h* conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוה. | Occasionally הוה also is inflected, e. g., הויתי דייר = *habitabam*; כי הוות אתיא ליה „whenever a woman came to him, he would have her put on“. Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוו יתבי = *sedebant*, הוו קא = *ibant*. As a rule, however, הוה remains uninflected: הוה קאימנא Suk 44^b M₁ (M, however, reads הווא) = *stabam*; הוה יתבא = *sedebat*, etc. The partic. with הוה and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוה קא מצטער רבי „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about“. For the use of the partic. with הוה in conditional clauses cf. §73c.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written“; מידע ידיע „it is well known“; שקילן טופריה „its claws have been taken away“; שכיבא ליה ברתיא „one of them died“; שכיב חד מיניה „his daughter died“. The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., הוא תוב דהוה כתיב „he saw again that it was written“; לא הוו ידעי היכא הוה „they did not know where he had died“.

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard“; לא שמיע לי „I have never heard it“; חזאי = לדידי חזי לי „I saw a gazelle“; with no attempt at concord: מן דשמיע ליה „any one who has heard anything“; לדידי חזי לי „I saw a frog“.

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing“; לביש „(clothed in,) having on“; גמירי „they say“; דכירנא „I remember“; עסקינן „we hold“; עסקינן „we are occupied“.

59.

59. The Imperative.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill“, לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill“.

60. The Infinitive.

60.

The infin., when corresponding to the infin. constr. *a* in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: קריבו יומך „an ass for riding“; לממת „thy days are drawn nigh that thou must die“; „be alert to do the will of your Lord“: למעבד רעותא דמריכו „be alert to do the will of your Lord“. This function goes over into the objective one, so esp. after verbs like „wish, be able to, permit“: בעא למיעבד קרבא בהדיהו „he wished to wage war with them“; לבר מיהא דלא מצינא למיעבד „barring that which I am not able to do“; „a certain province which they were not able to conquer“: מדינתא דלא מצו למיכבשה ולא שבקא ליה למיפק לבי „she would not permit him to go to the academy“, etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., לאו אורה ארעא למעבד „it is not customary, to act thus“. Exx. without ל: „does not my lord wish to sleep?“ לא בעי מר מינן „we cannot be like unto you“; לא מצינן מיהוי כוותייכו „she did not permit him to uncover his head“.

In the place of the infin. with ל, the finite verb *b* with ד may be found to express the functions referred to, e. g., בעינא דאיזיל „I wish to go“; „if thou art accustomed to carry in thy city“ (cf. „if you are accustomed to dine early“); עתידה דשדיא B. b. 74^b (M on the other hand reads „she is destined to throw“).

With איכא, הוה, איבעי, the infin. denotes obligation, *c* necessity, or ability: „what shall (may)

one say?“; הוּה לְךָ לְמִיָּהֵב „thou shouldst have given“;
 „he should have taken heed“.

d I find a subject by the side of the infin. in the
 ex. לְמַבְעֵא רַחֲמֵי וּמִיָּתָא מַטְרָא „that you may pray and
 that rain may come“.

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61.

61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent
 objective particle יָת, but only with suffixes, hence in
 the place of objective suffixes. Cf. אֶפִּיקִית יִתְכוֹן Ber 38^a וְ
 = אֶפִּיקִתְנָכו M.

b In the later language, the pronominal object is ex-
 pressed either by means of objective suffixes or by
 means of ל (or לְדִיד' §48*d*) with its (nominal) suffixes.
 In the case of the partic., the latter mode of expression
 predominates; but even there the simpler method of
 appending suffixes directly to the verbal stem is met
 with. — || Exx.: אֶפְסִיל לִיה „he rendered him unfit“;
 „cause (f.) me to hear“; חֲזִי לְדִידִי „look at
 me“. — With the partic.: מַצְעֵרֵן „who vexes me“;
 מוֹלְפֵךְ „teaches thee“; מוֹדְעִיה „he informs him“;
 „she invites him“; מְבַנֶּייה „he rebuilds it“;
 „fills it“; מוֹדְעֵתִן „thou payest me“;
 „thou informest me“. Much more frequent, however, are exx.
 like קָטִיל לִיה „he slays him“, קָטַלְתָּ לָּן „thou slayest us“.

c Where the object is particularly emphasized, the
 pronominal object is pleonastically expressed by means
 of an objective suffix plus לְדִיד' with its suffix: שְׂדִיּוּה
 „they cast him“; שְׂיִלִּיה דִּידִיה „ask him“.

The nominal object when (syntactically) undetermined, requires no specific designation: „I have built a house“; „give me a pair of scissors“; „take out purple garments“; „he saw a man“ (accordingly also (הוא ההוא גברא)). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) „I am looking for my father“. So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of „beat the grave of your father“; „if they slay me“; „who planted this carob-tree?“ The object may precede: „his brother's sons he has appointed“; „whom are we in the habit of blessing?“ || (2) „Miserere mei, O Lord“; „beaten the grave of your father“; „if they slay me“; „who planted this carob-tree?“ The object may precede: „his brother's sons he has appointed“; „whom are we in the habit of blessing?“ || (3) „I shall destroy the world“; „he heard his wife“; „thou hast brought their sons“; „to fetch his garments“. This is the most usual construction. The object may again precede: „his brother he has appointed“. || (4) „they cut open his belly“; „they slew all of the villagers“.

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: *e* „teach your sons the Torah“; „permit me to see the righteous scholars“; „he made of him a great man“.

Exx. of the transitive construction of the passive *f* of a doubly transitive verb: „she covered herself therewith (with the garments)“; „be paid with bran“; „thou art worthy of

two deaths“. The verbs *לבש*, *מלא* and the like are similarly construed: *לבישתיהו* „she clothed herself therewith“; *מלא דוכתא דמא* „the spot was filled with blood“. *אדכר* and *אשתמיט* are equally construed as transitives: *אי אדכרתון ומניה דשטרא* „if you remember the date of the document“; *אשתמיטתן* „it escaped us“. Note also: *אבדן* „it was lost to me“.

- g* Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. *מיחשב השיבנא* „I am esteemed“; *מימר שפיר קא אמרת* „thou speakest well“; *מילט קא* „thou strikest in addition“; *מחית* „thou art cursing them“; *מידע ידיע* „it is well known“. Rarely it follows: *דמצלו אצלויי* „as they bent (their body)“.

62.

62. אִית.

- a* *אית* (negatively *לא אית*, *לית*) is properly a noun in the st. c. signifying „existence“. Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are“). Thus it coalesces with *כא* into *איכא* (*ליכא*). Exx.: *באתר דלית גבר* „where there is no man“; *אית לן בגויכו חולקא* „have we a share in you?“; *מי איכא מידי* „is there anything?“ In accordance with §44*e*: *איכא דאמרי* „there are those who say“; *וליכא דשמעיה* „and there was none who heard him“. The noun may even precede *איכא*: *אבא טובא איכא הכא* „there are many Abbas here“. Of course, the interrog. pronoun always comes first: *מאן איכא* „who is there?“
- b* The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): *בריה ליתיה*

בר בריה איתיה „his son no longer lives, but his grandson does“; ליתה הבא „she is not here“. — The suffixes are originally possessives, but, as the forms become independent (§a), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתנין „we are“; ליתנהו „they are“; איתנהו „they are not“. Even the independent pronoun is met with: איתי אנן (read thus for איתו) Pes 50^a B.

Conformably to the construction with objective *c* suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתיה לבר: ל Taan 23^a M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: אית לכו כמה: ל „you have been with us these many years“ Pes 87^b M.

As a mere copula: לית הוא עבד (var. ליתיה עבד) *d* „he does not do“.

Although in itself אית possesses no temporal *c* connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by הוה איכא חד מינן: הוה „there was one among us“.

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula.

63.

The function of a copula is assumed not only by *a* אית (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms אינהו, אינן, איהי, איהו, היא, הוא are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms נִיהוּ, נִינְהוּ, נִינְהִי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e.g., טוֹר תֵּלֵג „the mountain is (covered with) snow“; so esp. with an adjectival predicate: אֹרְחָן „our road was long, but our society pleasant“. Contrast, on the other hand: עֲדֵי סוֹרָא הוּא „this man comes from Sora“; הֵכָא אֲתֵרָא דְשִׁמְוֵאל הוּא „here is the place of Samuel“; מִרְ נִיהוּ (הוּא) רַב (var. „you are master“; „all of these (benedictions) are one“.

c הוּא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דֵּאנָא הוּא דֵּאפִיקִית „that it is I who brought out“. But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אֲנָא „I will rise and throw together“.

64.

64. The Casus Pendens.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e.g., כּוֹלִי עֲלָמָא כִּיִּלִּי לִיהּ בִּקְבָא זֹוטָא הֵאִי מִרְבֵּנָן כִּיִּלִּי לִיהּ „to everybody they deal out with a small measure, but to this disciple with a large measure“; וְנֹקִי מַאי אַעֲבִיד לְהוּ „what shall I do with the children?“ „I was not acquainted with the saying of R. Hamnuna“.

65. Concord of the Parts of Speech.

65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre-*a* dominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45*a*; 50*c*; 52; 55*d*; 57*i*). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בעדנא דמצלו צבורא Ber 7^b *b*
M^{mg} (מצלי M) „when the congregation prays“; ודייני „and everybody concludes“; on the other hand, כולי עלמא (ליה §64). When מלכותא is subject, the predicate may be placed either in the sg. (masc. or fem.) or in the pl.

For the construction of מאן cf. §50*c*.

c

מידי construed as a fem.: מריא „something that *d* stinks“.

When two or more nouns are joined by means of *e* ו, the predicate is put in the pl. and agrees so far as the gender is concerned with the subject next preceding or following: בנך ובנתן מסירן Ber 56^a M, but נאחו בניה ונאחו ובנתיה *ibid*.

66. The Order of Words.

66.

Normally the predicate follows the subject whether *a* in the verbal or in the nominal clause. The least emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריביה

שימשא „a relative of R. Ide died“; חוצפא מלכותא „the sun sets of itself“; קידרא דבי „impudence is uncrowned royalty“; נבה „a pot belonging to partners is neither hot nor cold“; ייזיל נחום איש גם זו „a dog barked at her“; „let Nahum of Gimzo go“; „the disciples are desecrating the sabbath“; כפין עניא ולא ידע „a poor man is hungry, and knows it not“.

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ירך „give me thy hand“; „let them assemble for you ten persons“; „thou shouldst have paid the reward“; „God demands the heart“.

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרר כולי יומא „he mused over it the whole day“; „thou speakest well“; „do not appear before me either in Nisan or in Tischri“ || נמי is with preference given the second place in the sentence. „thou strikest in addition“.

67.

67. Negative Sentences.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: „I have not flattered even a man like thyself“; „he paid no attention to her“; „he does not go about begging“. — When the predicate is a noun or when a single word

is negated, לא is used, which is placed immediately before the negated word: „he is not capable thereof“; לא אורה ארעא למעבד הכי „it is not customary to act thus“; לא עכברא גנב אלא חורא גנב „not the mouse, but the hole stole“; הא דרבא לא „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred“; לא „a miracle does not happen every day“.

בלא, however, is used (1) in בלא (e. g., בלא מתאי „outside of my home“; בלא שניה „prematurely“), דלא (e. g., דלא תאגא „uncrowned“), לא איניש „nobody“, לא „nothing“. || (2) in repetitions: לא דינא ולא דיינא „there is neither law nor judge“. — Note double negation: לא מהוו ליה לאיניש לא דיקלא . . . ולא פילא . . . „they show a man neither a palm-tree . . . nor an elephant . . .“; לא אמר ליה ולא מידי „he said to him nothing“; || (3) elliptically: לא „no“; ואי לא „and if not“.

68. Interrogative Sentences.

68.

A direct question concerning the predicate is *a* introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי מיניה „does he leave ought thereof for me?“; מי איכא מידי „is there anything that we do not know, but the scribes know?“ — A *casus pends*, however, may precede: רישא מי אמרינן דפליגא אמתניתין „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?“

b Much more frequently the interrogative particle is dispensed with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“; תרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?“ אית לכו ארעא „have you land?“

c With a negative: לא לישדר ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?“ „does not my lord wish to sleep a little?“ — Together with מי לא מכתפינן קמיה: מי „should we not carry before him?“

d The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?“ עד „why dost thou sit outside?“ אימת עבדיתו הכי „how long will ye act thus?“ Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: וזויי היכא „where is my money?“ ורהמנא „and where does God dwell?“ אנהא „and why I?“

e The phrase מהו דתימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*

f Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: כמה נפיש גברא מ... „how greater is this man than ...!“

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69.

69. Copulative Sentences.

a Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: „אייל ואשמע“, I will go and hear“, but „אייל איהוי“, I will go and see“; „ניפוק וניתהני“, let him go forth and enjoy himself“, but „פוק הוי“, go forth and see“; „איקום ואגלי“, I will arise and go into exile“, but „קם גלא“, come, let us go and do business“. || Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: „קדום סלוק“, the clouds rose first at the corner where his wife was“; „השיך תקין נפשך וקדים תקין“, set thyself aright (ease thyself) early and late“; „אחריפו עולו אחריפו פוק“, enter early and go out early“; „הדרת שקלתינהו“, thou tookest them again“. || In the same manner „מצי“, be able“ is construed: „לא מצינא“, I am not able to fulfill“; „לא מצית אמרת“, thou art not able to say“.

b בפניא אתא עניא . . . והוה טריד כולי : Circumstantial ו : „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וַיִּאֵן שִׁמְעַ“)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: „נה נפשה דרביתא ולא פקידא“, the girl died, having left no will“. || „= ו“, nevertheless“: „בדידך קיימא וצערותן כולי האי“, it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also §57*d*.

c או serves to introduce the second alternative in a double question: „לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא“, did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70.

70. Attributive Relative Sentences.

- a* $\dagger$ די, ד, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.
- b*   This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקטיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and שקלתיה לדסתנא דיהבת לי „I took the portion which thou gavest me“; מהני מילי מעליתא דהוה עביד רב הונא „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.
- c*   On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: דהווא אתרא „a place the name of which was Truth-town“; דהווא גוי דהוה נפיש נכסיה טובא „a certain Gentile who had great wealth“; מתא דלית בה מקרי דרדקי „a city in which there is no teacher“; הנך דמלכותו עילויהו „those over whom you are ruling“.
- d*   The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באתר „in the place where there is no man“; מהא „at the corner in which his wife stood“; דהווא יומא דעיילא „on the day on which she enters“; מן יומא דמיתת שרה „from the day that Sarah died“; כל כי הנך שני דלא עיילת „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: כל אימת דהוה עייל לבי מדרשא „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a *e* second relative clause: **ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו** „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“.

When a relative sentence refers to the 1. or *f* 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: **אנא הוא דאפיקית** „it is I who brought out“; **שואי נפשאי כמאן דשקלי** „I acted as (one who had taken) if I had taken“.

71. Conjunctional Relative Sentences.

71.

ד as a conjunction transforms a whole clause into *a* a noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition.

Exx. of subjective sentences: **בניחא ליה למר דליהוי** „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ **ווי לן דמייתין** „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: **האי דלא אכלוה** „the circumstance that they did not eat him“.

Exx. of objective clauses: **אמריתו דחכ[י]מיתו** „you *c* say that you are wise“; **הכא ניהו . . .** **ידענא דגברא** „I know that the man . . . is here“.

The most important of the prepositional com- *d* pounds is **כד** „while, as, when“ which occurs only in the older language: **כד נפיק ואתי** „as he went away“; **כד הוינן זוטרי** „when we were small“; **כד יקום דין** „when this one will arise“; **כד מפיקנא לכו** „when I bring you out“. || In the later language **כד** is replaced by **כי**:

„while thou hadst not washed thy hands“; „when I came to him“; „when a poor man comes“. — **כי** is found also in front of an unfinished clause: „הוּא כִּי דוּבָא“, he was as a bear (is) = like unto a bear“. **כי** may be strengthened by a preceding **ל**; „מֵכִי“ = „since“.

e Other combinations: „אֲמָטוּל דִּי“, while, as; „בְּהָדִי דִּי“, because; „אֲפִי עַל גַּב דִּי“, while, until; „מִקְמִי דִּי“, although; „בְּחֵדִי דִּי“, in order that, that; „בְּפָנֵי דִּי“, before; „בְּאַחֲרֵי דִּי“, after; „בְּשׂוּמֵי דִּי“, because. In some cases, **ד** alone suffices; thus it signifies „because“, „in order that“.

72. Indirect Interrogative Sentences

are treated exactly as the direct ones.

73. Conditional Sentences.

a **אִי** with the partic., **אִית**, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: „אִי הִדְרַת בֶּךָ יִהְיֶנָּה לְךָ אַחְתִּי“, if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister“; „אִי גָנְבוּ מִדִּידְךָ“, if they steal, let them steal of yours“; „אִי חֲשִׁיבָנָא כּוּלִי הָאִי נִיעִיְלֻהּ לְלוֹי“, if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in“; „אִי דְשָׁמִיעַ לִיה מִלְתָּא לִימָא“, if there is any one who has heard anything, let him say it“; „אִי בֶר ישראל הוּא אֲזִיל“, if he is an Israelite, he will return“; „אִי קָאמַר“, if it is so, he means as follows“.

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: „אִי נִקְטַת תְּרַתִּי נִקּוּט תְּלַת“, if thou hast married two, marry three“.

Unreality is expressed by means of the pf. both in the protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אתאי סכנתון „if I had not come this moment, you would have endangered my son“; השתא איכו לא חויתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat“. Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי איתבי מר „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?“ Note also: אי לאו דנחמני את לא הוה משדרינן „if it were not that thou art Nahmani, we should not have sent it back to you“ (the conditional particle is strengthened by ד and the protasis is a nominal clause).

Sometimes the conditional particle is dispensed with entirely: בתר גנבא גנוב וטעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof“; ריש תורא בדיקולא סק „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof“.

Literature.

---

1. Introductions.

Hermann LStrack, Einleitung in den Talmud, L. ¹1887, ⁴1908.

M Mielziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.

SSchechter, Art. „Talmud“ in Hasting's Dictionary of the Bible V (1904), 57—66.

WBacher et alii, Art. „Talmud“ in Jewish Encyclopedia XII (1906), 1—37.

Margolis, Gr. Bab. Talm.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

Michael Sachs, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.

Joseph Perles, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.

Jacob Levy, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.

Alexander Kohut, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.

M Jastrow, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.

Samuel Krauss, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.

G Dalman, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkft. a. M. 1901.

W Bacher, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

SD Luzzatto, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MS Krüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by J Goldammer, New York 1876.

Is Rosenberg, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.

Arthur Lieberman, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.

C Levias, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *C Brockelmann*, Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

- WWright*, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.
- ThNöldeke*, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.
- JBarth*, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.
- Etymologische Studien, L. 1893.
- Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.
- PdeLagarde*, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.
2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.
- Armenische Studien, Gött. 1877.
- SFraenkel*, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.
- ImmLöw*, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.
- Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Noeldeke zum siebzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.
3. *MLidzbarski*, Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.
4. *EKautzsch*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.
- HLStrack*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.
- KMarti*, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.
- HHPowell*, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.
5. *GDalman*, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.
6. *ThNöldeke*, Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.
7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.
8. — Mandäische Grammatik, Halle 1875.
9. *AJMaclean*, Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

- 13.14c A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא, ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור תלג¹. דעל² סוס מלך. (43a; 44ab).
- (43b; 44c) בריש כל מותא אנא דם³. הוא גבר בכולא. || B. קטלא, גדפא, גפא, דירכא, טעמא, ועפא, ענא, רישא, קרא, דנא דחלא, רווחא, יומא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילמא, פיקעא, פיקא, כיבא, באיבא, עיוא, חולשא דליבא, דינא, חידווא, ריעיא; שופרא, אודנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אגרא דפירקא ריהטא⁴. נו"ן סמ"ך עי"ן, נונא סמא לעינא⁵.
- 14b. A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. || B. כפנא, כווא חדתא, דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כתפא, כפא, גברא רבה⁶; קניא, ריחיא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא. מגמלא אונא. צנא דדובשא בווא. שימשא דבחר מיטרא כמיטרא⁷. ווי מברא, ווי מביתא.
- 14df. A. אשיד דמא, מרי ביתא. || B. בר עלמא, ספרא דחמה^h, רעיא ד^pבן כלבא שבוע^p, ינוקא | כשורא במתא בווא, כשורא בדברא בווא⁸.
- 14e. A. זמר, חמר, בר אנש, בר אינש, בר נש. || B. שלמא, לישנא, חולקא, גופא דעובדא, גללא.
- 14ef. A. זריו, עביד ביש, ביש גדא. || B. חמירא, לישנא בישא, כלילא דוורדא, עינא עוירא, סימא בביתא; לבושא; אווילא | שיקרא שכיח⁹, קושטא לא שכיח¹⁰.

¹ §63b. || ² §§10a; 51a. || ³ B. b. 58a HM. || ⁴ Ber 6b. || ⁵ Ned 54b M. ||

⁶ §45a. || ⁷ Taan 3b M. || ⁸ B. k. 11a B. || ⁹ §43d. || ¹⁰ Šab 104a.

14g A. כיף יפא; שלם טב לרב טב. || B. דרא, מלא חוטא דחלא,
 VIII—IX β. כסא, שקא, ריחא דבישרא | חילמא בישא עדיף¹ מחילמא טבא².
 סבא בביתא פאחא בביתא³.

A. בנין, גוברין, גברין, גמל חסדין, יומין, ומנין, ויקין דנור 19—20
 abjk. ובעורין דאישא | ביומי תמוו, בני חרי, כל חללי עלמא | כוזא דמיא,
 ארויא, כרמיא, ויתיא; פוריא; חבריא, בשמי שמיא; חשוכיא; פריטיא;
 רויא | סמנין, צלמניא | בראש כל חיין אנא חמר⁴. בריש כל
 מרעין אנא דם⁵. || B. בני, אחי, גוברי, גברי, חיי, יומי; ביועי, בוי, חניגי;
 אודני; וווי דיתמי; ספרי; אינשי בדוחי, בוטטי דנורא; טבי, קני |
 סמני, ביורני | בר אמודאי, ספונאי | תעלי בני תעלי. נפיש
 גמלי ס(א)בי דטעיני משכי דחוגי⁶.

22. 1 sg. A. אסורוס^p ברי, ביר, אח, יד, נפשי, נפש, רישי, מרי, מר |
 1 pl. אבונא, ארענא, מרנא | 2 sg. f. בנייכי | 2 pl. m. אבוכון,
 בתיכון, ארעכון | 3 sg. m. אבוהי, בנוהי, רגלוהי, ריגלוהי, ענפוהי,
 שנאוהי, רווהי | 3 sg. f. אבוהא, אחאה, מנהא, מצרנהא | 3 pl. m.
 אבוהון, רגליהון, שנאיהון, מנייהון, כוליהון | כלבוהי לא נבחין, טחנוהי
 לא טחנין⁷. || B. 1 sg. בניי, בנאי, סמנאי; בראי, ידאי, נפשאי,
 רישיי, ליבאי, מוחאי, פורייאי, פוריי, רבאי, שטראי | 1 pl. אבון,
 רבנן | אורחון, גמלון, איסדון; חילמין, אורחין, אתרין, איסדין | 2 sg. m.
 אבוה, מייק, נכסיד, נגריד, כנפיד, כרעיד, כפיד; יומך | בר ברך,
 דמך, ידך, מביתך, עיסקך, מרך, פתורך, קרייך; ארעיק, ליטעמיק,
 רישיק, שקיק, כיסיד, ארחיק, מריך, בעיל דבביר, קראיך | 2 sg. f.
 אבוה, בניה, כשוריד; כשורך; בריך; לחמיק, אימיק, עפריך | 2 pl. m.
 בנייכו, מנייכו; נפשיוכו, עובדייכו | 2 pl. f. גברייכי; פומיכי |
 3 sg. m. אבוה דשמואל, בניה, מגרמיה, מאניה, חוביה דדרא,
 בעיניה דחוי(י)א, בירכיה, מיליה, אודניה, טופריה, חבריה, במעיה,
 כעובדיה, מעיניה | בריה, בשמיה דאבוהי, אינשי ביתיה, קיניה,
 כוליה יומא, כולי עלמא, באורייה, אתריה דרב^p ושמואל^p, בישריה,

¹ § 43d. || ² Ber 55a M. || ³ Ar 19a 1B. || ⁴ B. b. 58b 1B. ||
⁵ ib. HM. || ⁶ Sanh 52a. || ⁷ Šab 152a.

בעיל דבביה, גלימיה, אַסייה דרבי, בְּבִיָּה | 3 sg. f. שְׁמָה, מַגְבְּרָה,
 גִּבְרָא, בַּמֶּתָא דְרִישָׁה (דְּרִישָׁא) אַסִּיא, לְכוּלָּה מֶתָא, לְמָרָה |
 3 pl. m. בְּנֵיִּהּ, יְדֵיִּהּ, מִיֵּהּ, גְּדַפֵּיִּהּ, מְנִיִּהּ, כְּרַעֲיִיִּהּ, גְּלִימִיִּהּ;
 טַעֲמִיִּהּ, שְׁמַנִּיִּהּ, שׁוּמְנִיִּהּ, מְפַרְיִיִּהּ, מִן מְרִיִּהּ, מְתִיִּהּ; כּוּלָּהּ |
 3 pl. f. קְתִיָּהּ; שְׁמִיָּהּ; כּוּלָּהּ | כְּחִישׁ לִי חִילָאִי. חֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית
 לִיה, וְחֲבֵרָא דְחֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית לִיה. עֲשִׂיק לְגַבִּיךָ וְשׁוּי לְכַר(י) סִיךָ¹.
 נִהְרָא נִהְרָא וּפְשִׁיָּה.

A. שְׁנָא, מְלָה; צְבוּ | בַּת קְלָא, בַּת יוֹמָא, אִיתָא אַחוּה, אִיתָא
 13. 14. 19.
 חֲבֵרִיָּה, בְּרַעוּת נַפְשִׁיָּה, צְבוּ² בִּיתָה, סְפִינַת צִיּוּדִין. || B. אֶמְתָּא, 20bcl.
 בְּרָתָא וּבְרָא, קְשָׁתָא, שִׁיפְתָּא, יְרַחֲיִי שְׁתָּא, אֶחְתָּא; מְלַכְתָּא, תְּאִינְתָּא,
 חֲתָנָא וְכֻלְתָּא, גִּינְתָּא, בְּנֻתָּא, חֻזְבְּתָּא, אִימְתָּא דְשְׁמִיא, חִיּוּתָּא,
 רַעוּתָא דְמַרְיִיכוּ, אֱלִיתָּא, קְרָתָא; בִּיּוּתָּא, אִינְתָּתָא, אִיתָּתָא, מִילְתָּא,
 דִּירְתָּא, שִׁיעָתָא דְדִנָּא, רְשׁוּתָא, שְׁלִייתָא, שְׁלִיתָּא, סִילְתָּא; חֻכְמָתָא,
 דּוּכְתָּא; בְּרַכְתָּא; הִילְכְתָּא, צְדָקָתָא, עֵינְבָתָא, עֲנַבְתָּא, מְדִיבְחָא
 לַעֲצָרָתָא, פְּדַעְתָּא, שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּתָא; לְבִינְתָּא, גּוֹיְרָתָא, אֲדַעְתָּא
 דְּרַבְנָן, סְמָא דְשִׁינְתָּא; סְעוּדָתָא; כְּהִנְתָּא, אֲשִׁיתָּא, וּוִיתָּא, חֲבִיתָּא
 דְּעַפְרָא; יְנוּקָתָא; שְׁעָרָתָא, שִׁיבְבָתָא, חֲמֻרְתָּא; מְצִיעָתָא, בִּי כְּנִישָׁתָא,
 סְפִינְתָּא, צְפִירְתָּא, שְׁכִינְתָּא, עֲבִידְתָּא, עֵיבִידְתָּא; גְּבוּרְתָּא; דְּרָתָא,
 עֲקָתָא; שְׁתָּא חֲדָתִי, הִילְכְתָּא רַבְתִּי | שְׁוָתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוּ
 דַּאבוּה³ אוּ דַּאִימִיָּה. אֲגָרָא דְשְׁמַעְתָּא סְבָרָא⁴. דַּאבָּא⁵ עֲדִיפָא
 מְדִבְרָא⁶. סְבָתָא בְּבִיתָא סִימָא בְּבִיתָא⁶.

A. בְּנִן | בְּנַת יִשְׂרָאֵל^p. || B. בְּנָתָן, צְנִיעָתָן | בְּנָתָא; מְלַכָּאֲתָא,
 19. 20d—gl.
 חִיּוּתָּא, בְּנִי ק(י)רִייתָא; אִילוּאָתָא, חֲיִי דְבִרִּיתָא; מִיא דְכוּלִּיתָא;
 בְּרַכְתָּא, חֲדַתָּא, קְשִׁיתָּא, קְשִׁיאָתָא; שְׁכִינְתָּא; שְׁמַעְתָּתָא; אֶמְהָתָא
 דְּבִי רַבִּי, אֶמְהָתָא, אִימְהָתָא דִּינוּקִי, נְפֻוּתָא | יְהוּדָה^p וְחוּקִיָּה^p אַחִי,
 פּוּי^p וְטוּי^p אַחוּתָא.

A. אֲרַחְתָּן דְּתַקְנָן, קֶרְנִין, בַּר אַבְהָן, שְׁנִין, כְּבַשְׁנִי חוּנִי^p, מִילִין. || 20gh. 21.
 B. קֶרְנִי, קֶרְנָתָא; אֲסוּוּתָא, מְרוּוּתָא, חֲתַנּוּוּתָא, אַבְהָתָא דִּינוּקִי;

¹ B. m. 52^a 1B H. || ² §44c. || ³ ib.f. || ⁴ Ber 6 b. || ⁵ B. b. 90^b H. ||

⁶ Ar 19^a 1B.

שני דהוני^p, סאוי; כלמי, תאני, יוני, כווי, כאווי, כאוי, כוי, ביעי;
דמע, חיטי, מילי דשמיא, מילי דעלמא; כסא דגומרי, חמרא
הדתא בעינבי; ליבני; נהמא דשערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחווא |
אבב¹ חוטרא מילי.

22. 1 sg. A. ברתי, ברת, אחתי; סנוותי, אבהתי | 1 pl. אבהתנא |
3 sg. f. שיבבתהא | 3 pl. m. אבהתהון דינוקי. || 1 sg. B. אחתאי,
ס(י)לתאי, דעתאי, אשיתאי; בנתי, שיבבתאי | 1 pl. דעתן, דעתין;
בנתי, אבהתין, שמעתתין | 2 sg. m. ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך,
בר אחתיך, איתתיך, סעודתיך, יוניך; בנתך | 2 sg. f. ריפתיך |
2 pl. m. ברשותי(י)כו, עיבדתיכו; אבהתיכו | 3 sg. m. ברתייה דרב
חסדא^p, אימא שלום^p אחתייה דרבן גמליאל^p, אמתיה, אליתיה,
לא(י)נתתיה, איתתיה, אומתיה; בנתייה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה,
שמעתתיה | 3 sg. f. ברתייה | 3 pl. m. גוירתייהו; אבהתיהו | תורא
אריכא גנובתיה.

8. A. אנחנא שהדי, אנת אנתתי, אנתו גופיכו. || B. אנא.

אלכסנדרוס^p. אתו גופיכו. אינשי בדוחי אנן. וכן את. מאן את (f.)?

9. אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

A. שטרא דנן, מן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא, (49) 9

שניא אילן, שניא אלון, הדין ביתא, הדין לישנא, הדין פסוקא,
עמא הדין, הדין מילתא, בארעא הדא, הדא מילתא, מרי דיכי |
דין עסק ביש. דין כבר לקישא? ² דין גירא בעיניה דסטנא³.
עדי סוראה הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אניש,
הא איתתא, האי מילתא, הני מילי; דמא דהאיך, הך זויתא, הנך
אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא
איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, איךך, איךך, אינך, אידי ואידי |
האי ניהי. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, ונאי, תנא | איגר שורא, עיבר.

ימינ[א], סגי נהור, שיעור זווי, ברחוק מילא | אימריא, קצביא,
רשיעיא | יהיר(א)ן, עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עמיקתא. נכסוהי

¹ = על-בב. || ² §68b. || ³ Suk 38a 1b.

דבר איניש אינן ערבין ביה. ווודין קלילין ואורחא רחיקא. ||
 B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשאי, בר חמרא,
 תגרא, פחרא, פרשא, גונדא דפרשי, ברחא קרחא, צללא, גווא,
 דיינא, דייני, וייפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, היור, ווא היורא,
 היורתי לחיורתי, המדי חיורת[א], ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא;
 פתיא אוכמא, שילייתא דשונרתא אוכמתא, אוכמתי לאוכמתי, יורק,
 יורקא, ברוא סומקא, חביתא דאודדי; גובתא דחמרא עתיקא,
 יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא
 חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מעוטא, זיבורא, זיבורתא,
 זיבורי, זיבורת[א] | טבא דנפחא מדבר נפחא¹. ערבא וערבא
 דערבא. בריה דחוני המעגל^h מי קיים? או גנבא או אומנא או
 טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא². לית
 דעני מכלבא, ולית דעתיר מחזירא³. חמרא אפילו^h בתקופת
 תמוז^h קריר ליה⁴. רווחא לבסימא שכיח⁵. יציבא בארעא,
 וגזירא בשמי שמיא! ⁶ אסיא רחיקא עינא עזירא⁷. אורחן
 רחיקא וצוותין בסימא⁸. נהירי לי שבילי דרקיעא כשבילי
 דנהרדעא⁹. רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמימי¹⁰. מילתא
 אלבישיהי יקירא¹¹. אגרא דבי הלולי מילי¹².

16. A. ממון, במותב תלתא, ספר אורייתא, מספריי[א], מחצליא |
 בריך מיתייך לשלם. אבוב להרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן,
 חמרא וחיי לפום תלמידיהון¹³. דעל חמור^h בר חורין^h, דמנעלין
 ברגלוהי בר אינש¹⁴. || B. מדבחא, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא,
 משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי,
 מברא, מחשבתי, מיכלא, מגלא, מתנתא טמירתא, מפקתיה,
 ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מזוניה, מזוני,
 מזוניכו, מישתיא, משתיא, מכתבא, מדובא, מרו(י) בי דצפורי, ריש

¹ Sanh 96^a. N. = Johanan Nappaha; Bar N. = Jishak bar Joh. N. || ² Pes 113^a MM₁. || ³ Šab 155^b. || ⁴ ib. 53^a. || ⁵ Meg 7^b B. RaM. || ⁶ Erub 9^a +. || ⁷ B. k. 85^a; §45^a. || ⁸ Suk 52^a M. (ArM). || ⁹ Ber 58^b M. || ¹⁰ Šab. 55^a. || ¹¹ ib. 10^b M. || ¹² Ber 6^b B. || ¹³ Šab 67^b M. || ¹⁴ ib. 152^a M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתנייתא, מתניתין, מתנייתא דמר, מסותא,
גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, מסאנא דרב
מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא |
את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתוקא¹. אגרא
דתעניתא צדקתא². במתאי שמאי, בלא³ מתאי תותבאי⁴.

17. A. רברבנוהי | גזוליא רכיכין ואימריא דעדקין. || B. גלגלא.

(דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי
דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל,
דקדקתא, דרדקי, כוכבא זוטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילותא,
לילוי, גרגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניהו, בחללא דבי
צוארא, מצואריה, צוורא, עקרבי, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא,
ערפילא, פרולא, זוטרא, זוטרת, זוטרי, זוטי | רברבן אודניה וזוטרא
גנובתיה. לית בקא בר יומא, ולית דידבא בת שתא⁵. תוקפא
בביתא כי קריא לשומשמא⁶. זנית[א] בביתא כי קריא לשומשמא⁷.
ממהדורי מילי וממרטוטי כלמי⁸. קידרא דבי שותפי לא חמימא
ולא קירא⁹. עכברא דשכיב אדינדי¹⁰. כל קיטרי בשמאלא¹¹.
טבא שתא דטבת^p ארמלתא¹².

18. A. שולטן, לדוד פלן, רגון, ויותן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו, 20ilk.

חירו, אסו דרבי^p, עידן^h קריאת שמע^h, דוכרן פתגמי, זכות אבהתא;
אילניא, רוחצני, עניות, בשיבבותי, עתירותי. || B. סדנא, מותנא,
בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמריה דפלניא
בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפוששתא גמלניתא, מילחא גללניתא,
ריחתנא, מפקנא, מסקנא, מעלנא, מצוינא, רחמנא, תולענא,
שומשמנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרינ[א], אתתא אחריתי,
לאחריני, מילי אחרינייתא, הקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה,
סדאה, גינאה, גינאי, גוי(י)תא, גיראה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה,
בשוקי ובבריייתא, חנואה, חנונאה, ירחינאה, ליסטאה, שיראי, ארמאה,

¹ Meg 18^a GMM₁. || ² Ber 6^b. || ³ §67^b. || ⁴ Šab 145^b Ar. ||
⁵ Hul 58^b B. || ⁶ Soṭa 3^b. || ⁷ ib. M (Ar; זנייתא B זנוהא) ||
v. Ar). || ⁸ Ber 51^b B (M; מסמרטוטי) || ⁹ Erub 3^a M. ||
¹⁰ Sanh 29^b. || ¹¹ Šab 66^b. || ¹² Taan 6^b M₁.

גלילאה, רב יהודה^p הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא,
הללא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותיך,
בשיבותיה, אסותיה דרבי^p, חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך,
דוכתא דצניעותא, וילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, הימנותא,
שותפותא, ליצנותא, ליסטיותיה, חבוליא, כנופיא, סוסיא, סוסותיהו,
כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא¹. כל מנייני
בשמא דאמא². רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא³.
בוצינא טב מקרא⁴. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני⁵. חמרא
דמריה וטיבותא דשקיא⁶. או חברותא או מיתותא⁷. חוצפא
מלכותא דלא תאגא⁸. ינקותא כלילא דוורדא, סבותא כלילא
דחילפי⁹. אבב חנותא נפישא אחי ורחמי, אבב בי זיונא לא
אחי ולא רחמי¹⁰. נא^h ליהודאי עניותא כבדא סומקא לסוסיא
חיורא¹¹.

25 (54). A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אגב אורחיה, בגו ביתא,
הלא לגו חמרא, מגו מרעיה, בין טב לביש, מן גברא רבא, אטו
שבת^h, בתר מרי נ(י)כסי, תחות צינורא, אמטול מטררא, אמטו וזוא;
קמי רבנן, באנפי חבריי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי,
בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה,
תחותי ההיא אשיתא, תותי כנפיך | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין,
לקיבלי, כוותי, כוות, לותי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא,
ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון,
מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפויי, עלוהי, מן קדמוהי,
אמטולתיה | 3 pl. m. להון, דילהון, עליהון, אבתריהון, מ(י)נהון |
לפום חורפא שבשתא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא.
חלף שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלידין¹². ||
1 sg. B. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

¹ Pes 51^b M₁. || ² Šab 66^b M. || ³ Sanh 14^a (K; דברנא);
'M. דנור'. || ⁴ Suk 56^b MM₁ Ar. || ⁵ Meg 12^{ab} GAR^M. || ⁶ B. k.
92^b M. || ⁷ Taan 23^a B. || ⁸ Sanh 105^a KM. || ⁹ Šab 152^a. || ¹⁰ ib.
32^a Ar. [בי זיונא, ביזיוני, בי זירנא, ביזירנא] sic l. pro [בי זיונא]; cf Ber
56^a F. || ¹¹ Hag 9^b G. || ¹² Šab 152^a (סחרנוהי) Ra^M.

עילויאי | 1 pl. בן, לן, דילן, ניהלן, מינן, גבן, עילון | 2 sg. m.
 בר, ביר, לך, לך, ניהלך, מינך, בתרך, כוותרך, כוותרך, לוותרך,
 לוותרך, קמר, באפך, עליך, עלך, עילוך, עילויך | 2 sg. f.
 לך, בגוויך | 2 pl. m. בכו, לכו, מיניכו, כוותרכו, גביכו, בגביכו,
 בהדיכו | 3 sg. m. ביה בחיויא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה
 דביתא, מיניה וביה, לאחוריה, כותיה דרב^p, לגביה, גבי דאבוכון,
 בהדיה, עליה דאיניש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. בה, לה, לה
 ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילוה | 3 pl. m. בהו, ניהליהו,
 מיניהו, מיניהו, כוותריהו, קמיהו, באנפיהו, באפיהו,
 בגויהו, ביניהו, עליהו, עילויהו, עילויהו, בהדיהו, מתותיהו |
 3 pl. f. בהי, להי, מיניהי, בהדיהי | משח אודניה, וחוטרא אבתריה.
 קמי[ה] דשתי חמרא חמרא, קמי[ה] דרפוקא גריויא דיבלי¹.
 בהדי כיבשי דרחמנא למה לך²?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע (52.)
 שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך
 עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכפורי, תרי עשר ירחי שתא,
 תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תכטקי, תלת עשרה פֶּעֶנְתָּא,
 תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה
 שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה,
 מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי,
 מאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת ד^pאוויל
 מרודך^p, תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשין, ש(י)תין
 ותלת, בר שבעין וארבע, תמנין, בתמנן זווי, בר תמנן נכי תרתין,
 עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא,
 תלת שעין קדמיתא, תניין, ארבא תניין[א] דגישרא, אוריאן תליתאי
 לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי³, לישן
 תליתאי קטיל תלתא⁴ || B. חד דמשתין וריו, חד וווא, בחד מחטרא,
 עמא חד, יומא חד, וימנא חדא, אחד כתפיה, אבתפיה חד, ולא

¹ Sotā 10^a M. (גריוויא) M! || ² Ber 10^a H.; §68d. ||
³ Šab 88^a 1B (בירה) Mmg). || ⁴ Ar 16^b M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד
 בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה,
 דוכתא דגברי לחודי(י)הו ודנשי לחודי(י)הו; תרי אודי יבישי וחד
 רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרווייכו,
 תרוייהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת מילי, הנהו תלתא
 עתירי, באפי תלתא, בארבע שעי, ארבעא זווי, חמש [ביניתא],
 חמשה חומשי לחמשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיממא, שיתא
 סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתתא, שבעא זמני, שבעה
 יומי, לך ולשב בנתך ולתמני כלתך; עשרה, תמניא, שיתא, ארבעה
 [כסי], תשע אמהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי,
 בחד סר בתשרי^p, בחדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי
 סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דדינרי, ארבסר וחמסר,
 ארבסר וחמיסר, בארביסר ובחמיסר, ארביסרי, ארבסרי, חמסרי
 סעודות^h, חמיסרי, שיתסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר זווי, בר
 שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי,
 תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר
 שיתי גרמידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה
 ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא
 משמאליה ורבותא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה
 גרמידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי,
 שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי
 ריבוותא; קמא קמא, קמייתא, קמאי קמאי, תלת שעי קמייתא,
 יומא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; תרי
 ופלגא, פלגו נוקא; תילתא שמעתא, תילתא אגדתא, תילתא
 מתלי¹; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, תרי תילתי, עגלא
 תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חומשא, שתיתא, שתותא |
 חדא שמה ויבורתא, וחדא שמה כרכושתא. טבא חדא פלפלתא
 חריפתא ממלא צנא דקרי². כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא
 קשיין אהדדי. תרי קבי תמרי³ קבא קשייתא וסרת. וחד מינייהו

¹ Sanh 38^b 1B. || ² Meg 7^a M. || ³ §45d.

עדיף כתרי מינן. מולא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת.
 ארבעה לצלא, ארבעה לצללא¹. בר שית למקרא^h, בר עשר
 למשנה^h, בר תריסר לתעניתא². שב בירי לשלמנא, וחדא
 לעביד ביש³. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד
 תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין
 ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי^p, ולא חדא רבינא^{4p}. מאה
 זווי בע(י)סקא בישראל וחמרא, מאה זווי בארעא מילחא וחפורא⁵.
 כמה נפיש גברא ממש^p ושיתין ריבון⁶. יומא קמא דריש שתא
 אי חמים כולה שתא חמימא, ואי קריר כולה שתא קרירא.
 והלכתא כלישנא בתרא ד^pריש לקיש^p. תשעה מתלתין ושיתא
 ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא⁷.

A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא, (56) 29

פתחנא, סברנן, אגרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת,
 שקלת, אולת, ילדת, עריקת | בדקו, מלחו, מרדו, שקלו, אולו,
 אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו,
 נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נתון, שלהן | אנא אמרית ניהליה,
 ומשמיה דרבא^p אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין
 שאילתא דשאילנא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברינן ירדנא.
 אנן לשום אמהותא פרקינן לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה.
 אף היא עבדת זוודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה
 אממונא דחבריה. כרושתא ושונרא עבדו הלולא מתרבא דביש
 גדא. || B. ובני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי,
 עבדי, עברי, נדרי, שפילי, שאלי, נסיבי, יכולי | שכחן, הדרן,
 שכיבן | זבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת,
 נסיבת, סלקת, יתיבת, איתיבת | שבקת, עבדת | עבדיתו | בחש,
 בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק,
 טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא,
 סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אוול, אכול,

¹ B. b. 5 a. || ² Ket 50 a 1B. || ³ Sanh 7 a. || ⁴ Pes 89 b (חד M₁). ||
⁵ Ieb 63 a MM₁ (M₁ והפירא) || ⁶ Hul 7 a 1B. || ⁷ Suk 8 a MM₁.

אטור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק |
 אנא לא בעניותי אכלי ירקא, ולא בעתירותי אכלי ירקא¹. אין,
 חטפי, ודידי חטפי². תורא שאילי, אריא לא שאילי³. אי שתיקי
 לך כדשתיקו ליה חבריה לרבי יהודה^p, נפק מיניה חורבא⁴. אמאי
 לא טעמת מדי? עמא קטילא קטלת. קימחא טחינא טחנת.
 דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת לך תלתא. לאו⁵ עכברא
 גנב, אלא חורא גנב⁶. גזר רבי^p תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי
 לא סמך רבי אלעזר^p בר שמעון^p אנפשיה. תבר גזיוי דברדא
 ונחית וטבל. אול אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה ויתיב
 קמיה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא. אמר מר. מלא חוטא
 חלא ולית דעבר. נבח בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא
 דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי בדינא⁷.
 גחין ולחיש ליה לרבה^p. קריביה דרב אידי^p בר אבין^p שכיב
 ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי“. צפרא נהור. אמרה
 לי אם. אסור חד כרעיה לחד ארוא, וחד כרעיה לחד ארוא.
 A. ת(י)דחלין | תדרשון, תיובנון, תאמרון, תימרון | ימלוך, יספוד,
 30a (57). יאמר, ילבש | יספדון, יסבון, ליפקון (f.), ליתנון | ננטרן, לנטרן,
 לילפן | במטותא מיניכו, לא תירתון תרתי גיהנם⁸. לא תיכלון
 נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי,
 יסק לתמידא! ברא וברתא כחדא ירתון⁹. || B. א(י)שקול, איפוק,
 אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אתן, איתיב, אטרח,
 אסק | ניקטול, ניסק, ניתיב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר,
 תינסיב, תיתיב | תובנו, תובינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול,
 נ(י)שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, לזובין,
 לחליף, ניזיל, ניתיב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו,
 ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכלי, ליפקו, נינקוטו, ניקוט, ליעבדו,
 לימרו, ליהדרו, לישמעו, לידעו | איזיל איכול¹⁰ בהו קורצא

¹ Šab 140 b. || ² B. b. 33 b. || ³ B. k. 29 b. || ⁴ Šab 29 b M. ||

⁵ §67a. || ⁶ Git 45 a. || ⁷ Ber 58 a M. || ⁸ Ioma 72 b IB. || ⁹ Šab 116 b IB. ||

¹⁰ §69a.

בי מלכא. איזל ואשמע מ(י)לתא מבי מדרשא. אימר דאמור רבנן היכא דאיכא סכנה^h, היכא דליכא סכנה^h מי אמור? אינקוט שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניזיל נעביד עיסקא. הכא אתרא דשמואל^p הוא, ניעביד כותיה דרב^p? לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)זרע (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתח. לא תשוור ניגרא. לא תיסק לפוריא בלא^h קרית שמע^h. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי. לא תיתבו בשוקי ובבקריתא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתייכו. לא תיחותו הכא. אטו תנא כי רוכלא ליחשוב וליזיל¹? ת(י)כחוש ארעא, ולא ליכחוש מרה². ליטעום מר מידי. בר בי רב לא ליכול ירקא. ליגמר איניש והדר ליסבר³. ל(י)חרוב בית(י)ך וליתיב אושפיוך. נהרא כפשטיה לזייל. ניתיב מר אפוריא. מאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום^h ברא, ברתא לא תירות⁴. תיזיל לעיל. ליזלו רבנן בשלמא⁵.

A. כול, קטולן | למת ירקא ירקא שקול⁶. כל מן דין, כל מן. (59) 30b

דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתומו והבו ליה“. || B. פשוט, קטול, קבוץ, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף, אכול, טול, כוס, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, שאל, קרב, פתח, סק | שקולי, שבקי, זילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו, חותו, טבילו (f.), שקילו, טעימו, עבדו, זילו, איזילו, איתבו, פתחו | בתר גנבא גנוב וטעמא טעום⁷. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך בנבילתה ולא תיפוך במילי⁸. לא תנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי, נקוט תלת⁹. נהות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא. איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידניה סגיד ליה. שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשמואל^p הוא, זיל עיביד לה כרב^p. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר. סק עילואי לפוריך. הב לי ירך. הב לי ברתך. זילי נהוגי

¹ Git 33a M. || ² B. m. 104b HM (ליכחוש) HM; an Affel legendum?). || ³ Šab 63a. || ⁴ ib. 116b. || ⁵ Taan 9b XB. || ⁶ Men 85a En. || ⁷ Ber 5b ArM vid. || ⁸ Pes 113a XB. || ⁹ ib. M₁.

נויפוטא חד יומא בנפשיך. זיל אמרי לאימיך. טרוקו גלי.
מהולו נפשיכו ועיבידו פסח^h. לדידיה לא תימרו ליה, לאחרני
אימרו להו. אקיקלי דמתא מחסיא^p תיבו, ולא על אפדני
דפומבדיתא^{1p}.

30c (60). A. עמר למילבש. טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.
שאיילו כל מה דאית לכון למישאל. || B. למ(י)זבן, מ(י)צמת, למסעד,
למ(י)הדר, מיחטף, למיכל, למילף, למימר, למימרא, מישב, למיפק,
מיתב, מ(י)תבא, למיחת, למיסק, מידע | מיגמר בעתיקתא² קשי
מבחדתא³. לאו אורח ארעא למעבד הכי.

31 (58). A. אבדין, אכלין, בטלין, דחלין, נסבין, עבדין, צלבין, קטלין,
קטרין, רהטין, תפסין, אמריתון, ידעיתון | כד רגיו רעיא על עאניה,
עביד לנגודא סמיתא⁴. תלת אמרת, תלת את שמע! „לך לך,
אמרין, „נזירא! סחור סחור, לכרמא לא תקרב⁵.“ כלבוהי לא
נבחין, טחנוהי לא טחנין. מיהב יהבין, משקל לא שקלין. ||
B. אחיך, אסר, כפר, מסר, סתר, סתיר, דאיג, שאיל, שייב |
יהבא | אסרי, גנבי, טחני, עבדי, שמעי, שי(י)לי, שייבי, נהגי, נפקי,
סלקי, יהבי, יהבו, קטלו | עבדן, שקלן, אולן, יהבן, שיבה | אוילנא,
אזילנא, אכילנא, בחישנא, רחימנא⁶, יהיבנא, כתיבנא, פשיטנא,
נפילנא, סליקנא, עבידנא, עבדינא, קטילנא, טרחנא, טבענא, אוגרנא,
אגירנא, סכרנא, סתרנא, אמרנא, הדרנא, אסרנא, מסרנא | שקלינן,
קטלינן, שבקינן | אכלת, בלעת, טבחת, יהבת, קטלת | עברת (f.) |
אמריתו, ידעיתו, מלכיתו, אזילתו⁷, עבידיתו | מי שביק לי מידי
מיניה? חמרא מולא דמ(א)ריה גרים⁸. דכאיב ליה כ(א)יבא, הוא
אזיל לבי אסיא. חמור^h מקל^h יליף, קל^h מחמור^h לא יליף.
כלבא בלא מ(א)תיה שב שנין לא נבח. כלבא לכפניה גללי בלע.
כודניא עקרא, מאי פרע לי? מכתבא גללא בוע, ודגלא בחבריה
ידע⁹. כפין ענייא ולא ידע. רטין מגושא ולא ידע מאי אמר¹⁰.

¹ Ker 6^a M. || ² §42a. || ³ Ioma 29^a. || ⁴ B. k. 52^a H (סמיתא H* ArM). || ⁵ Šab 13^a M; Pes 40^b MM₁. || ⁶ Sanh 89^b K. || ⁷ Pes 101^a B. || ⁸ B. b. 98^a. || ⁹ A. z. 22^b Ar s v. דגל. || ¹⁰ Soṭa 22^a ArM.

חמרא אכתפא דמאריה שוואר¹. איתתא בהדי שותא פלכא.
 בתר עניא אולא עניותא. ש(י)משא ממילא ערבא. מאי נפקא
 לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא
 דדובשא בווא, ובבלאי לא עסקי באוריתא! לא אכלי מינן, ולא
 נסבי מינן. זוויא דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא
 ועיוי רהטן, אבב חוטרא מילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א]
 מלכ[ות]א: „עקרנא טורא“, עקר[א] ולא הדר[א] בה². סלקת
 לאיגרא, שירותיך בכנפיק. משה! שפיר קאמרת. מי איכא
 מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום^h,
 ומר סבר: לא דרשינן וביום^h³. במאי עסקינן? בהא סלקינן
 ובהא נחתינן. והא אמרת „ולא במרכבה ביחיד“^h? אי הדרת
 בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל להאי
 חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבת רשיעי?
 שמעת מינה: „יש ברירה“^h. אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא
 לא סלקת? ואת (f.) להיכא אולת? במאי עסקיתו? עד אימת
 עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?

A. גלידין, נפישין | דעל סוס מלך, דעל חמור^h בר חורין^h,
 דמנעלין ברגלוהי בר אינש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב
 מיניה. עביד איניש דכל תלתין יומין טריד בשוקא. || B. גמיר, פסיק,
 קטיל, שליף, אכיל, אניס, ידיע, רויח | כסיפא, עציבא, פשיטא,
 מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא,
 שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבינן | חשיבת, צניעת (f.),
 אסירת (f.) | צריכיתו, רגיליתו | גביל לתורא, גביל לתורי. קרא
 כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, זמר ואויל באורחיה. הוא
 עסיק בחיי דברייתא, ואת אמרת: „במילי דעלמא“! עביד איניש
 דגזים ולא עביד. עביד איניש דפרע בגו ז(י)מניה. עביד איניש
 דזבין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין⁴. מידי שמיע
 לך בהא? טריחא לי מ(י)לתא. לא שמיעא לי (כלומר^h): לא
 סבירא לי. סיפא ודאי^h פליגא אמתניתין; רישא מי אמרינן

¹ B. b. 96^b 18. || ² ib. 3^b H* M. || ³ Ieb 72^b. || ⁴ B. b. 41^b 18.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא¹ דהדר ביה. גמירי:
 „קללת חכם אפילו על תנאי באה“^h. הא מיפלג פליגי ביה!
 אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן.
 כל מילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה
 דכירנא. בשופטני עסיקין? מכלל ד^hבנותן טעם^h עסיקין.
 הכא במאי עסיקין. אנן עדיפין מיניכו. בתי^h, אמאי עציבת?
 לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרין להו: „אמאי חתימיתו“?²
 32. Perf. 1 sg. A. | 1 pl. אידבקנא, איקלעין,
 איקלענן | 3 sg. f. איתנסבת, א(י)תיהיבת, אינטילת | 3 pl. m.
 א(י)תהפיכו, איפליגו, איתעקרו, איעקרו | 3 pl. f. איקרען | Impf.
 3 sg. m. יודהר | 3 sg. f. תתעביד | 3 p. f. לישתמען | Inf.
 איתנסבא | Pt. pl. m. מקלעין | pl. f. מישתקל[ן], משתמען, מנסבן,
 מכתבן | כי כתביתון הני תברי, אי אדכרתון³ זמניה דשטרא,
 כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. זילו חתומו ולא תתקטלון. זילו
 איטמרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא,
 בתר דעבדין מתמלכין? חבל על דאבדין ולא משתכחין. ||
 Perf. 1 sg. B. אישתבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. איקלען |
 2 sg. m. איתנחת | 2 pl. איפטיריתו, איפטיריתו | 3 sg. m. א(י)תהפיק,
 איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י)ך,
 א(י)שתמע, איודריק, איזריק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר,
 איתנח, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. איכנעאי, אבלעא,
 איבליעא, אינסבא, אינסיבא, אצטריכא, איתרעא | 3 pl. m. איפטור |
 3 pl. f. אתיילידא | Impf. 1 sg. איתסר | 2 pl. m. תיכספו,
 תטרדו | 3 sg. m. ליתעבד, ליתמסיר, ליכסיף, ליתמסר, נמסר,
 לישתבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. תיתסר | 3 pl. m.
 ליכספו | Imp. sg. m. איטמר | pl. m. איטמו[ר] | Inf. ליפטורי,
 אישתכוחי, לאסתמורי, לאיודהורי, לאיטרודי, אתנוחי, א(י)תשולי |
 Pt. sg. m. מיגניב, מידביק, מיקטיף, מיחלף, מינגד, מיקלע, מצטריך,
 מיטריד, מיתביד, מתנח, מ(י)תשיל | sg. f. מ(י)שתמטא, מימסרא,

¹ sc. אלא. || ² Ket 19^a M. || ³ §61e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, מ(י)נסבי, מ(י)פלגי, מיתכלי |
 pl. f. מינטרא, מישתמטא | 1 sg. מ(י)טרידנא, מינסיבנא (f.) |
 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, מ(י)תנחת, מ(י)נסבת (f.) | מעיקרא
 אכלי בתרומה^h דבי נָשִׁי; אינסיבי ליה להאי, אכלי בתרומה
 דגבראי; והשתא הדרי לי למילתא קמייתא. אטו בקבא דקירא
 אידבקי בכו? אִיתְגַּרְתָּ ליה, פוץ עמריה. א(י)שתקיל מילוליה.
 אימסר עלמא בידא דטפשא. איטריד עלמא. אמאי? והא
 מינס איתנים! הא דרבא^p לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא
 איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין איפשיטא;
 מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)מליך באינשי ביתאי. רבנותיה
 דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה.
 ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל
 יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא
 דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלתא
 לית בה משום לישנא בישא¹.

33. Pf. 1 sg. A. קבילית | 1 pl. קבילנא, נקירנא, בריכנא, ברכינן.
 2 pl. m. קב(י)לתון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו
 Impf. 3 pl. f. ליעכבן | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי | pl. m.
 מבטלין, מחשבין, מצערין, מקרבין, מנגדין, מנסרין, משיילין | 2 pl.
 משלמתון | pass. pl. f. מבדרן, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא
 קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בזביני אילן קדמאי כלום. פטרתון
 יתי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבלאי
 טפשא, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתא דמחשכין.
 הני נשי דמחזוא^p, אף על גב דלא עבדן עיבידתא במעלי שבתא
 משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן².

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירת | 3 sg. m. קביל,
 שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדור |
 Impf. 1 sg. אובין, אישלם, א(י)שדר, איבר(י)ך | 1 pl. נשדר |
 2 sg. m. תשפיץ | 3 sg. m. ליזבין, נחליט, ליחרוך, ניחרוך,

¹ B. b. 39^{ab} HM. || ² Pes 50^b M₁.

נ(י)ברוך, לישדר | 3 sg. f. תשדר | 3 pl. ליקבלו, ליכנפי, ליתקני,
 לישי(י)לו | Imp. sg. f. בשילי | pl. m. זבינו, קדימו, חשיכו, בעירו,
 קריבו | Inf. קדומי, קדושי, צעורי, ברוכי, נגודי, סלוקי | Pt. act.
 sg. m. מזבין, מקבל, מחרך, מפרק, מטבע, מידואר | sg. f. מעכבא,
 מזבנה, מיקרא | pl. m. מדברי, מצלחי, משדרי, משחרי, מצערי, מגנבו,
 מרחמו | pl. f. מרמון | 1 sg. מזביננא, מזבינא, משדרנא | 1 pl.
 מבדחינן, מסלקינן | 2 sg. מזבנת, מדברת (f.), מצערת (f.) | 2 pl.
 מקבליתו, מגרשיתו | pass. sg. m. מדבק, מפשר, מתקן, מקרב, מרווח |
 sg. f. מתקנא, מקרבא, משבשתא, מתרצתא, מחוורתא, מ(י)יתבא |
 pl. m. מייבשי, מרתחו | pl. f. מקרבא, מרחקא | 1 sg. משמתנא,
 מקרבנא | 1 pl. מרחקינן | 2 sg. מפקדת | בירא זביני לך, מיא לא זביני
 לך. כי אזלינן לההוא עלמא, בדיחא דעתאי דאפילו גברא כוותיך לא
 חניפי ליה. אנא שדרי ליה חוליא, (ו) איהו שדר לי חורפא. חיתא
 דקטרי סברת וקבלת. קדומי קדים לגרסיה. קדום סלוק¹ ענני מהך
 וזיתא דרב[י]תהו. אטו^h כל השנה כולה^h מי עבדינן כרבי עקיבא
 דהשתא נעביד כרבי עקיבא? — כל השנה כולה מאי טעמא לא
 עבדינן כרבי עקיבא, תמני סרי תקון, תשיסרי לא תקון; הכא נמי
 שב תקון, תמני לא תקון. נקדים וניזיל בארחא. למחר ליקדים
 וליזיל באורחא פלן². הב לן ונברך. הב נברך. הבו ניברך. לא
 תעקר ככא. לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא. לא לישדר ליה
 מר שלמא לילתה? נשדר ליה מר שלמא לילתא! ארחלא אכרעיך,
 זבינך זבין. חשיך תקין נפשך, וקדים תקין נפשך. שדר להו
 ק(ו)רבנא. פטומי מילי בעלמא הוא. סכינא דחריפא לפסוקי קראי.
 אי אמרת בשלמא: חד דקדש^h וחד דתרומה^h, היינו דאצטריכא
 לשיוולי; אלא אי אמרת: אידי ואידי דקדש, למה לי למהדר ולשיוולי?³
 כל דמשאיל לי מילתא בדבי רבי חייא ובדבי רבי הושעיה ולא
 פשיטנא ליה ממתניתין, נפילנא מאיסקריא וטבענא. קאקי חיוורי,
 משלחי גלימי דאינשי. דמלפא תכלי לא בהתא. כל מנייני דמפרשי
 כדמפרשי, ודלא מפרשי ארבעין וחד זימנא.

¹ §69 a. || ² Suk 52^a M₁. || ³ Nid 6^b M.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
 ליבטלון | 3 pl. f. ליסתכלן | Inf. לאיסתכלא | יתעסקון ביה עממין.
 || Pf. 1 sg. B. אשתטחי, אסתכלי | 2 sg. m. איתעסקת, איעסקת
 | 3 sg. m. א(י)צטער, אודבן, איחרך, אשתייר, אייקר | 3 sg. f.
 איודמנא, איקשטא, אינגעאי | 3 pl. אישתבוש, אשתכור, איעתור |
 Impf. 1 sg. אצטער, איעכב | 1 pl. נצטער | 2 sg. m. ת(י)סתכל |
 2 pl. m. ת(י)תעתרו | 3 sg. m. לשתתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
 לכפר | 3 sg. f. תתקבל, תיקבל | 3 pl. m. ליודבנו, ליעתרו, ליצטרפי,
 ניבדחי | Imp. sg. m. א(י)סתכל | sg. f. איקשטי | Inf. א(י)שתמושי,
 לאסתכולי, לאיבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי | Pt. sg. m.
 מתכפר, משתלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב | sg. f.
 מתעו(ו)רא | pl. m. מ(י)צטרפי, מודבני, מיבסמי, מיתקפו | pl. f.
 מסתכלא | 1 sg. משתמישנא, מסתלקנא | 1 pl. מיודבנינן | 2 sg.
 מודבנת | 2 pl. מסתליקיתו | אי לא נסיבנא¹ כהנתא, לא איעתרי.
 בר ברך קירא ליזבין, ואת לא תצטער. כל מילי זבין ותתחרט, בר
 מחמרא דתזבין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי מאן דיהיר,
 אפילו אאינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברתא
 באימא לא מצטבתא². להכי שקלי כספים^h, דאי מיגנבי לא
 מישתלמנא מינך; להכי שקלת קרקע^h, דאי מיטְרפא לא מישתלמת
 מינאי³.

35. Pf. 1 pl. A. אשכחינן | 2 sg. m. הודעת | 3 sg. f. הקרבת,
 אשגחת | 3 pl. m. אדליקו, אסהידו, אשכחו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
 | Impf. 3 pl. m. יחסנו, יפקון, לרגשון | Pt. act. pl. m. מפקין,
 מובלין (f.) | pl. f. מפסדן, מבען, מובלן | pass. pl. f. מחתן | הדא
 היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משרייתי ועלה כבשית כל
 מדינת[א]? הלא היא זעירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עממי[א]
 דכבשית בתקוף ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
 דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצרים. מה דין אתריסתון
 לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא ד^pארץ ישראל^p, אדרומי

¹ §73c. || ² B. b. 80^a Ar. || ³ B. m. 109^a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנוותי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי,
 אחזיקי, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אתריסת, אהדרת,
 אוזפת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק,
 איפסיק, אהדר, אוריד, אוגר, אפיק, אגיד, אסיק, אותיב | 3 sg. f.
 אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. אצרוך | Impf. 1 sg.
 אחזיק, אשמע | 1 pl. נחזיק, נשכח, נחית | 2 sg. m. תשכח, תוריד,
 תפיק, תוליד | 2 pl. תחזקו, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר,
 נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | Imp. sg. m. אקדים (f.),
 אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגמורי,
 אדכורי, אתמוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכלי, אושולי, אווקי, לאסוקי,
 אוסופי, אותובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מתמה,
 מאכיל, מוגר, מושיל, מויק, מחית, מנקיט, מנסיב, מותיב, מוקיר,
 מודע | sg. f. מ(י)תחלא, מפלא, מפקא, מנקטא, מוקרא | pl. m.
 מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מוזפי, מותבי | 1 sg. משכחנא,
 מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מותבינן |
 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו |
 pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מותבא | pl. m. מחתי | בירא
 אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי
 אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יממא לליליא...
 אלא לדידך ביממא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן
 צ(י)בור^h, משיח^h מנלן? ארבעת לי אריא אמצראי. תרנגולתא
 אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח
 ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא¹.
 קרא אשכוח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר
 להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איפּפּל ואוליד חד
 משתין וריו. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חי.
 אגמירו בניכו תורה^h, כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי
 היכי דתיתעתרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי: ומי מאים?²
 דפרע קיניה, מהריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר. מי

¹ Sab 88^b M. || ² A. Z. 68^b M.

איכא דמטרה קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמרד האי שעתא מצלח. ב,,מוציא“^h כולי עלמא לא פליגי ד,,אפיק“ משמע (דכתיב¹: „אל מוציאו ממצרים“); כי פליגי ב,,המוציא“, רבנן סברי: „המוציא“ נמי „דאפיק“ משמע (שנאמר²: „המוציא לך מים מצור החלמיש“), ורבי נחמיה סבר: „המוציא“ „דמפיק“ משמע (שנאמר³: „המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים“)⁴. מאי קמשמע לן? מאן דאית ליה סיסיא, ברחמיה מסיק ליה? סכינא חריפתא מפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: „בששה בסיון“^h, משכחת לה (דאמר מר: „בשבעה באדר נולד משה“^h, ומ„שבעה באדר“^h עד „ששה בסיון“^h תלתא ירחי); אלא למאן דאמר: „בעשרים ואחד בניסן“^h, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. | ארי כמה דמיתותב עולם עם.
 בתולתא, יתותבון בגויכי בניכי. || 3 sg. m. | איתוקת Pf. 2 sg. m. B.
 אתצל, איתוק | 3 sg. f. | איתוספא | 3 sg. m. | Impf. 3 sg. m. | ניתוק | 3 pl. m. |
 ליתוספו | Pt. sg. m. | מתוגר | sg. f. | מיתוגרא | pl. m. | מיתוקי |
 2 sg. | מ(י)תצלת | אנא סמכי וא(י)תוקי.
 37. Pf. 1 sg. A. | עלית, חיית | 1 pl. | קשינא, קשינן, קשישנא,
 קשישן | 3 sg. f. | ולת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. | גזו, קצו, עלו |
 Impf. 3 pl. m. | ליעלון | Pt. act. pl. m. | עלין | pl. f. | עיילן |
 2 pl. | גניתון | pass. pl. f. | ביפן || Pf. 1 pl. Itpe. | איודקקין | 2 pl.
 איטליתון || Pf. 3 pl. m. Pa. | עיילו | Pt. act. pl. m. | מעיילין ||
 Pf. 3 pl. m. Itpā. | איתקצצו || Pf. 3 pl. m. Af. | אחילו | Pt. act. pl. m. |
 מחליין | באתר דזיקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן?
 Pf. 1 sg. B. | חשי, חיי, חאיי, חשאי, קשאי | 1 pl. | קשישן | 2 sg. m. |
 מצת, מצית, חיית | 2 pl. | תפיתו | 3 sg. m. | חש, על, עאל,
 צר, קש, גרר | 3 sg. f. | ולא, חשא, קשא, עלא, רקא, רקקה | 3 pl. m. |
 Impf. 1 sg. | איעול | 1 pl. | נ(י)חוש | 2 sg. m. | תקוץ |
 2 pl. m. | תגזו | 3 sg. m. | ניעול, ליעול, ליציל | 3 sg. f. | תירוק |
 3 pl. m. | ניקצו, ליגזו, ליגזו, ליגזו | Imp. sg. m. | כוף, מוך, עול |

¹ Nu 24⁶. || ² De 8¹⁵. || ³ Ex 6⁷. || ⁴ Ber 38^a M.

Pt. act. sg. m. | Inf. | קוצו pl. m. | מיקר, מיחם, מיעל, מיגרר, מ(י)צרר |
 קאיץ, חאים, קאיר, גייו, חייט, חיים, כיף, מייץ, עייף, צייר, צריר,
 חטיט | sg. f. | חייפא, עיילא | pl. m. | גייוי, מייכי, עיילי, עיילו,
 לתתי | 1 sg. | עיילנא | 1 pl. | חי(י)שינן | 2 sg. | עיילת | 2 pl. | עייליתו |
 pass. sg. m. | ויג, עיף, עייף, ציל, צליל, צייל, קיל, דייק,
 חקיק | sg. f. | וילא, צילא, d. | קילתא, רעיעא | pl. m. | צילי, קילי ||
 Inf. | איורקוקי | Pt. 1 sg. | מ(י)ודקיקנא | 1 pl. | מ(י)ודקיקינן ||
 Pf. 2 sg. m. | עיילת | 3 sg. m. | עייל, עליל | 3 sg. f. | עילא,
 עיילא | 3 pl. | עייוול | 2 sg. m. | תעייל | 3 sg. m. | ליעייל |
 Pt. act. | 3 pl. | ליעיילו, נייעילו | Imp. sg. m. | עייל | Inf. | צנוני |
 sg. m. | מחייט | pl. m. | מחללי, מרנני | 1 pl. | מעי(י)לינן | pass. sg. m. |
 מעפף | pl. f. | מחדרן || Itpa. | Pf. 3 sg. f. | איחננא || Pā.
 Pt. act. 1 sg. | מחטט || Palp. | Pf. 3 sg. m. | הרר | 1 sg. |
 מולוילנא || Itpalp. | 3 sg. m. | לישתלשל, ל(י)בלבל | Pt. sg. f. |
 מיקלקלא || Af. | 2 sg. m. | אקלת | 3 sg. m. | ארע | 1 pl. | Impf. |
 ניקור¹ | 3 sg. m. | לקיל | Imp. | אקיל | Inf. | אגוני, אקורי, לאורועי,
 אחויי | Pt. act. sg. m. | ממיר, מחיל, מהים, מקיל | sg. f. | מגנא,
 מקרא | pl. m. | מגנו | 2 sg. | מגנית, מרעת | pass. sg. m. | מיקל² |
 sg. f. | מ(י)גניא | pl. m. | מ(י)גנו || Ittaf. | 3 sg. m. | איתרע, איתקיל |
 3 sg. m. | Impf. | ליתרע | Pt. sg. m. | מתחל | sg. f. | מ(י)תחלא ||
 כפא דחט נגרא, בגויה נ(י)שרוף חרדלא. אדמקיפנא אדרי, א(י)עול
 בהא. ובין ולא תידול. ניקוץ מר. ביתא דאית ביה שונרא, לא
 נייעול בה איניש בלא מסני. (מאי טעמא? משום דשונרא קטיל
 לחיויא ואכיל ליה, ואית ביה בחיויא גרמי קטיני, ואי יתיב ליה
 גרמא דחיויא אכרעיה, לא נפיק, ומיסתכן.) ליקיצו עילאי ותתאי,
 והדר איקוץ אנא. דוק בככי, ותשכח בניגרי. קוץ דידך, והדר
 איקוץ ידי. אחריפו עולו, אחריפו פוקו; כי היכי דלישמעו בכו
 אינשי. היכא דעייל ירקא, ליעול בשרא וכוורי. קידרא דבי שותפי

¹ Pes 118^b M (l. ניקרר). || ² A. z. 66^b B (sic l. pro מיקלא; sequitur א).

לא קיירא ולא חיימא. רבי אמי^p ורבי אסי^p מכתפי ועיילי,
מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו מיקלע לן רבי יוחנן^p, מי לא מכתפינן
קמיה“? לאו אורח ארעא לולוולי במלכותא. מן האי? ליתחל
גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל
יומא טבא. נתחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יויף
איניש בצנעה יויף, כי היכי דלא ליתולו נכסיה; וכי זבין איניש
בפרהסיא זבין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | מיתת, 3 sg. f. | קמת, מיתת | Pf. 1 pl. A.

קמו, מיתו | 3 sg. m. Impf. 3 sg. f. | 3 sg. f. | 3 pl. m. | תמות, תמות | 3 pl. m. |
ימותון, לימתון, ימותו | Inf. מבת, ממת | Pt. act. pl. m. | מי(י)תין |
Pf. 1 sg. Pa. || אתשעו Pf. 3 pl. m. Itpe. = Ittaf. || pl. f. | קיימן |
קיימית | 1 pl. | עיינינן | 3 pl. m. | עיינו | Pt. pass. pl. f. | מכו(ו)נן ||
Pf. 1 pl. Af. | אותיבנא, אנחנא | 2 pl. | אוקימתון || בעשרי[ן] ותמני[א]
ביה תבנ[א] [לדינ[נא]]. אנא במיא דביתו אמרי. לא תדור במתא
דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. ווי לדין, כד
יקום דין. שלם טב לרב טב מדיבון טב דמטוביה מטיב לעמיה¹.
נים, סיב | 3 sg. f. | קמה, מיתא | 3 pl. m. | קום, צוד | 3 pl. f. |
פשא | 1 sg. Impf. | איקום, איקו, אימות | 1 pl. | ניגום | 2 pl. m. |
תלושו, תלישו | 3 sg. m. | ליקום, ליקו, לידון, לידין, נידון, ניגום,
ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. | תיקום, תיקו | 3 pl. m. | ליקומו,
ליקמו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. | מוש | 3 sg. f. | תובי,
קום | pl. m. | דונו, לושו, לישו | Inf. מידר, מיון, מילט, למימת |
Pt. act. sg. m. | דאיק, מאית, קאים, קאי, d. | לאטא, חייר, ניים,
פייש, דייר, ני(י)ח | 3 sg. f. | דיירא, נדיא | pl. m. | דיירי, הייכי,
מייטי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. | דאירנא, דיירנא, ויינא, הייכנא,
ניימנא, קאימנא, קאמינא (f.)² | 1 pl. | לישנין | 2 sg. | חייכת, לייטת,
מיתת, צייתת (f.) | 2 pl. | צייתתו | pass. sg. m. | קים, d. | לוטא |
sg. f. | דיקא | pl. m. | שיפי, שיפי || Ittaf. = Itpe. | 3 sg. m. | Pf. | איתער |

¹ Taan 24^b B. || ² Šab 156^b BM (sed l. קארינא).

| 3 sg. f. איתנחא | 3 pl. א(י)תדון | Impf. 3 sg. m. ליתער
 | 3 pl. m. ניתוני | 3 pl. f. ליתצדה | Inf. איתנוחי, א(י)תצודי
 | Pt. sg. m. מתקים, מ(י)תדר | sg. f. מיתדנא | pl. m. מ(י)תצדי
 | Pf. 1 sg. Pa. ניימי | 3 sg. m. כוין, עיין, ציין | Impf. 1 sg.
 | 1 pl. נקיים, נעיין | 3 sg. m. ליבין, לעיין | 3 pl. m.
 | Imp. sg. m. עיין | Inf. סיועי | Pt. act. sg. m. מציין
 | sg. f. מסייעא | pl. m. מחייכי, מסיימי | 1 sg. מקיימנא,
 | (f.) מעיינא | pass. sg. m. מקים | sg. f. מקיימא | pl. m. מחייבי
 | Pf. 1 sg. Itpa. איכווני | 3 sg. m. איתחייב, איחייב, איגיר,
 | Impf. 3 sg. f. תקיים || Palp. Inf. לטלטולי | Pt. act.
 | pass. pl. m. מטלטלי || Itpalp. Pf. 3 sg. f. sg. m. מנמנם
 | Pt. act. sg. d. Pā. מלטטא | Pf. 1 sg. Af. אנחי |
 | 3 sg. m. אחיכת | 3 sg. m. אחיך, אוקי[ם] | Impf. 1 sg.
 | Imp. אצית | Inf. אוקומי, אחוכי, אנוחי | 3 sg. m.
 | Pt. act. sg. m. מתיב, מותיב, מוריק, מורח, מנח | pl. m. מוקמי,
 | 1 sg. מוקימנא | 1 pl. מוקמינן | 2 sg. מוקמת |
 | pass. sg. m. מנח | sg. f. מנחא || Ittaf. Pf. 3 sg. m. איתותב
 | בטל דינא, נפק דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה.
 | „חברך מית“, אשר; „אי(ת)עתר“, לא
 | עד אימת אידון ואיוול בהאי דוחקא? ¹ ניקום ניזיל נעביד
 | עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא
 | בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר
 | ליתיב מר לינח. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה
 | דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ^h קרבן אנשים,
 | מאי איכא למימר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף
 | כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס,
 | שליח ערטיל וסיים מסאניה. תנא היכא
 | קאי...? תנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא
 | לא קי(י)מא. היא ני(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כיילי ליה

¹ Taan 25^a G.

בקבא ווטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי
 דידענא טפי. - עבדא בהפקירא ניחא ליה, וילא ליה, שכיחא
 ליה (ו)פריצא ליה. הניחא למאן דאמר: „עד דמנקיב קרמא
 תתאה“; אלא למאן דאמר: „אנקיב עילאה אף על גב דלא
 אינקיב תתאה“, ניחוש דלמא עילאה אינקיב, תתאה לא אינקיב?
 מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן ד^hעד צאת הכוכבים^h יממא
 הוא? מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, רב^p מאי טעמא
 לא אמר כשמואל^p? ווי לן דמיתנינן. אי צייתת, צייתת; ואי
 לא, מפיקנא לך רב מאוניך. בדובר קיימת קמי מרך?¹ וילו
 קיימו שטרייכו וחיתו לדינא. פתיא אוכמא, מינאי ומינך תסתיים
 שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא
 מקיים כוליה. גברא רבה אמר מ(י)לתא, לא תחיכו עליה! לא
 תציתו להני כללי דכליל יהודה^p אחי משמיה דשמואל^p. דון
 מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי ממונא בחוקת^h
 מריה. מוקים לה כרבי בנימין^p בר יפת^p. מוקי לה דנגעי
 כולהו בראשון^h. חגא מידע לא ידע מאי קאמרי רבנן, תיובתא
 קא מוטיב? מחכו עלה במערבא. ומדרכי אליעזר קמותבת
 ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא
 בפרה^h לא מ(י)תוקם.

39. Pf. 1 sg. A. בניתי, חויתי, בני[ת], חוית | 1 pl. בעינא,

חוינא, תנינא, אתינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הויתון |
 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון |
 Impf. 2 sg. f. ת(י)צביין, תיהוין | 2 pl. תשתון (f.), תיחווין |
 3 sg. m. יבכה, יחד, יהוי, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכו, יגבון,
 ליבעון (f.) | Pt. act. pl. m. בְּעִיין, סגין, סגן, אתאן | 2 pl.
 בעיתון | pass. pl. m. מְלִיין, גלן, כסן || אנא^h עון גיליון^h לא
 למיפחת מן אורייתא דמשה^p אתיתי, אלא לאוסופי על אורייתא
 דמשה אתיתי. כדו הויתי דייר בארעא הדא ארבעין שנין, ולא
 חמיתי בר אינש מהלך בארחן דתקנן כדון. במותב תלתא הוינא,
 וחד ליתוהי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא לה
 במתנית[ין]? כד הוינן ווטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדרדקי.

דילמא מפומבדיתא אחית, דמעילין פילא בקופא דמחטא? מן יומא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אורייתא דמשה ואתייב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותרין ית פלניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדמת דנא מן יומא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איזל ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואימר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיזכי דאיתיב בטולא דכפותא דחמריה. ייתון בני עממין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. ולת, קפוץ קנה מינה; באתר דלית גבר, תמן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מריהו עביד להו¹. דאכיל אליתא טשי בעיליתא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחיית נפיש, או דחיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שתי; עד דרתחא קדרך, שפוך.

Pf. 1 sg. B. אתאי, בעיי, בעאי, גלאי, הואי, הואי, מטאי, מצאי, קראי, שדאי, תנאי | 1 pl. הויין, אתון, בעון, חון, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אחית | 2 pl. m. אחיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סגא, תנא, אימצי, צחי, שתי | 3 sg. f. אתאי, חואי, סגאי, אתיא, הויא, חויא, מטיא | 3 pl. m. בעו, הוו, חוו, טשו, מטו | 3 pl. f. אחאן, הויין, שדיאן, שדיין | Impf. 1 sg. m. א(י)גלי, איחוי | 1 pl. נ(י)בעי, נישדי, ניתי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחו | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישדי, לישרי, ניתני, לתני, ליתי, ניתי, לימא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי | 3 pl. m. לבעו, (f.) ל(י)בעי; לטעו, ליטעי, נימטו, ליחרו, ליתו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שתי, אישתי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, תאי | pl. m. חוו, שתו, אשתו, אישתו, אתו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משתא, למירמא, למישרא, למיפא, מיתא, למיבעי, למיחוי, למימני, למ(י)רעי, מיתי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכיא, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכיי, רעיי, רעי, שדי, בכו,

בעו, גנו, דמו, חדו, חוּו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיין,
 מטיין, מלי(י)ן, מליא, הויין | 1 sg. בנינא, בעינא, בעינא (f.),
 שדינא, שתינא, אמינא, אתינא, חיינא | 1 pl. חוינן, מחינן, קרינן |
 2 sg. דרית, הוית, מטית, הוית, חית, גבית (f.) | pass. sg. m.
 בעי, לדידי חוי לי, טשי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפיא, תליא |
 pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || ובנת, קנית;
 ובין, אוביד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא
 מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה^p חטא, וויגוד^p
 מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אוא¹. ד(י)רמא
 לך הא, לא חש לקימהיה. תלא לסילתיה, תלא למווניה. חד
 סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגני ושלטי הווי איואן^p
 לגברי ניגדי². שיתין מני דפרולא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו
 רבנן. (ו)אימא: „לבו“^h... „(ו)אימא: „אנו“^h...? נימא
 קסבר: „נותן טעם לפגם אסור“^h? לא תרתח ולא תחטי. לא
 תרוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי תימא: „גילף מיניה“,
 ממונא מאיסורא לא ילפינן; וכי תימא: „גילף מקנסא“, ממונא
 מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא³. לא תיתלו בוקי
 סריקי ברב נחמן. במטותא מיניכו דלא תהוו קמאי לא ביומי
 ניסן^h ולא ביומי תשרי^h, דלא תטרדו במווניכו כולה שתא. לעולם^h
 ליבעי איניש רחמי על נפשיה, ואפילו עד זבילא בתרייתא, לשלמא.
 בר בי רב דלית ליה משחא, נימשי במיא דחריצי. מאן נימא לן?
 תפיש תירום אמתא, בתד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה מלכא
 ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא
 ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי במתא
 בווא, תותי כנפיק ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חמרא,
 מוך שקיך וגני. קום משי ירך. פוק קרי קרייך לברא. כי
 עיילת לקמיה דרבי אבהו^p, רמי ליה. ריש תורא בדיקולא —
 סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא.
 שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

ניגדי¹ Sanh 29^a M. || ² ib. 106^a (איואן) cf. Teš-geon; pro
 l. (נגדי). || ³ ib. 49^a M (ליטא = לירטא).

דתקיים ביך ותור[יך]חיי. פוק תני לברא. חוי, מאן גברא רבא מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה“^h, אלא אימא: „הואיל ואומרה על הכוס“^h. תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש! לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אביי^p, תו אכלו בשרא שמינא בי רבא^p. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלמא דאולינן מיניה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי, לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי זריקא רמי קראי קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי זריקא: רבי אלעזר רמי): כתיב¹: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן עליו הענן“, וכתיב²: ויבא משה בתוך הענן? טוט אסר, (ו)טוט שרי. ^hמעשה לסתור^h! — חסורי מחסרא והכי קתני. מאי שנא הכא דקתני „שתים שהן ארבע בפנים ושתים שהן ארבע בחוץ“^h, ומאי שנא התם קתני „שתים שהן ארבע“ ותו לא? במשלם שערי מכדא, נקיש ואתי תיגרא. אי בר אחתיך דיילא חוי, חוי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה^h בעיא צילותא כיומא דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא. בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני. רהיט ונפיל תורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן; דדחיל מרבנן, הוא גופיה הוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משתמען מיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שמייה; חדא ניבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא, ולא תימא: „כהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא“³. היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, אמר לה ולא אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי. כל ליצנותא אסירא, בר מליצנותא ד^hעבודה ורה^h דשריא. מריה דאברהם^p,

¹ Ex 40³⁵. || ² ib. 24¹⁸. || ³ Pes 113a M₁ (Ar) [נשיט].

ת(א) לי תניא בדלא תניא ? מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא.
 כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא דלא מצינא למיעבד. לא
 מצינא דאטרח. מאי טעמא (קא) בכית ? מאי בעית בהאי ארעא ?
 אי דלית, דלינא ; ואי לא דלית, לא דלינא. כי מחית לינוקא, לא
 תמחי אלא בעדקתא דמסאני ; דקארי, קארי, ודלא קארי, ליהוי
 צותא בעלמא לחבריה. אי לא אתית, מחינא לך בסילוא דלא
 מבע דמא. בירא דשתית מיניה מיא, חוי, קלא לא שדית ביה.
 לא מצית אמרת. בעירו חמירא דבני חילא ; דכיון דאילו מיגניב
 ואילו מיתביד, ברשותיכו קאי ובעיתו שלומי, כדידכו דמי.

Itpe. | Pf. 3 pl. m. A. (י)תחמיאו, אישתניו | 3 pl. f. א(י)שתביין |

Pt. pl. f. | 3 pl. m. | 3 sg. m. | יתקרי | Impf. 2 pl. ת(י)פנו
 מתקרין, מקריין, מיקלי(י)ן | אפילו מילי דמיטמרן איגליין להון.
 רגלוהי דבר אינש אנון ערבין ביה, לאתרדמיתבעי תמן מובלן יתיה.
 באתר דלית חמר, תמן מתבעין סמנין. || Pf. 1 sg. B. אנשיי,
 אנשאי | 1 pl. אישתליין | 2 sg. m. א(י)תהנית | 3 sg. m. איתרמי,
 איבעי, איפני, אשתב[י] | 3 sg. f. איתרמאי, איגלאי, אשתביי,
 אתרמיא, איסתגיא, איברייא | 3 pl. איברו, אימנו, איתלו | Impf.
 1 sg. אתהני | 1 pl. ניתהני | 2 sg. תיסתפי (f.) | 3 sg. m. ליתתהני |
 3 pl. ליפנו | Inf. א(י)תרמוי | Pt. sg. m. מתרמי, מיקרי, מינצי(י)א |
 pl. m. מתבעו, מתבעי, מינצו, מינצי, מפני | 1 sg. מתבעינא, מיבעינא |
 1 pl. מקלינן | 2 sg. מתברית, מינצית | 2 pl. מסתפיתו | אידלי
 יומא, אידלי קצירא. איבעיא להו. יהא רעוא דתישתרו תרבא.
 ומאי תיבעי ליה ? זבון וזבין, תגרא איקרי. מבעי ליה לאיניש
 לאסתמורי מעינא בישא. נקיטינן : האי צורבא מרבנן לא מיעני.
 השתא סיפא דלא קמשבח כלל, אסרי רבנן ; רישא מיבעיא ? חלמא
 דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא.

Pa. Itpa. Impf. | 1 pl. טוינא, שנינא, שנינן | Pf. 1 sg. A. צליתי

3 sg. m. ילוה | Inf. אסאה | Pt. act. pl. m. מפין | pl. f. משניין |
 pass. pl. f. מדמין || Pf. 3 sg. f. איתסיאת, איעלית |
 Pt. pass. sg. f. מגניא | יהא רעוא כל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי. || Pf. 1 sg. B. צליי, מהאי | 2 sg. m.

שנית | 3 sg. m. דלי, שני | 3 sg. f. מחאי, דליא | 3 pl. מחו |
 2 sg. m. | Impf. 1 sg. א(י)מלי, אצלי, אישני | 1 pl. ניתי | 2 sg. m. |
 תיגרי | 2 pl. ת(י)גלו | 3 sg. m. ניצלי, ליתתי | 3 sg. f. תרבי |
 Pt. act. | Imp. sg. m. כסי, דל | pl. m. דלו | Inf. גלוי, אסוי |
 sg. m. מגלי, מצלי, משני | sg. f. מסכיא | pl. m. מגלו, מצלו,
 מסו | pl. f. משניא | 1 sg. מגלינא, מצלינא | 1 pl. משוינן |
 1 pl. | pass. sg. m. d. איניש מעליא | f. d. טענתא מעלייתא | 1 pl.
 מעלינן | 2 sg. מכסיית || 1 sg. Itpa. א(י)חסאי | 3 sg. m. |
 איכסי, אירצי, א(י)שתעי, א(י)חסי | 3 sg. f. א(י)שתעיא, איעליא |
 3 pl. א(י)שתעו | 2 sg. m. תתגרי | 3 sg. m. לתסי | 3 pl.
 לישתהי | Imp. אשתעי | Pt. sg. m. מרצי | sg. f. מיגניא || אלא
 מחוורתא כדשנין מעיקרא. גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמא[ה]
 קמיה. לא תקנא בארמאה. לא תקנא בח(י)ויא. ליכנפי ליה
 למר עשרה וליצלי. ניתי מר ונתני. רבי רבי, בר ברתך אנא.
 אנא שנאי חדא, ואת שני חדא. דלי כרעיך מקמי גהינם¹. גלוי
 מ(י)לתא בעלמא הוא. אגרא דהספדא דלוי. לא חציף איניש
 לשויי שמיה דאבוה סימנא. מיקרי ומיתני במטללתא, ותנויי בר
 מטללתא. חציף עלן מאן דמצלי בפקתא. בר בי רב לא ליתב
 אציפתא הדתא דמכליא מאניה. בהני תלת מילי עבידי רבנן
 דמשנו בד(י)בוריהו: במסכתא, בפוריא, (ו)באושפיזא. לכל מילי
 עותקא מעלי, לבר מתמרי ושכרא והרסנא. תלתא מוקמי, חמשה
 מסו, שבעה אפילו לכשפים^h מעלו. הב לי לדידי, (ו)אנא מסינא
 נפשאי. איְעָרַב² שימשא ואידכי יומא. ומי מישתעי ריש לקיש
 בהדי רבה^p בר בר חנה^p? השתא בהדי רבי אלעזר מרה דארעא
 דישראל לא מישתעי (דמאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה בשוקא,
 מוזפי ליה זווי בלא סהדי), בהדי רבה בר בר חנה מישתעי?

Af. Ittaf. | 1 pl. A. איתנין, איתניא | 3 sg. f. איתא | 3 pl. אייתו |
 Imp. pl. m. אמטיו, אייתאו | Pt. act. pl. m. מסגן, מורן, מיתין |
 pl. f. מהניאן, מייתין || 1 sg. B. אהנאי, אהני, איתאי |
 2 sg. m. אמטית, אהנית, אייתית | 3 sg. m. אשרי, אהני, אחוי,
 אייתי, אורי | 3 sg. f. איתלאי, אייתאי | 3 pl. m. אמטו, אתנו, אייתי,

3 sg. f. | לייתי 3 sg. m. | אייתי Impf. 1 sg. | אחו
 תיהני 3 pl. m. | לייתו, ניתי Imp. sg. m. | אגני, אשני, אחוי,
 אייתי, איבראי sg. f. | איתא pl. m. | אייתו Inf. | אגנוי, אצלוי,
 איתוי, איתוי, אודוי Pt. act. sg. m. | מקרי דרדקי, מקשי, מתני,
 מחיי, מודי sg. f. | מגניא, מרמיא, מתיא pl. m. | מגנו, ממטו,
 מצלו, משקו, מייתו 1 sg. | מגנינא, מקרינא, מתנינא, מי(י)תינא |
 1 pl. | מגבינן, מרמינן, מדינן || Ittaf. 3 sg. m. | א(י)תחוי |
 Impf. 2 pl. m. | תתהוו Inf. | איתחוי || ארמלתא לא תרבי כלבא,
 ולא תשרי בר בי רב באושפיוה. עד בר שית לא תקביל,^h מיכן
 ואילך^h קביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי
 ואתנו בהדי הדדי. אשוו ובינו; ואי לא, דרישנא לכו כרבי שמעון^p.
 „זה הכלל^h“, לאיתוי מאי? לאו לאיתוי^h תענית צבור ותשעה
 באב?^h לא מייתי איניש חובתא לנפשיה. לא מהוו ליה לאיניש
 לא דיקלא דדהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.

40. Pt. pass. sg. m. || משלהי ולאי Perf. 3 pl. m. A.

Impf. 3 sg. m. | משכ(י)ן 3 sg. m. | הימני Perf. 1 sg. B. ||
 ניגנדר | Inf. | כרושי, שעבדי, כברוי Pt. act. sg. m. | משעביד |
 1 pl. | מתרגמינן | pass. sg. m. | מהימן 1 sg. | מהימנא, מהימנא ||
 Perf. 3 sg. m. It. | אישתרבוני אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט,
 איזוטר | Pt. sg. m. | מיגנדר | sg. f. | מ(י)זוטר[א].

41. Perf. 1 pl. A. | אגרנוה, אשתמודענוהי | חכרנוה 2 sg. |

פטרתינן | 3 sg. | טעימינן | 3 pl. | אדחיה | אומנוהא | קטלינן |
 Impf. | איקטלינן, נקטלינן | יקברוניה | Inf. | למ(י)דייניה || שטרא
 דנן דכתבנוהי לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא
 כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורוה לגברא
 דמצפרא כרך. אבוב להרי זמר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא
 ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא
 יאמר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה.“
 במטותא בעינא מינייכו, לא תחלוניה. כי מטית להתם, ארהיטני¹.

¹ A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. | פרעתיך, ספנתיך, קריבתך, אוויפתך | גרשתיך |
 בדרתינכו, אפקיתנכו, אשבעתיכו | קטלתי, שאילתי, לָטַתִּי,
 שדרתי, צערתי, אומינתי, אשכחתי | זבנתה, זבניתה, אכלתה,
 אמרתי, אמרת[ה], קיימתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו,
 שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו,
 אשכחתינהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחתינהי | 1 pl. קב(י)לנך,
 אותיבנך | קרעניה, חכרני[ה], בדקיניה, אוכליניה, אותיבניה, אותיבניה |
 אוקימנה | שכחנינהו, שקלינהו, אותבינהו | 2 sg. זמנתן, קב(י)לתן,
 צערתן, אדכרתן, אודעתן, אותיבתן | חשדתינן, כסיפיתין | שתלתי,
 כסיפתי, קבילתי, חריבתי, אמליכתי, אחלישתי, אפיקתי |
 אמרתי, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סיימתינהו, אפסדתינהו |
 2 pl. סכינתין | תפסתוה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דנן, אישתמטן,
 אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, זמנך, אבטחך, אומנך | קטליה,
 גויה, גוייה, גזוי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה,
 אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איתיביה, אחיביה, שובי[ה] |
 אמרה, שמעא, זבנה, אותבה | קטלינהו, זבנינהו, תרצינהו, אשכחנהו,
 אחתינהו, אותבינהו | חתכינהי, מלחינהי, שפצינהי, אחתינהי |
 3 sg. f. קרצתן, אישתמיטת[ן], אויקתן | שבקתי, זמינתי, שדרתי,
 אפיקתי | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתינהו, תבעתינהו, לבישתינהו |
 כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקין, שדרין | קדמוך |
 זקפוה, חבשוה, שחטוה, קבלוה, שדרוה, עיילוה, אטרוה, אסקוה,
 המנוה | אכלוה, אמרוה, בטלוה, טייפוה, אותבוה, אוקמוה | שבקוהו,
 שקלוהו, כרכינהו, עיילוהו, חרכינהו, אהדרוהו, אטרוהו |
 Imperf. | ננסבן, למנען, תבדחן, תצערן, ליברכן, ליגמרן, ליצלן,
 לישובן | נשמעינן | אגזיך, אגמרך, לישבעך | אוכליך | א(י)בדקינכו |
 א(י)שבקיה, אלטייה, נגדריה, נשדריה, ליכייפיה, לצייריה, ליהדריה,
 נודעיה | א(י)קבלה, נ(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה] |
 איקטלינהו, א(י)שבקינהו, תשבקינהו, לימרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו |
 3 pl. | ליגמרינן | ליברכוך | נידחקוה, נ(י)עי(י)לוה, נידינוה, נותבוה |
 sg. m. Imp. | ניכלינהו, להימנינהו | ניכלינהי |
 שבקן, שיבקן, פרע(י)ן, צערן, אושלו, אוופן | שקליה, תיפשי[ה],

חדדיה, שייליה | קטלה, שבקה, אהדרה, אותבה | שבקינהו, שקלינהו, סייעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקוה, תפסוה, שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדמוה | Inf. לצעורן, לאגמרן | לאשמועינן | לאותובך | למ(י)קטליה, מיקצייה, למילטייה, לזבניה, לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)זביה | למיכבשה, למינסה, לזבונה, אטבולה, אוגורה, משכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו, לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהי, זבוננהי, חילופינהי, חלופנהי, אוזפנהי | Part. מצערן, מלפך, פסליה, מודעיה, תברינהו | מוזמינתיה | דברינהו | פרעתין, מודעתן | מוזבינתה || לתקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנונא^p לא שמיע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לכלהו. אנן אחתיניה, אנן מסקינן ליה; לזילותא דבי דינא לא חיישינן. גרעתיה לארמאה ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא מיניה. לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן¹ בחישנא. בריך רחמנא דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פלגא אוקמינכו?² כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב ששת^p, ואנהרינהי לעינין³. טוביה דשמע ואדיש, חלפוא בישתא⁴ מאה. עבדא הוה לי, קטלוא, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה, אוקמוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. גברא דנשי קטלוא, לא דינא ולא דיינא. על דא אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוא לרבי ירמיה לבי מדרשא. תרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא⁵. מיין אשפלוא⁶ לארעין. גמלא דאזל למיבעי קרני, אודני דהו ליה גזון[נ]הי מיניה. כל כי האי ריתחא לירתח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן. מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרזלא ונשמעינך. דנפיק מינך טעמא נלפך. האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביממא. האי צורבא מרבנן דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישיילה קמיה דשכיח קמי רבנן, דלא איפשר דלא שמיע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא תיקטול. אוקמן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרויא, דמנפשיה נפיל. לא לימא איניש לינוקא: „יהיבנא לך האי מידי“, ולא יהיב ליה, דילמא אתי לאגמוריה שקרא.

ל"ד 3 pl. A. שריוהא, אי(י)תניון | א(י)חמ(י)ניה, לייתיהא, ילווניה ||
 איך פלני[תא] בת פלני[תא] הקרבת ית פלן לקדמנא ואישתמודענו[הי]
 דאחוהי דמיתנא ^hמן האב ^hהוא, ואמרנא ליה: ,,אי צבית לייבומה,
 ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא“, ואיטלע לה רגלא ימיניה
 ושרת סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחוי לנא בבי
 דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
 ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י)ך, חזיתנכו, שו(ו)ינכו |
 שדיתיה, חזיתיה, רביתיה, שזיתיה, אגניתיה, אמשיתיה | אי(י)תיתיה |
 חזיתנהו, עשיתנהו, שזינהו, אי(י)תינהו | 1 pl. אשקיניה | חזנהו,
 שנינהו | חונגהי, תננהי | 2 sg. אקריתן | א(י)שתיתיה | אי(י)תיתיה |
 אייתיתינהו | 2 pl. תניתוה | 3 sg. m. מחיין, כסיין | דלינן, אקרינן |
 אתיין | חזייה, שתייה, דלייה, כבייה, שזייה, אמשייה, אקרייה,
 ארמייה, אשקייה, אתנייה, איתייה, אייתיתיה[ה], אחייה, אגביה,
 אסחיה | חזייה, תליה | חזנהו, חזינהו, שדנהו, שדינהו, שרנהו,
 קרנהו, דלינהו, שזינהו, אשקינהו | תלנהי, בננהי | 3 sg. f. שדיתיה,
 שדיתיה, חזיתיה, רביתיה, אייתיתיה | רמתא | איכסתינהו | 3 pl.
 אקריון | שזיוך | חזיוה, מחיוה, מחוה, תליוה, אינשיוה, דליוה,
 סמיוה, אשקיוה, איתיוה, אתיוה, מחונהו, שרונהו, קלונהו, חזנהו,
 חזונהו, מלינהו, סמונהו, אמטינהו, אי(י)תינהו | שרונהי, חזינהי |
 Imperf. לישזיין, אשקיין | א(י)בנייה, לימחיין[ה], ליתלייה, ליקליה,
 לימלייה | לתלייה, למלייה | לישדינהו, לסמינהו, נשהינהו | לשדיוה,
 נתיוה || sg. Imp. (f.) אשקיין | שדייה, דלייה | כסינהו, אייתינהו |
 רמינהי | pl. אמטיוה, אשקיוה | אתיוה | אמטונהו || Inf. מסנייה,
 מסניה, למימחיה, לבזייה, לשזייה, איתיוה | למימנינהו, מ(י)טוינהו,
 ל(י)מפינהו, עשוינהו, לאי(י)תוינהו | למבנינהי || Part. בנייה,
 ממלי[יה] || השתא איכו לא חזיתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
 חזינך, ברכינך עליך תרתי. ואנן היכי חזיתנין? שב שני אימראי
 בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: ,,חזיתיה לבי מחוז[אה] דסחי מיא
 ואיכרך בסדיניה ויתיבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
 לי.“ קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו)שדי
 עילויה. חברך קריין חמרא; אוכפא מוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיד, מני ככיד; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא
 עלך; פומבדיתא[ה] לוויך אשני אושפיוך. דאקרייך קהלת^h,
 לא אקרייך משלי^h. כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. נתניאן
 מר^h ספר יוחסין^h.

II. Zusammenhangende Lesestücke. Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. *Inaccurate Pronunciation.*

Erub 53^b 1B.

ההוא בר גלילא^a דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?“
 אמרו ליה: „גלילאה שוטה^h! חמר למירכב, או חמר למישתי?
 עמר למילבש, או אימר לניכסא^b?“

2. Liebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^b M.

ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא^a ביתא, נבח בה כלבא,
 איתעקר^b ולדה. אמר לה מרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה,
 שקילן טופריה“. אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי!
 כבר נע ולד“.

3. Übermäßige Trauer. *Excessive Mourning.* M. k. 27^b M₁.

ההיא איתתא דהות^a בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה
 בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתרתא^b. שלח
 לה רב הונא: „לא תעבדי^c הכי“. לא אשגחת. אמר: „אי
 צייתא, מוטב^h; ואי לא, תמוש^a ההיא איתתא^a ווודתא לאידך
 מית“. ומיתו כולהו. אף היא עבדת ווודתא לנפשה ומיתת.

1. ^a M. | ^b RaM. || 2. ^a cf. 1B. | ^b 1B. || 3. ^a M. | ^b 1B. | ^c 1BM.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman*. Suk 44^b M₁.

אמר איבו: הוה^a קאימנא קמיה דרבי אלעזר ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה^h לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא^b אית לי, זיתא אית לי; ואתאנ^b בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך“. הוה שביק ליה ואויל. אמר: „כדו הויתי דייד^e בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דתקנן כדין“. הדר אתי^d אמר ליה: „מאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר זיתא לחשוכיא^e, ותן פריטיא^f לקשקושי^g כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse*. Ned 50^a B.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע^a בר כלבא שבוע^a, אדרה הנאה^h מכל ניכסיה. אולה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הו^a גנ^b בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה^a תיבנא מן מזייה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא לך ירושלם דדהבא“. אתא אליהו, אידמי להון כאינשא, וקא קרי אבבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת^b איתתי, ולית לי מידעם לאגנוייה^c“. אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „חזי גברא דאפילו^h תיבנא לא אית ליה“. אמרה ליה: „זיל^a הוי בבי^a רב“. אול הוה^a תרתי סרי שנין קמי רבי^a אליעזר ורבי^a יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, קם^a ואתא^a לביתה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע^h לדביתהו: „שפיר עביד לך אבוך: חדא, דלא דמי לך; ועוד^h ארמלות חיות^h כולהון שנין“. אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא^b“. אמר: הואיל^h ויהבת לי רשותא, איהדר לאחורי“. הדר אול הוה תרתי סרי שנין^a אחרנייתא, אתא בעשרין וארבעה אלפין וזגין תלמידין^e. נפק כל עלמא^e לאפיה,

4. a M. | b M. | c RaM. | d אתא M. | e M₁^{mg} B. | f B. | g BM. || 5. a M (sed בר pro En. | b M. | c En.

ואף היא קמת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אולת^a?“ אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו^d“. אתת לאתהוא[ה]^b ליה, קא מרחן לה רבנן. אמר להון: „הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא^h“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, ואישתרי מן ניכסיה^e.

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיויל למדינת אפריקי.“ אמרו ליה: „לא מצית אולת, דפסקי^h הרי חושך^h“. אמר להון: „לא סגי דלא אולנא; אטו^a הכי משיילנא^a לכו; אלא מאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי^b דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, נקטת בגווייהו^c ואיתית^d“. עבד הכי ואול. מטא לההוא מחווא דכוליה^e נשי. בעי^f למיעבד קרבא בהדיהי. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: נשי קטל; אי קטלינן^g לך, אמרי דנשי קטלוה“. אמר להי: „אייתו^h לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא^h אפתורא דדהבא^h. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוהⁱ לך נהמא באתרך, דשקלת ואיתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחווא: „אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה^h מן נשייא“. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוה בהדיה^j גילדני דמליהי^k. בהדי^l דמחורי להו, נפל בהו ריחא^m. אמר: „שמע מינה, האי מעיינא מ^pגן עדן^p קאתי“. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

d Pr 12¹⁰. || 6. a mg laud lect: דאמטול הכי קא משייאילנא | b LB לובי FM. | c mg. | d גאתית F. | e LB. | f = M בעא LB. | g M קטלינא LB. | h LB. | i M ת(ו)ה F. | j בהדי F. | k דמלתי LB. | l בהדיה F. | m LB ריחא F. | mg מלאי F. |

דמטא לפתחא דגן עדן;ⁿ רמא קלא: „פתחו לי בבא“. אמרו ליה: „זה השער ליי צדיקים יבואו בו“^o. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי“. יהבו ליה גולגלתא חדא, אתא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „מאי האי?“ אמרו ליה: „גילגלא^p דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע“. אמר להו: „ממאי דהכי הוא?“ שקלו^q קליל עפרא^r, אלתר תקל. דכתיב^s: „שאל ואבדון^t לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה“.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy*. Ber 48^a B.

אביי ורבא^a בריה דרב חנן^a הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „למאן מברכינן^b?“ אמרו ליה: „לרחמנא“. — „ורחמנא היכי יתיב?“ — רבא אחוי לשמי טללא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו^b, בוצינא מכניה ידיע^c“.

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher*. Hul 107^b M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבני. אמר ליה: „אמאי קבכית?“ אמר ליה: „דמחייאן רבאי“. אמר ליה: „אמאי מחייך?“ אמר ליה: „דאמר לי: „ספית^a לבראי, כי לא משית ירך“. אמר ליה: „אמאי לא משית?“ אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?“ אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!“

ⁿ + דעיןא | ^o Ps 118²⁰. | ^p + דעיןא | ^q M שקלי F | ^r + (ו) כסיוה | ^s Pr 27²⁰. | ^t + נגדו F, cf. Jb 26⁶.

1. ^a M. | ^b Hal-ged. | ^c Teš-geon. || 2. ^a B.

3. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father*. Erub 22^a B.

רב אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב. אמרה ליה דביתהו:
 „ינוקי מאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו^a להו קראמי^b
 דאגמא^a?“

4. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father*.

Šab 151^b M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיה, ולא הוה קבכי עילוה.
 אמרה^a ליה דביתהו: „תרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה:
 „תרת, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausame Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law*.

Šab 26^a M.

היא^a חמתא דהוה סניא לכלתא, אמרה לה: „וילי איקשטי
 במשחא דאפרסמא.“ אולא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „וילי
 ואתלי אשרגא.“ אולא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding*. Pes 42^a M₁.

אמר רב יהודה: „אשה לא תלוש אלא במים שלנו^h.“
 דרשה רב מתנה בפפוניא, שקלי כולי עלמא חצביהו ואָתו לגביה.
 אמר להו: „אנא במיא דביתו^a אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will*.

B. b. 58^a F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי
 לחד בראי, חביתא דאודדי^a לחד בראי. לא ידעי מאי קאמר.
 אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו
 ליה: „אין.“ — „אית לכו חיותא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית
 לכו ביסתרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. a ArM. | b קוראמי RaM, קורמי B, קירמי M, קרמי En. ||

4. a B. || 5. a B. || 6. a B דברתי MM₁. || 7. a F דאודדיה.

8. Ein fleißiger Gelehrter. *An Industrious Scholar.*Erub 65^a B.

אמרה ליה ברתיה דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מר מינא פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינא טובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. *An Obliging Master.*Sanh 10^b B.

אמר ליה אביי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצריכיתו; מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. *A Conscientious Judge.*Ib. 7^b—8^a M.

אושפיוכניה דרב אתא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא: „פוק דייניה.“ חוייה דהוה קגייס ביה, אמר ליה: „אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. *A Sage, but no Rabbi.*B. m. 85^b H.

שמואל ירחנא אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר ליה: „אימלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אותיב ליה גובתא דקניא תותי בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא קא מסתייעא מלתא. אמר ליה: „לא ליצטער מר כולי האי. לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון^h, וכתוב ביה: „שמואל ירחנא חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואסותיה דרבי על ידיה תהא.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24^a H.

מר זוטרס חסידא אנגיב ליה כסא דכספא מאושפיוא^a,
 חזייה לבר בי רב דמשי ידיה וכפר בגלימא דחבריה. אמר:
 „האי הוא, דלא איכפת ליה אטמונא דחבריה.“ כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*Pes 25^b (= Ioma 82^b; Sanh 74^a).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „אמר לי מרי
 דוראי^{ab}: „ויל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא^c לך!“ אמר
 ליה: „ניקטלך ולא תקטול! מאי חזית דדמך סומך טפי, דילמא
 דמא דחברך סומך טפי^d?“

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151^b B.

אמר לה רבי חייא לדביתהו: „כי אתי עניא, אקדים ליה
 ריפתא, כי היכי דליקדמו לבניך.“ אמרה ליה: „מילט קא לייטת
 להו.“ אמר לה^a: „קרא קא כתיב^b: כי בגלל הדבר הזה.“

15. Wohltätigkeit erlöst aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156^b B.

רבי עקיבא הויא ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא
 יומא דעיילא לבי גננא, טריק לה חויא ומיתא.“ הוה^a דאיג
 אמילתא^a טובא. ההוא יומא שקלתה למכבנתא, דצתא^b בגודא,
 איתרמי איתבי בעיניה דחויא. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

12. a H*: חזיה Hc. || 13. a MM₁. | b B Ra M Han M: דוראי
 MAr? M₁. | c B Ioma. | d M₁ Ioma. || 14. a M. | b De 15¹⁰. ||
 15. a מילתא B En mend. | b En.

קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: „מאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא^e שקלתיה לדסתנא^d דיהבת לי, יהבתיה ניהליה^b.“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות^e,“^h ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^h.

16. Idem. Ib.

שמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאולי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: „האי גברא אויל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית“. אמר ליה שמואל: „אי בר ישראל הוא, אויל ואתי“. אדיתבי, ^aאזל ואתא^a. קם אבלט^a שדיה לטוניה^b, אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: „מאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה^e, הוה קמכסיף^e. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא^e.“ כי מטאי לגביה^d, שואי נפשאי כמאן דשקלי^a מיניה, כי היכי דלא ליכסיף“. אמר ליה: „מצוה^h עבדת“. נפק שמואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה“.

17. Bedecke dein Haupt. *Cover thy Head.* Ib.

אימיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „ברוך גנבא הוי^a“. לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא^a דשמיא, ובעי רחמי“. לא הוה^a ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גרים תותי דיקלא, נפל גלימא מעילויה^a רישיה, דלי עיניה, חזא^b לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא^a בשיניה.

e M. | d Ar. | e Pr. 11⁴. || 16. a M. | b En לטוניה B. | e En. | d En B. || 17. a M. | b En חזאה B. ||

18. Die Zerstreuung Israels. *Israel's Dispersion*. Pes 86^b M₁.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפין מיניכו: בדידכו כתיב^a: „כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום“, ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי“. ^hאמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?“ נטפל לו^h רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלונתו כולהו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלונתו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטיעתא“. אמר ליה: „גפה של^h רומי^p, בה סלקינן ובה נחתינן“.

19. Werdet ihr wie wir. *Be ye like unto us*. Sanh 39^a X.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד“. אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותייכו; אתון מהליתו והוו כוותן“. אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת^a, מיהו כל דזכי למלכא לשדיוה לביבר“. שדיוה לביבר, ולא אכלוה. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלוה^a, משום דלא כפון הוא“. שדיוה לדידיה ואכלוה.

20. Der Esel des Messias. *The Messiah's Ass*. Ib. 98^b X.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „אמריתון, משיח^{ah} על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא ברקא^b דאית לי“. אמר ליה: מי אית לך^a כאר הור גונא^{ac}?

21. Heute, wenn ihr gehorcht. *To-day, if ye hearken*.Ib. 98^a K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאליהו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלמא דאתי?“

ת
18. ^a 1 Reg 11¹⁶. || 19. ^a MEn. || 20. ^a Ar. | ^b בהרג Arlect. |
KM. גו(ד)נג^c

א[מרו] ליה: „אם ירצה אדון זה^h“. אמר רבי יהושע בן לוי:
^hשנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי^h“. אמר להו: „לאימת אתי
 משיח?“ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“
 — „אפיתחא דרומי“. — „ומאי סימניה?“ — „יתיב ביני עניי
^hסובלי חלאים^h, וכולהו שרו ואסרי בחד זימנא, ואיהו שרי חד
 ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא^a ולא איעכב“. אזל לגביה,
 אמר ליה: „שלום עליך, רבי^{ab}!“ אמר ליה: שלום עליך, בר
 ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום^h“.
 אתא לגבי^c אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי
 היום“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו“^d. אמר ליה:
 מאי אמר לך?“ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה:
 „אבטחך לך ולא־בוך לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. 28^a F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא. כי מטא^a למערתא
 דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה:
 „מאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא
 מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי
 אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: מידע ידיע^b ד^hיצר הרע^h בהאי
 עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערתא
 דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, בעא במטותא
 מיניה, שבקיה. הדר אתא, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, ולא
 שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגזייה^b לדיקניה^a.

21. ^a ת superscr. | ^b + ומורי superscr. | ^c לגביה K. |
^d Ps 95⁷. || 22. ^a מתא F | ^b ידע M. || 23. ^a Ib. | ^b וגזייה F

24. Idem. Ber 18^b M.

ועירי אפקיד וזוי גבי ^a בת אושפיוכניה^a. עד דאתא מבי רב, נח נפשה דרביתא^b ולא פקידא. אול בתרה ל^h חצר מות^h, אמר לה: „וויי היכא?“ — אמרה ליה: „מתותי^c צינורא דדשא בדוך פלן; ויל שקלינהו; ואימ' לי לאימא, תשדר גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר.“

25. Idem. Ber 18^b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי וזוי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל^a וזוי דיתמי. אול בתריה^b לחצר מות. אמר להו: „בעינא אבא“. אמרו ליה: „אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא“. אמרו ליה: „אבא בר אבא^c טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא דשמואל“. אמרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, חזייה ללוי דיתיב אבראי. אמר ליה: „מאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאמרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס וחלישתיה^d לדעתיה, לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, אתא אבוה, ^eחזייה, בכא^e ואחיק. אמר ליה: „מאי טעמא בכית?“ אמר ליה: „דלעגל אתית, דקריבו יומך לממת“. — „ואמאי חייכת^f?“ אמר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא“. אמר ליה: „אי חשיבנא כולי האי, ניעיילוה ללוי“. — דבריה ללוי ועיילוה. — אמר ליה: „וויי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דריחיא, עילאי ותתאי דידך, ואמצעי^g דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך“.

24. ^a אושפיוכניה B. | ^b superser. | ^c מתחות Ar. || 25. ^a prm B. | נמי + ^c B. | אבתריה B. | ^b superser.; superser. מאן ד | ^d ואחלישתיה B. | ^e חזייה דהוה קא בכי ^e B. | ^f אחיכת B. | ^g ומיצעי B.

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.

Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60^b M.

רבי עקיבא הוה קאויל באורחא, הוה בהדיה תרנוגלא חמרא ושרגא. כי מטא לההוא [ביתא], בעא למבת בליליא, לא יהבו ליה אושפיוזא. נפק ובת בדברא; אתא אריא ואכלא לחמרא, אתא תעלא ואכלה לתרנוגלא, אתא זיקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב“. אתא גייסא שבייה^a לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב.“

27. Heilige den Sabbat. *Keep the Sabbath Holy.* Šab 119^a B.

יוסף מוקר^a שבי הוה ההוא גוי^h בשבבותיה, דהו^a נפיש נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסיך^b יוסף מוקר שבי אכיל להו“. אול זפנינהו לכולהו נכסיה^b, זבן בהו מרגניתא, אותבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה זיקא שדייה במיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: „מאן זבין כי השתא?“ אמרי להו: „זילו אמטיוה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דובין“. אמטיוה ניהליה, זבניה, קרעיה, אשכח ביה מרגניתא, זפנה^b בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „מאן דיויף שבתא, פרעיה שבתא“.

28. Wahrheitsstadt. *Truth-town.* Sanh. 97^a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שמיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי לההוא אתרא דקושטא שמיה, ולא משני בדיבורי[הו], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא^a שניה; נסיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני“. יומא חד הוה יתבא דביתוהו וקא חייפא רישיה, אתיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

26. a B En. || 27. a M. | b Ar. || 28. a B rel.

לאו אורח ארעא; אמרי לה: ,ליתתה הכא'.“ שכיבו לה בני^b; אתו אינשי לקמי[ה], אמרו: ,מאי האי?“, ,אמינא להו: ,הכי הוה מעשה^h; אמרו לי: ,במטותא מינך בענן, פוק מאתרין, ולא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי.“

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86^b M₁.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק. אמרי ליה: ,מאי שמך?“ אמר להו: ,רב הונא“. אמרי ליה: ,תיב אפוריא“, ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא זימנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: ,מאי טעמא קרית נפשך, רב הונא?“ אמר להו: ,בעל השם^h אנא. — ,מאי טעמא קבילת כסא בחדא זימנא?“ אמר להו: ,מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול^h. — ,ומאי טעמא כי אמרו לך: ,תיב אפוריא“, איתיבת?“ אמר להו: ,כל שאומר לך בעל הבית עשה^h. — ,ומאי טעמא אישתייה לכסך בתרי^a זימני?“ אמר להו: ,דתניא: ,השותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן^h.“ — ,ומאי טעמא לא אהדרת אפך?“ אמר להו: ,כלה^h תנן.“

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109^b—110^a K.

אמר רב: ^hאון בן פלת אשתו הצילתו^h. אמרה ליה: ,מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה, ואנת תלמידה; ואי מר רבה, אנת תלמידה“. אמר לה: ,ומאי איעביד? הואי בעיצה^h ואישתבעי בהדיהו“. אמרה ליה: ,ידענא^a דכולה כנישתא^a קדישי נינהו, (דכתיב^b: ,כי כל העדה כולם קדושים).“ אמרה ליה: ,תיב דאנא מצילנא לך“. אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי, איתיבה^c על בבא וסתרה למוייה; כל דאָתי, חוייה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

^b = בנייה ⚭ En. || 29. ^a ⚭M. || 30. ^a ⚭M. | ^b Nu 16³. | ^c En.

ליה: „חיות מאי קא עביד משה? איהו הוה^a מלכא, לאחזה שויה כהנא רבא, לבני אחזה שוי^h סגני כהנים^h; אי אתיא תרומה^h, אמר: תיהוי לכהן^h; אי אתיא חלה^h, אמר: תיהוי לכהן; ^hמעשר ראשון^h דשקליתו אתו^d, אמר^e: הבו חד מעשרא לכהן; ותו, גיזו לכו למזייכו ומטליל בכו^f ככפותא, עייניה^e יהיב במזייכו^g“. אמר לה: „הא איהו נמי קא עביד!“ אמרה ליה: „כיון דכולהו^a רבותא בהדיה ניהו^g, תמות נפשי עם פלשתים, הוא דקא עביד“. ועוד דקאמר לכו: עיבידו תכלת^h; אי סלקא דעתך תכלתא^h חשיבא היא^h מצוה^h, אפיק^a גלימי דתכלתא^a וכסינהו לכולהו מתיבתך“. והינו דכתיבⁱ: „חכמת^j נשים בנתה ביתה“, ^hוואשתו של און^h; „ואולת בידה^k תהרסנה“, ^hוואשתו של קרח^h.

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in 1B).

^aאמרי אנשי סדום^a: „דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא; דלית ליה, נרעי^b תרי יומי“. ההוא יתמא בר ארמלתא יהבו ליה תורי למרעי, אול שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית ליה תורא^c, נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי“. אמרו ליה: „מאי האי?“ אמר להו: „סוף דינא כתחלת^h דינא; מה תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא, דלית ליה נרעי^b תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית ליה נישקול תרי“.

דעבר במברא, ניתיב וווא; דלא עבר במברא, ניתיב תרי“. דהוה רמי ליבני, אתי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חדא דשקלי!“ דהוה שדי תומי או שמכי, אתי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חד דשקלי!“

d Kc. | e superscr. | f M. | g Kc. | h mg. | i Pr 14¹. | j sic; 1B (ut Biblia). | k En (ut Biblia) || 31. a superscr. | b En Ar. | c K.

ארבעה^d דייני הוו בסדום: שקראי ושקרוראי וייפאי^e ומצלי
דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה ניהליה
דמיעברה ניהליך^e. דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה, אמרי
ליה: „הבה ניהליה^e עד דקדחה“^f.

דפדי^g ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אגרא, דשקיל
לך דמא“. מאן דעבר אארבא^h יהיב^h ארבעה וווי; דעבר
במיא, יהיב^h תמניא וווי. וימנא חדא אתא ההוא כובס^h, איקלע
להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה וווי“. אמר להו: „אנא במיא
עברי“. אמרו ליה: „אם כן^h, הב תמניא וווי“. לא יהב.
פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „ויל הב ליה ארבעה
וווי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת במיא“. אליעזר עבד^h
אברהם איתרמי להתם, פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה:
„הב ליה אגרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדייה^j
לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אגרא דנפיק
לי מינך, יהביה ניהליה להאי!“ אמר ליה: „ולואי בדקיימי,
קיימי!“

הויא להו פורייתא^k דהוו מגנו עלה^l אורחי; כי מאריך,
גיווי מיניה; דהוה גוץ מתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע
להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „נידרא נדרי,
מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא,
וכתיב שמיה עליה, וריפתא לא הוו ממטו ליה^a. כי הוה מאית,
אתו כל חד וחד שקיל ידיה.

^m כי הוו עבדי הלולא, והוה אתי אכסניא, ומוזמין יתיה חד
מנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם
אזל אשכח להו הלולא, אזל יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

d M* = rel; ששה Mc, duo nomina קפשקר קפשקר Mmg
addit. | e זירפא K. | f + לאמתא Msuperser. | g M*KtF;
דפדעיה Mc Kmg. | h FK. | i M*K*; פדעוה McKe. |
j M*KF; פרעיה Mc. | k 𐤁𐤍 En K כורסירחא M. | l rel; עליה M. |
m mg.

אמר ליה: „טאן זמנך הכא?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. עבד לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „טאן זמנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. שקלו כולהו גלימייהו ורהטו. יתיב עלוי^m סעודתא ואכלה^m.

ההיא רביתא^o דקא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאי^o מילתא; שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא, אתו ויבורתא^p ואכלוה. והיינו דכתיב^q: „ויאמר יי זעקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“^h.

32. Sanherib. Sennacherib. Sanh. 95^b M.

אמר רבי אבהו: „אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו“^h, דכתיב^a: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אולת לגבי הנך“^h מלכי מזרח ומערב^h דאיתיתניהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא^b יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“^c אמר ליה: „ויל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוך“. — „במאי אשני?“^e אמר ליה: „ויל אייתי לי מספרא ואיגזיך“. — „מהיכא?“ אמר ליה: „עול לההוא^d ביתא ואייתי“. אול אשכחינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון^e חד גריוא דקשייתא^f וניתן לך“. טחן חד גריוא דקשייתא^e, יהבו ליה מספרא. עד דאת[א]^g, איחשיך^b. אמר ליה: „ויל אייתי נורא“. ^hאייתי ליה^h. בהדי דקנפחⁱ ליה, איתלי נורא בדקניה. אול גוזיה ולרישיה^j. היינו דכתיב^a: „וגם את הזקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: גרידת[יה]^k לארמאה שפיר^l, איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

|| 20. Gen 18²⁰ q. | En. דבורי BF (ז) בורי p. | fell. o. | Mmg. עלויה n. | 32. a Is 7²⁰. | b K. | c mg. | d En. | e K. טחן. | f En K. | g K. דאתי. | h superser. | i eras. פח. | j rell. לרישיה. | k = K. שפר ליה. | l En K. quod postea deletum. ליה +¹. | Ar. גרעיהו. | Ar. ושפר ליה.

חוכא^h מיניה^h). אול אשכח דפא מתיבותא דנה, אמר: היינו
אלהא רבא דשובי[ה]^m לנח מטופנא; אי אויל ההוא גברא
ומצלח, מקרב להו לתרין בנוהי קמ[ך]. שמעו בנוהי וקטלוה.

33. Eleazar, Sohn des R. Simeon.

Eleazar Son of R. Simeon. B. m. 83^b—84^b F.

רבי אלעזר ברבי שמעון אשכחיה ל^aפרהגבנא^a דמלכא
דתפיש גנבי. אמר ליה: ,,היכי יכלת להו? לאו בחיותא^b
מתילי, דכתיב^c בהו: בו תרמוש כל חיתו יער?״ (איכא
דאמרי: מהאי קרא^d אמר ליה: ,,יארוב במסתר כאריה בסוכו
יארב לחטף עני יחטף עני^e במשכו ברשתו^e).״^f אמר ליה: ,,מאי
אעביד? הרמנא דמלכא הוא״. אמר ליה: ,,תא אגמרך, היכי
תעביד: עול בארבע^g שעו לחנותא וחוי מאן שתי חמרא
וקמנמנמ^h, עין אבתריה: אי עיבידתיה בליליא הוא, רדודי קא
רדיד, ואי לא, גנבא הוא; אי צורבא מרבנן הוא, קדומי קדים
לגירסיה; אי פועל^h הוא, קדומי קדים לעבידתיהⁱ; דלא הכי
והכי, תפשיה^j.״ אישתמעת מילתא בי מלכא, אמ' ל': ,,קרנא
דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא״. הוה קא תפיש ואויל. שלח
ליה רבי יהושע בן קרחה: ,,חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר
בניו של אלהינו להריגה^h?״ שלח ליה: ,,קוצים אני מכלה מן
הכרם^h.״ שלח^k: ,,בעל הכרם יכלה את קוציו^h.״ פגע^l ההוא
כובס^h, אמר ליה: ,,חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר עמו של
אלהינו להריגה?״ אמר: ,,מדחציף כולי האי, שמע מינה, רשע^h
הוא״. אחוי עליה, תפשוה. בתר דעבד, תב מדעתיה, וקָעִי

א
m En. | 33. a = M Ar פרה גנבא H פרהגבנא K. || דשיזביניה m
b = HMvid ב En. | c Ps 104²⁰. | d Ps. 10⁹. | e למשכו
H (א"ל) דילמא (ק)שקלת צדיקי ו(ק)שבקת + f F. | ברשותו
En HM. | g rel. | h וקמנמנמ F. | i לעבודתיה F. |
M. | k + ליה + l rel. | j היפשי' j

לפרוקיה, ולא הוה קא מסתייעת מילתא. קרי אנפשיה: שומר פיו ולשונו שומר מצרה^m נפשוⁿ. אסקוה לוקיפה, קא אויל ואתי תותיה וקא מצטער. ^hאמ[רן] לו: „רבי, אל ירע לך! הוא ובנו בעלו נערה המאורסה^o ביום הכיפורים“. הניח ידו על כריסו, אמר: „כרסי ובני מעיי, שישו! ומה ספיקות שלכם כך, ודאות על אחת כמה וכמה! מובטחני בכם שאין רימה ותוליעה שולטת בכם^h“. ואפילו הכי, לא מייטבא דעתיה. אשקוה^p סמא דשינתה^q, ועילוה לביתא^r דשישא, וקרעוה^s לכרסיה, והוו מפקי מיניה דיקולי דיקולי דתרבא, ומותבי בשימשא בתמוז^p ואב^p, ולא מסרח^t.

ואפילו הכי לא סמיך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה^u. קביל עליה יסורי. בליליא הוו מייכין ליה שיתין נמטי, לצפרא מפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עבדא ליה דב[י]תהו שיתין מיני^v ליפדא דהוה אכיל ובארי^w, ולא שבקא ליה למיפק לבי מדרשא, סברא, דילמא חל[י]ש. בליליא אָמר: „אחי וריעי, בואו^h!“ לצפרא אָמר: „אחי וריעי, צאו (מפני ביטול תורה^h)! יומא חד שמעתיא דביתהו, אָמרה ליה: „כיליתה ממון של בית אבא^h!“ שבקתיה ונפקת לבי^x נשה. ההוא יומא אתו^y שיתין^z ספוני^a, ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה שיתין מיני לפדא. אָמרה לה דביתהו לברתא: „איולי חזי אבוך מאי קא הויא עליה!“ אתאי חזאי, אמר לה: „שלנו גדולה משלכם^h“. קרי אנפשיה: היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה^b.

^m text. masor. מצרות. | ⁿ Pr 21²³. | ^o = HM; art. > ¹⁸ En. | ^p = H. | ^q דשונאתא H. | ^r + בי F* (דבי F^c); confusae sunt duae lectt. | ^s H עיה-Fvid. | ^t + כל — מסרח? | ^u rel. | ^v נימי F. | ^w ובוארי F? | ^x inser. | ^y אריתו F. | ^z > rel. | ^a סיפני F. | ^b Pr 31¹⁴.

ההוא יומא איברי^e ליה עלמא ונפק^d לבי מדרשא. איתיו^e שיתין מיני דמא, טהרינהו. הוו קא מרנני רבנן, אמרי: סלקא דעתך, לא הוה בהו חד טמא^h? אמר להו: „אם כמותי הוא, יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן“. היו^f כולם זכרים, והעלו^g להם אלעזר על שמו. (אמר רבא^h: כמה פיריה וריביה בטלה אשהⁱ זו מישראל^h!)

כי נח נפשיה, אמר לה לדביתהו: „מידע ידענא דרבנן נקטי בדעתיהו עילו^j, ולא נהגי בי יקרא כדמבעי לי^k; אסקין אגניין בעליתא, ולא תיסתפי מינאי“. אמר רבי שמואל בר נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן^l דאישתעיא לה^m דביתהו דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמני סריⁿ ולא טפי מעשרין וארבע^o דאגניתיה בעליתא; וכי הוה מעיינא ליה ברישיה, והוה מיתעקר שערין, מלא דוכתא דמא. יומא חד חוייה מורנא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתה^p; איתחוי^q: „לההיא דשמעית בצורבא^r מרבנן, ולא מחאי^s כי דימבעי ליה“. כי הוו אָתו בתרי^t לדינא, מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נפקא בת קלא מעליתא ואמ[רה]: „איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב!^h“ יומא חד הות קא מינציא שיבבתה^u, אמרה: „תהי כבעליך שלא ניתן לקבורה^h“. אמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא. שלחו ליה^v לבני בירי לאסוקיה^w, סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא שבקינהו בני בירי, דכל כמה דהוה מנח גביהו, לא שלטא^x בהו^h חיה רעה^h. איתחוי ליה רבי שמעון בן יוחי אבוה דרבי אלעזר לרבנן בחילמא: „פרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם מביאין אותה אצלי^h“. יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

e F. | ויעלה g F. | f יהו F. | e איתו M rel. | d ונפקא F. | F. -ראי e | F. | להו k | H. -ואי; F. -ויה j | rel. | רשעה; Ra; cf. i | HM. | ר' h | FH. | סר EnM | n | F. | ליה m | En. | יונתן HM | יוחנן l | לי בחילמא + q | F. -תיה p | En. | ותרין HM | ותרין F | וארבעה o | EnM | s | F. | בזילותא דצורבא r | Fmg. | א"ל לי ?? מירי אלא | rel. | בהדי u | F. | בתריה H | t | F. | מיחאי H | אמחאי | l. | v | | F. | שליטא x | quaedam hic omitta videntur.

אגב דהוו טרידי, סליקו רבנן ואסקו^y, אזל ואמטיה^z למערתא דאבוה, אשכחו עכנא דאהדרה^a למערתא דאבוה. אמרו ליה^b: „עכנא עכנא, פתח^c פִּיךְ, ויכנס בן אצל אביו^h“. פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Hija. *The Greatness of R. Hiyya*.
Ib. 85^b H.

כי הוו מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אמר ליה רבי חנינא: „בהדאי ידי מינצית? דאי משתכחא תורה^h מישראל^p, מהדרנא לה מפילפולאי“. אמר ליה רבי חייא: „בהדאי ידי מינצית? אנא עבידנא^h לתורה שלא תשתכח מישראל^h: שדינא כיתנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי בשיתא סידרי, ואמינא להו: עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי; ועבדי לתורה^h דלא משתכחא מישראל“.

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: חזאי לההוא מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוו שפירן עיניה, לצפרא הוה כדמיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: „מאי האי?“ אמר: „דאמרי לאליהו: אחזי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא; ואמר לי: בכולהון גוהרקין איסתכל לבר מגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל“. — ומאי סימני^a? — בכולהו גוהרקי עיילי מלאכי, לבר מגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחית. לא מצאי לאוקומי אנפשאי, ואסתכלי ביה“. אתו תרי בוטאטי^b דנורא, מחו לעיניה וסמיוה. „אזלי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: מתניתא דמר תנינא. ואיתפאי“.

y l. דיה. | z l. ואמטיה. | a F. רי. | b l. לה = rel. | c פתח = rel. |

35. a סימניה F. | b בוטאטי = FM Ar בוטאטי.

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכיח במתיבתא^a דרבי. יומא חד איעכב ולא
אתא; כי אתא, אמר ליה: „מאי טעמא איעכב^b?“ אמר ליה:
„אדמוקימנא לאברהם וממשינה ליה ידיה ומצלי ומגיננא^c ליה,
ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי^d ומגיננא, וכן
ליעקב.“ אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי
ליה^e שעתא, ואתי משיח^h בלא זמניה.“ אמר ליה: „יש דוגמתן
בעולם הוה^h?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו^h“. גזר^f תעניתא,
אותבינהו קמי^g תיבותא^h, אמ[רן], משיב הרוח^h, נשא זיקא;
אמ[רן], מוריד הגשם^h, אתא מיטרא; כי מטא, מחייה המתים^h,
אמרו ברקיעא: „מאן גליא להא מילתא?“ — „אליהו“. אתיוה ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתיהיב ליה רשותא, הוה
כי דובא; עליⁱ ביניהו וטרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a*.
B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתהו דהוה אמרה לברתה: „אמאי
לא צניעא הך איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך
איתתא ולית לה מגברה אלא חד“. כי קא שכיב, אמר להו:
„כלהו נכסי לחד ברא“. לא ידעי להי מיניהו; אתו לקמיה
דרבי בנאה, אמר להו: „וילו חבוטו^a לקבריה דאבוכון, עד דאמר
לכו“. אזול, פש חד מיניהו דלא אול. אמר: „כולהו נכסי
דהאי“. אזלו ואכלו ביה קורצא^b בי מלכא^b, אמרו ליה:
„איכא חד גברא ביהודאי דמפיק ממונא בלא סהדי ובלא
מידע^c“. אתיוה, חבשוה^d. אתת דביתהו, אמרה להו: „עבדא
הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה; אוקמוה, וקא

36. a Fe. | b adde מר. | c ומגיננא rel. | d ומצליה F. |
e l. לה? | f גזר F. | g קמיה F. | h תיבתא Fvid. | i Fsuperscr. ||
37. a B En F חבטו H. | b rel מלכא H. | c rel
H. | d rel > H.

משקו ביה מִיָּא; לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. לא הוו ידעי, מאי קאמרה להו. אָמרי: „אפקוה לסבא דיהודאי, דילמא ידע“. נפק אמר להו: „זרנוקא קאמרה“. אָמרי: „הואיל^h וחכים כולי האי, ליתביב אבבא ולידין דינא“. חזא דכתיב אבבא דאבולא: „כל דיין דמתקרי לדין, לא שמיה דיין“. אמר: „אלא מעתה^h, אפלו אתי איניש מעלמא ומקבע ליה זמנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא^e הכי כתוב^e: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדין, לא שמיה דיין“. כתבו הכי: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדין, לא שמיה דיין“. חזא תוב דהוה כתיב: „בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל חיין^f אנא חמר“. אמר להו: „אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, דנפיל מן דקלא ומית, הכי נמי דדם קטיל ליה? ודימטא לממטא^g ואשקוה חמרא, חיי? אלא כתובו הכי: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר“. כתבו: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: „בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר^h; באתרⁱ דלית חמר, תמן מתבעין סמנין.“

38. Die Bekehrung des Reš Lakīš.

The Conversion of Resh Lakish. B. m. 84^a F.

יומא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא ריש לקיש^a דמייה באיתתא^a, דצייה לרומחא, ^bשוור לירדנא^b אבתריה^c. אמר ליה: „חילך לאורייתא^d!“ אמר ליה: „שופרך לנשי!“ אמר ליה: „אי הדרת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי ויהיבנא לך“. הדר ביה. בעא^e למיהדר לאיתויינהו למניה, ולא אמצי. אקרייה ואיתנייה ושויה גברא רבה. יומא חד^f הוה יתיב^g בית מדרשא וקאמרי: ^hהסיף והסכין והרומח והפגיון מגל קציר ומגל

e HEn. | חרי M חריא F | f H, sed cf. infra. | H היכי כתיבי | g FM למימת | H לימות | h mg. | i H באתרא | Hmg. || 38. a M = אדמירי 'כאיתת' | b tr F. | c F. | d Fe. | e H בעיא F. | f > F. | g l. | יתבי.

יד מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איוהו גמר מלאכתן? ^h ר' יוחנן אמר: ^h משעה שיצרפינו בכבשן^h; ריש לקיש אמר: ^h משעה שיצחצחינו במים^h. אמר ליה: „ליסטאה בלסטיותיה^h ידע“. אמר ליה: „מאי אהנית לי? התם קרו לⁱ רבי, הכא קרו לⁱ רבי“. אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך ^h תחת כנפי השכינה ^h?“

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתהו אמרה ליה: „חזי לדידי!“ לא אשגח בה^j. — „חזי לבניה^k ולבנתיה^l!“ לא אשגח בה^m. קרי עליה: „עזבה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחוⁿ“. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיתבא^p דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמחדדן^q שמעתתיה, נייעול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה ^r קאמר, הוה^r אמר ליה: „תניא דמסייעא לך“. ^s אמר ליה: „את^s כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי ל^t עשרין וארבעה קושייתא^u, ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי^v, וממילא^w רווחא שמעתא; ואת אמרת: תניא דמסייעא^x לך!“ אטו אנא^y לא ידענא דשפיר קאמינא? הוה אויל קא קרע מניה^z ואמר: „בר לקישא היכא את? בר לקישא היכא את?“ עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Nahmani.

The Death of Rabba b. Nahmani. Ib. 86^a F.

אמר רבינא^a: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחסא^b, דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אולו אכלו ביה קורצא בי מלכא,

^h H B En בליסטאותיה M בליסטאיה F. | ⁱ ליה F. | ^j ביה H F. | ^k חזי F. | ^l ביה F. | ^m ביה F. | ⁿ חזי F. | ^o Je 49¹¹. | ^p H דליתייבה F. | ^q HM דו F. | ^r H > F. | ^s Fe. | ^t ליה F. | ^u B En H יאתא M שמעתה F. | ^v HM פירוקי B En פירוקי F. | ^w B En M וממילא F. | ^x H. | ^y H אן F. | ^z מיניה F. || 39. ^a רב כחנא rell. | ^b superser.

אָמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל תליסר אלפי גברי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרגא“. שדרו פריסתקא^c דמלכא אבתריה, ערק^d לעזריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבח^e, אול פריסתקא דמלכא אבתריה, ^fאיכלע לההוא אושפיוז דהוה ביה^f, אשקיוה תרי כסי ^gודליוה לתכא מקמיה^g, הדר פרצופיה לאחוריה. אתו^h לגביה אמרו ליה: „מאי נעביד? גברא דמלכא הוא“. אמר להו: „הדרוⁱ לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדר^j פרצופיה“. עבדו ליה הכי ואיתסי. אמר: „מידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; מיהו, אי קטלי לההוא גברא, לא מודע; אי מצערו ליה, מודע“. עיליה^k לביתה, אחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אול לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: ^hאם בהרת קודמת^l לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק^h מאי? אמר ^hהקדוש ברוך הוא: טהור^h, מתיבתא דרקיעא אָמרי: „טמא^h. אָמרי: מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: ^hאני יחיד בנגעים ואהילות^h. אתא שליח אבתריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שמע קלא דריגשא^m באגמא. הוא סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: ^hטהור, טהור^h. ^hיצתה בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתךⁿ בטהרה^h. נפל פיתקא ארישא דאביי: רבה בר נחמני ^hנתבקש לשיבה של מעלה^h. לא הוו ידעי, היכא הוה שכיב. חוו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה^o טולא^p. אולו אשכחו, וספדוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: ^hכל הפורש יהא בנדוי^h. ספדוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא מרקיעא: ^hלכו לביתכם^q לשלום^h. ^rההוא יומא דנח

^c prm פירי. | ^d HM. | ^e codd. inter se omnino differunt. | ^f cf. H. | ^g H. | ^h אחא F. | ⁱ הדורו F. | ^j הדור F. | ^k עיליה F. | ^l rell. | ^m F, sed prm דגרסיה, quod deletum est. | ⁿ rell הִיך F. | ^o H להו F. | ^p H הולא F. | ^q rell כו F.

נפשיה, דלי ועפא, דלייה להווא טייעא כי רכיב אגמלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „מאי היא?“ אַמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני“. ^hאמר לפניו^h: „ריבוניה דעלמא! רבה דידך, ועלמא דידך; אמאי מחרבת ליה? ^rמיד נח ועפא.

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.

Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20^b — 21^a M₁.

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: „לימא לן מר מהני מילי מעִלִּיתא דהוה עביד רב הונא“. אמר ליה: „ביומא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דדהבא, וסייר ליה^a לכולה מתא: כל אשיתא דהוה^b רעיעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבתא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר^c להו^c לגינאי, ובין ליה ושדי ליה לנהרא . . . כי הוה כריך ריפתא, הוה פתח לה לדשא, אַמר: „כל דצריך ליעול וליתי“. (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבתא הוה גמיר, הוה ^dמוזמין ליה^d כוזא דמיא ותלי ליה^e, אמר: „כל דצריך, ליעול ליתי^f, דלא ליסתכן.“) אמר ליה: „כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפישו בני חילא במחוזא“.

b) Ib. 21^a M₁.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אַמרי: „ניקום ניויל נעביד עיסקא ונקיים^a בנפשין, אפס כי לא יהיה בך אביון^b“. אולו איתיבו^c תחותי ההיא אשיתא רעיעא^d. הוּ קא כרכי ריפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה^e מלאך

^r H. || 40a. ^a לה ^{xb} En. | ^b דהו(י)ח id. | ^c M₁c. | ^d M₁c מלי ^{xb} En. | ^e ^{xb} En לה M₁. | ^f + ולידכי ידיה mg. || 40b. ^a rell ומקיים M₁. | ^b De 15^d. | ^c M₁. | ^d exspectaveris רעיעתא. | ^e M₁c. |

לִחְבֵּרִיהֶ: „תא נשדִייה עליהו ונקטלינהו^f, ^hשמניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה^h“. אמר ליה אידך: „שבקינהו, דחד מניה קיימא ליה שעתא“. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: „שמע מר מידי?“ אמר ליה: „לא“. אמר: „שמע מינה, אנא הוא דקיימא לי שעתא. ^gאיהדר אַזיל^g אנא אקיים בנפש^h, כי לא יחדל אביון מקרב הארץⁱ“. עד דאתא אילפא, מלך רבי יוחנן. כי אתא אילפא, אמרו ליה: „אי איתיב מר וגרים, לא מר הוה מליך?“

c) Ib. M.

ומאי^a קרו ליה נחום איש גם זו? דכל דהוה סלקא ביה, הוה אמר: ^hגם זו לטובה^h. וימנא חדא שדרו רבנן דורון לקיסר מלכא. אמרי: בהדי מאן נשדר? אמרי: בהדי נחום איש גם זו, ד^hמלומד בניסין^h. שדרוה בהדיה. אול גנא בהוה דיורא, קמו הני דיוראי שקלו כל מה דהוה בסיפטיהו ומלונהו עפרא. כי מטא להתם, שרינהו^b לסיפטיהו, חונהו דמלו עפרא, אמר: אחוכי קא מחייכי בי^b יהודאי; פקידו^b עליה למיקטליה. אמר: גם זו לטובה. אתא אליהו, אידמי ליה כחד מיניהו. אמר להו: „דילמא מעפרא דאברהם הוא, דהו שדו מיניה גילי והו גירי וחרבי למיקטל שנאוהי (שנאמר^c): יתן כעפר חרבו“). ^bהויא ההיא^b מדינתא דלא מצו למיכבשה; בדקו מיניה^b עלה, וכבשוה. עיילונהו לבי גנזא, ומלנהו^d לסיפטיהו^e ^hאבנים טובות ומרגליות^h. אמטו להוה דיורא. אמרו ליה: „מאי אמטית בהדך, דעבדו לך כולי האי?“ אמר להו: „מאי דשקלי^b מהבא, אמטאי להתם“. קמו אינהו נמי, אמטו מהוה עפרא. קם מלכא, בדקו וקטלונהו להו לכולהו דיוראי^b.

^f M₁c. | ^g איהדר אַזיל M₁* | ^h בנפשאי M₁c. | ⁱ De 15¹¹. || 40c. a ^h ואמאי En. | ^b M₁. | ^c Is 41². | ^d ומלניהו M₁ | ^e לסיפטיהו mend. | En. | ומלונהו

d) Ib. 21^b—22^a M.

אבא אומנא כל יומא אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא,
לאביי ממעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי
למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאביי, והוה קחלשא
דעתיה דאביי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית
למעבד כעובדי דאבא אומנא“. מאי עובדיה דאבא אומנא?
כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לחודייהו ודנשי
לחודייהו, והוה ליה לבושא ^aדאית ביה ביוזעי ביוזעי^a, דכי אָתִיא
איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה
דוכתא דצניעותא מאבראי למרמי ביה פשיטי: דאית ליה, רמי;
דלית ליה, עייל ונפיק, אתי אויל, ולא מיכסיף. כי הוה חוי
צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי
בהלואה^h ואיבראי נפשך^a“. וימנא חדא^a שדור ווגא דרבנן
למיבדקיה^a, אולו לביתיה, אוכלינהו^a ואשקינהו ומך להו ביסתרקי.
לצפרא כרכינהו^b ואייתינהו לשוקא. ^aאמרו ליה^a: „לישיימינהו
מר“. אמר להו: „הכי והכי שוו“. אמרי: „דילמא שוו טפי“.
אמר להו: „בהכי שקלי להו“. אמרו ליה: „במה חשדתינן?“
אמר להו: „מילתא דמצוה^h איזדמנא להו לרבנן, וכסיפא להו
למיטרא“. אמרו ליה: „לישקלינהו מר“. אמר להו: „מההיא
שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה^h“. הוה קא חלשא^c דעתיה
דרבא באביי, אמרו ליה: „מסתיך דקא מגנא וכותיך אכולה
כרכא“.

e) Ib. 22^a M_I.

רב ברוקא חוואה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אתא אליהו
איתחוי ליה. אמר ליה: „מאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא
דאתי?“ אמר ליה: „לא איניש“. אדהכי^a, אתא גברא דסיים
מסאני אופמי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אול^b בתריה. אמר ליה:
 „מאי עובדך?" אמר ליה: „זנדקנא^c אנא, ואסרנא גברי לחודיהו
 ונשי לחודיהו, ובליליא רמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי
 דלא ליתעבד איסורא. כי חזינא^h בת ישראל^h דיהבי גוים^h עיניהו
 עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. זימנא חדא איתרמאי^h נערה
 המאורסה^h, בעו למינסה^d; איתאי דורדיא דחמרא, שדאי^e לה
 בשיפולה^f, אמינא להו: „דשתנא היא." — „מאי שנא דסיימת
 מסני אוכמי?" — „כי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא; דכי
 הוה מילתא דצינעא ובָּעו למיגזר גזירתא, מגלו לי ואמינא להו
 לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה." — „מאי טעמא כי קריתך, לא
 אתית?" — „בההיא שעתא הוו גורי גזירתא, אמינא: „ברישא
 אַשמעה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דמילתא." אדהכי^a
 אתו תרי אחריני^g, אמר ליה: „הני נמי בני עלמא דאתי ניהו".
 אמר להו: „מאי עובדיכו?" אמרו ליה: „אינשי בדוחי^f אנן;
 וכי חזינן איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בתרי
 דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא."

f) Ib. 23 a M₁.

אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על
 מקרא זה^h, שיר המעלות בשב"י את שיבת ציון היינו כחולמים^a.
 אָמר: „איפשר^h שבעים שנה^h כחלמא?" יומא חד הוה קא אזיל
 באורחא, חזא ההוא גברא דקא נָטע חרובא, אמר: „מכדי חרובא
 עד שבעין שנין לא טעין; פשיטא לך דחַיית שבעין שנין ואכלת
 מיניה?" אמר ליה: „ואנא עלמא אשכחתי: כי היכי דשתלי^b
 לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי." איתיב קא כריך^c ריפתא,
 אתיא ליה שינתיה, נִיִּים. אהדרה ליה משינתא, איכפי מעינא,
 נִיִּים שבעין שנין. כי קם^c, חזא גברא דקא מנקיט חרובי

b ? זנדקנא En; an leg. est זנדוקא & זנדוקנא c | M. איהו +

d En למינסבה MM₁ mend. | e Ar. | f M. | g אחי M. || 40f. a Ps
 126¹. | b שתילו En שתלו b | c rell.

מהוא^d חרובא. אמר ליה: „ידעת מאן שתיל להאי חרובא?“
 אמר ליה: „הכי, אבוה דאבא“. — „ומאן את?“ — „בר בריה
 דהוא סבא“. אמר: „ודאי^h שבעין שנין כחלמא“. אול לביתיה,
 אמר להו: „בריה דחוני^p המעגל^h מי מקים?“ אמרו ליה:
 „בריה ליתיה, בר בריה איתיה“. אמר להו: „אנא הוא“. לא
 המנוה^e. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא
 להו^f שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא,
 כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא“.
 לא המנוה, לא נהגו^g ביה יקרא כד מבעי ליה. בעי רחמי, נח
 נפשיה. (אמר רבה^h: הינו דאמרי אינאשי: ,או חברא או
 מיתותאⁱ).
 .

g) Ib. 23 M₁.

אבא חלקיה^p בר בריה דחוני המעגל הוה. וימנא חדא
 איצטריך עלמא למטרא, שדור רבנן ווגא דרבנן לגביה למבעא
 רחמי ומיתא מטרא. אזול^a לביתיה, לא אשכחיה. אזלו לגביה
 לדברא, אשכחיה דהוה קא רפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא
 אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא
 ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סיים
 מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. ^bכי מטא היומי והגי,
 דלייה ללבושיה^{bc}. ^bכי מטא למתא, נפקא דביתהו לאפיה כי
 מקשטא^b. כי מטא לביתיה, עילא דביתהו ברישא, והדר עייל
 איהו אבתרה. איתיב, כרך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן:
 „איתיבו כרוכו ריפתא“. פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא
 חדא, ולוטרט תרתי. אמר לה דביתהו: „ידענא דרבנן^d אמטול
 מטרא^d אתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי רחמי, איפשר דמרצי
 קודשא בריך הוא ואתי מטרא“. קם איהו בהא וזיתא, ודביתהו
 בהא וזיתא; קדים סליק עננא מווייתא דביתהו. נחית, אמר

d En. | e + הוא אנא M₁. | f לך rell. | g נהגוה M₁. | h רבא B En. |
 i מיתתא M₁. || 40g. a M₁^c. | b M₁^c; tr ord M₁^{*}. | c M. | d אמטול
 M₁. | e B En.

להו: „מאי^f אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שדרין לגביה דמר למבעא רחמי ומיתי^g מטרדא“. אמר להו: „^hברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא^h חלקיה^h“. אמרו ליה: „ידעין דמטרד מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הני מילי דתמיהא לן טובא! מאי טעמא כי יהבין ליה שלמא למר, לא אסבר לן אפי?“ — „אגיד יומא הואי, אמינא: לא איפגר.“ — „מאי טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ — „^hטלית שאולה היא^h: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה לי.“ — „מאי טעמא כלן אורחא לא סיים מר מסאניה, כי מטא מר מיא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חזינא, במיא לא קא חזינא.“ — „מאי טעמא כי מטא מר היומי והגי, דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „^hזה מעלה ארוכה^k, וזה אינו מעלה ארוכה^h“. — „מאי טעמא נפקא דביתהו דמר לאפיה כי מקשטא?“ — „^hשלא אתן עיני באשה אחרת^h“. — „מאי טעמא עילא איהי ברישא, ומר אבתרה?“ אמר להו: „לא בדיקיתו לי.“ — „מאי טעמא לא אמר לן מר: כרוכו ריפתא.“ — „לא הוה נפישא רפתא^a, ואמינא: לא אחזיק בהו ברבנן ^hטובת חנם^h“. — „מאי טעמא יהיב^l ליה לקשישא חדא, ולוטרדא תרתי?“ — „האי קאי בביתא, והאי קאי בבי מדרשא.“ — „מאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא וזיתא דהות קימא דביתהו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא ומקרבה הנייתה.“^m (אי נמי, „הנך ביריוני דהוו בשיבבותי, אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי בתיובתא“)^m.

h) Ib. 24^b—25^a M₁.

אמר רב יהודה אמר רב: ^hבכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: כל העולם כולו אינו נוון אלא בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו קב הרובין מערב שבת לערב שבת^h. כל מעלי

^f כולא M. | En j | M₁ ליה i | M₁ | h rell. | M₁ מיתי g | rell. | מאי f
 > M₁. | En. | יהב l | > M. | quod sequitur deletum est. | k הוא

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אָויל אחוי, מאי האי? אולא אשכחתי ליתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a לישא^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d ליך ריפתיך^d.“ (תנא: „אף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלומדת בניסין^h).“

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניזא להו לצדיקי דעלמא דאתי בעי רחמי דליתנון לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חזאי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, גואינהו^h על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: „גדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא שקלין.“)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבתא חו[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כוזא דמשחא לכוזא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „בתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: „היתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h).“

הוּו^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביתא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בניתי ביתא, ולא קא מטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכו^g.“ אמר לה: „איכו^g, איכו^g, נימטו^h כשוריך.“ (תנא: „פלימו^p אומר:

40h. a = En דמלי M. | b ליישא M. | c איתי M. | d EnM. | e M₁c. | f בחילמיה M₁. | g mg. | h ואיהו EnM. ||
40i. a דהו(ו)ת EnM. | b לה G. | c איהליף M₁. | d EnM. | e En. | f rell. | g Gvid איהו EnMM₁. | h איהו EnMM₁. | p אומר G.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: ,זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^h. ואמרי לה: ^{hi}סניפין עשאום^{hi}.)

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחזויה דבכא וחיך ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: ,,אמאי בכית וחיכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?״ אמר להו: ,,אתא שכינה^h, אמרי קמיה: ,רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיזיל^e בהאי דוחקא?״ אמר לי: ,ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דמווני!״ אמרי קמיה: ,,כולי האי, ואיפשר? — שני דחי נפשי, או דחיינא?״ אמר לי: ,דחיית. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יִהֲבֵת לי?״ — ,יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשית בהו ידך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ,ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?״ — אמר לי: ,ולחברך מאי ניחב להו?״ אמרי קמיה: ,ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: ,אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.״

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b — 57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפרד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדיספק^b חריב ביתר. ||

i G. | ונפיק EnM₁ 18 b | G. דחיקא a 40 k. || M₁. סנאפי הוה i | G. ואיזול EnMM₁ | G. ואיזול EnMM₁ | c | גרו e | Ge. d | 41. || EnMM₁ א(ר)גרו e | Pr a | 28¹⁴. | En Ar. דדיספק b |

אֶקְמָצָא וְבַר קְמָצָא חֲרִיב יְרוּשָׁלַם, דֶּהֱהוּא גְבֵרָא דְרַחֲמִיָּה,
 קְמָצָא וּבְעִיל דְּבִבְיָה בַר קְמָצָא עֶבֶד סְעוּדְתָא, אָמַר לְשִׁמְעִיָּה:
 „וְיָלַי אֵייתִי לִי קְמָצָא“. אֹלַי אֵייתִי לִיָּה בַר קְמָצָא. אַתָּא
 אֲשַׁכְחִיָּה דֶּהוּא יְתִיב, אָמַר לִיָּה: „מַכְדִּי הֵהוּא גְבֵרָא בְּעִיל דְּבִבְיָה
 דֶּהֱהוּא גְבֵרָא הוּא, מָאִי בְעִית הַכָּא?“ א”ל: „הוּאִיל^h וְאַתָּאִי,
 שְׁבִקְוֹן, וְיִהְיִבְנָא לָךְ דְּמִי דְאֶכִּילָנָא וְשִׁתִּינָא.“ א”ל: „לֹא“. —
 „יִהְיִבְנָא לָךְ דְּמִי פִלְגָא דְסְעוּדְתִיךָ“. א”ל: „לֹא“. — „יִהְיִבְנָא
 לָךְ דְּמִי כּוֹלָא סְעוּדְתִיךָ“. א”ל: „לֹא“. נִקְטִיָּה בִידִיָּה וְאַפְקִיָּה.
 אָמַר: „הוּאִיל וְהוּוּ יְתִבִּי רַבֵּנָן וְלֹא מַחֲוּ בֵּיה, אִיזִיל אִיכּוֹל בְּהוּ
 קוֹרְצָא בִּי מַלְכָּא“. אֹלַי אָמַר לִיָּה לְקִיסְרָא: „מַרְדּוּ בַךְ יְהוּדַיִ“.
 א”ל: „מִי יֵימַר?“ א”ל: „שְׁדַר לְהוּ קְרַבְנָא, חָזִית אִי מְקַרְבִּי
 לִיָּה.“ אֹלַי שְׁדַר בִּידִיָּה עֵיגְלָא תִילְתָּא^c. בְּחַדִּי דְקָאֲתִי, שְׂדָא בֵּיה
 מוּמָא בְּחִיבִי שְׁפִתִּים^h (וְאָמַרִי לָהּ: בְּחִדּוּקִין^d שְׁבַעִין^h), דּוּכְתָא
 דְלִדִּידָן מוּמָא וְלִדִּידֵהוּ לֹאֻ מוּמָא. סְבוּר רַבֵּנָן לְקְרוּבִיָּה מִשּׁוּם
^hשְׁלוֹם מַלְכוּת^h. אָמַר לְהוּ ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם: „יֵאֻמְרוּ, בְּעִלִּי
 מוּמִין קְרַבִּין לְגַבִּי מוֹזַבַּח^h.“ סְבוּר לְמִיקְטִלִּיָּה, דְלֹא לִיזִיל וְלִימָא.
 א’ לְהוּ ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם: „יֵאֻמְרוּ, מַטִּיל מוֹם בְּקַדְשִׁים
 יִהְרַג^h.“ א”ר יוֹחָנָן: ^hעֲנוּתוֹתוֹ שֶׁל ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם הִחְרִיבָהּ
 בֵּיתֵינוּ וְשִׁרְפָה אֶת הַיִּכְלָנוּ, וְהִגְלָתָנוּ מֵאַרְצֵנוּ^h. || שְׁדַר עִילוּיָהּ לְנִירוֹן
 קִיסְרָא. כִּי אַתָּא, שְׂדָא^e גִּירָא לְמוֹרַח^h, אַתָּא וְנִפְל בִּירוּשָׁלַם; ^fלְמַעַרְב^h,
 אַתָּא נִפְל בִּירוּשָׁלַם^f; ^hלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם^h, אַתָּא נִפְל בִּירוּשָׁלַם.
 א”ל לִינוּקָא: „פְּסוּק לִי פְסוּקָךְ.“ א”ל: „וְנִתַּתִּי אֶת נִקְמָתִי בְּאָדָם
 בִּיד עַמִּי יִשְׂרָאֵל^g.“ ^h(וְהֵהוּא יְנוּקָא הוּא מִגְמָגֵם בֵּין בְּאָדָם, וּבֵין
 בְּאָדָם).^h אָמַר: „קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְחַרּוּבֵי בֵיתִיָּה, וּבְעִי
 לְכַפּוֹרֵי יְדִיָּה בִּהְהוּא גְבֵרָא!“ עֵרַק וְאֹלַי אִיגִיִּיר, וְנִפְק מִיְנִיָּה ר’
 מֵאִיר. || שְׁדַרְיָה עִילוּיָהּ לְאַסְפָּסְיָנוּס, אַתָּא צַר עֲלָהּ תִּלְתָּ שָׁנִי.
 הוּוּ בֵּה הִנְהוּ תִּלְתָּא^f עֲתִירִי: נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוֹרִיוֹן וּבֶן כְּלָבָא שְׁבוּעָא
 וּבֶן צִיצִי[ת] הַכֶּסֶת ... חַד אָמַר: „אַנָּא זִינְנָאⁱ לְכוּ בְּדַחֲיָתִי וְשַׁעֲרִי“;

^c Ar. חולחא | ^d Ar. בחריץ | ^e M. שדר | ^f BEn. |
^g Ez 25 14. | ^h > BEn. | ⁱ BEn. זיננא.

וחד אמר: בדמשחא ומילחא; וחד אמר: בדציבי. ושבתו רבנן
 לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמעיה,
 בר מציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי
 דציבי). הוה^f להו מיון עשרין וחדא שתא. || הוה בהו הנהו בריוני.
 אמרו להו רבנן: „ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו“. לא שבקונהו^f.
 אמרו להו אינהו: „ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו“. אמרו להו
 רבנן: „לא מסתייעא מילתא“. קמו קלונהו להנהו אמברי, והוה
 כפנא. || מרתא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה,
 אמרה: „אייתי לי סמידא“. אדאול, אודבן. אמר לה: „סמידא
 ליכא, חיור[תא] איכא“. אמרה ליה: „ויל אייתי“. אדאול,
 אודבן. אתא אמר לה: „חיורת[א] ליכא, גושקרא איכא“. אמרה
 ליה: „ויל אייתי“. אדאול, אודבן. אתא אמר לה: „גושקרא
 ליכא, קמחא דשערי איכא“. אמרה ליה: „ויל אייתי“. אדאול,
 אודבן. הוה שליפא מסאנא, אמרה: „איפוק ואחוי אי משכחנא
 מידי למיכל“. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה^h. קרי עלה רבן
 יוחנן בן זכאי: הרכה בך והענוגה וגו'.^k (ואיכא דאמרי:
 גרוגרת^h אכלה מדרבי צדוק, ומתה^h. דר' צדוק איתיב ארבעין
 שנין בתעניתא¹. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחוי מאבראי; וכי
 הוה ברי, מייתו ליה גרוגר[ות], מייץ מיהו ושדי להי). כי הוה
 ניחא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא. אמרה:
 „האי למאי מבעי לי? והיינו דכתיב^m: כספם בחוצות ישליכו
 וגו'. || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן
 בן זכאי הוה. שלח ליה: „תא בצנעא לגבאי“. אתא אמר ליה:
 „עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?“. א"ל:
 „ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי“. א"ל: „חוי^f
 לי תקנתא לדידי; איפוק, איפשר דהוי הצלה^h פורתא“. א"ל: „נקוט
 נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה;
 ואייתי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי
 דחייא קליל ממיתא“. עבד הכי. ^hנכנס בו רבי אליעזר מצד

^k De 28⁵⁶. | ¹ דלא ליתרוב ירושלם + | ^m Ez 7¹⁸. | BEn.

אחד, ורבי יהושע מצד אחד^h. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „^hיאמרו: רבן דקרו^h“ בעו למדחפיה, אמר להו: „^hיאמרו: רבן דחפו^h“ פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא“ א”ל: „מיחייבת תרי קטלי: חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא; ועוד^h, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי?“ א”ל: „דקאמרת, לאו מלכא אנא“, סבראⁿ מלכא את; אי לאו מלכא את, לא מיטסרא ירושלם בידך, דכתיב^o: „והלבנון ב^pאדיר יפול“, וזאין, אדיר, אלא מלך^h, שנאמר^q: „והיה אדירו ממנו“^r; ודקאמרת, אי מלכא אנא, אמאי לא אתית לגבאי?, בריוני^s דאית בן^s לא שבקין.“ א”ל: „^hאילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון^h?“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“; איבעי ליה למימר: „שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא^f שבקינן לה“.) אדהכי, אתא פריסתקא, א”ל: „קום, דמית קיסר, ואימנו חשיבי דרומאי לאותובך ברישא.“ הוה סיים מסאניה חדא, בעי למיסיימיה לאחרינא, לא עייל; בע[א] למישלפיה לאידך, לא נפק. א”ל: „לא תצטער, דכתיב“: „ושמועה טובה תדשן עצם.“ א”ל: „מאי תקנתיה?“ — „ליתי איניש דלא מייחבא דעתך מיניה, וליחלוף קמך, דכתיב^v: „ורוח נכאה תיבש גרם.“ עבד הכי, עייל. — „ומאחר^h דחכימיתו כולי האי, אמאי לא אתיתו לגבאי?“ א”ל: „ולא אמרי לך?“ — „אנא נמי אמרי לך.“ א”ל: „מיוז אוילנא, ואיניש אחרינא משדרנא.“ א”ל: „בעי מינאי מילתא, ואתן לך.“ א”ל: „^hתן לי יבנה וחכמיה^h, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק.“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“; איבעי ליה למימר: „שבקינהו האי זימנא.“ והוא סבר: „דילמא

זאין לבנון אלא + r | q Je 30²¹. | p Mc. | o Is 10³⁴. | BEn. איברא n
BEn. | M. דאיבן s | BEn. בית המקדש שנ' החר הטוב הזה והלבנון
t Is 44²⁵. | u Pr 15³⁰. | v ib. 17²².

כולי האי לא יהבו^w, והצלה פורתא נמי לא הויא. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? — יומא קמא אשקוה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוסקא, למחר מיא דקימחא, עד דרויח מיעיה פורתא פורתא. . . .

אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא. דהוו נהיגי כי הוו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, ^hכלומר: פרו ורבו כתרנגולין^h. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונה מיניהו; נפול עליהו, מחונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: „מרדו בכ יהודאי.“ אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר: רבוני דעלמא כולי! אי ניחא קמך, לא תמסריה להווא גברא לדידיה ולמלכותיה ביד[יה] דחד גברא. “ אכשליה פומיה להווא בר דרומא ואמר: הלא אתה אלהים ונחתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו. ^x (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמה.) על ל^h בית הכסא^h, אתא דרקונא, שמטיה לכרכשיה. אמר: הוואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקינהו האי וימנא. שבקינהו, ואול^f. איודקור, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחוי ביליונא ^f דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: מיחד[א] קא חדו לי. הדר אתא עליהו. א”ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילוותא, ובהך גיסא הלולי וחינגי, ולא הוו ידעי הני בהנך והנך בהני . . .

אשקא דדייספק חריב ביתר. דהוו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שתלי ארזא, ינוקתא תו שתלי תורניתא, וכי הוו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גננא. יומא חד הוה קחלפה ברתיא דקיסר, איתבר שקא דדייספק. קצו ארזא ועיילו לה. נפול עליהו, מחונהו. אמרו ליה לקיסר: „מרדו בכ יהודאי.“ אתא עילויהו.

^w + M; est alt lectio. | ^x Ps 60¹².

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories*.B. b. 73^a—74^b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיה^a דגלא תלת מאה פרסי, ומנא חדא דלינן גלא וחיתיה בי^b מרבעתיה דכוכבא, והוה כי מיבוק^c ארבעי גריוי חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קלי לן מהבלא. רמא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבקת מידי בעלמא דלא חריבתיה?“ אמר ליה: „תא חוי בגבורתיה דמריך, דאפלו כמלא חוטא דחלא^d לא עברי; שנאמר^e: האותי לא תיראו נאם יי.“

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דאתי^f לטבועי ספינתא אית ליה ברישיה כי ציצתא דנורא חורא, ואית להו^g אילואתא דחקיק עליהו, ^hאהיה אשר אהיה יי, צבאות^h, ומחנינן ליה בגויהו^h, ונייח.

ואמר רבא: לדידי חוי לי הורמיוⁱ בר לילואתא^k דהוה קא משואר אקובנאה^l דמחוא, ורהיט פרשא בי רכבי סוסיא מתתאי ולא יכיל ליה. ומנא חדא סרגי^m ליה תרתי כודניאתא אתרי גשרי דאגנגⁿ, ושוור מהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מוגי מיא בדיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף^o נטופתא^p מיניהו. וההוא יומא, יעלו שמים ירדו תהומות^q. שמע^r מלכותא עילוה וקטעתיה^s.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי אוזילא^t בר יומיה דהוה^h כהר תבור^h (והר תבור כמה הוי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה תלתא פרסי, בי מרבעיה^u דרישיה פרסא ופלגא; ורמא כפותא וסכריה לירדנא.

42. ^a pr > H. | ^b l. לבי. | ^c H* = M ef Ar. מבוק | ^d H. דחרדלא | ^e Je 5²². | ^f דאתי H. | ^g l. לן. | ^h בגויה H. | ⁱ = Ar ef RŠbM, Ar. סרגו | ^m Ar. | ^k Ar En. ליליאת M ליליאת' | ^l = Ar. | ⁿ Ar. דרורנג M דרורנג En דרורנג B דרורנג | ^o נטפא B En M. | ^p פ superscr. | ^q Ps 107²⁶. | ^r שמע En. | ^s = M. | ^t H^c = M. | ^u + דראימא, sed del.

ואמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי ההיא^v אקרוקתא דהויא^v כי אקרא דהגרוניא (ואקרא דהגרוניא כמה חוי^w? שיתין בתי). אתא תנינא בלעה, אתא פשקצא^x בלעת^y לתנינא, וסליק ויתיב באילנא. תא חוי חיליה דאילנא כמה חוי. (אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דהואי התם לא הימני.)

ואמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא ליה לההוא כוורא דעילא ליה אכלה טינא באוסיה, ומית, ואגדיה^z מיא ושדייה^a לגודא: חריבו מיניה שתין מחווי, אכלו מיניה שיתין מחווי^b, מלחו מיניה שתין מחווי, מגולגלא דעיניה עבדי תלת מאה גרבי משחא. לישנא כי הדרינן ואתינן, הוה^c קא מנסרין מגרמיה קורי למבנה להנך מחווי.

ואמר רבה בר בר חנה: וימנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא לההוא כוורא דיתיב^d חלתא על גביה, וקדח עליה חיזרתא. סברינן דיבישתא הוא, וסלקינן לישין ואפינן. חם גביה^e דכוורא, ואיתהפיך; ואי לאו דהות ספינתא מקרבא לן, הוה מטבע^f לן. ואמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא ואולא ספינתא בין שיצא לשיצא דכורא תלת יומי ותלת לילואתא, איהו בדלא^g ואנן בשפלא^g. (ודילמא אמרת לא מסגינא ספינתא טובא? כי אתא רב דימי, אמר: ^hכי חם^h קומקומא, סגינא ספינתא שיתא פרסי. ואיכא דאמרי: שדיⁱ גירא פרשא, ולא יכיל לה^j. אמר רב אשי: ההוא גולדנא דימא הוא, דאית ליה תרי שיצי.)

ואמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא, וחוינא לההיא צפורתא^k דהוה קימא עד קרסולה במיא, ורישיה^l מטי לרקיעא. סברנא דליכא מיא דנפישין^m, בעינא למיחת לצנוני נפשין. נפק בת קלא ואמרה לן: ,,הכא בעיתו לצנוני

^v BM (הוא H En, דהוה H En). | ^w הויא BM. | ^x = Ar. | ^y ובלעיה MAr. | ^z ואדחיה BM En. | ^a ושדירה id. | ^b זא H. | ^c pl. M. | ^d דיתבא BM En M. | ^e rell גבה H. | ^f צא H. | ^g = M. | ^h rell. | ⁱ cf. BM En M שדיא H. | ^j ליה H. | ^k צפרתא En. | ^l sic omn. | ^m שין H.

נפשיכו, דנפל ליה חצינא דבי נגרי שבעⁿ שנין ולא מטא ארעא?^q
 ולא משום דעמיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי:
 ההוא ^hויו שדי^h הוה, דכתיב^o: וויו שדי עמדי.)
 ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא
 וחוינא להנך אוווי דינתור גדפיהו משומניהו, ונגיד ואתי חוטא
 דמשחא מיניהו. אמרי להו: „אית לן בגויכו חולקא לעלמא
 דאתי?“ חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גדפא. כי אתאי
 לקמיה דרבי אלעזר, אמר לי: ^hעתידין ישראל ליתן עליהן דין^h.
 אמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא,
 והוה בהדן ההוא טייעא דהוה מורח בעפרא, אָמר: ,האי אויל
 לדוכתא פלן, והאי אויל לדוכתא פלן. הבנן ליה עפרא אמר:
 „מרחקיתון ממיא תמניא פרסי.“ הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון^p
 תלתא^q פרסי. הפכינן ליה עפרא, ולא יכלינן ליה.
 אמר לן: „תא אחוי לכו ^hמתי מדבר^h“. אולאי וחואי
 דדמוכי כמאן דמיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן
 בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט רומחא בידיה, ולא נגע
 ביה^r. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן.
 אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי,
 דמאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה.“ הדרינן ליה וסגינן.
 כי אתאי לבי מדרשא, אָמר לי: „כל אבא חמור^h כל בר חנה
 סיכסא. מכדי הנך חוטינן וחלייתא אי ^hכבית שמאי^h אי ^hכבית
 הלל^h, הוה מיבעי לך למימניהו ומיתי ומימר.“
 אמר לן: „תו אחוי לכו ^hהר סיני^h“. אולאי וחואי דהדרי
 עקרבי כחמרי לובייתא. נפק בת קלא ואמרה: ^hאוי לי שנשבעתי;
 ועכשיו שנשבעתי, מי מפר לי^h?“ כי אתאי לבי מדרשא, אמרו:
 „כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: ^hמופר לך,
 מופר לך^h“. ואנא סברי: דילמא שבועה ד^hדור המבול^h הוה.
 (ורבנן? — אוי לא לימא.)

ⁿ prm הא rell. | ^o Ps 50¹¹. | H. מרחיקיתון p. | H. הלל M q. |
^r rell. ב' H = ב'יה.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרת. אחוי לן ^sההוא
 בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעמרא,
 אמשייה^t במיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה^s; איקלי ואיחרך.
 אמר לי: „אצית איזי מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי:
^h„משה ותורתו אמת והן בדאין^h“. אמר לי: „כל תלתין יומין
 מהדרא להו גיהנם כ^hבשר בקלחת^h, ואמרי הכי: ^h„משה ותורתו
 אמת, והן בדאין^h“.

אמר לן: „תו אחוי לכו, היכא דסחיף“ רקיעא עילוי ארעא.
 אחוי לן. חזאי לההיא כותא, שקלתה^v לסלתאי ואנחתה בגווה.
 עד דצללי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה^w. אמרי: „דילמא ^hחס
 ושלום^h גנבי איכא הכא.“ אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא,
 הדר גלגילא לדוכתיה ושקלת ליה.“

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא הוה קא אוילנא ב^hספינה^h
 ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמין עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא
 מתרי^x זימיה^y כתרי מברי^z דסורא.

רב ספרא משתעי: זמנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי
 הדוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחקוק^a עליהו:
^h„אני בריה קלה שבים^h, והוינא תלת מאה פרסי, ומומן לפומיה
 ד^hלויתן^h“. (אמר רב אשי: ההוא עיזא דימא הוא וכחישא^b).
 רבי יונתן משתעי: זמנא חדא הוה אוילנן ב^hספינה^h, וחוינא
 לההיא קרטליתא דהוה מדבק בה ^hאבנים טובות ומרגליות^h, והדר
 לה מינא דכוורא דשמיה כרשי^c. נחית בר אמודאי לאיתויי^d,
 בעא למקטליה. סליק, דרא זיקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא
 ואמרה: מאי עב[י]דתיכו בהרי קרטליתא דדביתהו דרבי חנינא בן
 דוסא, דאית בה תכלתא דשריא^e חוטי לצדיקי לעלמא דאתי?

^s cf Ar nomine אחרים | ^t Ar. | ^u H. | ^v מתרחי | ^w = M | ^x H. | ^y En שקלתיה | ^z Ar. | ^a rel. | ^b M | ^c rel. | ^d M. | ^e l. דשריא.

רבי יהודה הינדואה משתעי: זמנא חדא הוה קא אוילנא
בספינתא וחוינא להווא^f אבן^h טבא^g דהדר לה תנינא, נחית בר
אמודאי ואיתי לה, ואתא תנינא וקא בלעה לספינתא. אתא
פשקצא וקטליה, איתהפיכו מיא לדמא. אתא תנינא חבריה,
שקלה^h, אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בלע לספינתא,
הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה^h ופרת. בהדי דקא
פרת, נפלה בספינתא עילוי הנך צפוריⁱ דהוו מליחי. חזין,
שקלוה ופרוה. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: זמנא חדא הוה קא
אוילנא במדברא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה
עילוי עשבי וחלמה. איתנין ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אתאי,
הוה קא מלחשן^j גומרי. כי אתא[י] לקמיה דאמימר, אמר לי:
„עשבי סמתרי הוה, וגומרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2^a—3^a M.

תנא היכא קאי, דקתני, מאמתי? ותו, מאי שנא דתני,
בערבין, ניתני, בשחרין, ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב^a:
בשכבך ובקומיך, והכי קאמר: ^hזמן קרית שמע^h דשכיבה^h
אימת? ^hמשעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן^h. || ואיבעית
אימא: תנא יליף מברייתו של עולם^h, דכתיב^b: ויהי ערב ויהי
בקר יום אחד. || אי הכי, סיפא דקתני: בשחר מברך שתים
לפניה ואחת לאחריה, בערב שתים לפניה ושתים לאחריה,
ניתני, בערב, ברישא? — תנא ^eתני, ערבית, ברישא^e והדר
תני, שחרית, ואדקאי^d ב, שחרית, מפריש כל מילי ד, שחרית,
והדר מפרש מילי ד, ערבית.

f M. ההי' | g M. טוב' | h MEn ליה - H. | i rell. ציפורי | j mg
מלחשן | H לחי' || 43 a. ^a De 6⁷. | ^b Ge 1⁵. | ^c ordo verborum Mc. |
d א pr superser.

מתני' ^e. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ^f [מִמֶּדֶי, כֹּהֲנֵי מַאיֻמַּת קֹאכְלֵי בַתְּרוּמָה ^h? ^h מִצֵּאת הַכֹּכְבִּים ^{hf}; נִתְּנִי, מִשְׁעַת צֵאת הַכֹּכְבִּים! — מִילְתָּא אֲגַב אֹרְחִיהָ קִמְשַׁמַּע לָן, דְּכֹהֲנֵי ^g אִימַת אֹכְלֵי ^h בַּתְּרוּמָתָן ^h, מִשְׁעַת צֵאת הַכֹּכְבִּים. וְהָאִי ⁱ קִמְשַׁמַּע לָן, דְּכֹפְרָה ^h לֹא מַעֲכָבָא לְהוּ ⁱ, בְּדִתְנִיָּא: , וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחֲרָיִךְ יֵאָכֵל מִן הַקֹּדֶשִׁים ^j בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ מַעֲכַבְתּוּ לֵאכּוֹל בַּתְּרוּמָה, וְאִין כִּפְרָתוֹ מַעֲכַבְתּוֹ לֵאכּוֹל בַּתְּרוּמָה. || וּמַמַּאי דִּהָאִי, וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר ^h בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ ^{hk} הוּא, וּמַאי, וְטָהַר, טָהַר יוֹמָא, וְדִילְמָא ^h בִּיאַת אֹרּוֹ ^{hk} הוּא, וּמַאי, וְטָהַר, טָהַר גְּבֵרָא? אִמַּר רַבָּא בַר רַב שִׁילָא: ^h אִם כֵּן ^h, לִיכְתּוּב קִרָּא, וְיִטָּהַר וְאַחֲרָיִךְ יֵאָכֵל מִן הַקֹּדֶשִׁים, מַאי, וְטָהַר? שְׁמַע מִינָּה בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ הוּא, וְיִטָּהַר, וְטָהַר? טָהַר יוֹמָא ⁱ, בְּדִאֲמַרֵי אֵינִיִּשִׁי: ⁱ, אֵיִיִּעֲרַב ^m שִׁימְשָׁא וְאִידְכִּי יוֹמָא. בְּמַעֲרַבָא הָאִי דְרַבָּה בַר רַב שִׁילָא לֹא שְׁמִיעַ לְהוּ, וּבָעוּ לְהַ מִּיבָּעָא: הָאִי ⁿ, וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ הוּא, וּמַאי, וְטָהַר, טָהַר יוֹמָא, אוֹ ⁿ דִּילְמָא בִּיאַת אֹרּוֹ הוּא, וּמַאי, וְטָהַר, טָהַר גְּבֵרָא? וּפְשָׁטוֹ ^o לְהַ מִּבְּרִיִּיתָא, מִדְּקִתְּנִי בְּבִרְיִיתָא: , סִימֵן לְדַבְּרָא, עַד צֵאת הַכֹּכְבִּים, שְׁמַע מִינָּה, בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ הוּא, וּמַאי, וְטָהַר, טָהַר יוֹמָא.

אמר מר: משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן. ורמינהי: מאמתי קורין את שמע בערבין? משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח ועד שעה שעומד לפטר מתוך הסעודה. סיפא ודאי פליגא אמתניתין, רישא מי אֲמַרִינָן דְּפְלִיגָא אמתניתין? — דילמא ⁱ עני' וכהן' חד שיעורא הוא. || ו, עני' וכהן' חד שיעורא הוא? ורמינהי: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבין? משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן בערבי שבתות, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים: משעה שהכהנים זכאין לאכול

e sup ras. | f mg. | g Me דְּכֹהֲנֵי M*. | h אֹכְלֵי Me M*. | i superscr. | j Le 22⁷. | k tr Ar; lectio Ar. in laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | ^l M*. | m sic vocal. instruct. | n Me. | o וּפְשָׁטוֹ M. | p לִיהָ M. | q sic voc. instr. Me.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הככבים. ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר; שנאמר^q: ,ואנחנו חציים^r עשים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הככבים'; ואומר^s: ,והיה^t לנו הלילה ל^uמשמר, והיום ל^uמלאכה'. (מאי ,ואומר? — וכי תימא ,מעלות השחר' לאו יממא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום^h בנין בית המקדש^h אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע, והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה'. קסלקא דעתך ד^h, בני אדם בערבי שבתות^h היינו, עניים, ואי סלקא דעתך, עני' וכהן' חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד, עני' לחוד, ושיעורא ד, כהן' לחוד! — לא לעולם^{hi}, עני' וכהן' חד שיעורא הוא^f ו^h רוב בני אדם^h לאו היינו עניים^f. || ו, עני' וכהן' חד שיעורא הוא? ורמינהי: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים^v לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב'. ואי סלקא דעתך, עני' וכהן' חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד, עני' לחוד, ושיעורא ד, כהן' לחוד? || הי מינייהו מאוחר^h? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד, עני' מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד, עני' מוקדם^h, רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד, עני' מאוחר, שמע מינה! אמר מר: ,א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין'. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר^f: מי סברת א^h בין^w השמשות^h דידך קאמינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאמינא, דאמר: ^h בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא^h. || במאי קמיפלגי? — בבית השמשות

^q Ne 4¹⁵. | ^r > text. mas. | ^s ib.¹⁶ | ^t יהיו text. mas. (cf Norzi). |

^u > text. mas.; cf v. ¹⁰ | ^v seq נכנסין. | ^w Me; אבית M* vid.

קמיפלגי; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הוי, ^hהילכך, מבעוד יום טובלין^h; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו. || קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי ואליבא דרבי מאיר. || קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102^b — 104^a M₁.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יקנה^h ושמואל אמר: ינהק; ורבה אמר: יהנך; ולוי אמר: קנה^a; ורבנן אמרי: קנה^a; מר בריה דרבנא אמר: נקה^h; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נהיך. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „ילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך? ^h” שלח ליה^b: „כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נהיך.” || אמר ר' חנינא: ^hמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מלוין את המלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס^h. || היכי דאיכא זמן^h, היכי עביד? אביי אמר: יקנה^h; רבא אמר: יקנה^h. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקמיה ^hמאור ובשמים^h, שקל וברך אבשמים ברישא. אמרי ליה: „והא בית שמאי ובית הלל דמודו, ברישא מאור, ^hואחר כך^h בשמים (דתנן^c: בית שמאי אומרי: נר ומוזון בשמים והבדלה; ובית הלל אומרי: נר בשמים מוזון והבדלה)!” עני רבא בתריה: ^h„ווא דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המזון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על מה נחלקו? — על המאור ועל הבשמים, שבית שמאי או: מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומרי: בשמים, ואחר כך מאור^h. דאמר ר' יוחנן: ^hנהגו העם כבית הלל^h, ואליבא דר' יהודה.”

43 b. a mg. | ^b BM לו M₁. | ^c BM דתנא M₁. | ^d BM.

רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא, בריך רבא אכסא קמא ואכסא דברכתא. אמר ליה: „למָה לך? הא בְּרִיכְנָא חֲדָא זמנא!“ אמר ליה: „כי הוינן בי ריש גלותא, הכי עבדינן“. אמר ליה: „בי ריש גלותא, ספק^h מיתו לן, ספק לא מייתו לן; הכא, קמן מנח, ודעתין עילויה!“ אמר ליה: „אנא דְּעַבְדִּי כתלמידי דרב: דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב יבא סבא; אמרו ליה: „הבו^e נברוך!“ ולבסוף אמרו ליה: „הבו נישתי“. אמ' להו: „הכי אמר רב: כיון דאמריתו, הבו ניברוך“, איתסר לכו למישתי.“

אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב אחא בריה דרב אשי. אמימר בריך אכל כסא וכסא; מר זוטרא בריך אכסא קמא ואכסא דברכתא; רב אשי בריך אכסא קמא, ותו לא בריך. || אמר רב אחא בריה דרבא: „אנן כמאן נעביד?“ אמימר אמר: „אנא מימלך אנא“. מר זוטרא אמר: „אנא דעבדי כתלמידי דרב“. רב אשי אמר: „לית הילכתא כתלמידי^f דרב; דהא^h יום טוב אחר השבת^h, ואמר רב: יקנה“. — ולא היא, התם לא עקר דעתיה ממשתיא, הכא עקר דעתיה ממשתיא. || כי^g מטא לאבדולי, קם שמעיה, אדליק אבוקה^h משרגא. אמ' ליה: „והא מנחא שרגא!“ אמ' ליה: „שמעא דעתא^h דנפשיה עביד“. אמ' ליה: „אי לאו שמיע ליה מיניה דמר, מי הוה עביד?“ אמ' ליה: „ולא סבר לה מר להא דאמ' רבא: „אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר“^h“ || פתח ואמר: „המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לגוים^h וכו'“. אמר ליה: „למה לך כולי האי? והא אמ' רב יהודה אמ' שמואל: „המבדיל בין קדש לחול“ וזו היא הבדלתו של ר' יהודה הנשיא“^h. אמר ליה: „אנא כי הא סבירא לי, דאמ' ר' אלעזר אמ' ר' הושעיא: „הפוחת לא יפחות משלש, והמוסיף לא יוסיף על שבע“^h. אמר ליה: „והא מר לא תלת אמר, ולא שבע אמר!“ אמ' ליה: „בין יום השביעי לששת

e M₁*. | f M₁^c = IBM. | g superscr. | h אדעתא M.

ימי המעשה, מעין חתימה היא^h. דאמ' רב תחליפא בר אבימי
 אמ' שמואל: ^hהמבדיל צריך שיאמר מעין חתימתה סמוך
 לחתימתה^h. ופומבדיתאי אמרי: ^hמעין פתיחתה סמוך לחתימתה^h.
 מאי ביניהו? — איכא ביניהו^h, יום טוב שחל להיות אחר
 השבת^h דחתמינן, המבדיל בין קדש לקדש: מאן דאמר: מעין
 חתימתה סמוך לחתימתה, בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת
 יום טוב הַבְּדִלְתָּהּ; ומאן דאמ': מעין פתיחתה סמוך לחתימתה,
 לא בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלתה.

c) R. h. 2^a — 3^a M₁.

[למלכים] למאי הלכתא? אמר רב חסדא: לשטרות^h; דתנן:
 שטרי חוב המוקדמין פסולין, והמאוחרין כשרין.
 תנו רבנן: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה; ואם לא עמד אלא באחד בניסן,
 אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר.
 אמר טר: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה. הא קמשמע לן, דניסן^h ראש השנה
 למלכים, ויום אחד בשנה חשוב שנה^h.
 ואם לא עמד אלא באחד בניסן, אין מונין לו שנה עד
 שיגיע ניסן אחר. פשיטא! — לא צריכה דאימנו ליה^a מאדר,
 ולא אמליך עד חד בניסן, מהו דתימא נמנו ליה תרתין
 שנין; קמ"ל.

ת"ר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה לזה
 ושנה לזה. מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה
 ולזה. מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה ראשונה
 לראשון, ושנייה לשני.

אמר טר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה
 לזה ולזה. פשיטא! — מהו דתימא שתא לבתרי לא מנינן,
 קמ"ל. || מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה

ולזה. פשיטא! — מהו דתימא כי אמרין, יום אחד בשנה חשוב שנה^h בסוף^b שנה, אבל בתחלת שנה^h לא אמרין, קמ"ל. || מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה^a מאדר ו^h מלך בן מלך^h הוא, מהו דתימא נימנו ליה תרתין שנין, קמ"ל. אמ' ר' יוחנן: ^hמנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר^c: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל^d מארץ מצרים^d בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלוך שלמה על ישראל. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן^h. ויציאת מצרים גופה^e מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד^f, דכתיב^g: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי י', וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש. וכתיב^h: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל ד^h ראש השנה^h לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפךש ליציאת מצרים, אלא האי, ממאי דליציאת מצרים, דילמא^h להקמת המשכן^h? כדאמר רב פפא: „שנת עשריםⁱ“ ^hלגזירה שוה^h, הכא נמי, ארבעים^j לגזירה שוה: מה התם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || וממאי דמעשה^h ד^dאב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב^k: אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי, וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב^l: וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב^h מה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב^m, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, ואמר ר' אבהו: אל תיקרי, ויראו

^b prm מילי M₁^{superscr.} | ^c I Reg 6¹. | ^d superscr. = IBM. |

^e IBM גופיה MM₁. | ^f mg = IBM. | ^g Nu 33³⁸. | ^h De 1³. | ⁱ Ne 1¹. |

^j mg. | ^k De 14. | ^l Nu 21¹. | ^m ib. 20²⁹.

אלא, ויראוⁿ, וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ^hכי משמש בארבע לשונות^h: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא^o כנען, הכא סיחון! — תאנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; סיחון, שדומה לסייח שבמדבר, כנען, על שם מלכותו, ומה שמו? ערד, שמו. איכא דאמרי: ערד, שדומה לערוד שבמדבר, כנען, על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו).

ואימא ראש השנה אייר? — לא ס"ד, דכתיב^p: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, וכתיב^q: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, נוקאי באייר וקרי ליה שנה שנית^j, מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא.

ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד, דכתיב^r: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים; ואם איתא, בחדש השלישי בשנה השנית^s מיבעי ליה!

ואימא תמוז? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ויחל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכותו^t; מאי, שני? לאו^h שני לירח שמונין בו למלכותו^h? || מתקיף לה רבינא: ואימא, שני בחדש? — ^hאם כן^h, שני בחדש? בהדיא הוה^u כתיב. || ואימא, שני בשבת? אמר רב אשי: חדא ד, שני בשבת לא אשכחן דכתיב; ועוד^h, מקיש שני, בתרא ל, שני קמא, מה, שני קמא חדש, אף^h, שני, בתרא חדש.

תניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן, שנאמר: ויהי בשמונים שנה; ואומר: ויעל אהרן; ואומ': ויהי בארבעים; ואומ': אחרי הכותו; ואומ': וישמע הכנעני מלך ערד; ואומ': ויראו כל העדה; ואומ': ויהי בחדש הראשון; ואומ': ויהי בשנה השנית; ואומ': בחדש השלישי; ואומ': ויחל לבנות בחדש השני בשני.

ⁿ vocalis in cod. | ^o ה"מ BM. | ^p Ex 40¹⁷. | ^q Nu 10¹¹. | ^r Ex 19¹. |

^s BM השני M₁. | ^t II Chr 3². | ^u BM > M₁.

d) Git 36^a—37^a M.

והילל הזקן כו' [תנן התם: פרוסבל אינו משמט, וזה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם^a זה, ועברו על מה שכתוב בתורה^b, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו', התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינין חותמין למטה או העדים. || ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא, והתקין^h הילל דלא משמטא? אמר אביי: ^hבשביעית בזמן הזה^h, ורבי היא; דתניא: רבי אומר: וזה דבר השמטה שמוטע^e, בשתי^d שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינן רבנן ד^hתשמט, וזכר לשביעית^h; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. || ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא^d שביעית, ותקינן רבנן דתשמט? אמר אביי: ^hשב ואל תעשה^h הוא. || רבא אמר: ^hהפקר בית דין הפקר^h. דאמר רבי יצחק: ^hמניין שהפקר בית דין הפקר? שנאמר^e: כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. רבי אלעזר אמר: מהכא: אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'^f; ^hוכי מה ענין, ראשים' אצל, אבות? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו. ^h|| איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדריה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (למאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, מבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא^h אין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין^h; מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: לא כתבינן

43 d. a אר 18. | b De 15⁹. | c ib. 1. | d 18. | e Ezr 10⁸. | f Jos 19⁵¹.

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא. ואי סלקא דעתך, לדרי עלמא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! — דילמא כי תקין הילל לדרי עלמא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי דאלימי לאפקועי ממונא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל: הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, ^hאם אישר חיל^h, אבטליניה. — הכי^g קאמר: אי ^hאיישר חייל יותר מהלל^h אבטליניה. || ורב נחמן אמר: אוקמיניה, אוקמיניה? הא מיקיים^h וקאי! אלא אימא ביה מילתא דאע"ג דלא כתוב^h ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דחוצפא הוא, או לישנא דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: ^hעלובה כלה שוינתה בקרב חופתה^h. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחוⁱ. אמר רבא: אכתי חביבותא היא גבן, דכתיב, נתן ולא כתיב, הסריח^h. תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ^dושמחין ביסורין^d, עליהן הכתוב אומר^k: ואהביו כצאת השמש בגבורתו.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי^h אלו עשירים^h (דכתיב¹: ושברתי את גאון עוזכם. תני רב יוסף: ^hאלו בולאות שביהודה^h), בוטי^h אלו עניים^h (דכתיב^m: העבט תעביטנו). א"ל רבא ללעווא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דמילתא.

אבטליניה? והא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין ^gprm | M. מיקם ^h | B. חברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמניין! | i Ca 1¹². | k Jd 5³¹. | ¹ Le 26¹⁹. | ^mDe 15⁸.

Addenda.

p 24*, l. 9. ¹ Ber 6^b Ar.

p 25*, l. 12. ¹ Taan 24^a, pr pars Ar, alt M₁.

p 29*, l. 15, 23. ¹ Kid 81^a M (B רל). || ² sic M (ארי superscr).

p 32*, l. 14 ff. ¹ Ar. || ² Kid 58^a (M פלגאה). || ³ Ieb 58^a M. ||

⁴ En. || ⁵ Sanh 93^a Ar. || ⁶ H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis. Aramaic Glossary.

א

א (§4e) = עַל q.v.

אב (§13c) n. m.; d. אָבָא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. † אַבּוּנָא, אַבּוּן; 2 s. m. & f. אַבּוּנָה; 2 p. אַבּוּכּוּן; 3 s. m. † אַבּוּהִי, אַבּוּהָ; 3 s. f. † אַבּוּהָא, אַבּוּהָ; p. a. אַבּוּהָ (§20g), d. אַבּוּהָתָא; sf. 1 s. † אַבּוּהָתִי; 1 p. אַבּוּהָתִין; 2 p. אַבּוּהָתִיכּוּ; 3 p. אַבּוּהָתִיהוּ: Vater, *father*; אַבּוּהָ דְאָפָא mein Großvater, *my grandfather*; p. Väter, Vorfahren, *fathers, ancestors*.

אבד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אַבְדִּין (§61e); Pt. p. m. † אַבְדִּין: verloren gehen, *be lost*. | Itpe., Pt. מַתְבֵּד: id. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. אַבְדִּין[ו] דְנָהוּ: vernichten, *destroy*. | Af., Imp. s. m. אַבְדִּי: verlieren, *lose*.

אָבּוּב v. נבב.

אָבּוּלָא (ass.) n. m. Stadttor, *city gate*.

[אַבְקָא] n. m. Staub, *dust*.

אַבְרָא v. ברם.

אַגְדָּתָא v. נגד.

אַגְמָא n. m. Sumpf, *swamp*.

אַגְנָא n. m. (f.) Becken, *basin*.

אַגְרִין vb. Pe., Pf. 1 p. † אַגְרִין; sf. 3 s. m. † אַגְרִינוּהָ; Pt. act.

1 s. אַגְרִנָא, אַגְרִנָא; pass.

אַגִּיר: mieten, *hire*. | Itpe.,

Pf. 2 s. אַתְגִּירָתָא: sich vermieten, *hire oneself out*. |

Af., Pf. 3 s. m. אַגִּיר; Inf. c.

sf. 3 s. f. אַגְרִירָה; Pt. act.

מוֹגֵר: vermieten, *rent*. |

Ittaf., Pt. מַתְוִגֵּר: vermietet werden, *be rented*. || אַגְרָא

n. m. Lohn, *hire, reward*.

אַגְרָא n. m.; c. אַגֵּר: Dach, *roof*.

אנקרא n. f. Brief, *letter*.

עד (= עד §4k) = עד §4e v. עד.

[אנדא] §4e n. m.; p. אנדא: Wollflocken, *flakes of wool*.

אנדא (et אנא §4j) n. f.; sf. 3 s. m. אנא; p. אנדא, c. sf. 2 s. m. אנא: Ohr, *ear*.

א conj.: oder, *or*. א ... א entweder — oder, *either — or*.

אוב. אבא n. m. Wald, *forest*.

אודא n. m.; p. אודא: Schürholz, Brand, *kindling wood, firebrand*.

[אונא] n. m.; p. אונא: Gans, *goose*.

און vb. Pe., Inf. c. sf. 3 p. f. און; Pt. act. און; drücken, *press*. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. און; Pt. act. און: id.

און v. און.

¹און (און §4o) vb. Pe., Pf. 1 s. און; 3 f. און; און, p. און; Impf. 1 s. און; 3 p. און; Imp. s. m. און, f. און; Pt. און, 1 s. און (און); 2 s. m. און, f. און, p. און 1. און: 1. gehen, *go, walk*; 2. fortsetzen, *go*

on: און קא תפיש און er fuhr fort, (Diebe) zu fangen, *he went on capturing (thieves)*; און און er ging fortwährend, *he kept walking*.

²און. און n. m. Gazellenjunges, *the young of a gazelle*.

און (§13c) n. m.; sf. 1 f. און, און; p. און (§20a), sf. 3 s. f. און: Bruder, *brother*. || און n. f.; sf. 1 s. און, און; 2 s. m. און; p. און, sf. 3 s. m. און: Schwester, *sister*.

¹[און.] און (§6a) adj., d. און, f. און (constructio §52b): eins, ein, einzeln, einzig, *one, single*. | און און ein jeder, *every one*. | ... און און die eine — und die andere, *the one — and the other*. | און און Sonntag, *Sunday*. | און און doppelt, *double*. || און און zusammen, *together*. || און און besonders, *separately*; sf. 2 s. m. און און du allein, *by thyself*, 3 p. און און. || און (§4e) einander, *each other*. || און און

- (ib.) praep., sf. 1 s. בְּהֵדִי; 2 s. m. בְּהֵדְךָ; 2 p. בְּהֵדִיכֹ; 3 s. m. בְּהֵדֶיהָ; 3 p. m. בְּהֵדֵיהֶם; f. בְּהֵדֶיהָ: bei, mit, *with*. || בְּהֵדִי conj. während, *while*. || לְהֵדִי präp. in der Richtung auf, *toward*. || 11. חֵד סְרִי, f. חֵדִיסֶר, חֵד סֶר.
- ² אַחֵר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶחָדָא: schließen, *close*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶחָדָא pass.
- אָחַר vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. אָחַח: lachen, *laugh*. V. חוֹךְ.
- אָחַר vb. **Pa.**, Imp. p. c. sf. 3 s. f. אֶחָרָה; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאֶחָרָה; zurückhalten, *delay*. || אֶחָרִינָא adj., f. אֶחָרִיתִי (§18b); p. m. אֶחָרִינִי, f. אֶחָרִינָא: ein anderer, *another*. || אֶחָרִי praep., sf. 1 s. לְאֶחָרִי; 3 s. m. לְאֶחָרֶיהָ: hinter, *behind*.
- אֶחָתָא v. אַח.
- אָטוּ v. טען.
- אַטָמָא (§4e) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh*.
- אִי conj. wenn, *if* (§73). אִי אִי... ob — oder, *whether — or*. | אִיכֹ wenn doch, *if only, would that*.
- אִיִּי (§9e) pron. dem. אִיִּי וְאִיִּי dieses und jenes, beides, *this and that one, both*.
- אִיִּי v. יָד.
- אִיִּדָּה (§9g) pron. dem., f. אִיִּדָּה: jener, der andere, *that, the other*.
- אִיִּדָּן v. יָדָן.
- אִיהֶוּ (§8b, ε) pron. pers., f. אִיהִי: er, sie, *he, she*.
- אִיוִי (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now*.
- אִיכֹ v. אִיתִי. || אִיכֹ v. אִי.
- אִילִימָא v. אָמַר.
- אִילָנָא (§18b) n. m., p. d. אִילָנִיא: Baum, *tree*.
- אִימָתָא n. f. Furcht, *fear*.
- אִימָתָא דְשִׁמְיָא die Furcht Gottes, *fear of God*.
- אִין adv. ja, *yes*.
- [אִן, אִין*] adv.: מִנָּא (§24g) woher? *whence?*
- אִיתִי part., sf. 1 p. אִיתִנֵּן; 2 p. אִיתִנְכוּ; 3 s. m. אִיתִהּ; s. f. אִיתָהּ; p. m. אִיתְהוּ, f. אִיתְנִהּ: es gibt, *there is, are* (§62). | אִיכָא id. | אִיתִי (§6b; 5d) sf. 3 s. m. לִיתְהּ, f. לִיתָהּ, p. m. לִיתְהוּ; .. לִיכָא es gibt

nicht, *there is not, are not* (ib.).

אָבֵל vb. Pe., Pf. 1 s. אָבֵל, sf. 3 s. f. אָבֵלָה; 3 p. אָבֵלוּ, אָבֵל, sf. 3 s. f. אָבֵלוּהָ; Impf. 1 s. אֵיכֵל; 2 p. תִּיבֵלֶנָּה, sf. 3 p. m. תִּיבֵלֶנָּהוּ (pro תִּיבֵלֶנָּהוּ); 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִיבֵלָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. נִיבֵלֶנָּה; Imp. s. m. אָכֵל, כל; p. אָבֵלוּ; Inf. לְמִיבֵל; Pt. act. p. m. אָבֵלִין; 1 s. אָבֵלָה, 2 s. אָבֵלָה; pass. אָכֵל: essen, verzehren, *eat, consume*. 'אָבֵל קָרָא ב' verleumden, *slander*. | Itpe., Pt. pl. m. מִתְכַּלֵּי, pass. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֹכֵלֶנָּה; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אֹכֵלֶנָּהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אֹכֵלָה; Inf. לְאֹכֵלִי; Pt. act. מֵאָכֵל: speisen, *feed*. || טִינָא (?) אָכֵלָה Schlammfresser, *mud-eater*. || מִיכָלָא n. m. Speise, *food*.

אָכֵלָא (pers.?) n. m., p. אָכֵלָא: Speicher, *store-room*.

[אָכֵל] adj., d. אָכֵלָא, p. a. אָכֵלָא; f. d. אָכֵלָא: schwarz, *black*.

אָכֵלָא (gr.) n. m. Fremder, *stranger*.

אָכֵל vb. Pe., Pf. 3 s. f. אָכֵלָה es kümmert ihn um, es geht ihn an, *he has concern for*; Pt. act. s. f. אָכֵלָה sie drängt, *she urges*.

אָכֵל n. m. Sattel, *saddle*.

אָכֵל (etym.?) adv. noch, *yet*.

אָכֵל v. אָכֵל.

אָכֵל n. m. Gott, *God*.

[אָכֵל] n. f., p. אָכֵלָה: Kolben, *club*.

אָכֵל n. f., sf. 3 s. m. אָכֵלָה: Fettschwanz, *fat tail*.

אָכֵל (§9a) pron. dem. p. diese, *these*.

אָכֵל (§9f) pron. dem. p. jene, *those*.

אָכֵל (gr.) n. m. Diagonale, *diagonal*.

אָכֵל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אָכֵלָה: überwältigen, *overcome*. || אָכֵל adj., p. אָכֵל: stark, *strong*.

אָכֵל (יָלַף) vb. Pe., Pf. 1 s. יָלַף; Impf. 1 p. יָלַף; 3 p. f. לִיָּלַף; Inf. לְמִיָּלַף; Pt. act. יָלַף, 1 p. יָלַפְנָה: lernen, deduzieren, *learn, derive*. | Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נִלְפָה (§4l); Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

3 p. c. sf. 3 s. m. הִמְנוּה; Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m. נִהְמְנוּה; Pt. pass. מְהִימֵן, 1 s. (יִמְנָא) מְהִימָנָא: glauben, *believe*; pt. pass. glaubenswürdig, *trustworthy*. || הִימְנוּתָא n. f. Treue, *faith*. אֶמְנָא n. m. Handwerker, Aderlasser, *artisan, cupper*. אֶמַר vb. Pe., Pf. 1 s. אֶמַרִי, sf. 3 s. f. אֶמְרִיתָה; 1 p. אֶמְרֵן; 3 s. c. sf. 3 s. f. אֶמְרָה; 3 p. אֶמְרוּ, אֶמֶר, sf. 3 s. f. אֶמְרוּה; Impf. 1 s. אֵימַר; 2 p. m. תֵּאמְרוּן; 3 s. f. תֵּאמְרִי; 3 s. יֵמַר, אֵימַר, sf. 3 p. m. לֵימְרוּה; Imp. s. m. אֶמַר, f. לֵמִימַר; Inf. אֶמְרֵן; Pt. act. s. m. אֶמַר, p. m. אֶמְרִין; 1 s. אֶמְרָנָא; 1 p. אֶמְרִינֵן; 2 s. אֶמְרָתָה; 2 p. אֶמְרִיתוּן: sagen, *say*. | אֵימַרִי: ich sage, daß, *I say, that*. | וְאֵימַר: und wenn du sagst, *and if you say* = oder, *or*. | אֵימַרִי wenn etwa, *if perchance*. | Itpe., Pf. 3 s. m. תֵּאמַר; Impf. 3 s. f. תֵּאמְרִי; Pt. s. f. מְתֵאמְרָה: pass. || אֶמֶרָא n. m., d. אֶמֶרָה

1. Dolmetscher, *interpreter*;

2. *Āmōrā*.

אַמֶּר n. m., pl. d. † אֶמְרֵיָא:

Lamm, *lamb*.

אַמַּת adv. wann? *when*. | עַד־אַמַּת:

wie lange? *how long?* |

כָּל־אַמַּתְךָ conj. so oft als,

as often as.

[אַן: wenn, *if*.] | אָלָא conj.

nisi.

אָנָא (§8b) pr. pers. 1 s. ich, *I*.

† אָנוּן, אָנְהוּ (§8b) pron. pers.

3 p. m.; אָנְהִי 3 p. f. sie,

they.

אָנַח vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַח;

Inf. אֶתְנֹחִי; Pt. s. m. מִתְנַח;

2 s. מִתְנַחֶת: seufzen, *sigh*.

† אָנְחָנָא (§8b) pron. pers. 1 p.

wir, *we*.

אֲנֵי (§9g) pron. dem. pl. jene,

die andern, *those, the others*.

אָנְ (§8b) jüngere Form für,

the common form for אָנְחָנָא.

אָנַם vb. Pe., Inf. מִינַם, sf. 3 s. f.

לְמִינַם; Pt. pass. אָנִים: zwin-

gen, notzüchtigen, *force,*

rape. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אָתִינַם: pass.

אָנָּה [אָפִי] n. du., c. אָפִי; sf.

2 s. m. אָפֶּךָ; 3 s. m. אָפִיהָ:

Gesicht, *countenance*; Art,

species. || באָנְפִי† praep.,

sf. 1 s. † בְּאָנְפִי, בְּלֵאפִי; 1 p.

† בְּאָנְפָנָא; 2 s. m. בְּאָפֶּךָ; 3 s.

m. בְּאָנְפִיהִי (בְּאָפִי); 3 p. m.

† בְּאָנְפִיהוּ, בְּאָפִיהוּ: vor, *be-*

fore. || כְּלַפִּי praep. gegen

hin, *towards*. || אָפֹתָא n. f.,

sf. 1 s. אָפֹתִי; 2 s. m. אָפֹתֶיךָ;

3 s. m. אָפֹתֶיהָ: Nase, Stirn,

nose, forehead.

אָנְשִׁי n. m., p. אָנֶשׁ, אָנֶשׁ, אָנֶשׁ:

1. Mensch, *man*; 2. jemand,

some one. לֹא אָנֶשׁ: nie-

mand, *none*. | בֶּר אָנֶשׁ, בֶּר

אָנֶשׁ – p. בְּנֵי אָנֶשִׁי: Mensch,

man (individual). | בֵּי גֵשִׁי,

גֵּשֶׁת: das Haus meiner, ihrer

Eltern, *the home of my,*

her parents.

אַתָּה (§8b) pron. pers. 2 s.

du, *thou*.

† אָתְתָא, אָתְתָא n. f., s. c. † אָתְתָא;

sf. 2 s. m. אָתְתֶךָ; 3 s. m.

† אָתְתֶיהָ, אָתְתֶיהָ; p. גֵּשִׁי,

† גֵּשֶׁת, sf. 2 p. m. גֵּשֶׁת:

Frau, *woman, wife*.

אַתּוּן (§8b) pron.

2 p. m. ihr, *you*.

אָסָא vb. Pa., Inf. † אָסָא;

Pt. act. p. m. † מְסִינָא;

1 s. מְסִינָא: heilen, *cure*. |

- Itpa.**, Pf. 1 s. אֶתְּפִי; 3 s. m. אֶתְּפִי, s. f. אֶתְּפִיָּה; Impf. 3 s. m. לִתְּפִי: pass. || אֶסְרָא n. m., p. d. אֶסְרָא: Arzt, *physician*. || אֶסֶר n. f., d. אֶסְרָא; p. a. אֶסֶר: Heilung, Heilmittel, *cure*, *medicament*.
- [אֶפְדָּן] n. m., sf. 1 p. אֶפְדָּן: Polster, *cushion*. בִּי סְדִיָּה sf. 3 s. m. בִּי סְדִיָּה: id. | אֶפְדָּן uns zu Häupten, *by our head-side*.
- [אֶסְרָא] n., p. c. sf. 3 s. m. אֶסְרָא: Nasenloch, *nostril*.
- אֶסְמַכְתָּא v. סַמַּךְ.
- אֶסְקָטְלָא (gr.) n. Fingerschnippen, *snapping with the thumb*.
- אֶסְקָרְיָא (gr.) n. Segelstange, *sail-yard*.
- אֶסֶר vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֶסְרָתָהּ, 3 p. m. אֶסְרָתָהּ; Pt. act. אֶסֶר (אֶסֶר), p. אֶסְרִי 1 s. אֶסְרָנָא; pass. s. f. אֶסְרָא: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind*, *imprison*, *bind by spell*, *forbid*. | Itpe., Impf. 1 s. אֶתְּסֶר; 3 s. m. לִתְּסֶר, f. אֶתְּסֶר: verboten werden, *be forbidden*. || אֶפְרָא n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation*. || אֶפְרָא n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition*, *anything forbidden*, *sin*.
- אֶפְרָא n. m. Nordwind, *northwind*.
- [אֶסְתֵּנִים] ἀσθενής adj.] vb. denom., Pf. 3 s. f. אֶתְּנָסָא: siech werden, *fall sick*.
- אֶפֶא vb. Pe., Inf. לְמִיפֶא, sf. 3 p. m. לְמִיפְנָהּ; Pt. act. 1 p. אֶפִּינָן: backen, *bake*.
- אֶפְדָּנָא n. m. Palast, *mansion*.
- אֶפְרָא v. אֶפֶא.
- אֶפֶר v. הֶפֶר.
- אֶפֶל vb. Af., Pt. act. 2 s. מְאֶפֶלָה: dunkel machen, *darken*.
- אֶפְרָסְמָא n. m. = βάλαμον = hebr. בִּשְׂם.
- אֶפְשָׁר v. פֶּשֶׁר.
- אֶצְבָּעָא v. צָבַע.
- אֶקְטָרְתָּא v. קָטַר.
- [אֶקְלִידָא] (gr.) n. m., p. אֶקְלִידָא: Schlüssel, *key*.
- אֶקְרָא (gr.) n. Burg, *citadel*.
- אֶקְרוּקְתָּא (§4e) n. f. Frosch, *frog*.
- אֶרְבָּא (§4e) n. f. Boot, *boat*.
- אֶרְבַּע, אֶרְבַּעָה v. רָבַע.

אַרְזָא n. m., p. אֶרֶץ, אֶרֶץ: Zeder, *cedar*.

אַרְחָא n. f., c. אֶרֶח; sf. 1 p. אֶרֶח; p. אֶרֶח: Weg, Gewohnheit, *way, habit*. אֶרֶח Sitte, *custom*. אֶרֶח beiläufig, *by the way*. || [אֶרֶח n. m.], p. אֶרֶח: Reisender, Gast, *traveller, wayfarer*.

אַרְי conj. weil, *because*.

אַרְיָא n. m. Löwe, *lion*.

[אַרְיָא] n. m., sf. 3 s. m. אֶרֶיָא: Krippe, *stall*.

¹אַרְי vb. Af., Impf. 2 s. m. אֶרֶי; 2 p. m. אֶרֶי; Pt. act. אֶרֶי: 1. lang machen, *prolong*; 2. lang sein, *be long*. || אֶרֶי adj., p. אֶרֶי: lang, *long*.

²אַרְיָא adj. schicklich, *proper*. || אֶרֶי vb. denom. Pe., Pt. act. 1 s. אֶרֶיָא: passend machen, zubereiten, *make fit, prepare*.

אַרְמָא n. m. Heide, *pagan*.

אַרְמָלָא n. f. Witwe, *widow*. || אֶרְמָל, c. אֶרְמָל n. f. Witwenschaft, *widowhood*.

[אַרְנָקָא] (gr.) n. f., p. אֶרְנָקִי: Beutel, *bag*.

¹אַרְעָא n. f., sf. 1 p. אֶרְעָא; 2 s. m. אֶרְעָא, p. m. אֶרְעָא: Erde, Land, *earth, land*.

²אַרְעָא (§4e) vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא: sich ereignen, *occur*.

אַרְעָא vb. Pe., Pt. act. s. m. c. אֶרְעָא: vergießen, *shed*.

אַרְעָא n. f., sf. 1 s. אֶרְעָא; 2 s. m. אֶרְעָא: Wand, *wall*.

אַרְעָא (pers.), sf. 2 s. m. אֶרְעָא: Herberge, *lodging*. ||

אַרְעָא, sf. 3 s. אֶרְעָא: Wirt, *host, landlord*.

אַרְעָא n. f. Feuer, *fire*.

אַרְעָא vb. Pa., Impf. 2 s. m. אֶרְעָא; Imp. אֶרְעָא: glauben, *believe*.

אַרְעָא v. אֶרְעָא.

אַרְעָא vb. Pe., Pf. 1 s. אֶרְעָא; 1 p. אֶרְעָא; 2 s. אֶרְעָא; p. אֶרְעָא; 3 s. f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; Impf. 1 p. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; Imp. s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; Inf. אֶרְעָא, sf. 2 s. m. אֶרְעָא; Pt. act. s. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; 1 s. אֶרְעָא: kommen,

אֶרְעָא; 1 p. אֶרְעָא; 2 s. אֶרְעָא; p. אֶרְעָא; 3 s. f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; Impf. 1 p. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; Imp. s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; Inf. אֶרְעָא, sf. 2 s. m. אֶרְעָא; Pt. act. s. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; 1 s. אֶרְעָא: kommen,

אֶרְעָא; 1 p. אֶרְעָא; 2 s. אֶרְעָא; p. אֶרְעָא; 3 s. f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; Impf. 1 p. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; Imp. s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; Inf. אֶרְעָא, sf. 2 s. m. אֶרְעָא; Pt. act. s. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; 1 s. אֶרְעָא: kommen,

אֶרְעָא; 1 p. אֶרְעָא; 2 s. אֶרְעָא; p. אֶרְעָא; 3 s. f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; Impf. 1 p. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; Imp. s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; Inf. אֶרְעָא, sf. 2 s. m. אֶרְעָא; Pt. act. s. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; 1 s. אֶרְעָא: kommen,

אֶרְעָא; 1 p. אֶרְעָא; 2 s. אֶרְעָא; p. אֶרְעָא; 3 s. f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; Impf. 1 p. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; Imp. s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; Inf. אֶרְעָא, sf. 2 s. m. אֶרְעָא; Pt. act. s. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; 1 s. אֶרְעָא: kommen,

אֶרְעָא; 1 p. אֶרְעָא; 2 s. אֶרְעָא; p. אֶרְעָא; 3 s. f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; Impf. 1 p. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; 3 p. אֶרְעָא; Imp. s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; Inf. אֶרְעָא, sf. 2 s. m. אֶרְעָא; Pt. act. s. m. אֶרְעָא; f. אֶרְעָא; p. m. אֶרְעָא; 1 s. אֶרְעָא: kommen,

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back*.

בדח vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. **בְּדִיחָא**: heiter, *cheerful*. | **Pa.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s. **מְבַדְּחִין**; Pt. act. 1 p. **מְבַדְּחִין**: erheitern, *cheer, make laugh*. | **Itpa.**, Impf. 3 p. m. **נִבְדְּחִי**: pass. || **בְּדוּחָא** n. m., p. **בְּדוּחִי**: Lustigmacher, *merry-maker*.

בְּדִיל v. ל.

בדל vb. denom. **Af.**, Inf. **לְאַבְדוּלִי**: den Segensspruch am Sabbatausgang sagen, *recite the benediction at the outgoing of the sabbath*.

בדק vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. **בְּדַקְנָה** 1. **בְּדַקְנָה**; 3. p. m. **בְּדַקוּ**; Impf. 1 s. c. sf. 2 p. m. **אֶבְדַּקְנֹכוּ**; Inf. c. sf. 3 s. m. **לְמַבְדְּקָה**; Pt. pass. 2 pl. **בְּדִיקִיתוּ**: prüfen, untersuchen, *try, examine*.

בדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. **בְּדַרְתְּנֹכוּ**; Pt. pass. p. f. **מְבַדְּרִין**: zerstreuen, *scatter*.

בְּהִידִי v. אחד.

בהת vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. **בְּהִתָּא**: sich fürchten, *be afraid*.

בּוֹצִינָא n. m., p. **בּוֹצִינִי**: junger Kürbis, *young pumpkin*.

בּוֹצִינָא n. m. Lampe, *lamp*.

בוא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. **תְּבִי**; Inf. c. sf. 3 s. m. **לְבוֹיָה**: verachten, *insult*.

בוע vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. **בּוּעַ**: spalten, *cleave*. || **בּוּעָא** n. m., pl. **בּוּעִי** (בִּי): Ritze, Öffnung, *cleft, rent*. | **בּוּתָא** n. f.: id.

בוק vb. **Pe.**, Inf. **מְבִיחַ**: streuen, *scatter*.

בּוּרָא v. **וּרְעָא**.

בּוּתָא v. בוע.

בַּחַשׁ vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. **בַּחֶשְׁנָא**: suchen, *search*.

בטה vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. **אַבְטַחְקָה**: versichern, *assure*.

בְּטָטָא n. m., p. **בְּטָטִי**: Funken, *spark*.

בִּטֵּל vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. **בְּטִילִין**: nichtig sein, *be void*. |

Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f. **בְּטִלוּהָ**; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. **אַבְטִילְנָה**; Inf. c. sf. 3 s. m. **לְבִטּוּלָהָ**; Pt. act. s. m. **מְבִטִּילִין**, p. m. **מְבִטִּילִין** 1 p. **מְבִטִּילִין**: müßig machen, ungültig machen, *make idle, make void*. | **Itpa.**, Imp. 3

p. m. לְבַטְלוֹן: pass. || בָּטְלָנָא
 n. m., p. בָּטְלָנִי: Müßig-
 gänger, *idler*.
 בָּטַשׁ vb. **Pe.**, stampfen,
kick.
 בִּיבָר (lat.) n. vivarium.
 בִּי דִּינָא v. דִּין.
 בִּי דָרִי v. דור.
 בִּי הַלּוּלָא v. הַלּוּלָא.
 בִּי וִינָא v. וִינָא.
 בִּי כְנִישָׁתָא v. כְּנִישׁ.
 בִּין praepos., sf. 1 p.
 † בִּינָא; 3 p. m. בִּינֵיהוּ: zwi-
 schen, *between*. בין טַב לְבִישׁ
 zwischen dem Guten und
 Bösen, *between the good*
and the evil. || בִּינִי וּבִינִי
 adv. dazwischen, *between*.
 בִּי נָשִׁי v. אִנְשׁ.
 בִּי סָדָא v. אִסְדָּא.
 בִּיעֵי n. f., p. † בִּיעֵין:
 Ei, *egg*.
 בִּיתָא n. m., c. בִּי; sf. 2 s. m.
 בִּיתָה; 3 s. m. בִּיתָה; p.
 בִּיתִי; sf. 2 p. m. בִּיתִּיכּוֹן: Haus,
house. | בִּיתָהּ דִּבִּיתָהּ
 seine Frau, *his wife*. ||
 בִּית vb. denom. **Pe.**,
 Pf. 3 s. m. בִּית; 3 p. m.
 בִּיתוּ; Inf. מִבִּית; über-
 nachten, *pass the night*.
 בִּית, בִּי praep. zwischen,

between. בֵּי תְרִי zwei zu-
 sammen, ein Paar, *a pair*.
 בָּבָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. בָּבִית;
 Impf. 3 s. m. † יִבְכֶּה; 3 p. m.
 † יִבְכוּן; Pt. act. s. m. בָּבִי,
 f. בָּבִיָּא; p. m. בָּבִי,
 weinen, *weep*.

בְּכָדִי v. הִיא.
 בְּלִינָא (etym.?) n. m. eingra-
 vierte Figur, *impression*.
 בַּל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m.
 לְבַלְבֵּל: vermischet werden,
be confused.

בלע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בִּלְעָה, 3 s. f. בִּלְעָה;
 3 s. f. † בִּלְעָתָה; Pt. act. s. m.
 בִּלְעָה, c. sf. 3 s. f. בִּלְעָה;
 2 s. בִּלְעָתָה; pass. p. m. בִּלְעִי:
 verschlingen, *swallow*. |
 בִּלְעָה, Pf. 3 s. m. אִבְלַע,
 s. f. אִבְלַעָה; pass.
 בִּנָּא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † בִּנֵיתִי,
 בִּנֵיתִי; 3 s. m. c. sf. 3
 p. f. בִּנְנָהּ; 3 s. f. † בִּנְתָהּ;
 Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אִבְנֵיהּ;
 Infin. לְמִבְנֵיהּ, c. sf. 3 p. f.
 בִּנֵי; Pt. act. s. m. בִּנֵי,
 c. sf. 3 s. m. בִּנְנָהּ; 1 s. בִּנָּא:
 bauen, *build*. || בְּנִי n. m.
 Baumeister, *builder*. ||
 בְּנִינָא n. m. Gebäude, *building*.

לֹא־בִסּוּמִי vb. Itpa., Infin. **בִּסְמוּמִי** (לֹא־); Pt. p. m. **מִבְּסָמִי**: sich berauschen, *become drunk.* ||

בָּסִים adj. süß, *sweet.*

בִּסְתָרְקִי (pers.) n. p. Polster, Teppiche, *covers, rugs.*

בָּעָא vb. Pe., Pf. 1 s. **בָּעִי**;

1 p. **בָּעִינָא**, **בָּעֵנָה**;

2 p. m. **בָּעִיתוּ**; 3 p. **בָּעוּ**;

Impf. 1 p. **נִבְעִי**; 3 p. **לִבְעוֹן**;

לִבְעוּ; Inf. **מִבְּעָא**, **לִבְעוּ**;

Imp. s. m. **בָּעִי**; Pt. act. s. f.

בָּעִינָא; p. m. **בָּעִינָה**;

בָּעִינָא; 1 s. **בָּעִינָא** 2 s.

בָּעִית 2 s. **בָּעִית**;

2 p. **בָּעִיתוֹן**; pass. s. m. **בָּעִי**;

fragen, bitten, nötig haben,

ask, require. | Itpe., Pf. 3

s. m. **אִבְעִי**, s. f. **אִבְעִינָא**;

Impf. 3 s. f. **אִבְעִינָא**;

Pt. s. m. **אִבְעִינָה**, s. f.

אִבְעִינָא; p. m. **אִבְעִינָה**;

אִבְעִינָה; 1 s. **אִבְעִינָא**;

pass. || **בָּעִינָא** n. (f.), sf. 1 p.

בָּעִינָה: Frage, *question.*

בָּעִלָא n. m., c. **בָּעִל**: Herr,

master. | **בָּעִל דְּבָבָא**, sf. 2

s. m. **בָּעִל דְּבָבִיךָ**: Feind,

enemy.

¹**בָּעוּרִין** [בעורא] n. m., p. **בָּעוּרִין**:

Fackel, *torch.*

²**בָּעֵרוּ** vb. Pa., Imp. p. **בָּעֵרוּ**:

entfernen, *remove.*

בָּעִיר adj. wenig, *lacking*; sq.

בָּעִיר מִן weniger als, *less than.*

בָּקָא n. m., **בָּקָתָא** n. f. Mücke,

gnat.

בָּקָא vb. Pe., Imp. s. **בָּקִי**:

untersuchen, *examine.*

בָּקָא n. m., p. **בָּקִי**: Krug,

pitcher.

בָּרָא (§13b), c. **בָּרָא**; sf.

1 s. **בָּרִי**, **בָּרִי**; 2 s. m.

בָּרִי; s. f. **בָּרִי**; s. f. **בָּרִי**;

p. **בָּרִינָה**, c. **בָּרִי**; sf. 1 s.

בָּרִינָה; 2 s. f. **בָּרִינָה**;

2 p. m. **בָּרִיכוּ**; 3 s. m. **בָּרִיכוּ**;

3 p. m. **בָּרִיכוּ**: Sohn,

son. **בָּרָא בְּרָא** sein Enkel,

his grandson. | **בָּרִינָא**, c.

בָּרִינָה; sf. **בָּרִינָה**; 2 s.

m. **בָּרִינָה**; 3 s. f. **בָּרִינָה**;

p. a. **בָּרִינָה**, c. **בָּרִינָה**, d.

בָּרִינָה; sf. 1 s. **בָּרִינָה**;

1 p. **בָּרִינָה**: Tochter,

daughter.

¹**בָּרָא** Pe., Impf. 1 s. c. sf. 3

s. m. **אִבְרִינָה**: erschaffen,

create. | vb. Itpe., Pf. 3

s. f. **אִבְרִינָה**, p. **אִבְרִינָה**;

2 s. **אִבְרִינָה**: pass. || **בָּרִינָה**

n. f., p. **בָּרִינָה**: Geschöpf,

creature.

²**בָּרִי** vb. Pe., Pt. act. **בָּרִי**:

stark werden, *become*

strong. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֲבָרִי לָהּ עָלְמָא, אֲבָרִי er genas, *he became well.* | **Af.**, Imp. s. m. אִיבְרָאִי 1. אֲבָרִי: nähren, *nurse.*
 בִּרְכָא n. m. Hagel, Eis, *hail, ice.*
 בִּרְנָא (gr.) n. m. Lederriemen, *thong.*
 בִּרְחָא n. m. Ziegenbock, *he-goat.*
 [בִּרְיוֹנָא] (etym.?) n. m., p. בִּרְיוֹנִי: gewalttätiger Mensch, *rebel, outlaw.*
 בִּרַּךְ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. בִּרְכֵה; לְבִרְכֵה, גְּבִרְכֵה; Pt. pass. בִּרְכֵה; sed usitatus **Pa.**, Pf. 1 s. בִּרְכֵה, sf. 2 s. m. בִּרְכֵה; 3 p. m. בִּרְכֵה; 1 p. בִּרְכֵה; 3 s. m. בִּרְכֵה; 3 p. m. c. sf. 1 s. בִּרְכֵה; Impf. 1 s. אֲבָרֵה, p. גְּבִרְכֵה; 3 s. m. c. sf. 1 s. בִּרְכֵה; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. בִּרְכֵה; Inf. בִּרְכֵה; Pt. act. בִּרְכֵה; 1 p. מְבִרְכֵה: segnen, eine

Benediktion sprechen, *bless, say a benediction.* || [בִּרְכָא] n. f., du. c. sf. 3 s. m. בִּרְכֵה: Knie, *knee.* || בִּרְכֵה n. f., p. d. בִּרְכֵה: Segen, *blessing, benediction.*

בִּרַּם v. בִּרַּר.

בִּרְקָא (בִּהֲרֵג) (pers.): vortrefflich, *excellent.*

בִּרַּךְ adj., d. בִּרְכָא: draußen, außenstehend, freies Feld, Außenseite, *on the outside, external, field, peel.* | בִּרַּךְ adj., s. f. d. בִּרְכֵה, p. f. d. בִּרְכֵה: äußerer, *external.* | בִּרְכָא (מְ) אֲבָרִי, לְבִרְכָא: draußen, *outside.* | בִּרְכָא, בִּרְכָא: außer, *except.* | אֲבָרֵה, בִּרְכָא: aber, fürwahr, *but, of a truth.*

בִּרְשָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*
 בִּרְשָא vb. **Pa.**, Imp. s. f. בִּרְשָא: kochen, *seethe.*

בִּרְשָא n. m. Bergraute, *wild rue.*
 בִּרְשָא n. f. Jungfrau, *virgin.*
 בִּרְשָא v. בִּרְשָא.

ג

גבא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. גְּבִיבֵה; Inf. לְמִגְבֵה; Pt. act. 2 s. f. גְּבִיבֵה: erheben, *col-*

lect. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. גְּבִיבֵה; Pt. act. 1 p. גְּבִיבֵה, 1. = **Pe.**; 2. ein-

kassieren lassen, *order collected*.
¹ גבב n. f. Rohr, *tube*.
² גבב n. f., p. ab-
 geschnittenes Stück, *a piece cut off*.
³ גבב n. m. Flocken, *flake*.
 מַגְבִּירָתוֹ vb. Af., Pt. 2 p. :
 erheben, *lift up*.
 גָּבַל vb. Pe., Pt. pass. :
 kneten, *knead*.
 גֶּבֶר n. m., d. גֶּבֶרָא ; sf. 1 s.
 גֶּבֶרָא , 3 s. f. גְּבִירָה , גְּבִירָה ;
 p. † גְּבִירָיו , † גְּבִירָיו ;
 sf. 2 p. f. גְּבִירָיִךְ : Mann,
man, husband. || גְּבוּרָתָא n. f.,
 sf. 3 s. m. גְּבוּרָתָהּ : Macht,
power.
¹ גִּדָּא n. m. Böckchen,
kid.
² גִּדָּא vb. Af., 3 s. m. c. sf. 3 s. m.
 אֶגְדָּה : auswerfen, *cast up*.
¹ גִּדָּא n. m. Geschick,
fortune.
² גִּדָּא (גִּדָּא) n. m. Wand,
 Uferwand, *wall, bank of a river, shore*.
³ גִּדָּא n. m. Bande, *band, troop*.
 גָּדַל vb. Pe., Pt. act. 1 s.
 גִּדְּלָנָא : flechten, *twine*.
 Margolis, Chr. Bab. Talm.

גִּדָּא (גִּדָּא) n. m., p. sf. 3 p.
 גִּדְּפִיהוּ : Flügel, *wing*.
 גִּדְּהִירָקִין (pers.) n. m., p. † :
 Tragsessel, *litter*.
 [גו] גו praep., sf. 2 s. f.
 בְּגוּיָכוּ , בְּגוּיָהּ , p. m.
 בְּגוּיָהּ : 3 s. f. , p. m.
 innerhalb, in, *within, in*. |
 לְגוּ praep., sf. 3 s. m. :
 in, *into*. | מִגּוּ praep. infolge,
on account of. | מִגּוּ דְ conj.
 infolgedessen daß, *because*.
 || גְּוִיָּתָא adj., p. f. d. :
 innerer, *inner*.
 גִּוּוּא n. m. Eunuch, *eunuch*.
 גִּוּוּלָּא n. m., p. d. † :
 junge Taube, *pigeon*.
 גִּוּוּנָּה (גִּוּוּנָּה) (pers.) n. m. Farbe,
color. | כְּגוּן praep. wie, *like*.
 כְּכִי גִוּוּנָּה : auf diese Weise,
in this manner.
 גִּוּוּ vb. Pe., Pt. act. גִּוּוּ : dreist
 sein, *be bold*.
 גִּוּוּפָא n. m., sf. 3 s. m. :
 Körper, Person, Wesen,
body, person, essence. | הוּא
 גִּוּוּפָה er selbst, *himself*.
 אִנְתוּ גִוּוּפִיכוּ ihr selbst, *your-*
selves.
 גוץ adj., f. גִּוּוּצָא : klein, *small*.
 גִּוּוּרָא n. m. = hebr. גִּוּרָא

- גִּיּוּרָהָ n. f. | גִּוַּר vb. denom. Itpa., 3 s. m. אֶגֶּיַר: Proselyt werden, *become a proselyte*.
- גִּנָּא, גִּנְזָא (pers.) n. m. Schatz, *treasure*. גִּנְזָא בֵּי גִנְזָא Schatzhaus, *treasury*. || גָּנוּ vb. denom. Pe., Pt. pass. s. f. אֶגְנִיָּא: aufheben, *store up*.
- גָּו vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גָּוָה, גָּוָה, גָּוָה; 3 p. m. גָּוָה, sf. 3 p. m. גָּוָה; 3 p. f. גָּוָה; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. אֶגְוֶה; 3 p. m. אֶגְוֶה (לְגָו), אֶגְוֶה; Pt. act. גָּוָה, גָּוָה, p. m. גָּוָה: scheren, abschneiden, *cut, cut off*. || גִּוְזָא n. m., p. גִּוְזָא: Stück, *piece*.
- גֹּם vb. Pe., Pt. act. גָּם: drohen, *threaten*.
- גָּוַר vb. Pe., Inf. לְמַגְוֶר; Pt. act. p. m. גָּוָרִי: beschließen, anordnen, *determine upon, order*. || גִּוְרָהָ: Beschluß, Dekret, *decree*.
- גָּהַן vb. Pe., Imp. גָּהַן: sich beugen, *bow down*.
- גִּיּוּסָא n. m. Räuberschar, *band of robbers*.
- גִּלְגַּל vb. Pe., 1 s. גִּלְגַּל; 1 p. גִּלְגַּל; 2 p. גִּלְגַּל; Impf. 1 s. גִּלְגַּל; Pt. pass. p. m. גִּלְגַּל: 1. offenbar machen, *reveal*; 2. in die Verban- nung gehen, *go into exile*. | Itpe., Pf. 3 s. f. אֶגְלִי, p. f. אֶגְלִי: geoffenbart werden, *be revealed*. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶגְלִי; Impf. 2 p. m. אֶגְלִי; Inf. אֶגְלִי; Pt. pl. m. אֶגְלִי; 1 s. אֶגְלִי; entblößen, offenbaren, *un- cover, reveal*.
- גִּלְדַּר vb. Pe., Pt. pass. pl. m. אֶגְלִידִין: mit Eis über- zogen, *covered with ice, congealed*.
- גִּלְדָּנִי (גִּלְדָּנִי) n. m., p. גִּלְדָּנִי: Name eines kleinen Fisches, *a certain small fish*.
- גִּלְגַּל n. m. Welle, *wave*. || גִּלְגַּל n. m., p. גִּלְגַּל: dürres Gras, *dried grass*. || גִּלְגַּל n. f. Mantel, *cloak*. || גִּלְגַּל n. m. Stein, *stone*. || [גִּלְגַּל] adj., f. d. גִּלְגַּלִּיתָא: klumpen- förmig, *in lumps*. || גִּלְגַּל (גִּלְגַּל) n. m. Rad, *wheel*. || גִּלְגַּל (גִּלְגַּל) n. m. Augapfel, *apple of the eye*. || גִּלְגַּל

n. f. id. || [מַגְלָהָא] (hebr.),
p. מַגְלָאִי: Rolle, *scroll*.

²גלל n. m., p. גַּלִּי: Tür,
door.

גלילא n. m. d. Galiläer, *Gali-
lean*.

גליתא n. m., p. c. sf. 3 p. m.
גליתא: Mantel, *cloak*.

גמלא n. m. f., sf. 1 p. גַּמְלָן:
Kamel, *camel*. || [גַּמְלָן]
adj., f. d. גַּמְלָנִיתָא: groß,
large.

גמל vb. Pe., Pt. act. c. גַּמַּל:
vergeltten, antun, *requite,
deal out, do*. גַּמְלַן חֶסֶדִין
der Wohltaten erweist, *a
doer of kindnesses*.

גמם vb. Palp., Pt. act. מַגְמֵם:
stottern, *stammer*.

¹גמר vb. Pe., Pf. 2 s. m. גַּמַּרְתָּ;
Impf. 3 s. m. לְגַמַּר; Inf.
מְגַמַּר; Pt. pass. s. m. גְּמִיר,
p. m. גְּמִירִי; 1 s. מְגִירָא,
2 s. גְּמִירָתָא: lernen, *learn*. |
Af., Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
אֶגְמַרְךָ; 3 s. m. c. sf. 1 s.
לְגַמְרִין; 3 p. m. c. sf. 1 p.
אֶגְמְרוּ; Imper. p. m. נְגַמְרִין;
Inf. אֶגְמִירִי, sf. 1 s. לְאֶגְמִירִי;
3 s. m. לְאֶגְמִירָה: unterrichten,
instruct.

²גמר [גַּמְרָתָא] n. f., p. גְּמִירִי:
Kohle, *coal*.

¹גנא vb. Pe., Impf. 2 s. m.
תִּגְנִי; Imp. תִּגְנִי; Pt. s. m.
תִּגְנִי, p. m. תִּגְנִי; 1 s. תִּגְנִי:
schlafen, *sleep*. | Af., Pf.
1 s. c. sf. 3 s. m. אֶגְנִיתָה;
3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֶגְנִיתָה;
Imp. אֶגְנִי, sf. 1 s. אֶגְנִי;
Inf. c. sf. 3 s. f. לְאֶגְנִי;
Pt. p. m. מְגִנִּי; 1 s. מְגִנִּי:
zu Bett legen, *put to bed*.

²גנא vb. Itpa., Inf. † מְגִנִּי;
Pt. s. f. מְגִנִּי: beschämt
werden, häßlich sein, *be
ashamed, be ugly*.

¹גנב [גַּנְבָּתָא] n. f., sf. 3 s. m.
גַּנְבָּתָה: Schwanz, *tail*.

²גנב [גַּנְבָּא] n. m., sf. 3 s. m.
גַּנְבָּה: Rücken, *back*. | (בְּ)גַנְבִי
praep., sf. 1 s. m. לְגַנְבִי;
1 p. גַּנְבִּי; 2 s. m. לְגַנְבִּי;
2 p. m. לְגַנְבִּי; 3 s. m.
לְגַנְבִּי: bei, zu, *with,
to*. | אֶגְבִּי praep. wegen, *on
account of*. | אֶגְבִּי conj.
während, *while*. | אֶגְבִּי conj.
obgleich, *although*.

³גנב vb. Pe., Impf. 3 p. m.
לְגַנְבוּ; Imp. תִּגְנִב; Pt. act.
p. m. תִּגְנִבִּי: stehlen, *steal*. |

- Itpe.**, Pt. **מַגְנִיב**, p. **מַגְנִיב**: pass. | **Pa.**, Pt. act. p. m. **מַגְנִיבו**: = **Pe.** || **גִּנְזָא** n. m., p. **גִּנְזָא**: Dieb, *thief*. | **רִישׁ** **גִּנְזָא**: Anführer von Dieben, *chief of thieves*.
- גנדר** vb., Impf. 3 s. m. **גִּנְדֵּר**: rollen, *roll*. | **It.**, Pt. **מַגְנִיב**: pass.
- גנז** v. **גִּנְזָא**.
- גנן** vb. **אִפְ**, Inf. **גִּנְנִי**; Pt. act. s. f. **מַגְנִנָּה**; 2 s. **מַגְנִינִת**; pass. s. f. **מַגְנִינָה** l. **מַגְנִינָה** (י) **מַגְנִינָה**: beschützen, *protect*. || **גִּנְזָא** n. f. Garten, *garden*. | **גִּנְזָא** n. m., p. **גִּנְזָא**: Gärtner, *gardener*. || **גִּנְזָא** (בי) n. m.: Brautgemach, *bridal chamber*. | **גנן** vb. denom. **Pe.**, Pt. act. 2 p. **גִּנְנִיתוֹן**: das Brautgemach herstellen, *build the bridal chamber*.
- גסס** n. m. **גִּסָּא**: Seite, *side*.
- גפנא** n. m., p. **גִּפְנִי**: Rebe, Weinstock, *vine*. | **עֵמֶר גִּפְנָא**: Baumwolle, *cotton*.
- גרא** vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. **גִּרָא**: reizen, *incite*. | **Itpa.**, Pf. 3 p. m. **גִּרָא**; Impf. 2 s. m. **גִּרָא**: streiten, *contend*. || **תִּגְרָא** n. m. Streit, *quarrel*.
- גרב** vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. **גִּרְבִי**: gefangen nehmen, *take captive*.
- גִּרְבִי** (pers.) n. m., p. **גִּרְבִי**: Krug, *pitcher*.
- גִּרְבִּי** (גִּלְ, גִּלְ) (gr.) n. m., p. **גִּרְבִּי**: Rübe, *turnip*.
- גִּרְבִּי** n. m. Rauke, *watercress, rocket*.
- גרד** vb. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. **גִּרְדִּיתָה**: kratzen, *scratch*. | **גִּרְדָּא** n. m. Stumpf, *stump*.
- גִּרְדָּא** (gr.) n. m., p. **גִּרְדָּא**: Weber, *weaver*.
- גִּרְיָא** (pers.) n. m. s., p. d. **גִּרְיָא**: ein Maß, *a measure* = **סָא**.
- גרם** n. m., sf. 3 s. m. **גִּרְמָא**; p. **גִּרְמִי**; sf. 3 s. m. **גִּרְמִי**: Knochen, *bone*.
- גרם** vb. **Pe.**, Pt. act. **גִּרְמָא**: verursachen, *cause*.
- גִּרְמִי** n. m., p. **גִּרְמִי**: Elle, *cubit*.
- גרם** vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. **גִּרְמוּ**; Pt. act. s. m. **גִּרְמוּ**; p. m. **גִּרְמוּ**: studieren, *study*. || **גִּרְמָא** n. m., Studium, *study*.

גֵּרַע vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גֵּרַעְתָּהּ: scheren, *cut (the hair)*.

¹גֵּרַר vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִגְרָרָה; Inf. מִגְרָר: schleppen, ziehen, *drag, draw*.

²גֵּרָא n. m., sf. 3 s. m. גֵּרָה; p. גֵּרִי, sf. 1 s. גֵּרִי: Pfeil, *arrow*, || גִּרְאָה n. m.: Pfeilmacher, *arrow-maker*.

גֵּרַשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. 2 p. מִגְרִישָׁתוֹ: zermalmen, *grind*.

גֵּרַשׁ (hebr.) vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. f. גֵּרַשְׁתָּהּ; Pt. act. 2 s. מִגְרִישָׁתָּהּ: scheiden, *divorce*.

גִּשְׁפָּנָקָא (pers.) n. m. Siegelring, *seal ring*.

גִּשְׁקָרָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.

גִּשְׁרָא n. m., p. גִּשְׁרִי: Brücke, *bridge*.

גִּשַׁח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּשְׁשִׁיהּ, גִּשְׁשִׁיָּהּ: betasten, *touch, feel*.

ד

דִּי v. דִּי
דֵּא (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this*.

דֵּאָג vb. **Pe.**, Pt. act. דֵּאָג: besorgt sein, *be anxious, concerned*.

¹דִּבָּא (§17b) n. m. (f.) Fliege, *fly*.

²דִּבְאֵי n. m., p. דִּבְאֵי: Bär, *bear*.

דִּבְחָא n. m. = דִּבְחָא || מִדְּבָחָא n. m. Altar, *altar*.

דִּבְקִי vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אֶדְבִּקִי; 1 p. אֶדְבִּקְנָא; Pt. מְדִבֵּק: anhängen, ankleben, *cleave*,

adhere. | **Pa.**, Pt. pass. מְדִבֵּק: angeheftet, *clinging*.

¹דִּבּוּרָא (hebr.) n. m., 3 p. m. דִּבּוּרֵיהּ: Wort, Ausspruch, *word, utterance*.

²דִּבְרָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דִּבְרִיהּ, 3 p. m. דִּבְרֵיהּ; Pt. act. s. c. sf. 3 p. דִּבְרֵיהּ: führen, den Brauch haben, *lead, be accustomed.* | **Pa.**, Pt. act. p. מְדִבְרִי: leiten, *guide.* || דִּבְרָא n. m. Feld, *field.* || מְדִבְרָא n. m. Wüste, *wilderness.* || מְדִבְרָנָא n. m. Führer, *leader*.

דִּבְשָׁא n. m. Honig, *honey*.

הַגָּלָא n. m. Lügner, *liar*.

הַהֶבֶא n. m. Gold, *gold*.

הָהָן vb. **Itpe.**, Imp. הִיאָהָן: fett werden, *become fat*. || [הָהָן]

adj., d. הִיאָהָן: fett, *fat*.

הָהָן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. הִיאָהָן: fortfahren, *go on, continue*.

הָהָן (= דַּעַץ) vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. הִיאָהָן; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. הִיאָהָן: einstecken, *thrust in*.

הָהָן vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. הָהָן; Pt. act. הִיאָהָן, הִיאָהָן; pass. s. f. הִיאָהָן, p. m. הִיאָהָן: sorgfältig betrachten, genau sein, *observe carefully, be exact*; Pt. pass. genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, *proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with*.

¹הָהָן vb. **Pe.**, Pf. 1 p. הִיאָהָן; Impf. 2 s. m. הִיאָהָן; Inf. הִיאָהָן; Pt. act. s. m. הִיאָהָן, f. הִיאָהָן, p. m. הִיאָהָן; 1 s. הִיאָהָן, הִיאָהָן: wohnen, *dwell*. || **Itpe.**, Pt. הִיאָהָן wohnbar, *habitable*. || הִיאָהָן n. f., sf. 3 s. m. הִיאָהָן: Hof, *court*. || הִיאָהָן בִּי Hürde, *sheepfold*. ||

הָהָן n. m. Dorf, *village*. ||

הָהָן n. m. Herberge, *inn*. ||

הָהָן n. m., p. הִיאָהָן: Gastwirt, *inn-keeper*. || הָהָן

n. m., p. הִיאָהָן: Geschlecht,

generation. || הָהָן n. m., p.

הִיאָהָן: Reihe, *row*.

²הָהָן vb. **Pa.**, Pf. 3 p. sf. 3 s. m. הִיאָהָן; Pt. act. הִיאָהָן: einholen, *overtake*.

הָהָן (gr.) n. m. Gabe, *gift*.

הָהָן vb. **Pe.**, Imp. הִיאָהָן: stoßen, *push*. || **Af.**, Pt. act. p. m. הִיאָהָן: id.

הָהָן vb. **Pe.**, Impf. 2 s. f. הִיאָהָן; Pt. act. הִיאָהָן, p. הִיאָהָן: fürchten, *fear*.

הָהָן vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. הִיאָהָן: stoßen, *push*.

הָהָן vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. הִיאָהָן: einstecken, *thrust in*.

הָהָן vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. הִיאָהָן; Pt. act. p. m. הִיאָהָן; pass. s. m. הִיאָהָן, f. הִיאָהָן: drängen, *crowd, push*; Pt. pass. eng, *straitened*. || הִיאָהָן (הִיאָהָן) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress*.

הָהָן, הָהָן nota relationis (§70),

conj. (§71). | לֵּ v. הִילֵּ-; יָד v. הִידֵּ-;
 תַּלְא n.m. Staatsdiener (insbes. Steuereinnehmer), *public official (esp. tax-gatherer)*.
 תַּלְא v. הִלְמָא.
 דִּין vb. Pe., Impf. 3 s. m. גִּידוֹן, לִדְיוֹן; Imp. s. m. לִדְיוֹן, גִּידוֹן; p. m. דִּינוּ: richten, *judge*. | Itpe., Pf. 3 p. מִתְדַּוֵּן; Pt. s. f. מִתְדַּוֶּנָּה; pass. | Pa., Impf. 3 p. m. לִדְיוֹנָה, sf. 3 s. m. גִּידוֹנָה; Imp. c. sf. 3 s. m. דִּינָה; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִדְיוֹנָה: = Pe. || דִּין n. m., d. דִּינָא; sf. 1 p. דִּינָא: Gericht, Prozeß, Gesetz, *court, lawsuit, law*. | בְּדִינָא adv. mit Recht, *rightfully*. | בֵּי דִינָא Gerichtshof, *court of justice*. || דִּין n. m., a. דִּינָא: Richter, *judge*. || מְדִינָתָא n. f., p. מְדִינָתָא: Bezirk, *district, province*.
 דִּינָר n. m., p. דִּינָרין: denarius.
 דִּיסְפָּק n. m. Sänfte, *litter*.
 דָּכָא vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אֶדְכֵּי: abgetan sein, *be gone*.
 דְּבִי (§9f) pron. dem. s. m.

jener, *that*. מְרִי דְּבִי der Herr jenes (Windes), *the Lord of that (wind)*.
 דְּכַתָּא n. f., a. דְּכָה; sf. 3 s. m. דְּכַתָּה: Ort, Stelle, *place*.
 דָּכַר vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. יִדְכֹּרְנָה, לְדָכְרָה; Pt. pass. p. m. דְּכִירִי, 1 s. דְּכִירָנָא: eingedenk sein, *remember*. | Itpe., Pf. 2 p. אֶדְכֹּרְתוֹן: sich erinnern, *remember*. | Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. אֶדְכֹּרְתָן; Inf. לְאֶדְכֹּרִי: erinnern, *remind*; sq. בְּ erwählen, *make mention*. || דְּכִרָנָא n. m., c. דְּכִרָן: Andenken, *memorial*.
 דָּלָא vb. Pe., Pt. act. 1 s. דָּלֵינָא, 2 s. דָּלִית; pass. p. m. דָּלוּ: schöpfen, erheben, *draw, lift*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶדְלִי; Pt. מְדָלִי: sich erheben, hoch sein, *be lifted, be high*. | Pa., Pf. 3 s. m. דָּלִי, sf. 1 p. דָּלֵינָא, 3 s. m. דָּלִינָה, 3 p. דָּלִינָהוּ; 3 s. f. דָּלִינָה; 3 p. c. sf. 3 s. m. דָּלִינָה; Imp. דָּל, דָּלִי; p. דָּלוּ: erheben, wegnehmen, *lift up, take away, deduct*. || דָּלָא n. m. Höhe, *height*.

דָּלָל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
 תָּדִיל: spinnen, *spin*.

דָּלַק vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶדְלַק;
 3 p. אֶדְלָקוּ; Pt. act. מִדְּלַק,
 p. m. מִדְּלָקִי: anzünden,
light, kindle.

דָּם (§13b) n. m., d. דָּמָא; sf.
 2 s. m. דָּמָה: Blut, *blood*.

דָּמָא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּמִי, p.
 m. דָּמוּ, f. דָּמִין: gleich sein,
belike. | מִי דָּמִי: ist es denn
 gleich? *is it at all like (the
 case mentioned)?* | **Itpe.**,
 Pf. 3 s. m. אֶדְמִי: in der
 Gestalt von ... erscheinen,
appear in the likeness of. |
Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. דָּמִיָּה; Pt. pass. p. f.
 מִדְּמִין: vergleichen, als ...
 vorstellen, *liken, imagine*. ||
 דָּמִי n. p. m., c. דָּמִי; sf. 3 p.
 דָּמִיָּה: Preis, *equivalent,*
price.

דָּמוּהָ adj., p. m. דָּמוּחִי: schlafend,
sleeping.

[דָּמְעָתָא] n. f., p. דָּמְעִי et
 דָּמְעָתָא; sf. 3 s. m. דָּמְעִיָּה:
 Träne, *tear*.

דָּן, דָּנָא (§9a) pron. dem. s. m.
 dieser, *this*.

דָּנָה n. m. אֶדְנָהָא: Osten, *east*.

דָּנָא n. m., p. דָּנִי: Faß,
wine-jar.

דָּסְתָנָא (pers.) n. m. Portion,
portion.

דַּקָּק v. דַּקָּק.

דַּעְתָּא v. יָדַע.

דַּפָּא n. m. דַּפָּא: Brett, *board*.

דַּקְלָא n. m. Dattelpalme, *palm-tree*.

דַּקּוּלָא n. m, Korb, *basket*.

דַּקְנָא n. m. Bart, *beard*.

דַּקָּק vb. **Pe.**, Imp. דַּק; Pt. pass.

דַּקִּי: zermalmen, *grind*. |

דַּקְדַּקְתָּא adj., s. f. d. דַּקְדַּקְתָּא,

p. m. דַּעְדַּקִּין (§4h): klein,
small. דַּרְדַּקִּי: kleine Kin-
 der, *small children*.

דַּקָּר vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s.
 m. לְמַדְקָרָה: durchbohren,
pierce through.

דַּרָּא v. דִּוַּר.

דַּרָּא vb. **Pe.**, Pt. act. דַּרִּי, 2 s.
 דַּרִּית (דַּרִּיתָּה): tragen, *carry*.

דַּרְגָּא n. m. Stufe, *step*.

[דַּרְדַּרָּא] n. m., p. d. דַּרְדַּרָּא:
 Hefe, *dregs*.

דַּרְדַּק v. דַּרְדַּק.

דַּרְכָּא n. m. Weg, *way*.

דַּרְוּמָא (hebr.) n. m. Süden,
south. | דַּרְוּמָא vb. denom. **Af.**,

Imp. p. אֶדְרִימִי; Inf. אֶדְרִימִי:

sich südwärts wenden, <i>turn towards the south</i> .	nen), <i>deliver in public (in general)</i> . בֵּי מִדְרָשָׁא: Haus des Vortrages, Schule, <i>school</i> .
דַּרְקוֹנָא (gr.) n. m. Drache, <i>dragon</i> .	¹ דֶּשֶׁא n. m. (f.?): Tür, Tor, <i>door, gate</i> .
דַּרַּשׁ vb. Pe. , Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. דִּרְשָׁה; p. m. דִּרְשׁ; Impf. 2 p. [†] דִּרְשׁוּן: 1. den Schrifttext erklären, <i>interpret the Scriptural text</i> ; 2. vortragen (im allgemei-	² דֶּשֶׁא vb. Af. , Pf. 3 s. m. אִישׁ: schweigen, <i>be silent</i> . דִּשְׁתָּנָא (pers.) n. f. menstruiendes Weib, <i>menstruating woman</i> .

ה

ה part. interr. = num. הֵלֵא = nonne.	הֵדִיא . בְּהֵדִיא adv. ausdrücklich, <i>explicitly</i> .
הָ (§9c) pron. dem. s. f. diese, <i>this</i> ; im neutrischen Sinne (<i>in a neuter sense</i>): dieses, <i>this</i> . הָ, הָ interj. siehe, <i>behold</i> . הָהָ conj. weil, <i>because</i> .	הָ (§9a) pron. dem. s. m. dieser, <i>this</i> .
הִתְדַּנָּא v. עָדָד.	הִתְדַּנָּא vb. Pe. , Pf. 1 p. [†] הִתְדַּנָּא, [†] הִתְדַּנָּן, [†] הִתְדַּנָּן; 2 s. m. הִתְדַּנָּת; Impf. 1 s. אִתְדַּנָּר; 3 p. m. לְהִתְדַּנָּר; Inf. לְהִתְדַּנָּר; Pt. act. הִתְדַּנָּר, הִתְדַּנָּר, f. הִתְדַּנָּא, p. m. הִתְדַּנָּרִי; 1 s. הִתְדַּנָּא: zurückkehren, <i>return</i> ; sq. בְּ seinen Sinn ändern, <i>change one's mind</i> ; sq. לְ umringen, <i>encircle</i> . הִתְדַּנָּר adv. wiederum, <i>again</i> . Pa. , Pf. 1 p. [†] הִתְדַּנָּנ: zurückerstatten, <i>restore</i> . Af. , 1 s. אִתְדַּנָּרִי, sf. 3 p. m. אִתְדַּנָּרִיָּהוּ; 2 s. m. אִתְדַּנָּרִי; 3 s. m. אִתְדַּנָּר,
הָהָ (§9f) pron. dem. s. m. jener, <i>that</i> .	
הִבְלָא n. m. Hauch, Dampf, <i>breath, vapor</i> .	
הִבְרָא n. m. Finsternis, <i>darkness</i> .	
הָהָ (§9a) pron. dem. s. f. diese, <i>this</i> .	
הִתְדַּנָּר v. 'אָחָד.	
הִתְדַּנָּר v. 'אָחָד.	

f. אֶהְדָּרָא; 3 p. m. c. sf. 3 p. m. אֶהְדָּרוּנָהוּ; Impf. 3 s. m. לְהִדָּר, גְּהִדָּר, לְהִדָּר, sf. 3 s. m. לְהִדָּרָה; Imp. s. m. c. sf. 3 s. f. אֶהְדָּרָה; Inf. אֶהְדָּרִי; Pt. act. מְהִדָּר; 1 s. מְהִדָּרָא: zurückerstatten, wiederherstellen, erwidern, betteln, *restore, reply, beg.* || מְהִדָּרָא n. m. Bettler, *beggar.*
 מְהִדָּרָא m., קְהִיא f. (§9f) pron. dem. jener, jene, *that.*
 הוּא m., הִיא f. (§8b) pron. pers. 3 s. er, *he*; sie, *she.* || כָּל־הוּא: was es nur ist, *whatever it may be.* || בְּדִי adv. nur so, zwecklos, *only so, without aim.* | בְּבְדִי adv. um nichts, *for nothing.* || מִכְדִּי conj. da, *since.*
 [הוּגְגָא] (gr.) n. m., p. הוּגְגִי: Dromedar, *dromedary.*
 הָהָה vb. Pe., Pf. 1 s. הָהִיתִי; הָהִינִי, הָהִינָא; 1 p. הָהִי; 2 p. m. הָהִיתוּ; 3 s. f. הָהִי; 3 p. m. הָהִי, הָהִינָא, הָהִיתָ; 3 p. f. הָהִינָא; Impf. 2 s. f. תְּהִינִי; 2 s. m. תְּהִי; 1 p. לְהִי; 2 p. m. תְּהִי; 3 s. m. יְהִי, יְהִינָא, יְהִינִי; 3 s. f. תְּהִי, תְּהִינָא; 3 p.

m. נָהוּ; Imp. הָהִי, p. הָהִי; Inf. מְהִי; Pt. act. s. m. הָהִי, f. הָהִינָא; p. m. הָהִי, f. הָהִינָא; 1 s. הָהִינָא, p. הָהִינָא; 2 s. מִי קָא הָהִינָא: sein, *be.* | הָהִינָא: wie geht es ihm? *how is he faring?* | נְהִי conj. wenn auch, *even if.* | מִיָּה, מִיָּה, מִיָּה adv. jedenfalls, *at all events.* | הוּה c. Pt. cf. §58g.
 הוּצָא n. m. Palmblättchen, *spathe of a palm.*
 [הוּמָתָא] n. f., p. הוּמִי: eine gewisse Dornart, *a species of thorns.*
 הָזָר pers. hazār = 1000.
 הִי (§9c) pron. dem. s. m. dieser, *this.*
 הִי (§11c) pron. interr. welcher? *which?*
 [הִיגָתָא], p. הִיגִי: eine gewisse Dornart, *a species of thorns.*
 הִיבָא adv. wo? *where?* | מִהִיבָא: woher? *whence?* | הִיבָא conj. wo, *where.*
 בִּי הִיבִי adv. wie? *how?* | הִיבִי conj. damit, *in order that.*
 אָמֵן v. הימן.

הַיָּנִי m., הַיָּנִי f. (§9d): das ist,
it is.

הַיָּנִי (§9f) pron. dem. s. f. jene,
that.

הַיָּנִי adv. hier, *here.* | מִהַיָּנִי:
von hier, *hence.*

הַיָּנִי adv. so, *so.* | בִּרְהַיָּנִי:
fähig dessen und dessen,
capable of this and that.

הַיָּנִי (§9a) pron. dem. pl. diese,
these.

הֵלֵךְ vb. **Pe.**, Imp. הֵלֵךְ: gehen,
go. | **Pa.**, Pt. act. מְהֵלֵךְ:
wandeln, *walk.* || הַלְבָּתָּא n. f.
Brauch, Rechtssatz, Rechts-
entscheidung, *custom, law,*
legal utterance, legal de-
cision.

הַלּוּלָא n. m., p. הַלּוּלִי: Fest-
lichkeit, Hochzeit, *feast,*
wedding feast. | בֵּי הַלּוּלָא,
בֵּי הַלּוּלִי id.

הַלְלָא (hebr.) n. m.: ה' מְצַרְצָא
= Ps. 113—118.

הִנָּא vb. **Itpe.**, Pf. 2 s. אֶתְהִנָּא;
Impf. 1 s. אֶתְהִנָּי: genießen,
enjoy | **Af.**, Pf. 1 s. אֶתְהִנָּי;
2 s. אֶתְהִנָּי; 3 s. m. אֶתְהִנָּי;
Pt. act. s. m. מְהִנָּי, p. f.

מְהִנָּי: Nutzen bringen,
benefit. || הַנִּיטָא n. f., sf.
3 s. f. הַנִּיטָא: Nutzen,
benefit.

הַנְדוּאָה n. m. indisch, *Hindoo.*
הַנְדוּאָה (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הַנְדוּאָה (§9c) pron. dem. pl. diese,
these.

הַנְדוּאָה (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הַסְפָּדָא v. סַפֵּד.

הַפֵּךְ (אִפֵּךְ) vb. **Pe.**, Pf. 1 s.
אֶתְפִּיכָא; Impf. 2 s. m. אֶתְפִּיכָא;
Imp. אֶתְפִּיכָא, אֶתְפִּיכָא: wenden,
sich beschäftigen mit, *turn,*
busy oneself with. | **Itpe.**,
Pf. 3 s. m. אֶתְפִּיכָא; 3 p. m.
אֶתְפִּיכָא: sich wenden, sich
verwandeln, *turn about, be*
changed.

הַפְקָרָא v. פָּקַד.

הַרְרָא vb. **Palp.**, Pf. 3 s. m.
הַרְרָא: nachdenken, *muse.*

הַרְמָנָא (pers.) n. m. Dekret,
decree.

הַרְסָנָא n. m. Gericht von zer-
schnittenen Fischen, *fish-*
hash.

וְ conj. und, aber; *and, but*.
 וְ interj. wehe, *woe*.
 וְלד v. ילד.

וְרֵא (pers.) n. m. Rose, *rose*. |
 וְרֵינָא n. m. Rosenstrauch,
rose-bush.

וְבִילָא n. m. (f.) Spaten, *spade*.
 וְבַן vb. Pe., Pf. 1 s. וְבַנִּי, sf.
 3 s. f. (וְבַנִּיתָה) וְבַנִּיתָה; 2 s.
 m. וְבַנִּיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. וְבַנִּיתָה; Impf. 2 p. m.
 וְבַנִּיתָה; 3 s. m. וְבַנִּיתָה;
 Inf. וְבַנִּיתָה; Pt. act. s. m. וְבַנִּיתָה;
 kaufen, *buy*. | Pa., Pf. 1 s.
 וְבַנִּיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. f.
 וְבַנִּיתָה; 3 p. m. וְבַנִּיתָה; Impf.
 2 s. m. וְבַנִּיתָה; 3 p. c. sf. 3 p.
 וְבַנִּיתָה; Imp. וְבַנִּיתָה, p.
 וְבַנִּיתָה; Inf. c. sf. 3 s. m. וְבַנִּיתָה,
 f. וְבַנִּיתָה, p. m. וְבַנִּיתָה,
 p. f. וְבַנִּיתָה; Pt. act. s. m.
 וְבַנִּיתָה, f. וְבַנִּיתָה; 1 s. וְבַנִּיתָה;
 (וְבַנִּיתָה); 2 s. c. sf. 2 s. f.
 וְבַנִּיתָה: verkaufen, *sell*. |
 Itpa., Pf. 3 s. m. וְבַנִּיתָה;
 Impf. 3 p. וְבַנִּיתָה; Pt. 1 p.
 וְבַנִּיתָה, 2 s. וְבַנִּיתָה: pass. ||
 וְבַנִּיתָה n. m., sf. 2 s. m.
 וְבַנִּיתָה; p. וְבַנִּיתָה, sf. 2 p.

וְבַנִּיתָה: Kauf, *purchase*. ||
 וְבַנִּיתָה n. m. Käufer, *buyer*.
 וְבַנִּיתָה n. m., וְבַנִּיתָה n. f., p.
 וְבַנִּיתָה: Wespe, *wasp*.
 וְבַנִּיתָה vb. Pe., Pt. pass. וְבַנִּיתָה:
 klar, *clear*. || וְבַנִּיתָה n. m.,
 p. וְבַנִּיתָה: Becher, *cup*.
 וְבַנִּיתָה vb. Itpa., Impf. 3 s. m.
 וְבַנִּיתָה; Inf. וְבַנִּיתָה: vor-
 sichtig sein, *take care*. ||
 Af., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
 וְבַנִּיתָה: verwarnen, *fore-*
warn, admonish.
 וְבַנִּיתָה n. f. Winkel, *corner*.
 וְבַנִּיתָה n. m., p. וְבַנִּיתָה, Paar, *pair*.
 וְבַנִּיתָה n. m., p. וְבַנִּיתָה: Reise-
 kost, *provision for a journey*;
 p. וְבַנִּיתָה Sterbekleid, *shroud*.
 וְבַנִּיתָה n. m., p. וְבַנִּיתָה, sf. 1 s. וְבַנִּיתָה:
 Silberdenar, *silver denarius*;
 p. Geld, *money*.
 וְבַנִּיתָה vb. It., Pf. 3 s. m. וְבַנִּיתָה;
 Pt. s. f. וְבַנִּיתָה: klein
 werden, erscheinen, *be or*

seem small. || זוטר adj., d. זוטרא, זוטרא; f. זוטרא, d. זוטרי, זוטרי; p. m. זוטרינן: klein, *small*.
 זון vb. **Pe.**, Inf. זון; Pt. act. 1 s. זונא (זוננא): ernähren, *feed*. | **Itpe.**, Impf. 3 p. זוננא: pass. || מזונא n. m., sf. 3 s. m. מזונה; p. מזוני, sf. 2 p. m. מזוניכו: Speise, *food*.
 זוע vb. **Itpalp.**, Pf. 3 s. f. זועא: beben, *quake*.
 זונא (בי) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house*.
 זותן adj. strahlend, *bright*.
 זיטא n. f., p. c. sf. 3 s. m. זימיה: Nasenloch, *nostril*.
 זיף vb. **Pe.**, Pt. pass. d. זיפא: fälschen, *falsify*. || זיפא n. m. = זיפי = זיפנא: Fälscher, *falsifier*.
 זיקא n. m. Wind, *wind*.
 זיתא n. m., p. † זיתא: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree*.
 זכי vb. **Pe.**, Impf. 1 s. זכי; Pt. act. זכי: 1. würdig sein, *be worthy*; 2. überwinden, *conquer*. || זכותא, c. זכות; sf. 2 s. m. זכותה: Gerechtigkeit, *righteousness*.

זלל vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. † זלל, זלל; Pt. pass. s. f. זלל: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value*. | **Ittaf.**, Impf. 3 p. m. זלל: an Wert verlieren, *lose in value*. | **Palp.**, Inf. זלל; Pt. act. 1 s. זלל: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously*. || זלל n. f. Geringschätzung, *contempt*.
 זמן n. m., p. † זמן: Zeit, Mal, *time*. | זמן חדא: einmal, *once*. | בלז זמן: vorzeitig, *prematurely*. || זמן vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זמניה; Pt. act. s. m. זמן; f. זמנא, sf. 3 s. m. זמניה; pass. s. m. זמן: 1 einladen, *invite*; 2. bereiten, *prepare*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. † זמנא: sich treffen, *occur*. | **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. זמניה; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמנא; 3 p. c. sf. 3 s. f. † זמנא: einladen, *invite*.

זמר vb. **Pe.**, Pt. act. זָמַר: singen, *sing.* || זִמְרָה n. m. Musik, *music.*

זָנָה (§13b) n. m., p. זָנִי: Art, *kind.*

זָנָה n. f. Hure, *harlot.* || זִנִּי n. m. Buhle, *whore-monger.*

זִנְיָן (pers.) n. m. Kerkermeister, *jailer.*

זַעַפָּה u. m. Sturm, *storm.*

זָעִיר adj., f. זָעִירָה: klein, *small.*

זָקָה vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זָקְפוּהָ: aufhängen, pfählen, *hang, crucify.* ||

זָקִיפָה n. m. Kreuz, *cross.*

זָקָה n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָקָה n. m., p. זָקִין: Funke, *spark.*

זָקָה vb. **Itpe.**, Pf. 1p. זָקַחְתִּי; Inf. זָקִי; Pt. act. 1 s. זָקַחְתִּי: sich verpflichten, *obligate oneself.*

זָקָה vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. זָקַחְתִּי: alt werden, *grow old.*

זָקָה vb. **Itpe.**, Pf. 3 p. זָקַחְתִּי: aufspringen, *leap forth.*

זָרִי adj. rüstig, *strenuous.*

זָרָה n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָרַע vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. זָרַע: säen, *sow.*

זָרַע vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. זָרַע, זָרַע: gesprengt werden, *be sprinkled.*

ח

חֲבִיתָה n. f., p. חֲבִיתָה: Weinfäß, *wine-cask.*

חֲבִיבוּתָה n. f. Liebe, *affection.*

חָבַט vb. **Pe.**, Imp. p. חָבַטוּ: schlagen, klopfen, *beat.* || חָבַטָה n. m. Schlagen, *beating.*

חֲבִילָה n. m. Strick, *rope.* ||

חֲבִילָה n. Wucher, *usury.*

חֲבִילָה sq. על- interj. wehe, *woe.*

חֲבֵרָה n. m., sf. 2 s. m. חֲבֵרָה;

p. d. חֲבֵרָה, sf. 2 s. m. חֲבֵרָה;

3 s. m. חֲבֵרָה: Genosse, *companion.* | חֲבֵרָה:

einer zum andern, *one to the other.* || חֲבִירוּתָה n. f.

Freundschaft, Geselligkeit, *companionship, familiarity.*

חָבַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 pl. c. sf.

3 s. m. חָבַשׁוּהָ: fesseln, *put in prison.*

חגג [חגג] n. m., p. חֲגִיגָה: Reigen, *dance*.

חֲגִירָא n. m. lahm, *lame*. || מְחַרָא (pt. pass. d. Pa.) id.

חדר vb. Pa., Imp. חִידַר; Pt. pass. p. f. מְחַדֵּד: wetzen, *whet*; Pt. pass. scharfsinnig, *kühn*, *sagacious*, *keen*.

חדא vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְחַדֵּי; Imp. s. f. חִדֵּי; Inf. מְחַדֵּא; Pt. act. p. m. חִדּוּ: sich freuen, *rejoice*. || חִדּוּא n. m. Freude, *joy*. || [חדותא], n. f., c. חִדּוּת: id.

חדת adj., d. חִדְתָּא; f. d. חִדְתָּא; p. f. d. חִדְתָּא: neu, *new*.

חוא vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶחְוִי; Impf. 1 s. אֶחְוִי; Imp. אֶחְוִי; Pt. act. s. m. מְחְוִי, p. m. מְחְוִי: zeigen, *show*; sq. על-חְוִי, anzeigen, *inform on*.

חוב vb. Pa., Pt. pass. p. m. מְחַבֵּי: verpflichten, *obligate*. || Itpa., Pf. 3 s. m. אֶחְיִב, אֶחְיִב: schuldig befunden werden, *be found guilty*. || חֻבְתָּא n. f., p. חֻבִּין; sf. 3 s. f. חֻבִּיה: Schuld, *guilt*.

חוא (ass.) n. m., p. מְחֻוָּא: Stadt, *town*.

חוטא n. m., p. חוּטִין; חוּטִין: Faden, *thread*; p. Schaufäden, *fringes*.

חויא n. m. Schlange, *snake*.

חור vb. Pe., Pt. act. חִירַ, p. חִירַ, 1 s. חִירַ, 2 s. חִירַ: lachen, *laugh*. | Pa., Pf. 3 s. m. חִירַ; Inf. חִירַ: Pt. act. מְחִירַ, p. מְחִירַ: id. | Af., Pf. 2 s. m. אֶחִירַ; 3 s. m. אֶחִירַ; Impf. 2 p. m. אֶחִירַ; Inf. אֶחִירַ; Pt. act. p. m. מְחִירַ: id. V. אֶחִירַ. || חֻכְא n. m. Gelächter, *laughter*.

חול n. m. חֻלָּא: Sand, *sand*. || חֻלְתָּא f. nomen unitatis.

חוס vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָס; Impf. 3 p. m. לְחָסוּ; Pt. act. חָסוּ: schonen, Mitleid haben, *spare*, *have pity*.

חור vb. Pa., Pt. act. p. m. מְחֻרַ: reinigen, *clean*; pass. s. f. d. מְחֻרְתָּא: die richtige Meinung, *the correct opinion*. || חֻרַ adj., d. חֻרָא; s. f. d. חֻרְתָּא, חֻרְתִּי, p. f. d. חֻרְתָּא: weiß, *white*. || חֻרְתָּא n. f. weißes Mehl, *white flour*.

חָזַא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָזַיתִי[†],
 חָזַיתִי[†], חָזַי, sf. 2 p. m.
 חָזַיתְנָכוּ, 3 s. m. חָזַיתֶהּ, 3 p.
 m. חָזַיתְנָהוּ; 1 p. חָזַיְנָהוּ[†],
 sf. 2 s. m. חָזַיְנָהּ, 3 p. m.
 חָזַיְנָהּ; 2 s. m. חָזַיְנָהּ; 3 p. f.
 חָזַיְנָהּ, sf. 1 p. חָזַיְנָהּ, 3 s.
 m. חָזַיְנָהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. חָזַיְנָהּ, f. חָזַיְנָהּ, p. m. חָזַיְנָהּ
 (חָזַיְנָהּ); 3 s. f. חָזַיְנָהּ[†],
 חָזַי, sf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ; 3 p.
 m. חָזַי, sf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ, 3
 p. m. חָזַיְנָהּ (חָזַיְנָהּ), 3 p. f.
 חָזַיְנָהּ; Impf. 1 s. חָזַיְנָהּ;
 2 p. m. חָזַיְנָהּ; Imp. s. m. חָזַי,
 p. m. חָזַי; Inf. חָזַי; Pt. act. s. m. חָזַי,
 p. m. חָזַי; 1 s. חָזַיְנָהּ, 1 p.
 חָזַיְנָהּ, 2 s. m. חָזַיְנָהּ; pass. s. m.
 חָזַי: sehen, *see*; sq. בְּ be-
 trachten, *look at*. | **Itpe.**,
 Pf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ; Pt. חָזַיְנָהּ;
 חָזַיְנָהּ: gesehen werden, aus-
 sehen, *be seen, look*. | **Af.**,
 Imp. חָזַי: zeigen, *show*. |
Ittaf., Perf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ;
 Impf. 2 p. m. חָזַיְנָהּ; Inf.
 חָזַיְנָהּ: erscheinen, *appear*.

חֹק (hebr.) vb. **Af.**, Impf. 1
 s. חֹקֵךְ: halten, *hold*; sq.

טוֹבָה et בְּ zu Dank ver-
 pflichten, *oblige*.

חֹרֶתָא n. f., p. חֹרֶי: eine
 Dornart, *a species of thorns*.

חֹרֶתָא n. m., p. חֹרֶי: Schwein,
swine.

חָטָא vb. **Pe.**, -Impf. 2 s. m.
 חָטָא: sündigen, *sin*. || חָטָא
 n. m., p. c. sf. 3 s. m. חָטָא
 (חָטָא): Sünde, *sin*.

חָטַט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.
 חָטַט; Pt. act. חָטַט: aus-
 höhlen, ausgraben, *hollow*
out, dig out. | **Pa.**, Pt. act.
 חָטַט: ausgraben, *dig out*. |
Pā., Pt. act. חָטַט: id. ||
 חָטַט n. m. Nadel, *needle*.

חָטַף vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָטַפִּי;
 3 s. m. c. sf. 3 s. f. חָטַפָּה;
 Imp. חָטַף; Inf. חָטַף: fort-
 reißen, rauben, *snatch away*,
take by force.

¹ חָטַף n. m. Stab, Rute, *rod*. ||
 חָטַף n. m. Züchtigung mit
 dem Stock, *beating with a*
stick.

² חָטַף n. m. Hürde, *sheepfold*.
 חִיָּא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חִיָּיתִי[†],
 חִיָּי; 2 s. m. חִיָּיתִי; 3 p. f.
 חִיָּי; Pt. act. חִיָּי, 1 s. חִיָּי,
 2 s. m. חִיָּיתִי: leben, genesen,

live, become well. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **חַיָּה**; Inf. **חַיָּה**; Pt. act. s. m. **חַיָּה**: wieder beleben, *revive*. || **חַי** n. p. m., sf. 2 s. m. **חַיָּה**: Leben, *life*. | **חַי** wohlauf, *well and good*. || **חַי** adj., d. **חַיָּה**: lebendig, *living*. || **חַיָּה** n. f., p. **חַיָּה**: Tier, *animal*. **חֵיטָא** n. f. (= syr. *hettā*, וְחֵטָא?) Sack, *sac*.

חֵיל n. m., sf. 1 s. **חֵילִי**, 2 s. m. **חֵילָךְ**: Kraft, *strength*. | **חֵיל** Soldaten, *soldiers*. **חָכִים** adj., 2 p. **חָכִימָתוֹ**: weise, *wise*. || **חָכְמָתָא** n. f. Weisheit, *wisdom*.

חָכַר vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. **חָכְרָנָה**: verpachten, *give in rent*.

חָלָא adj. süß, *sweet*. || **חָלָא** n. m. Süßigkeit, *sweetness*.

חָלָא vb., Pt. **חָלָא**: bekümmert, *moved*.

חָלָא [חֲלִיתָא] n. f., p. **חֲלִיתָא**: Glied, Stück, *portion*.

חֲלָבָא n. m. Milch, *milk*.

חָלַט vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. **חָלַט**: mischen, *mix*. | **Pa.**, Impf. 3 s. m. **חָלַט**, id.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

חָלָא n. m. Essig, *vinegar*.

חָלָא n. m., p. a. et c. **חָלָא**: Höhlung, *hollow space*; p. verborgene Schätze, *hidden treasures*.

חָלַל vb. **Pa.**, Pt. act. p. **חָלַל**: entweihen, *desecrate*. | **Af.**, Pf. 3 p. m. **חָלַל**; Impf. 2 p. m. c. sf. 3 s. f. **חָלַל**; Pt. act. **חָלַל**, p. m. **חָלַל**, id. | **Ittaf.**, Impf. 3 s. m. **חָלַל** (**חָלַל**); Pt. s. m. **חָלַל**, s. m. **חָלַל**, pass. || **חָלַל** [hebr.] **חָלַל** vb. denom. **Af.**, Inf. **חָלַל**; Pt. s. f. **חָלַל**; 1 p. **חָלַל**: anfangen, *begin*.

חָלַם vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. **חָלַם**: fest werden, *become solid*.

חָלַם n. m., 1 s. f. **חָלַם**; 1 p. **חָלַם**; 3 s. f. **חָלַם**; p. **חָלַם**, **חָלַם**; Traum, *dream*.

חָלַף vb. **Pe.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. **חָלַף**; Impf. 2 s. m. **חָלַף**; 3 s. m. **חָלַף**; Pt. act. s. m. **חָלַף**, f. **חָלַף**; pass. **חָלַף**: vorübergehen, *pass by*; Pt. pass. verwechselt, *changed*. | **Itpe.**, Pf.

- 3 s. m. אֶחָלַף; Pt. מִחָלַף: verwechselt werden, *be changed*. || **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. f. חִלְּפוּנֵהוּ: umtauschen, *change*. || חֶלְף praep. anstatt, *in the place of*.
- חֶלְפָא n. m., p. חֶלְפִי: eine Dornart, *a species of thorns*.
- חֶלְקָא, חֶלְקָא n. m. Anteil, *portion*.
- חָלַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. חָלְשָׁא; Pt. act. חָלַשׁ: schwach sein, werden, *be, become faint*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶחָלַשׁ, id. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חִלְּשִׁתָּה: schwach machen, *weaken*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶחָלְשִׁתָּה, id. || חֶלְשָׁא n. m. Schwäche, *weakness*. || חָלַשׁ adj., f. חֶלְשָׁא: schwach, *weak*.
- [חם] (§13c) n. m., sf. 3 s. m. חֶמּוּה: Schwiegervater, *father-in-law*. || חֶמְתָּא n. f., sf. 2 s. m. חֶמְתָּה: Schwiegermutter, *mother-in-law*.
- חָמַא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָמִיתִי; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. חָמִיתָה: Impf. 1 s. c. 3 s. m. אֶחָמִינָה: sehen, *see*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. חָמִיאוּ, pass.
- חָמַא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חָמַם; Inf. מְחָמ; Pt. act. חָמַם, חָמִים, s. f. חָמִימָא: warm sein, *be warm*. | **Af.**, Pt. act. מְחָמ: erwärmen, *warm up*. || חָמִים adj., p. m. d. חֶמְיָמִי: warm, *warm*.
- ¹חֶמְרָא n. m. et f., d. חֶמְרָא; p. חֶמְרִי: Esel, Eselin, *he, she-ass*. | חֶמְרָתָא n. f. Eselin, *she-ass*. | בֶּר חֶמְרָא Esel, *ass*. || חֶמְרָא (בֶּר) n. m. Eseltreiber, *ass-driver*.
- ²חֶמְרָא n. m., d. חֶמְרָא; sf. 2 s. m. חֶמְרָה; 3 s. m. חֶמְרָה: Wein, *wine*. || חֶמְרָא n. m. Sauerteig, *fermented dough*.
- חֶמְשָׁא n. m. et f. 5. || חֶמֶשׁ עֶשְׂרֵה[†], f. חֶמֶשׁ(י)סָר, 15. || חֶמֶשׁ(י)סָרִי, חֶמֶשׁ סָרִי, חֶמְשָׁא n. m., p. חֶמְשִׁי: $\frac{1}{5}$.
- חֶמְתָּא v. חָמַא.
- חֶנּוּתָא n. f., p. חֶנּוּן: Gewölbe, Kaufladen, *vaulted room, store*. || חֶנּוּנָא, חֶנּוּנָא n. m. Krämer, *shop-keeper*.
- חֵטִי n. f., p. [חֶטָא]: Weizen, *wheat*.
- חֲנָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶחָנָא: um Erbarmen flehen, *supplicate*.

חנף vb. **Pa.**, Pf. 1 s. m. חִנְּפִי: schmeicheln, *flatter*.

חֶסֶד n. m., p. חֲסִדִּין: Gnade, Huld, *favor*; p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חסן vb. **Af.**, Impf. 3 p. m. יִחְסְנוּ: Besitz ergreifen, *occupy*.

חסר vb. **Pe.**, Mangel haben, *be lacking*. | **Pa.**, Inf. חֲסֹרִי; Pt. pass. s. m. מְחַסֵּר, f. מְחַסֶּרֶת: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חפ vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. חִיף, f. חִיפָא: abreiben, *rub*.
חפרא n. m. junges Gras, *young grass*.

חפשא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חצב n. m., p. חֲצִבִּי 1 sf. 3 p. חֲצִבָּהוּ: Krug, *pitcher*.

חצר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּחְצֹר: ernten, *reap*.

חצל n. f., p. [מחצלתא] חֲצֵל: Matte, *mat*.

חצינא n. m. Axt, *axe*.

חציף adj. frech, *impudent*. || חֲצִפָּא n. m. Frechheit, *impudence*.

חקלא n. m. Bauer, *rustic*.

חקק vb. **Pe.**, Pt. pass. חֲקִיק

(חֲקֹק): eingravieren, *engrave*.

חרובא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חרבא n., p. חֲרִבִּי: Schwert, *sword*.

חרב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. חָרַב, חָרַב; Impf. 3 s. m. לְחָרַב, לְחָרַב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָרַבְתָּה; Inf. לְחָרֹבִי: zerstören, *destroy*. || **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶחָרַבְתָּ; Pt. act. מְחָרַב, 2 s. מְחָרַבְתָּ, id. || חֲרָבָא n. m. Schaden, *injury*.

חרדלא n. m. Senf, *mustard*.

חרט vb. **Itpa.**, Impf. 2 s. m. תִּתְחַרֵּט; Imp. אֶחָרַט: be-reuen, *regret*.

חרר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. חָרַיָא: anbrennen, *burn*. | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חָרַרְתָּהוּ l. חָרַרְתָּהוּ; Impf. 3 s. m. נִחְרַרְתָּ, לְחָרַרְתָּ; Pt. act. מְחָרַרְתָּ; pass. p. f. מְחָרַרְתָּ: versengen, *singe, scorch*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶחָרַרְתָּ; Inf. אֶחָרֹבִי, pass.

¹חֶרֶף adj., s. f. d. חֶרֶף: scharf, *sharp, keen*. || חֶרֶף n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter)*.

²חֶרֶף vb. **Af.**, Imp. p. m. אֶחָרְפוּ: früh sein, *be early*.

חֶרֶץ n. m., p. חֶרֶץ: Graben, *ditch*.

חָרַק vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַרֵּק: einschneiden, *make an incision*.

¹חָרִי adj., p. m. חָרִי; p. f. חָרָה: frei, *free*. | חָרִי n. f. Freiheit, *freedom*.

²חָרָה n. m. Loch, *hole*.

חָשַׁב vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַשֵּׁב, Inf. מְחַשֵּׁב; Pt. pass. חָשִׁיב, f. חָשִׁיבָה; p. d. חָשִׁיבִי; 1 s. חָשִׁיבָנָא, 1 p. חָשִׁיבִינָא, 2 s. חָשִׁיבָה: rechnen, achten, *count, esteem*. | **Pa.**, Pt. act. p. m. מְחַשְׁבִּין: planen, *plan*. || מְחַשְׁבָּתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. מְחַשְׁבָּתָה: Gedanken, Plan, *thought, plan*.

חָשָׁד **Pe.**, **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 p. חָשְׁדָתִין, חָשְׁדָתִין: verdächtigen, *suspect*.

חָשָׁךְ vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶחָשֶׁךְ: finster werden, *grow dark*. | **Pa.**, Imp. p. m. הִשְׁכּוּ; Pt. act. p. m. מְחַשְׁכִּי, pass. p. f. מְחַשְׁכֵּן: dunkel machen, spät sein, *darken, be late*. || **Af.**, Imp. p. m. אֶחָשְׁכוּ: spät sein, *be late*. || חָשׁוֹךְ adj., d. חָשׁוֹכָה; p. d. חָשׁוֹכִיָּה: finster, elend, *dark, poor*. || חָשׁוֹכָה n. m. Finsternis, *darkness*.

חָשָׂה vb., **Pe.**, Pf. 1 s. חָשִׂי, חָשִׂי; 3 s. m. חָשָׁה; 3 s. f. חָשָׁת; Impf. 1 p. נִחַשׁ; Pt. act. 1 p. חָשִׁינָא: leiden, besorgt sein, *suffer pain, care*.

חָתַךְ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. חָתְכָהּ: schneiden, *cut*.

חָתַם vb. **Pe.**, Imp. p. חָתְמוּ; Pt. act. 1 s. חָתְמִין; pass. p. m. חָתִימִי; 2 p. חָתִימָה: unterzeichnen, *sign, subscribe*; schließen, *close*.

חָתָנָא n. m., p. חָתָנִי, חָתָנָא: Bräutigam, Schwiegersohn, *bridegroom, son-in-law*.

ט

טבח vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. טַבַּחַת: schlachten, *kill*. || טַבָּחָא n. m. Schlächter, *butcher*.

טַבִּיא n. m., p. טַיִי: Gazelle, *antelope*.

טָבַל vb. **Pe.**, Imp. p. טָבְלוּ: eintauchen, *be immersed*.

טַבָּלָא n. m. Pauke, *drum*.

טבע vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. טַבַּעַנָא, 1 p. טַבַּעִינן: versinken, *be drowned*. || **Pa.**, Inf. לְטַבֹּעַי Pt. act. מַטְבֵּעַ; pass. p. f. מְטַבָּעַן: versenken, einsenken, *drown, fix deep*.

¹טָהַר vb. **Pe.**, rein sein, abgeschafft sein, *be clean, be clean gone*. || **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טָהַרְנָהוּ: für rein erklären, *pronounce clean*.

²טָהַרָא n. m. Mittag, *noon*.

טוא **Pa.**, Pf. 1 p. טָוִיאָא: rösten, *roast*.

טוט interj. tut! *toot!*

טוּפָנָא n. m. Sintflut, *deluge*.

טור n. m. Berg, *mountain*.

טַחַן vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טַחַנָּת; Imp. טַחֵן; Pt. act. p. m.

טַחַנִּין, טַחַנִּי, sf. 3 s. m.

טַחֲנוּהִי; pass. s. m. d. טַחֲנָא: mahlen, *grind*.

טיב vb. **Af.**, Pt. act.

מְטִיב: Gutes tun, *do good, deal well*. || טַב adj., d.

טָבָא; s. f. טָבָא: gut, *good*.

טָבָא יוֹמָא Feiertag, *holiday*.

טוּבָא n. m. Güte, *goodness*.

טוֹבִיָּה heil dem, der,

happy he, who. || טוּבָא adv.

viel, sehr, *much, very*. ||

טִיבוּתָא n. f., d. טִיבוּתָא; sf. 2

s. m. טִיבוּתֵיךָ: Güte, Wohl-

tat, *goodness, kindness*.

טִינָא n. m. Schlamm, *mud*.

טִיעָא n. m. Araber, *Arab*.

טִיעוּת ad. arabisch, *in*

Arabic.

¹טלל vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m.

אַטְלִיתוֹן: spielen, *play*.

Pa., Pt. act. מְטַלֵּל: scher-

zen, *sport*.

²טללָא n. m. Schatten,

shadow. | טלל vb. denom.

Pe., Pt. act. p. מְטַלֵּל: über-

schatten, *overshadow*. || טַלָּא

n. m. Dach, *roof*. || מְטַלֵּלָא

n. f., p. מְטַלֵּלָא, מְטַלֵּלָא:

Bedachung, Hütte, *roofing*, *booth*.

טלע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָטלע; Imp. אָטלע: nach einer Seite stellen, *turn sidwards*.

טמר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. d. טְמִירָה: verbergen, *hide*.

Itpe., Imp. p. m. אָטמרו: sich verbergen, *hide oneself*. | **Pa.**, Pt. pass. p. f. מְטִמְרֵן: verborgen, *hidden*.

טמש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. טְמִישָׁה; Pt. act. טָמַשׁ: eintauchen, *dip*.

טנא v. טען.

טנדו (pers.) adv. zu zweien, *two together*.

טעא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לָטעו; Inf. מְטָעָא: irren, *err*.

טעם vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טַעַמְתָּ; 3 s. m. c. sf. 3 p. † טַעַמְנוּ; Impf. 3 s. m. לָטעם; Imp. s. m. טַעַם, p. m. טַעַמו; Inf. מְטַעֵם: kosten, *taste*. | טעמא n. m., sf. 2 s. m. טַעַמִּיהָ: Grund, Meinung, *reason, opinion*.

טען vb. **Pe.**, Pf. 3 p. טָעִין; Pt. act. טָעַן; pass. s. m. טָעִין, p. m. טָעִינִי: 1. beladen,

tragen, *load, bear*, 2. anklagen, *sue*. || טַנָּא n. m. Last, *burden*. || אַטוּ praep. um willen, wegen, *for the sake of, on account of*; part. interr. = num.

טפא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. טָפִי, f. טָפִיָּא, p. טָפוּ: überfließen, *be abundant*. | טִפִּי adv. viel, sehr, mehr, *much, very, more*.

טפרא n. f., p. c. sf. 3 s. m. טַפְרִיָּה: Klaue, *claw*.

[טפשא] n. m., p. טַפְשָׁא: dummer Mensch, *fool*.

טרא vb. **Pe.**, werfen, *throw*.

טרד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. m. טְרַדְנֵהוּ; Pt. pass. טָרִיד, p. טָרִידִי: vertreiben, *drive away*; Pt. pass. beschäftigt, *busy*. | **Itpe.**, 3 s. m. אָטִירד; Impf. 2 p. m. תַּטְרִדוּ; Inf. לְאָטִירוּדִי; Pt. מְטִירֵד, 1 s. מְטִירְדָּא: beschäftigt sein, *be busy*.

טרה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אָטִירָה; Pt. act. 1 s. טָרַחָא, 1 p. טָרַחִינֵן; pass. s. f. טָרִיחָא: sich mühen, *take pain, trouble oneself*; Pt. pass. lästig, *burdensome*. | **Af.**,

Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. אַטְרָחוּנָהּ, 3 p. m. אַטְרָחוּנָהּ; Pt. act. מְטַרַח: bemühen, *trouble*.

¹טרף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. טַרְפָּא: klopfen, *knock*. || **Itpe.**, Pt. f. s. מְטַרְפָּא: entrissen werden, *be snatched*.

²טרף n. m., sf. 2 s. m. טַרְפָּה: ein gerichtliches Dokument, das dem Gläubiger gestattet, vom Schuldner

verkaufte Grundstücke den Käufern zu entreißen, *a document which permits the seizure of property sold by the debtor*.

טַרַק vb. **Pe.**, Imp. p. m. טַרְקוּ; Pt. act. טַרַק: 1. schlagen, stechen, *strike, sting*; 2. verschließen, *close*.

טַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. טָשׁוּ; Pt. pass. מְטָשִׁי, p. טָשׁוּ: sich verbergen, *hide oneself*.

יָאָה vb. **Pe.**, Pt. act. יָאָה: schön, passend, *fair, comely*.

יִבְלָא n. m. Gras, *grass*.

יָבַל vb. **Af.**, Pt. act. p. m. מְוָבֵלִין, p. f. מְוָבֵלִין: hinführen, bringen, *conduct, bring*.

יָבַם vb. **Pa.**, Imp. יָבַם; Inf. c. sf. 3 s. f. לְיָבוּמָה: die Schwagerin vollziehen, *do a brother-in-law's office*.

יָבַשׁ vb. **Pa.**, Pt. pass. p. m. מְיָבֵשׁ: trocken machen, *dry up*. || יָבֵשׁ adj. trocken, *dry*. | יִבְשָׁתָא (= s. f. d.): trockenes Land, *dry land*.

יָדָא n. f., sf. 1 s. יָדָא, יָדָא,

יָדָא; 2 s. m. יָדָא; p. (sive du.) c. sf. 3 s. m. יָדָא, 3 p. m. יָדָא: Hand, *hand*. || אֵיִדִּי דְ (עַל־יָדִי) conj. da, weil, *since, because*. || בִּידָא דְ praep. durch, *through*. || יָדִי etc. (§§10b; 48d) mein, *my* etc.; לְיָדִי etc. (§61b) mich, *me* etc.

יָדָא vb. **Af.**, 3 s. m. אָדָא; Inf. אָדָא; Pt. act. מְאָדָא, p. מְאָדָא: 1. gestehen, *confess*; 2. danken, *give thanks*.

יָדַע vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. לְיָדַעוּ, sf. 2 s. m. לְיָדַעוּ; Inf. מְיָדַע; Pt. act. s. m. יָדַע, p. m. יָדַעוּ, 1 s. יָדַעוּ,

1 p. יִדְעִינָן, 2 s. יִדְעֶתָּ, 2 p. יִדְעִיתוּ; pass. s. m. יִדְעָיו (ו); wissen, *know*. | **Af.**, **Pf.** 2 s. m. הוֹדַעְתָּ, sf. 1 s. אֶדְעֶתָּ; Impf. 3 s. m. c. sf. לֹא־דוֹעֵי; Inf. נִדְעָה; Pt. act. מוֹדַע, sf. 3 s. m. מוֹדַעַה; 1 s. מוֹדַעְנָא; 2 s. c. sf. 1 s. מוֹדַעְתָּ: kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform*. || דַּעְתָּ n. f. (m.), sf. 1 s. דַּעְתִּי; 1 p. דַּעַתְּ(י); 2 s. m. דַּעַתְּךָ; 2 p. m. דַּעַתְּכֶם: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion*. V. s. נִפְלָא, || מוֹדַעַת n. m. Erklärung, *declaration*. || אֶשְׁתַּמוֹדַעְנוּהִי vb. denom., **Pf.** 1 p. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁתַּמוֹדַעְנוּהִי: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify*. || מַדְעָם†, מַדִּי: etwas, *something*. יָהֵב vb. **Pe.**, **Pf.** 1 s. c. sf. 3 s. m. יָהֵבְתָּ; 1 p. † יָהֵבְנָא, † יָהֵבְנִי, † יָהֵבְנָן; 2 s. m. וְיָהֵב, † יָהֵבְתָּ; 3 s. m. וְיָהֵב, † יָהֵבְתָּ; c. sf. 2 s. m. יָהֵבְתָּ(י); 3 s. f. יָהֵבְתָּ; 3 p. m. † יָהֵבְתָּ (הָבו); Impf. 1 p. נִיָּהֵב (§30dζ), 3 s. m. נִיָּהֵב; Imp. s. m. הָב,

sf. 3 s. m. יָהֵבְתָּ, f. יָהֵבְתָּ; p. הָבו; Inf. מִיָּהֵב, מִיָּהֵב; Pt. act. s. m. מִיָּהֵב, f. יָהֵבְתָּ, p. m. † יָהֵבְנִי, † יָהֵבְנִי; 1 s. יָהֵבְנָא, 2 s. יָהֵבְתָּ; pass. p. m. יָהֵבְתָּ: geben, *give*; Pt. pass. gegeben, *placed*. | יָשַׁלְמָא sq. לֵ. grüßen, *greet*. | יָעִינִיָּה sq. לֵ. begehren, *desire*. || **Itp.**, **Pf.** 3 s. f. † אֶתִּיהֵבְתָּ, pass.

יְהוּדָא n. m. Jude, *Jew*.

יָהֵר vb. **Itp.**, **Pt.** מִיָּהֵר: sich überheben, *be overbearing*. || יָהֵר adj., p. f. יָהֵרְתָּ: übermütig, *arrogant*. || יָהֵרָא n. m., יָהֵרְתָּ n. f. Übermut, *arrogance*.

יּוֹמָא n. m., p. a. † יּוֹמִין; sf. 2 s. m. יּוֹמָךְ: Tag, Tageslicht, *day, daylight*. || בִּיּוֹמָא adv. am Tage, *during the day*. || מִן יּוֹמָא דְ conj. seit, *since*.

[יּוֹנָתָא] n. f., sf. 1 f. † יּוֹנָה; 2 s. m. יּוֹנָה(י); p. יּוֹנִי: Taube, *dove*.

יִזְקָה vb. **Pe.**, **Pt.** act. יִזְקָה: 1. borgen, *borrow*; 2. leihen, *lend*. | **Af.**, **Pf.** 1 s.

c. sf. 2 s. m. אֶזְכָּרְךָ; 2 s. m. אֶזְכָּרְךָ; Inf. c. sf. 3 p. f. אֶזְכָּרְךָ; Pt. p. m. מִזְכָּרִי: leihen, *lend*.

יבח vb. Af., Impf. 3 s. m. נִזְכַּח; Pt. pass. s. f. מִזְכָּחָא: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove*.

יכל vb. Pe., Pf. 1 s. יִכַּלְתָּ; יִכַּלְתָּ; Pt. act. יִכַּל, 1 p. יִכַּלְתָּ, 2 s. יִכַּלְתָּ: können, vermögen, *be able*; sq. לֵיכַל: überwältigen, *overcome*.

ילד vb. Pe., Pf. 3 s. f. יִלְדָה; יִלְדָה: gebären, *bear*. | Itpe., Pf. 3 p. f. אֶתִּילְדָא; Pt. מִתִּילֵד, pass. | Af., Impf. 2 s. m. תוֹלֵד; Imp. אִילֵד: zeugen, *beget*. || וְלֵד n. m., sf. 3 s. f. וּלְדָה: Kind, *child*.

ימא n. m. יָמָא: Meer, *sea*.

ימין adj., s. f. יָמִינָא: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot)*. || ימן vb. denom. Af., Pf. 3 s. m. אֵימַן: rechts stehen, *choose the right*.

ינוקא n. m., p. יְנוּקָי: Knabe, *boy*. | יְנוּקָתָא n. f. Mädchen, *girl*. || יְנוּקוּתָא n. f., sf. 3 s. m. יְנוּקוּתָה: Jugend, *youth*.

יסף vb. Af., Pf. 1 s. אִיסְפַת; Inf. לְאַסְפִי: hinzufügen, *add*. | Ittaf., Pf. 3 s. f. אִתְאַסְפָא, Impf. 3 p. m. לְתַסְפוּ, pass.

[יִסְרָא] n. m., p. יִסְרִי: Züchtigung, *chastisement*.

מוֹעֲדָא n. m., p. מוֹעֲדָא: Fest, *festival*.

יעץ (hebr.) vb. Pe., Pt. act. יַעֲצֵי, יַעֲצֵי: raten, *advise*. | Pa., Pt. act. p. m. מִיַּעֲצֵי: Rat pflegen, *take counsel*.

יציב adj., d. יִצִיבָא: einheimisch, *native*.

יצרא (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse*.

יקד vb. Af., Pf. 3 p. c. sf. s. m. אֶזְקִדְהָ: anzünden, *kindle*.

יִקְרָא vb. Pa., Pt. act. s. f. מִיִּקְרָא: ehren, *honor*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֵיִקְרָא; Inf. אֶתִּיקְרִי: teuer werden, *become dear*; geehrt werden, *be honored*. | Af., Imp. p. m. אִוקְרוּ; Pt. act. s. m. מוֹקְרָא, 2 s. יִקְרָא: ehren, *honor*. || יִקְרָא adj., f. יִקְרָא: teuer, *dear*.

אורי vb. Af., Pf. 3 s. m. אִורִי; Pt. act. p. m. מוֹרִין, מוֹרִין:

lehren, *teach.* || אִוְרֵן n. m.,
 אִוְרִיחָא n. f. = תּוֹרָה.
 יִרְחָא n. m., p. יִרְחִי: Monat,
month. | רִישׁ יִרְחָא: Neu-
 mond, *new moon.* || יִרְחִינָא:
 n. m. Astronom (Berechner
 des Mondlaufes), *astronomer*
(computer of the course of
the moon).
 יִרוֹק adj., d. יִרְקָא; s. f.
 יִרוֹקִי; p. יִרוֹקִי: grün, *green.*
 | יִרְקָרִי adj., s. f. יִרְקָרִי
 (§17c), id. || יִרְקָא n. m.
 Kraut, *herbs.*
 יִרַת vb. Pe., Impf. 2 p. m.
 יִרְתֹּן; 3 s. f. יִרְתֵּת; 3 p.
 יִרְתֹּן: erben, *inherit.*
 יִשְׁן n. f. Schlaf, *sleep.*
 יִת nota accus., sf. 1 s. יִתִּי;
 2 p. m. יִתְכוֹן; 3 s. m. יִתָּה.
 יִתַּב (אִיתַב) vb. Pe., Pf. 2 s.
 m. יִתְבַּת, אִיתְבַּת; 3 p. m.
 יִתְבוּ; Impf. 1 s. אִיתַב; 2 p.
 m. לִיתַב, נִיתַב; 3 s. m. יִתַּב;
 Imp. אִיתְבוּ (יִתַּב), p. m. יִתְבוּ;
 Pt. act. s. m. יִתַּב, f. יִתְבָּא;
 p. m. יִתְבִּי, f. יִתְבִּינָא, 2 s.
 יִתְבִּי, 2 p. יִתְבִּיתֹן: sitzen,
 wohnen, bewohnt sein, *sit,*
dwell, be inhabited. | Pa.,
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

יִתְבִּי; Pt. pass. s. f. מִיִּתְבָּא:
 beruhigen, *quiet, soothe.* |
 Af., Pf. 1 s. אִיתְבִּי; 1 p. c.
 sf. 3 s. m. אִיתְבִּינָא; 3 s. m.
 אִיתְבִּי; sf. 3 s. m. אִיתְבִּינָא,
 3 p. m. אִיתְבִּינָהוּ; 3 p. m. c.
 sf. 3 s. f. אִיתְבִּינָהוּ; Impf. 3 p.
 m. c. sf. 3 s. m. נִיתְבִּינָהוּ;
 Imp. s. m. c. sf. 3 s. f.
 אִיתְבִּי; p. m. c. sf. 1 s.
 אִיתְבִּי; Inf. אִיתְבִּי, sf. 2 s.
 m. לְאִיתְבִּי; Pt. act. s. m.
 מִיתְבִּי, p. m. מִיתְבִּי; 1 p.
 מִיתְבִּינָהוּ; pass. s. f. מִיתְבָּא:
 setzen, *seat, set, place.* |
 Ittaf., Impf. 3 p. m. יִתְבִּינָהוּ;
 Pt. s. m. מִיתְבִּי: sich nie-
 derlassen, *settle.* || מִיתְבָּא
 n. m., c. מִיתְבִּי; sf. 2 s. m.
 מִיתְבִּי: Sitzung, Sitz, Wohn-
 ort, *session, seat, home.* ||
 מִיתְבָּא n. f. (§16cV^a):
 Schule, *college.* | רִישׁ
 מִיתְבָּא: Schuloberhaupt,
head of an academy.
 יִתְמָא n. m., p. יִתְמִי: Waise,
orphan.
 יִתְרִי adj., d. יִתְרָא: über-
 schüssig, *in excess.* ||
 בִּיתְרִי adv. übermässig,
to excess.

ב

בְּ praep. wie, *like, as.* || בְּדִי
בִּי conj. als, wenn, *when.* ||
בְּדִי adv. schon, jetzt, *now.*

כָּאב vb. **Pe.**, Pt. כָּאַב: schmer-
zen, *pain.* || כִּיבָּא, כִּיבָּא
n. m. Schmerz, *pain.*

כָּאֵר = pers. har Esel, *ass.*

כָּבַא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. כִּבְיָה: auslöschen,
extinguish.

¹ כָּבָא n. m. Eiter, *pus.*

² כּוֹכְבָא n. m. Stern, *star.*

כִּבְנִיתָא n. f., sf. 3 s. f.
כִּנְתָה: Kapuze, *hood.*

כְּבָר adv. längst, *already.*

כְּבָרוּי vb. denom., Inf. כְּבָרוּי:
schwefeln, *fumigate with
sulphur.*

כְּבִישָׁא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. כְּבִישָׁת; 3 s. f. c. sf. 3 p. f. כְּבִישְׁתָּנְהִי;
3 p. c. sf. 3 s. f. כְּבִישְׁוִה;
Inf. c. sf. 3 s. f. לְכַבֵּשָׁה;
Pt. act. 1 s. כְּבִישְׁנָא: unter-
drücken, unterwerfen, *sup-
press, subdue.* || כְּבִישָׁא n. m.,
p. כְּבִישִׁי: Geheimnis, *secret.*

כְּדִי v. כְּ.

כְּדָא n. m. Krug, *pitcher.*

כְּדִי v. כְּ.

כְּדִי v. הִיא.

כְּדִנְיָתָא n. m. et f., p. כְּדִנְיָתָא:
Maultier, *mule.*

כְּהֲנָא n. m. = כְּהֵן || כְּהֲנָתָא
n. f., p. כְּהֲנָתָא = כְּהֵן,
יֵאֵשֶׁת כְּהֵן.

[כְּוִת] praep., sf. 1 s. כְּוִתִּי,
כְּוִתִּי; 2 s. m. כְּוִתִּי(י);
2 p. m. כְּוִתִּיכוּ; 3 s. m.
כְּ = כְּוִתִּיהוּ; 3 p. m. כְּוִתִּיהוּ.

כְּוִתָא n. f., p. כְּוִי: Öffnung,
Fenster, *aperture, window.*

כְּוִתָא (pers.) n. m. Krug, *pitcher.*

כְּוִן vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. כְּוִן;
Impf. 3 s. m. לְכַוֵּן; Pt. pass.
p. f. כְּוִנְנָא: richten, *direct.* |
Itpa., Pf. 1 s. כְּוִנְנִי: be-
absichtigen, *intend.* || כְּוִן
adv. so, *thus.*

כְּסָא n. m., p. כְּסִי: Becher,
cup.

כְּוִרָא n. m., p. כְּוִרִי: Fisch,
fish.

כְּחָד v. אחד.

כְּחָלָא n. m. Schminke, *eye-paint*
(stibium).

כַּחַשׁ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
לְכַחַשׁ, f. תְּכַחַשׁ; Pt. pass.
כְּחִישׁ: mager werden,

become lean; Pt. pass.
schwach, *weak*.

פִּי v. פִּי

כֹּאב v. פִּיבֹא

כִּיל, כוֹל vb. **Pe.**, Impf. 2 s.
m. לְכוֹל; 3 s. m. לְכִיל; Pt.
act. p. m. פִּיִּי: abmessen,
measure off.

בֵּיסָא n. m., sf. 2 s. m. בֵּיסָא(י):
Beutel, *purse*.

פִּיפָא n. m., c. פִּיף: Ufer,
shore.

כֵּן adv. so, *thus*.

בִּכָא n., p. בִּכִּי; sf. 1 s.
בִּכִּי; 2 s. m. בִּכִּיָּה: Zahn,
tooth.

בִּכְרָא n. m., p. בִּכְרִי: Talent,
talent.

כִּלָּא vb. **Pa.**, Pt. act. s. f.
מְכִלָּא: vernichten, *wear
out*.

כִּלְיָתָא [כליתא] n. f., p.
Niere, *kidney*.

כִּלְבָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m.
כִּלְבֹּהִי: Hund, *dog*.

כִּלְדָּא n. m. Mager, *astrologer*.

כִּלְכָא = אכלכא q. v.

כִּלְלָא n. m. כִּלְלָא; sf. 3 s.
m. כִּלְלָה = כִּלְלָה, s. f.
כִּלְלָה, p. m. כִּלְלָה, p. m.
כִּלְלָה, p. f. כִּלְלָה, cf. §46. ||

כִּלְלָה: irgend etwas, *any-
thing*. || כִּלְלָא n. m., p.
allgemeine Regel, *general
rule*. | מְכִלְלָא adv. impli-
citer, *in an implied manner*. |
מְכִלְלָה: es ergibt sich,
daß, *it follows that*. |
כִּלְלָא . . . לא: gar nicht, *in
no way*. || כִּלְלָה vb. denom.
Pe., Pt. act. s. m. כִּלְלָה,
כִּלְלָה: eine Regel aufstellen,
establish a rule. || כִּלְלָא
n. m. Krone, *crown*.

כִּלְלָה n. f., sf. 3 s. f.
כִּלְלָה; p. c. sf. 2 s. m. כִּלְלָה:
Braut, Schwiegertochter,
bride, daughter-in-law.

כִּלְלָה v. ¹כִּלְלָה.

[כִּלְלָתָא] n. f., p. כִּלְלָמִי: Wurm,
worm.

כִּלְלָה v. אִנְפָּה.

כִּלְלָה v. כִּלְלָה.

כִּלְלָה n. m. Stamm, *stem*.

כִּלְלָה vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִכְלָה,
אִכְלָה: sich demütigen,
humble oneself.

כִּלְלָה n. f., sf. 3 s. f. כִּלְלָה;
p. (sive du.) c. sf. 2 s. m.
כִּלְלָה: Flügel, Zipfel, *wing,
skirt*. || כִּלְלָה vb. denom. **Pa.**,
Impf. 3 p. לְכִלְלָה: versam-

meln, *assemble*. || בְּנוּפִיא n. Versammlung, *assembly*.
 בְּנִישָׂתָא n. f., p. : Ver-
 sammlung, *assembly*. | בִּי
 בְּנִישָׂתָא : Synagoge, *syna-
 gogue*.
 כסא vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.
 בָּסַן : verbergen, *hide*. | **Pa.**,
 Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. בָּסֵן;
 Imp. בָּסִי, sf. 3 p. m. בָּסִינָהוּ;
 Pt. pass. 2 s. מְבַסִּיתָ : be-
 decken, *cover*. | **Itpa.**, Pf.
 3 s. m. אָבַסִּי; 3 s. f. c. sf.
 3 p. אֲבַסִּיתָנָהוּ pass.
 כסס n. m. זולל, *tax*.
 כסף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 בָּסִיפָא : בָּסִיפָא לָהּ : sie schä-
 men sich, *they are bashful*
 (§55d). | **Itpe.**, Impf. 2 p.
 m. תִּבְסְפוּ; 3 s. m. לְבָסֶף;
 3 p. m. לְבָסְפוּ; Pt. s. m.
 מְבָסֶף : sich schämen, be-
 schämt werden, *be ashamed,
 be put to shame*. | **Pa.**,
 Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m.
 בִּבְסַפְתָּה : beschämen, *put to
 shame*. || בְּסַפָּא n. m., a.
 בָּסֶף : Silber, *silver*. || כְּסוּפָא
 n. m. Scham, *shame*.
 כְּפוּתָא n. f., p. (כְּבוּי) :
 Mist, *dung*.

אָכַפַּל vb. **Itpe.**, Imp. :
 sich angelegen sein lassen,
make it one's business.
 כָּפַן vb. **Pe.**, Pf. 1 p. כָּפֵן;
 3 p. כָּפוֹן; Pt. act. 1 p.
 כָּפֵנִינִי, 2 s. כָּפַנְתָּ : hungrig
 sein, *be hungry*. || כָּפֵן adj.
 hungrig, *hungry*. || כָּפְנָא n.
 m. Hunger, *hunger*.
 כָּפָה vb. **Pe.**, Imp. כָּף; Pt. act.
 כָּיַף; pass. p. f. בִּיפָן : beu-
 gen, überwinden, *bend, sub-
 due*. | **Pa.**, Impf., 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְבִיפָה : um-
 biegen, *bend over*. || כַּפָּא
 n. f., Schale, *bowl*.
 כָּפַר vb. **Pe.**, Pt. act. כָּפַר : ab-
 wischen, *wipe*. | **Pa.**, Inf.
 כָּפּוּרִי; Pt. pass. מְכַפֵּר : ab-
 wischen, sühnen, *wipe off,
 expiate*. | **Itpa.**, Impf. 3 s.
 m. לְכַפֵּר; Pt. מְתַכַּפֵּר : ge-
 sühnt werden, *be expiated*. ||
 כְּפּוּרָא n. m., p. כְּפּוּרִי : Ver-
 söhnung, *atonement*. || יוֹמָא
 כְּפּוּרִי : Versöhnungstag,
day of atonement.
 כַּפַּת vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. כָּפַתָּה : fesseln, *chain*.
 כָּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a
 measure*.

כּרָא n. m. Haufe, *heap*.
 כְּרָבָא n. m. Kohl, *cabbage*.
 כְּרָנָא n. m. Kopfsteuer, *poll tax*.
 כָּרַךְ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf.
 3 s. m. כְּרָכִיתָהּ; 3 s. m. c.
 sf. 3 s. m. כְּרָכִיהָ; 3 p. m. c.
 sf. 3 p. m. כְּרָכִינָהּ, 3 p. f.
 כְּרָכִינָהּ; Imp. p. m. כְּרָכוּ;
 Pt. act. כָּרַךְ, p. כְּרָכִי: um-
 wickeln, zusammenwickeln,
wrap, wrap up. כָּרַךְ רִיפְתָא:
 eine Mahlzeit halten, *dine*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֶכְרָךְ:
 eingehüllt sein, *be wrapped up*. ||
 כְּרָכָא n. m., p. c. כְּרָכִי:
 Stadt, *city*.
 כּרַשׁ vb., Inf. כְּרַשֵׁי: ab-
 schütteln, *shake off*.
 כְּרַשֵׁי n. m., sf. 3 s. m. כְּרַשָּׁה:
 Mastdarm, *gut*.
 כְּרַשְׁתָּא n. f. Wiesel, *weasel*.
 כְּרַמָּא n. m., p. d. כְּרַמֵּיָא:
 Weingarten, *vineyard*.
 כְּרַסָּא n. m., sf. 2 s. m. כְּרַסֵּיָהּ;
 3 s. m. כְּרַסָּהּ: Bauch, *belly*.
 כְּרָעָא n. f., sf. 1 s. כְּרָעִי; 3 s. f.
 כְּרָעִי; p. (sive du.) כְּרָעָא;
 sf. 2 s. m. כְּרָעֵיָהּ; 3 s. m.

כְּרָעֵיהּ; 3 p. m. כְּרָעֵיהּ:
 Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg,*
foot.
 כְּרִישָׁא (כְּרִישׁ) n. m. Haifisch, *shark*.
 כָּשַׁל vb. **Af.**, 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. אֶכְשִׁילָהּ: straucheln
 machen, *cause to stumble*.
 כְּשׁוּרָא (ass.) n. m., p. כְּשׁוּרִי:
 Balken, *beam*.
 כְּתַב vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf.
 3 s. m. כְּתַבְנוּהִי; 3 s. m. c.
 sf. 3 p. m. כְּתַבְנָהּ; Impf.
 2 p. m. תְּכַתְּבוּ; Imp. p. m.
 לִמְכַתֵּב; Inf. כְּתַבּוּ, כְּתַבוּ;
 Pt. act. 1 s. כְּתַבֵּנָא, 2 p.
 כְּתַבְתִּיתוֹן; pass. s. m. כְּתִיב:
 schreiben, *write*. || **Itpe.**,
 Pt. p. f. מְכַתְּבָן: eingetragen
 werden, *be registered*. ||
 מְכַתְּבָא n. m. Griffel, *stile*.
 כְּתָנָא n. m. Flachs, *flax*.
 כְּתָפָא (כְּתָפָא) n. f. (m.), sf. 3 s.
 m. כְּתִיפָה (כְּתִיפָה): Schulter,
shoulder. || כְּתַף vb. denom.
Pa., Pt. act. מְכַתֵּף, p. מְכַתְּפִי;
 1 s. מְכַתְּפֵנָא, 1 p. מְכַתְּפִין:
 aufladen, tragen, *carry on*
the shoulder.

ל

לֹ praep., sf. 1 s. לִי, לְךָ; 1 p. לְּנָא; 2 s. m. לְּנָא, לְּנָא; 2 s. m. לְּנָא, לְּנָא; f. לְּנָא, לְּנָא; p. m. לְּנָא, לְּנָא; 3 s. m. לְּנָא, לְּנָא; f. לְּנָא, לְּנָא; p. m. לְּנָא, לְּנָא; 3 s. m. לְּנָא, לְּנָא; f. לְּנָא, לְּנָא; p. f. לְּנָא, לְּנָא; zu, für, *to, for*; nota accusativi (§61b). | 1 p. לְּנָא; 2 p. m. לְּנָא; 3 s. m. לְּנָא; p. m. לְּנָא (§48d). | praep. wegen, *on account of*.
לֹ (§67) adv. nicht, nein, *not, no*. | לֹ v. לֹ. לֹ v. לֹ. לֹ v. לֹ. לֹ v. לֹ. müde, *tired*.
לֹ n. m., d. לֹ; p. m. לֹ: Engel, *angel*.
לֹ n. m., sf. 1 s. לֹ; 2 s. m. לֹ: Herz, *heart*.
לֹ: im Sinne von, *according to*.
לֹ n. m. Palmzweig, *branch of a palm*.
לֹ n. f., p. לֹ: Ziegel, *brick*.
לֹ v. לֹ. Pf. 3 s. f. c. sf. 3 p. לֹ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לֹ; 3 s. m. לֹ; 3 s. m. לֹ; Imp. לֹ;

Inf. לֹ; Pt. pass. p. c. sf. 3 p. f. לֹ: anziehen, *put on*; Pt. pass. bekleidet, *clothed*. | Af., Pt. act. לֹ: bekleiden, *clothe*. || לֹ n. m., sf. 3 s. m. לֹ: Gewand, *garment*.
לֹ vb. Šaf., Pt. pass. לֹ: ermüdet, *tired*.
לֹ v. אחד.
לֹ vb. Itpe., Pf. 3 s. m. לֹ: sich anschließen, *join*. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לֹ; Impf. 3 s. m. לֹ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. לֹ: begleiten, *accompany*. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לֹ id.
לֹ n. m. Levit, *Levite*. | לֹ id.
לֹ n. m., p. m. לֹ, f. d. לֹ: aus Libyen, *Libyan*.
לֹ n. m. Log, *log* (ein Maß, *a measure*).
לֹ vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לֹ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לֹ; 3 s. m. לֹ; Inf. לֹ; 1 sf. 3 s. m. לֹ;

לְמַלְטִיָּה; Pt. act. s. m. d. לִיטָא, לִיטָא, 2 s. לִיטָא; pass. s. m. d. לוטָא, לוטָא: verfluchen, *curse*. | Pā., Pt. act. s. m. d. מְלִטָא id. לוש vb. Pe., Impf. 2 p. m. תלושו, תלושו; Imp. p. m. לישו, לישו; Pt. act. 1 p. לִישֵׁן: kneten, *knead*. || לִישָׁא, לִישָׁא n. m. Teig, *dough*. לָּוּת praep., sf. 1 s. לָּוּת, לָּוּת; 2 s. m. לָּוּת(י): zu, *to*. לחוד v. אחד. לחיי v. חיא. לְחֶמֶא n. m., sf. 2 s. f. לְחֶמֶא: Brot, *bread*. ¹לחש vb. Pe., Impf. 2 s. m. תלחש; Imp. s. m. לחש: flüstern, *whisper*. ²לחש vb. Pa., Pt. act. p. f. מְלַחֵשׁ: glühend, *glowing*. לִיבָא v. אית. לִילִיָּא n. m., p. לִילִיָּא, לִילִיָּא: Nacht, *night*. || לִילִיתָא n. f. = לִילִית (weiblicher Dämon, *female demon*).

לִיצְנוּתָא n. f. Spott, *scoffing*. אית v. אית.

תַּלְמִידָא n. m., p. תַּלְמִידִין, תַּלְמִידִי, sf. 2 s. m. תַּלְמִידָא; 3 p. m. תַּלְמִידֵיהוֹן: Schüler, *disciple*. || תַּלְמוּדָא n. m. Talmud.

לְסַטָּא (gr.) n. m. Räuber, *robber*. || לְסַטִּיּוּתָא n. f. Räuberei, *the robber's business*.

לְעוּזָא n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language*.

לְפָדָא (gr.) n. m. Pfanne, *pan*; eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs*.

לקא vb. Pe., Pt. act. לָקִי: geschlagen werden, *be beaten*.

לָשֶׁן n. m., d. לָשֶׁן: Zunge, Ausdruck, *tongue, expression*.

לְתַחֵב vb. Pe., Pt. act. p. m. לְתַחֵב: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain)*.

מ

מָאָה n. f., du. מָאָתַן, 100. מוּמָא (hebr.) n. m. Makel, *blemish*.

מ(א)נָא n. m., p. מ(א)נִי; c. מ(א)נִי; sf. 2 p. m. מְנִיכּוּ; 3 s. m. מְנִיחּוּ(ן); 3 p. m. מְנִיחּוּ: Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment.*

מַאס vb. **Pe.**, Inf. מִמַּאס; Pt. pass. מַאִים: verachten, *despise*; Pt. pass. widerlich, *loathsome.*

עבר v. מִבְרָא, מְבֹרָא.

מִגֵּן adv. umsonst, *gratuitously.*

מַגִּישׁ n. m. Magier, *magician.*

דבר v. מְדַבֵּר, מְדַבְּרָא.

מִדָּא n. m., sf. 2 s. m. מדד.

מִדָּה: Kleid, *garment.*

ידע v. מִדֵּי.

מִדִּינָא v. דִּין.

מִדְנָח v. דנח.

ידע v. מִדַּעַם.

מַי, מַא, מִי pron. interr. (§§11a;

50ad) was? *what?* | אַמִּי:

warum? *wherefore?* | בְּמִי:

worin? womit? *wherein?*

מִמָּה: *wherewith?* | כַּמָּה: wie, *how.*

לָמָה: wozu? *wherefore?* |

הִילָמָה: daß nicht etwa, *lest;*

vielleicht, *perchance.* | מָה דְּ:

dasjenige, welches,

was, *that which, what.* |

כַּמָּה conj. wie, *as.*

הדר v. מְהַדְרָא.

מְהַלּוּ vb. **Pe.**, Imp. p. m. מהל.

Pt. act. 1 p. מְהַלִּינֵן, 2 p.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

מְהַלִּיתוּ: beschneiden, *circumcise.* || מְהוּלָּא n. m. Beschneider, *circumciser.*

ידע v. מוֹדָעָא.

מִמּוֹנָא n. m., d. מוֹן (?). Geld, *money.*

יעד v. מוֹעֲדָא.

מורנא n. m. Made, *worm.*

מוֹשׁ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. f. מוֹשׁ; imp. מוֹשׁ; zubereiten, *prepare.*

מית, מית vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.

מִיתָא, מִיתָתָא; 3 p. m.

מִיתוּ; Impf. 3 s. m. מִיתוּ;

מִיתוּ (ן); 3 p. m. מִיתוּ;

מִיתוּ; Inf. לְמִיתוּ, לְמִיתוּ;

Pt. act. s. m. מִיתָא;

מִיתָא, p. m. מִיתָא;

1 p. מִיתָא, 2 s. מִיתָא;

pass. s. d. מִיתָא: sterben, *die;*

Pt. pass. tot, *dead.* || מִיתָא n. m.

Toter, *a dead person.* || מוֹתָא

n. m., מוֹתָא n. m., מִיתוּתָא

n. f. Tod, *death.*

מִינָא n. m., sf. 1 s. מִינָא (?).

מִינָא; 3 s. m. מִינָא, f. מִינָא:

Haar, *hair.* || מוֹתָא n. f., p.

מִינָא; sf. 2 p. m. מִינָא; 3 s.

m. מִינָא id.

יתב v. מוֹתָבָא.

וגג v. מוֹגָא.

מולא v. נול.

מחא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. מחן, 2 s. m. מחך; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. מחוה, מחוה, 3 p. m. מחונה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. למחיה; Inf. מחה, sf. 3 s. m. למחה; Pt. מחי, 1 p. מחין, 2 s. מחית: schlagen, *strike, smite*. | **Pa.**, Pf. 1 s. מחי; 3 p. מחו: verwehren, ver-hindern, *protest against, hinder*.

מחבטא v. חבט.

מחוא v. חו.

מח n. m., sf. 1 s. מחי: Gehirn, *brain*.

מחטא v. חטט.

מחטרא v. חטר.

מחל vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s.

מחלל: verzeihen, *forgive*.

מחצלתא v. חצל.

מחר(ל) adv. morgen, *to-mor-row*.

מחשבתא v. חשב.

מטא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. מטי;

3 p. m. מטו, sf. 3 s. m.

מטיוה; Impf. 3 s. m. c. sf.

1 s. למטין; 3 p. גמטו; Pt.

act. s. m. מטי, f. מטרא, p.

m. מטו, f. מטין, 2 s. מטית

absol., sq. ל sive accus.: gelangen, reichen, einholen, *arrive, reach, overtake*. |

Af., Pf. 2 s. m. אמטית; 3 p.

m. אמטו, sf. 3 s. m. אמטיוה,

3 p. m. אמטינה; Imp.

† אמטיו, sf. 3 s. m. אמטיוה;

Pt. act. p. m. ממטו: bringen,

führen, *carry, conduct*. ||

מטותא n. f. Bitte, *petition*.

במטותא מנה, מניכו:

bitte, *I pray thee, you*.

מטללתא v. טלל.

מטרא n. m. Regen, *rain*.

מי part. interr. = num. || מירא,

מירח v. היה.

מי n. p. m., sf. 2 s. m. מייר;

3 p. m. מיהו: Wasser, *water*.

מיכלא v. אכל.

מילא n. m. = *μίλον*.

מילתא (gr.) n. f., p. מילתא:

Wolle, wollener Mantel,

wool, woolen cloak.

מינא n. m., sf. 3 s. f. מינה;

p. מיני: Art, *kind*; Hä-

retiker, *heretic*.

מיתא v. אתא.

מכנתא v. כבן.

מכדי v. הוא.

מכך vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. מכך;

Imp. מכך; Pt. act. p. m. † מכיך:

unterbreiten, *lay, spread.* |

Af., Pt. act. מִמָּד: niedrig

machen, *lay low.* || מְבִיָּד adj.,

2 s. מְבִיָּבָה: niedrig, *low.*

מִכָּסָא v. כָּסָא.

מִכְתָּבָא v. כתב.

מָלֵא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. † מָלֵא,

מָלֵא; Impf. 3 s. f. תָּמַלֵּי; Pt.

act. מָלֵי, p. m. מָלֵא, f. † מָלֵי,

מָלֵי; pass. מָלֵי, f. מָלֵי,

p. m. † מָלֵי, מָלֵא: voll sein,

füllen; *be full, fill.* | **Pa.**,

Pf. 3 p. c. sf. 3 p. מָלֵא;

Impf. 1 s. אָמַלֵּי; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. לְמָלֵי, f. לְמָלֵי;

Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f.

מָמַלֵּי: füllen, *fill.* || מָלֵא

n. m. Fülle, *fulness.*

מָלֵא v. לאר.

מָלֵחָא n. m. (f.) Salz, *salt.* ||

מָלַח vb. denom. **Pe.**, Pf. 3

s. m. c. sf. 3 p. f. מָלַחְנֵי;

p. m. † מָלַחוּ; Pt. pass. p. m.

מָלִיחֵי: salzen, *salt.*

¹ מָלֵךְ n. m., d. מָלְכָא: König,

king. || מָלְכָתָא n. f. Königin,

queen. || מְלָכוּתָא n. f. sf. 2

s. m. מְלָכוּתָה: Reich, könig-

liche Person, Regierung,

Herrschaft, *reign, govern-*

ment, kingdom, royalty. ||

מָלַךְ vb. denom. **Pe.**, Impf.

3 s. m. † יִמְלֹךְ; Pt. act. s. m.

מָלַךְ, 2 p. מְלָכִיתוּ: regieren,

reign. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָמַלַךְ;

Impf. 3 s. m. נִמְלַךְ id.

² מָלַךְ vb. **Itpe.**, Impf. 1 s.

אָמַלְכִי; Inf. אֲמַלְכִי; Pt. s. m.

מָמַלַךְ, p. m. † מְתַמְלְכִין: sich

beraten, ändern Sinnes wer-

den, *take counsel, change*

one's mind.

מָלָא n. f., d. מָלְתָא, sf.

3 s. m. מָלְתָה; p. מָלֵי, sf.

3 s. m. מָלִיָּה, 3 p. m. מָלִיָּה:

Wort, Ding, *word, thing.* ||

מִמְלָאָה adv. von selbst,

of itself. || מְלֻלָא n. m. Rede,

speech.

מָמוֹן v. מוֹן.

מָמַלָא v. מָלָא.

מָמַשָּׁא v. מָשָׁא.

מִן praep., sf. 1 s.

מִנִּי, מִן, מִן; 1 p. מִנִּי;

2 s. m. מִנְּךָ; 2 p. m. † מִנְּכוֹן,

מִנְּכוֹ; 3 s. m. מִנֶּה, f. מִנֶּה,

p. m. † מִנְּהוֹן, מִנְּהֵי, f. מִנְּהֵי:

von, aus, als, *of, from, out*

of, than. || מָנָא v. מָן.

מִן pron. interr. (§§11a; 50):

wer? *who?* || מִנִּי, מִנִּי

(§11b): wer ist es? *who is it?* || מן ד (§51b): derjenige, welcher, *he who, whosoever*.
מנא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. נִמְנֹ; Imp. מְנִי; Inf. מִמְנִי; sf. 3 p. m. מִמְנִיָּהּ; Pt. act. 1 p. מְנִינִי: zählen, *count*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. אִמְנֹ; sq. על-: durch Stimmenabgabe wählen, *vote for, elect by ballot*. || מְנִינָא n. m., p. מְנִינִי: Zahl, Zählung, *number, count*.
מנע vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְמַנְעֵן: zurückhalten, *restrain*. | **Itpe.**, Pt. p. m. מִמְנִיעִי, pass.
מסא n. m. Schaufel, *shovel*.
מסא v. מסאן. **מספרא** v. מספר. **מספרא** v. סלק.
מסר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. תִּמְסֵרָה; Pt. act. s. m. מִסֵּר, 1 s. מִסְרָא; pass. p. f. מְסִירָן: überliefern, *hand over*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אִמְסֵר; Impf. 3 s. m. †לְתִמְסֵר, לְמִסֵּר; Pt. s. f. מִמְסֵרָא, pass.
מספרא n. Genüge, *sufficiency*; sf.

1 s. מִסְתִּי; 2 s. m. מִסְתִּי(י); 3 s. m. מִסְתִּיָּהּ: es ist genug für, *it is enough for*.
מעא n. m., sf. 3 s. m. מִיעָה; p. c. sf. 3 s. m. מִיעִיָּהּ: Eingeweide, *intestines*.
מעט vb. **Pa.**, Inf. מְעוּטִי: ausschließen, *exclude*. || מְעוּטָא n. m. Ausschließung, *exclusion*.
מענא v. עינא.
מעלי v. עלל. **מעליותא** v. על-.
מעלנא v. עלל.
מערתא v. ערר.
מפקנא v. נפק.
מצי vb. **Pe.**, Pf. 1 s. מְצִי; 3 p. m. מְצִי; Pt. pass. מְצִיָּהּ, 1 s. מְצִינָא, 2 s. מְצִיָּהּ: vermögen, können, *be able*.
מצע l. מִיצְעִי adj., p. m. מְצִיעִי. **מצעי** s. f. d. מְצִיעֵתָא: mittelster, *middle*. || [אִמְצָעָהּ] adj., p. אִמְצָעִי (= אִמְצָעָא), id.
מצץ vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְצִץ; Pt. act. מְצִץ: saugen, *suck*.
מצרא n. m., sf. 1 s. מְצִרִי; p. c. sf. 3 p. f. מְצִרְנָהּ: Grenze, *boundary*.

מִצְרָא n. m. Ägypter, *Egyptian*.

מִקְרָא n. m., sf. 1 s. מִקְרִי: Gehirn, *brain*.

¹ מִרָא n. m., c. מְרִי; sf. 1 s. מְרִי; 1 p. מְרִי; 2 s. m. מְרִי(י); p. m. מְרִיכו; 3 s. m. מְרִי, f. מְרִי, p. m. מְרִי; 1 p. מְרִי, sf. 3 p. m. מְרִי: Herr, *lord, master*.

² מִרָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. מְרִי = מְרִי q. v.

רִבַּע² v. מְרִי, מְרִי.

מְרִי (gr.) n. f. Perle, *pearl*.

מְרִי vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מְרִי; Pt. act. מְרִי: sich empören, *revolt*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. מְרִי id.

רִבַּע v. מְרִי.

מְרִי vb. **It.**, Pf. 3 s. m. מְרִי; Inf. מְרִי: in Fetzen zerrissen werden, *torn in shreds*. || מְרִי n. m., p. מְרִי: Fetzen, *rag*.

מְרִי n. m., sf. 3 s. m. מְרִי; p. מְרִי: Krankheit, *sickness*.

מְרִי adj. bitter.

מִשָּׁא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מִשָּׁא; Impf. 3 s. m. מִשָּׁא; Imp. מִשָּׁא; Pt. act. מִשָּׁא, f. מִשָּׁא, 1 s. m. מִשָּׁא: waschen, *wash*. | **Af.**, 1 s. c. sf. 3 s. m. מִשָּׁא; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מִשָּׁא id.

¹ מִשָּׁח vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. מִשָּׁח: messen, *measure*. || מִשָּׁח n. m., c. מִשָּׁח: Maß, *measure*.

² מִשָּׁח n. m., c. מִשָּׁח: Öl, *oil*.

מִשָּׁח vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. מִשָּׁח: ziehen, *draw*. || מִשָּׁח n. m., sf. 3 s. m. מִשָּׁח; p. מִשָּׁח: Haut, Fell, *skin*. || מִשָּׁח n. m. Ausdehnung, *extent*.

מִשָּׁח n. m. Wesentliches, *something tangible*.

מִשָּׁח v. מִשָּׁח.

מִתָּא n. f., c. מִתָּא; sf. 1 s. מִתָּא; 3 p. m. מִתָּא: Stadt, *city*.

מִתָּח vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. מִתָּח: spannen, *stretch*.

יִתֵּב v. מְתִיבֶתָּה.

מִתֵּל vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.

מְתִילִי, sq. בָּ sive בְּ: ver-
gleichen, *liken*. || מִתְּלָא n.

m. Gleichnis, Sinnspruch,
simile, parable.

מִתְנָא n. m. Strick, *rope*.

נָתַן v. מִתְנַתָּה.

נ

נָאָה vb. **Pe.**, Pt. act. נִאָּה:
passen, *become*.

נָבֵא n. m., p. [נְבִיאָה (hebr.)].

נְבִיאָה: Prophet, *prophet*.

נָבֵב n. m. Flöte, *flute*.

נָבַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.

נִבְּחִין: bellen,
bark.

נִבְלָתָא n. f. Aas, *carcass*.

נִבֵּעַ vb. **Af.**, Pt. act. s. m.

נִבְּעֵן: sprudeln
lassen, *cause to gush forth*.

נָבַח vb. **Pe.**, Pt. act. נִבְּחֵב: sich
trocknen, *dry oneself*.

נָגַד vb. **Pe.**, Inf. מְנַגֵּד; Pt. act.

s. m. נִגֵּד, p. m. נִגְדִי: 1. weg-
ziehen, *remove*; 2. fließen,
flow; 3. geißeln, *scourge*. |

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַגֵּד,

מְנַגֵּד; Pt. s. m. מְנַגֵּד:

1. in Ohnmacht fallen, ver-
scheiden, *faint, pass away*;

2. gegeißelt werden, *be*

scourged. | **Pa.**, Inf. נִגְדִי;

Pt. act. p. m. מְנַגְדִּין: gei-

ßeln, *scourge*. | **Af.**, Pf.

3 s. m. נִגַּד, = נִגְדִיָּה. ||

נִגְדָא n. m., p. m. נִגְדִי 1.

נִגְדִי: Zieher, Schlepper,

one who draws (a ship). ||

נִגְדָא n. m. Führer, *leader*. ||

נִגְדָא n. f. = הַגָּדָה, Hag-
gada.

נָגַה vb. **Pe.**, sich verspäten,

come late. נִגְהָא לֵה, נָגַה לֵה:

er verspätete sich, *he came*
late (§55d).

נִגְלָא n. m. Sichel, *sickle*.

נָגַע vb. **Pe.** sq. בָּ: berühren,

touch. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f.

אֶנְגַּע, אֶנְגַּעִי: aussätzig
werden, *become leprous*.

נִגְרָא n. m. Tischler, *carpenter*.

נִגְרִיָּה n., p. c. sf. 2 s. m. נִגְרָא:

1. Kanal, *canal*; 2. Fuß,
Schritt, *foot, step*.

נָדַא vb. **Af.**, Pt. 1 p. מְדִינָן:

sprengen, *sprinkle*.

נָדַב vb. **Pa.**, Pt. act. מְנַדֵּב,

Itpa., Pt. מְתַנַּד:

freiwillig geloben, *offer as a freewill-gift*.
 נָדָה vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. †אֶדְחֹדֵי: ausstoßen, *thrust out*.
 נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נִדְרִי: geloben, *vow*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה; 3 m. c. sf. 3 s. f. אֶדְרָה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה: ein Gelübde auferlegen, *impose a vow*. || נִדְרָא n. m. Gelübde, *vow*.
 נָהָה m., נָהִי f. (§63a), p. נָהָה m., נָהִי f. pron. 3 pers. er, sie, *he, she*; sie, *they*.
 נָהָה vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. †נִהְגוּ; נָהָה; Impf. s. f. נִהְגִי; Pt. act. p. m. נִהְגִי, pass. p. m. נִהְגִי: führen, beobachten, *conduct, conduct oneself, observe*; Pt. pass. gewohnt, *accustomed*. (ב) נָהָה יִקְרָא: Ehre erweisen, *honor*.
 נֶהֱמָא n. m. Brot, *bread*.
 נֶהָרַח vb. **Pe.**, hell werden, *dawn*. | **Af.**, 3 s. m. c. sf. 3 p. f. אֶנְהַרְנִהי: erleuchten, *cause to shine*. || נֶהָרַח adj., p. m. נֶהָרַח, s. f. נֶהָרַח, p. f. נֶהָרַח: leuchtend, klar,

bright, clear. || נֶהָרַח n. m., sf. 2 s. m. נֶהָרִיךְ: Licht, *light*. | סָגִי נֶהָרַח, p. סָגִי נֶהָרִי: blind, *blind*.
 נֶהָרַח n. m., c. נֶהָרַח, p. נֶהָרַח: Strom, *river*.
 נֶהָרַח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. נֶהָרַח: sich bewegen, *move*.
 נָח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָח; Impf. 3 s. m. נָחַח, f. נָחַח; Inf. נָחַח; Pt. act. s. m. נָחַח, pass. s. m. d. נָחַח, s. f. נָחַח: ruhen, zur Ruhe kommen, *rest, enter into rest*; Pt. pass. angenehm, annehmbar, *pleasing, acceptable*. | נָחַח: es ist annehmbar, *it is acceptable*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶתְנַחֵחַ; Inf. אֶתְנַחֵחַ: sich hinlegen, *lie down*; darauf eingehen, *acquiesce*. | **Af.**, Pf. 1 s. אֶתְנַחֵחַ, sf. 3 s. f. אֶתְנַחֵחַ; 1 p. אֶתְנַחֵחַ; Impf. 3 s. m. נָחַח; Inf. אֶתְנַחֵחַ, sf. 3 p. אֶתְנַחֵחַ; Pt. act. נָחַח; pass. s. m. נָחַח, s. f. נָחַח: legen, hinlegen, lassen, *lay, place, leave*. || נֶהָרַח n. m., c. נֶהָרַח: Ruhe, *rest*. || נֶהָרַח n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness*. ||
 תנה vb. deriv. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אַתְנָה** = **אַנָה**.
 נום vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. **נָוּם**; Impf. 1 p. **נָנוּם**; 3 s. m. **נָנוּם**; Inf. **נָנוּם**; Pt. act. **נָנוּם**, f. **נָנוּמָא**, 1 s. **נָנוּמָא**: schlummern, schlafen, *slumber, sleep*. | **Pa.**, Pf. 1 s. **נָנוּ**, id. | **Palp.**, Pt. act. **נָנוּמָם**, id.
 נור n. m. (f.), d. **נֹרָא**: Feuer, *fire*.
 נול n. m. **נֹולָא**: Schicksal, *fortune*.
 נוף n. f. **נֹופֹותָא**: Verweis, *rebuke*.
 נוק vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. **נֹוקְתָן**; Inf. **נֹוקִי**; Pt. act. **נֹוק**: schädigen, *injure*. | **Ittaf.**, Pf. 1 s. **נֹוקִי**; 2 s. m. **נֹוקְתָא**; 3 s. m. **נֹוק**; Pt. p. m. **נֹוקִי**: Schaden erleiden, *suffer injury*.
 נזיר (hebr.) n. m. = **נֹזִיר**.
 נחל n. m., p. **נֹחֵלִי**: Bach, *brook*.
 נחת vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. **נֹחַתוּ**; Impf. 2 p. m. **נֹחַתוּ** (נֹחַתוּ); Imp. s. m. **נֹחַת**, p. m. **נֹחַתוּ**; Inf. **נֹחַת**; Pt. act. s. m.

נֹחַת, 1 p. **נֹחַתִּינָן**: herabsteigen, *descend*. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. **נֹחַתִּינָה**; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. **נֹחַתִּינָהוּ**, f. **נֹחַתִּינָה**; 3 p. m. **נֹחַתוּ**; Impf. 1 p. **נֹחַת**; Pt. act. s. m. **נֹחַת**; pass. p. m. **נֹחַתִּי**, f. **נֹחַתִּינָה**: herabkommen lassen, niederlegen, *cause to descend, place*. ||
נחלתי n. m.: **נֹחַתִּי יָפָא** = **יֹרְדֵי הַיָּם**.
 נטל vb. **Pe.**, Imp. **נֹטל**: nehmen, *take*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. **נֹטלָת**: pass. || **נֹטול**, **נֹטול** praep. wegen, um willen, *on account of, for the sake of*. || **נֹטול** conj. weil, *because*.
 נטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **נֹטעָא**: pflanzen, *plant*.
 נטף vb. **Pe.**, tropfen, *drop*. ||
נטיפתא n. f. Tropfen, *drop*.
 נטר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. f. **נֹטְרָן**; Imp. s. m. **נֹטר** (א): 1. bewahren, *guard*; 2. warten, *wait*. | **Itpe.**, Pt. p. f. **נֹטְרָא**: bewacht werden, *be guarded*. | **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. m. **נֹטְרָנָהוּ**: bewachen, *guard*.

נִירָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.

נִירָא: Zahn, *tooth*.

נָא vb. **Pe.**, Pt. pass. נָא: abziehen, *subtract*.

נָא vb. **Pe.**, Imp. נָא: schlachten, *slaughter*. | **Pa.**, Inf.

נָא leg. לְנָא, id. || נָא

n. p. m., sf. 1 s. נָא;

2 s. m. נָא(י); 3 s. m.

נָא: Besitz, *possessions*.

נָא n. m. fremd, *foreign*.

נָא n. m., p. נָא: Decke, *cover*.

נָא adv. auch, *also*. || נָא: oder, *or*.

נָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נָא;

1 p. נָא; 2 s. m. נָא;

Impf. 2 s. m. נָא, נָא;

3 s. m. נָא; sf. 1 s.

נָא; 3 p. m. נָא; Imp.

נָא; Pt. act. p. m. נָא(ן)

nehmen, heiraten, *take*,

marry (take a wife). | **Itpe.**,

Pf. 3 s. f. נָא, נָא,

נָא; Inf. נָא, נָא;

Pt. s. f. נָא, p. m. נָא,

p. f. נָא; 1 s. נָא

(נָא), 1 p. נָא, 2 s.

f. נָא: sich verheiraten,

verheiratet werden, *be mar-*

ried (take a husband). ||

Af., Pt. act. נָא: verhei-

raten, *marry off (give a*

wife to).

נָא vb. **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3

p. m. נָא: entfernen,

remove.

נָא n. f. Traktat,

treatise.

נָא n. m. Metallbarren,

bar of metal.

נָא n. m., p. נָא:

Wunder, *miracle*.

נָא n. m. Mißmut, *bad*

humor.

נָא vb. **Pa.**, Pt. act. p. m.

נָא(ן): sägen, *saw*.

נָא n. m., p. נָא:

Schuh, *shoe*.

נָא n. f., p. נָא:

Sieb, *sieve*.

נָא vb. **Pe.**, Pt. act. נָא: an-

fachen, *blow*. | **Itpe.**, Pf. 3

s. m. נָא pass. || נָא n.

m. Schmied, *smith*.

נָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. נָא;

נָא; Pt. act.

s. m. נָא, 1 s. נָא: fallen,

fall. | **Af.**, Pt. s. f. נָא:

abortieren, *give premature*

birth to.

נפץ vb. **Pe.**, Imp. פִּץ: schütteln, ausklopfen, *shake out, beat*.

נפץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִפְּץ; 3 p. m. נִפְּץ; Impf. 1 s. אֶפֶץ; 1 p. נִפֵּץ; 3 s. m. נִפֵּץ, f. תִּפֵּץ; 3 p. (לִּפְּצוֹ); Imp. פִּץ, p. פָּץ; Inf. לְמַפֵּץ; Pt. act. s. m. נִפֵּץ, f. נִפְּץ p. m. נִפְּץ, 1 s. נִפְּץ: herausgehen, hervorgehen, *come out, go forth*. | מִי נִפְּץ לָנוּ מִנֶּה: was ergibt sich uns daraus? *what follows for us therefrom?* | לְמִי נִפְּץ מִנֶּה: was für Bedeutung hat es? *what is the significance thereof?* | **Af.**, Pf. 1 s. אִפְּץ, sf. 2 p. m. אִפְּקִיתָנוּ; 2 s. m. אִפְּקִיתָ, sf. 3 s. m. אִפְּקִיתָ; 3 s. m. אִפֵּץ, sf. 3 s. m. אִפְּקִיתָ; 3 s. f. אִפְּקִיתָ, sf. 3 s. m. אִפְּקִיתָ; 3 p. m. אִפְּקִיתָ; sf. 3 s. m. אִפְּקִיתָ; Impf. 2 s. m. תִּפֵּץ; 3 p. m. יִפְּקִינוּ; Imp. s. m. אִפֵּץ, p. m. אִפְּקִינוּ; Inf. לְאִפְּקִי; Pt. act. s. m. מִפֵּץ, f. מִפְּץ, p. m. מִפְּקִי(וֹ), 1 s. מִפְּקִי, 1 p. מִפְּקִינוּ: hervorgehen machen, herausziehen, *cause to come out,*

cause to go forth, bring out, lead out. || מִפְּקִיתָ n. f., sf. 3 s. m. מִפְּקִיתָ, מִפְּקִי n. m. Ausgang, *exit*.

נִפְּשָׁא n. m., sf. 1 s. נִפְּשִׁי, נִפְּשִׁי; 1 p. נִפְּשִׁי; 2 s. m. נִפְּשִׁי; 2 p. m. נִפְּשִׁי; 3 s. m. נִפְּשִׁי; 3 s. f. נִפְּשִׁי: Seele, *soul*; c. suff. = pron. reflex. (§48e). | מִנְּפִישָׁה: aus sich selbst, *of himself*. | מִדְּנִפְּשָׁה: aus seinen eignen Mitteln, *out of his own means*. || נִפֵּשׁ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. נִפְּשָׁא, f. נִפְּשָׁא, p. m. נִפְּשִׁי: viel, groß, *numerous, large*. | **Af.**, Impf. 3 s. f. תִּפֵּשׁ: vermehren, *multiply*.

נִצָּא vb. **Itpe.**, Pt. s. m. מִנְּצִי, f. מִנְּצִי, p. m. מִנְּצִי, 2 s. מִנְּצִי: streiten, *quarrel*. || מִצִּינָא n. m. streitsüchtig, *quarrelsome*.

נִצַּל vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְצַלֵּן; Pt. act. 1 s. מִצְּלָנָא: (er)retten, *save, deliver, rescue*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אִתְּצַל; Pt. 2 s. מִתְּצַלָּה pass.

נִקב vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אֲנָקָב; Pt. s. m. מְנָקֵב: durchlöchert werden, *be perforated*.

נָקַט vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m.

נִקְטָה; 3 s. m. c. sf. 1 s. נִקְטָה

3 s. m. נִקְטָה; Impf. 1 s.

נִקְטָה; 2 s. m. תִּנְקֹט; 2 p.

m. תִּנְקֹטוּ; 3 s. m. תִּנְקֹטוּ

3 p. m. נִקְטָה; Imp. נִקְטָה

נִקְטָה; Inf. c. sf. 3 p. m.

לִמְנַקְטָנָהּ; Pt. act. נִקְטָה

1 s. נִקְטָה, 1 p. נִקְטָה

2 s. נִקְטָה; pass. p. m.

נִקְטָה: ergreifen, halten, *seize, take*

hold, keep; Pt. pass. = act. |

נָקַט בְּדַעְתָּהּ (מִלְתָּהּ) אֶ־

jmdm es übel nehmen, auf

jmdn böse sein, *be angry*

with. | **Pa.**, Pt. act. מִנְקֵט:

sammeln, *gather*. | **Af.**, Pt.

act. מִנְקֵט: auflesen, *pick*.

נָקַט vb. **Af.**, Pt. act. 1 s.

מִנְקֵט: umringen, *encom-*

pass.

נָקַט vb. **Pa.**, Pf., 1 p. נִקְרָנָה:

Fett und gewisse Adern

beseitigen, *remove fat and*

certain veins.

נָקַט vb. **Pe.**, Pt. act. נִקַּשׁ:

klopfen, *knock*. || **Af.**, Pt.

act. מִקַּשׁ: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing*.

נִרְגָּא n. m. Beil, *axe*.

נִשְׂאָה n. m. Fürst, *prince*.

נִשָּׂא vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אֲנִישִׁי;

3 p. c. sf. 3 s. m. אֲנִישִׁינָה;

Pt. s. f. מְנִשָּׂא: vergessen,

forget.

נִשָּׂא vb. **Pe.** = נִשָּׂב.

נִשָּׂב vb. **Pe.** wehen, *blow*.

נִשְׂבָּא n. m., p. נִשְׂבִּי: Netz, *net*.

נִשַּׁט vb. **Pe.**, Imp. נִשַּׁט: enthäuten, *skin*.

נִשָּׁף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִשָּׁף: fortrücken, *depart*.

נִשָּׁק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.

sf. 2 s. m. נִשָּׁקָה; 3 p. m.

נִשָּׁקָה; Pt. act. s. f. נִשָּׁקָה

p. m. נִשָּׁקָה: küssen, sich

berühren, *kiss, touch*.

נָתַן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶתֵּן;

3 p. m. לִתְנוֹן; Imp. יֵתֵן:

geben, *give*. || מִתְּנָתָא n. f.

Geschenk, *gift*.

נָתַר vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִתְּוֹר;

f. נִתְּרָן: abfallen, *fall off*.

ד

[סאהא] n. f., p. סַאֵי: Seah, ein Maß, *a measure*.

סַאֵי n. m., sf. 3 s. f. מִסְאָנָא; p. מִסְאָנָא; p. מִסְאָנָא; p. מִסְאָנָא: Schuh, *shoe*. || סַינָא n. m., sf. 3 s. m. סַינָא, id.

סַבֵּל vb. Pe., Pt. act. s. m. c. סַבֵּל: ertragen, *bear*.

סַבֵּר vb. Pe., Pf. 1 s. סַבֵּר; 1 p. סַבֵּרָנָא, סַבֵּרָנָא; 2 s. m. סַבֵּרָתָא; 3 s. f. סַבֵּרָתָא; 3 p. m. סַבֵּרָתָא; Impf. 3 s. m. סַבֵּר; Pt. act. s. m. סַבֵּר, 1 p. סַבֵּרָנָא; 2 s. m. סַבֵּרָתָא; pass. s. f. סַבֵּרָתָא: meinen, nachdenken, verstehen, *think, reason, understand*; סַבֵּרָתָא: es ist meine Meinung, *it is my opinion*. |

Itpa., Pt. s. f. מִסְתַּבֵּרָא: für richtig befunden werden, *be found correct*. |

Af., Pf. 3 s. m. אַסְבֵּר, sq. אַפֵּי et לָ: freundlich sein, anerkennen, *be friendly to, recognize*. || סַבֵּרָא

n. m. etwas mit dem Verstande Erschlossenes,

something arrived at by reasoning.

סַגֵּינָא vb. Pe., Pf. 1 p. סַגֵּינָא; 3 s. f. סַגֵּינָא; Pt. p. m. סַגֵּינָא, סַגֵּינָא, 1 p. סַגֵּינָא: gehen, wandeln, *walk*. | Itpe., Pf. 3 s. f. אַסְתַּגֵּינָא; Pt. s. m. מִסְתַּגֵּינָא: vorwärts kommen, *proceed*; אַסְתַּגֵּינָא id. | Af., Pt. act. s. m. מַסְגֵּינָא, f. מַסְגֵּינָא, p. מַסְגֵּינָא, = Pe. || סַגֵּי adj., p. m. סַגֵּינָא; p. f. סַגֵּינָא: viel, *numerous*. סַגֵּי לָהּ: es genügt ihm, *it is enough for him*. לָא סַגֵּי דְלָא אֶלְלָנָא: ich muß gehen, *I must go*. נְהוּרָא v. סַגֵּי נְהוּרָא.

סַגֵּינָא vb. Pe. = סַגֵּר: zuschließen, *lock*.

סַגֵּד vb. Pe., Imp. סַגֵּד, sq. לָ: sich niederwerfen vor, *prostrate oneself before*.

[סַגֵּנָא] n. m., p. סַגֵּינָא: Fürst, *prince*.

סַדָּא n. m., sf. 3 s. m. סַדָּא: Fußblock, *stocks*. ||

סַדָּא n. m., סַדָּנָא n. m.

- Verfertiger von Fußblöcken,
maker of stocks.
- סֶדֶן n. m., sf. 3 s. m.
סְדִינָה: leinenes Tuch, *linen wrapper.*
- סִדֵּר vb. **Pa.**, Pt. act. מְסַדֵּר:
ordnen, *arrange.* || סִדְרָא
n. m., p. סְדְרִי: Ordnung
(= Teil der Mišna), *order*
(= *part of the Mishna*).
- סִהָדָא (שְׁהָדָא): Zeuge,
witness. || סִהָדָא vb. denom.
Af., Pf. 3 s. m. אֶסְהִיד; 3 p.
m. אֶסְהִידוּ; pt. act. מְסַדֵּד:
Zeugnis ablegen, *bear testi-*
mony.
- סִהָרָא n. m., p. סְהָרִי:
Mond, *moon.*
- סוּס n. m., p. c. sf. 3 p.
m. סוּסוֹתָהוּ: Pferd, *horse.*
- סוּפָא (§14g) n. m. Ende,
letzter Fall, *end, latter case.* |
לְסוּפָא adv. zuletzt,
endlich, *at last.*
- סָחָא vb. **Pe.**, baden, *bathe.* |
Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
m. אֶסְחָה: baden, *bathe.* ||
מְסוּחָא (§16c) n. f. Bad, *bath.*
- סָחַף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
סְחִיפָא: niederwerfen, *throw*
down; pass. ruhen, *rest.*
- סָחַר adv. rings herum,
round about. | סָחַרְנִי n. p.
m., sf. 3 s. m. סָחַרְנִי:
Umgebung, *surroundings.*
- סַטָּנָא (שַׁטָּנָא) (hebr.) n. m.
Satan.
- סַטְרָא n. m. Seite, *side.*
- סִיב vb. **Pe.**, alt werden, *grow*
old. || סַבָּא n. m. Greis, *old*
man; p. die Ältesten, *the*
elders. || סַבְתָּא n. f. Greisin,
old woman. || סִיבּוּתָא,
סִיבּוּתָא (שִׁי):
n. f., sf. 3 s. m. Greisenalter, *old age.*
- סִיבּוּתָא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
סִיבּוּתָא, גִּסּוּתָא; Pt. act. סִיבּוּתָא:
anlegen, *put on.* || **Pa.**, Pf.
3 s. m. סִיבּוּתָא; Inf. לְמַסִּיבָא,
sf. 3 s. m. לְמַסִּיבָא; Pt. act.
p. m. מְסִיבָא, id.; anlegen
lassen, *cause to put on.* ||
סִיבּוּתָא n. m. Schatz, *treasure.*
- סִימְנָא (gr.?) n. m., sf. 2 s. m.
סִימְנָא: Zeichen, *sign.* ||
סִיבּוּתָא vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m.
c. sf. 3 p. m. סִיבּוּתָא: schlie-
ßen, *conclude.* | **Itpa.**, Impf.
3 s. f. סִיבּוּתָא: bestimmt wer-
den, *be correctly ascertain-*
ed, fixed.
- סִינָא v. סָאן.

² סִינָא n. m., sf. 3 s. m. סִינָה: Hut, *hat*.

סִיעַ vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סִיעָה; Imp. s. m. c. sf. 3 p. סִיעֶנָהוּ; Inf. סִיעֵי; Pt. act. s. m. מְסִיעַ, f. מְסִיעָא: unterstützen, *support*. | Itpa., Pt. s. f. מְסִיעָתָא (מְסִיעֵתָא): gelingen, *succeed*.

סִיפָא n., p. סִיפֵי: Schwert, *sword*. || סִיפָא n. m.: Schwertträger, *swordsman*.

סִיפָא v. סוּפָא.

סכָּא vb. Pa., Pt. act. s. f. מְסַכָּא: ausschauen, erwarten, *look for, expect*.

סכִּינָא n. f.: Messer, *knife*.

סכָּי n. f., p. סכֵּי: Pflock, *peg*.

סכל vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶסְתַּכֵּל; Impf. 2 s. m. תִּסְתַּכֵּל; 3 s. m. נִסְתַּכֵּל, p. f. לְתַסְתַּכֵּן; Imp. סִכּוּל; Inf. אֶסְתַּכֵּל; sq. בִּי: schauen, betrachten, *look at, consider*.

סכּוּ vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. סִכְנֶתָהּ; 2 p. סִכְנֶתוֹן; sf. 1 s. סִכְנֶתוֹן l. סכִּינָתוֹן: gefährden, *endanger*. | Itpa.,

Impf. 3 s. m. לְתַסְתַּכֵּן; Pt. מְסַכֵּן: pass.

סכָּסָא n. m.: dummer Mensch, *stupid person*.

סכּר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סִכְרָה; Pt. act. 1 s.

מְסַכְרָא: verstopfen, *stop up*.

שְׂלִיחָא v. סִלְחָא, סִלְיָחָא.

סִלְוָא n. m.: Dorn, *thorn*.

סִלְחָא n. f., sf. 1 s.

סִלְחֵי; 2 s. m. סִלְחֵי; 3 s.

m. סִלְחָה: Korb, *basket*.

סִלֵּק vb. Pe., Pf. 1 s. סִלְקֵי;

2 s. m. סִלְקָה; 3 p. m.

סִלְקוֹן (סִלְקוֹן?); Impf.

1 s. אֶסְלֵק; 1 p. נִסְלֵק;

2 s. m. תִּסְלֵק; 3 s. m.

לְמִסְלֵק; Imp. סִלֵּק; Inf.

מְסַלֵּק, f. סִלְקָא, Pt. act. s. m.

סִלְקֵי, 1 s. סִלְקָנָא, 1 p.

סִלְקִינֵן, 2 s. סִלְקָה: aufstei-

gen, *ascend*. סִלֵּק אֲדַעְתָּא:

in den Sinn kommen, *come*

into the mind. סִלְקָא דַּעְתָּהּ:

du denkst, *you think*. | Pa.,

Inf. סִלְוֵי; Pt. act. 1 p.

מְסַלְקִינֵן: entfernen, *remove*. |

Itpa., Pt. 1 s. מְסַלְקָנָא,

2 p. מְסַלְקִיתוּ: sich ent-

ziehen, *withdraw*. | Af.,

Pf. 3 s. m. אֶסֶק, sf. 3 s. m.

אַפְּקֶה; 3 p. m. אֶפְקוּ, sf. 3 s. m. אֶפְקוּה; Imp. s. f. c. sf. 1 s. אֶפְקִין; Inf. לֶאֱפֹקֶי; Pt. act. s. m. מִפֶּק, 1 s. מִפְּקֶנָּה: aufsteigen lassen, *cause to ascend*; wachsen lassen (Fleisch), *cause to grow (flesh)*; benennen, *name*; vollenden, *complete*; (וויי) מִפְּקֶנָּה בְּךָ: du bist mir (Geld) schuldig, *you owe me (money)*. || מִפְּקֶנָּה n. m.: Ausgang, *result*.

סמא vb. Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סְמִיּוּה, 3 p. סְמִיּוּה: blindmachen, *blind*. || [סְמִי] adj., s. f. d. סְמִיּוּתָא: blind. || סְמִיּוּתָא n. f. Blindheit, *blindness*.

סְמִידָא (gr.) n. m. Feinmehl, *fine flour*.

סְמִי vb. Pe., Pf. 1 s. סְמִי; Imp. p. m. סְמִיכוּ, סְמִיכוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִסְמִיכוּה; Pt. act. s. m. סְמִיכוּ, 1 p. סְמִיכוּ, 2 s. סְמִיכוּה; pass. s. סְמִיכוּ: anlehnen, sich anlehnen, die Hand auflegen (bei der Ordination), ordinieren, *join, lean, lay the hand upon (a person to be ordained)*,

ordain; pass. *lean*. | Af., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m. אֶסְמְכִינְהוּ: anlehnen (einen Lehrsatz an einen Bibelvers), *cause (a scholastic proposition) to rest (on Scripture)*. || אֶסְמְכִינְהוּ n. f. Anlehnen, *causing to rest*.

סמא n. m., p. סְמִינִי, סְמִינִי: Medizin, *medicine*. || סְמִינִי: Drachenblut (Name eines Gewächses), *dragon's blood (name of a plant)*.

סְמִי adj., d. סְמִינִי; p. m. סְמִי: rot, *red*.

סמר vb. Itpe., Inf. לְאַסְמְרוּי: sich in acht nehmen, *take care, beware*.

סְמִי v. סמא.

סנא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m. מְסִנְיָה, מְסִנְיָה; Pt. act. s. m. סְנִי, f. סְנִיָּה, p. s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁנִיאָהוּ, 3 p. m. שְׁנִיאָהוּ; p. f. c. sf. 1 s. סְנִיָּה; pass. s. m. סְנִי, f. סְנִיָּה, p. m. סְנִי: hassen, *hate*. | Itpe., Pf. 3 p. m. אֶשְׁתִּינִי: pass.

סְנִי v. נסא.

סער vb. Pe., Inf. מְסַעַד: speisen, *dine*. || מְסַעַדָּה n. f.,

- sf. 2 s. m. מַעֲדָתִיךָ: Mahlzeit, *meal*.
- סער vb. **Pe.**, Pt. act. סִיר (§5f): untersuchen, *examine*.
- ¹ספא vb. **Itpe.**, Impf. 2 s. מִסְתַּפִּי; Pt. 2 p. מִסְתַּפִּיתוּ: sich fürchten, *be afraid*.
- ²ספא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. סִפִּית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed*. | **Af.**, Imp. אִסְפִּי, id.
- ספד vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סִפְדוּהָ; Impf. 3 s. m. יִסְפְּדוּ; 3 p. m. יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *wail, lament (for a dead person)*. || הַסְפָּדָה (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech*.
- ספֿטא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סִפְטִיהוּ: Kasten, *chest*.
- ספֿינֿתָּה n. f., c. סִפִּינֶת: Schiff, *ship*. || ספֿונֿא n. m., p. ספֿונֿי, ספֿונֿאי: Schiffer, *sailor*.
- ספֿסֿלָה (lat.) n. m., p. סִפְסִלִּי: Bank, *bench*.
- ספֿוסֿקָה (pers.) n. m. Kleie, *bran*.
- ספֿסֿרָה (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword*.
- ספֿסֿרוֹתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage*.
- ספֿף. ספֿא n. m. Schwelle, Pfoste, *threshold, post*.
- ספֿקָה (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt*.
- ספֿרָה n. m., c. סִפֵּר: Buch, *buch*. || ספֿרֵי n. m., p. ספֿרֵי: Schreiber, *scribe*. || מִסְפֵּרָה n. m., p. d. מִסְפֵּרֵי, מִסְפֵּרָה n. f. Schere, *scissors*.
- סרג vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. סָרְגוּ; Pt. act. p. m. סָרְגִי: satteln, *saddle*. | **Pa.**, Pt. pass. p. f. מִסְרָגִין: id.
- סרא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. סָרִי; Pt. pass. s. f. סָרִי: stinken, *stink*.
- סרבֿנוֹתָה n. f., sf. 3 s. m. סָרְבָּנוּתָה: Vornehmheit, *assumption*.
- ¹סרה adv. mehr, *more*.
- ²סרה vb. **Pe.**, Pt. pass. סָרִיחַ: verderben, verwesen, *spoil, decay*. | **Af.**, Pt. act. s. m. מִסְרַח, p. m. מִסְרַחִי: id.
- סרך vb. **Pe.**, Pt. act. סָרַךְ: anhängen, *cling to*.
- סרק. מִסְרָקָה n. m., sf. 1 s. יָקִי: Kamm, *comb*.

סָרִיק adj., p. סָרִיקִי: leer, *empty*.

סִתְּוָא n. m. Winter, *winter*.

סִתְּמָא n. m. Unbestimmtes, *something undefined*. | adv. schlechtweg, ohne weitere Bestimmung, *simply, without further qualification*.

סִתְּרָה vb. Pe., Pf. 3 sf. סִתְּרָה; 3 p. m. סִתְּרוּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶסְתֵּרָה; Pt. act. סִתַּר, 1 s. סִתְּרָנָא: niederreißen, *tear down*; auflösen, *loosen*.

ע

עָאנָא n. coll., sf. 3 s. m. עָאנָא: Kleinvieh, *small cattle, sheep and goats*.

עבד vb. Pe., Pf. 1 s. עָבַד; 2 s. עָבַדְתָּ; 2 p. עָבַדְתּוּ; 3 s. f. עָבַדְתָּ; 3 p. m. עָבַדוּ; Impf. 1 s. אֶעֱבֹד; 1 p. נֶעְבֵּד; 2 s. m. תִּעְבֹּד, f. תִּעְבְּדִי, p. m. תִּעְבְּדוּ; 3 s. m. נֶעְבֵּד, p. m. לְעָבְדוּ; Imp. s. m. עָבֵד, p. m. עָבְדוּ; Inf. עָבֵד; Pt. act. s. m. עָבַד, f. עָבַדְתָּ, p. m. עָבַדְתּוּ (ו), f. עָבַדְתָּ; 1 s. עָבַדְנָא (עָבַדְתָּ), 1 p. עָבַדְתּוּ, 2 p. עָבַדְתּוּ; pass. s. m. עָבִיד, p. m. עָבִידִי: tun, arbeiten, *do, work*; pass. beschaffen sein, pflegen, *be liable, likely, accustomed*. | עָבֵד יִקְרָא לְ: Ehre erweisen, *honor*. עָבֵד טִיבוּתָא בְ: eine Gefälligkeit erweisen, *do a favor*.

Itpe., Impf. 3 s. m. לְתִעְבֹּד, f. תִּתְעָבֵד: getan werden, gemacht werden, *be done, be made*. | Šaf., Inf. שְׁעַבְדִּי; Pt. act. מִשְׁעָבֵד; pass. p. m. מִשְׁעָבֵדִי: unterwerfen, verpflichten, *subject, obligate*. | Ištaf., Pt. s. f. מִשְׁתַּעְבְּדָא, p. m. מִשְׁתַּעְבְּדִי, 1 s. מִשְׁתַּעְבְּדָנָא: pass. || עָבְדָא n. m., p. עָבְדִי: Knecht, *slave*. || עָבְדָא n. m., sf. 2 p. m. עָבְדִּיכֻ; p. c. sf. 3 s. m. עָבְדִּיה: Tat, Werk, Geschäft, Ereignis, *deed, work, business, occurrence*. || עָבְדִּתָא n. f., sf. 2 p. m. עָבְדִּתִּיכֻ: Arbeit, Geschäft, *work, business*. | מִי עָבְדִּתִּיכֻ: was habet ihr zu tun mit . . .? *what have*

you to do with . . . ? ||
שְׁעֲבוּדָא n. m. Verpflichtung,
obligation.

עָבַר vb. Pe., Pf. 1 s. עָבְרִי,
1 p. עֲבָרִינָּה; 2 s. m. עֲבָרְתָּ;
Pt. act. עָבַר: überschreiten,
cross; sq. עָלַי übertreten,
transgress. | Itpa., Pt. s. f.
מַעֲבֵרָה: schwanger werden,
become pregnant. || עֲבָרָא n.
m., c. יַעְבָּר: Seite, Gegend,
side, region. || מִבָּרָא n. m.
Fähre, *ferry*. || מִבּוֹרָא n. m.
Fährmann, *ferryman*.

עָגַל¹ adv. לְעָגַל alsbald, *soon*.

עָגַל² n. m. Kalb, *calf*.

אַדְּ-עַדְּךָ praep. bis, *until*. ||
(§4ek) conj. während, als,
while, when (§§56c; 58b).

עָדָא (§9b) pron. dem. s. f. diese,
this.

עֲדָנָא n. m., c. עָדָן; sf.
3 s. m. עֲדָנָה: Zeit, *time*. |

הָאֲדָנָא adv. jetzt, *now, at
this time*.

עָדִי (§9b) pron. dem. s. m.
dieser, *this*; p. diese, *these*.

עָדָא vb. Pe., Pt. pass. s. m.
עָדִיפִינָּה, f. עָדִיפָא, 1 p. עָדִיפִינָּה;
2 s. m. עָדִיפְתָּ, sq. מִן־בְּטָר better,
better.

עָקָא n. f., p. a. עָקָא:
Not, *distress*.

עָוַר¹ vb. Itpa., Pf. 3 s. m.
אַתָּעָר: erwachen, *awake*.

עָוַר² vb. Itpa., Pt. s. f. מַתְּעָוֵרָא:
blind werden, *become blind*. ||

עָוִיר adj., f. עָוִירָא: blind. ||

עָוִירָא n. m. Blindheit, *blind-
ness*.

עוּת vb. Pa., Inf. לְעוּתִי: ver-
derben, *spoil*.

עוּתָא v. עוּתָא.

עוּתָא adj., f. עוּתָא: stark, *strong*.

עוּתָא Itpa., Pt. מַעֲטָא: sich
einwickeln, *wrap oneself*.

עִיבָא n. m., עִיבָתָא n. f. Wolke,
cloud.

עִינָא n. f., p. (du.) c. sf.

1 p. עִינִי; 3 s. m. עִינֵיהּ;

עִינֵיהּ, f. עִינֵיהּ: Auge,

eye. || עִין vb. Pa., Pf. 1 p.

עִינִי; 3 s. m. עִין, 3 p. m.

עִינֵיהּ; Impf. 1 p. נִעֵן (לְעִינֵיהּ);

= (לְעִינֵיהּ); Imp. עִין; Pt.

act. s. m. מַעֲיֵן, f. מַעֲיָנָא;

1 s. מַעֲיָנָא: betrachten,

untersuchen, *consider, exam-*

ine. || מַעֲיָנָא n. m. Quelle,

spring.

עִכָּב vb. Pa., Pt. act. מַעֲכָב:
aufhalten, verhindern, *delay*,

check. | **Itpa.**, Impf. 1 s. **אֶעְבֹּר**: verweilen, *tarry*.
עֲבָרָא n. m. Maus, *mouse*.
עֲבָנָא (gr.) n. m. (f.) Otter, *adder*.
עַל [-על], **עָלַי** praep., sf. 1 s. **עָלַי**; 1 p. **עָלַי**; 2 s. m. **עָלַי**; 3 s. m. **עָלַי**; 3 s. f. **עָלַי**; 3 p. m. **עָלַי**; 3 s. f. **עָלַי**; 3 p. m. **עָלַי**: auf, über, wegen, *upon, over, on account of*. || **עָלָא** **מֵעָל** adv. oben, *above*. || **עָלַי** adj. **עָלָא**; p. **עָלַי** oberer, oberster, *upper, uppermost*; **עָלַי** oben, *above*. || **עָלִיתָא** n. f., p. **עָלִיתָא**; Oberstock, Söller, *upper story, room*. || **עָלַע** vb. denom. **Pa.**, Pt. pass. s. m. **מֵעָלַי**, d. **מֵעָלִיתָא**, s. f. d. **מֵעָלִיתָא** (דִּלִּיתָא), p. m. **מֵעָלַי**, p. f. d. **מֵעָלִיתָא**, 1 p. **מֵעָלִינָא**: vorzüglich, *excellent*. || **מֵעָלִיתָא** n. f. Vorzüglichkeit, *excellence*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. f. **אֶעְלִיתָא**: vorzüglich werden, *become excellent*.
עֲלָבָא n. m. Bedrückung, *oppression*; p. 83: Anmaßung, *excess of authority*.

עָלַי n. f. Ränke, *insidiousness*.
עָלַי vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **עָלַי**; 3 s. m. **עָלַי**, f. **עָלַי**; 3 p. m. **עָלַי**; Impf. 1 s. **עָלַי**; 3 s. m. **עָלַי**; 3 p. m. **עָלַי**; Imp. s. m. **עָלַי**, p. m. **עָלַי**; Inf. **מֵעָלַי**; Pt. act. s. m. **עָלַי**, f. **עָלַי**, p. m. **עָלַי**; 1 s. **עָלַי**, 2 s. **עָלַי**, 2 p. **עָלַי**: hineingehn, *enter*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. **עָלַי**; 3 s. m. **עָלַי**, sf. 3 s. m. **עָלַי**; 3 s., f. **עָלַי**; 3 p. m. **עָלַי**, sf. 3 s. m. **עָלַי**; Impf. 2 s. m. **עָלַי**; 3 s. m. **עָלַי**; 3 p. m. **עָלַי**; sf. 3 s. m. **עָלַי**; Imp. s. m. **עָלַי**; Pt. act. s. m. **עָלַי**, p. m. **עָלַי**; 1 p. **עָלַי**: 1. hineinbringen, *hineinführen, cause to enter*; 2. intr. = **Pe.** || **מֵעָלַי** n. p. m. c. Eingang, Rüsttag, *entrance, commencement, day before*. || **מֵעָלַי** n. m. Eingang, *entrance*.
עָלַי n. m. Welt, Äon, *world, aeon*; das Volk, *the people*. |

- עֲלָמָא דְּדָתִי die zukünftige Welt, *the world to come*. |
 לְעֵלָם adv. auf immer, *for ever*. |
 בְּעֲלָמָא adv. bloß, *merely*. |
 מִלֵּי דְעֲלָמָא weltliche Dinge, *secular matters*; Gegensatz (*opposite*):
 מִלֵּי דְשַׁמַּיָּא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality)*. |
 כְּלֵי עֲלָמָא tout le monde. |
 אִנְשׁ מִעֲלָמָא irgend ein Mann, *any man*.
 עֹלָם n. m. Jüngling, *young man*.
 עֲמוּדָא n. m., p. עֲמוּדֵי: Säule, *column*.
 עַמָּא n. m., sf. 3 s. m. עַמָּה; p. עַמְמִין; d. עַמְמִיא: Volk, *people*; p. = גוֹיִם Nichtjuden, *Gentiles*.
 עֲמִיקָא adj., s. f. d. עֲמִיקָתָא; p. עֲמִיקִי: tief, *deep*.
 עֲמֵר n. m., d. עֲמָרָא: Wolle, *wool*. |
 גְּפֻנָּא v. עֲמַר גְּפֻנָּא. |
 עַמִּיתָא n. m., sf. 2 s. m. עַמִּיתָה; עַמִּיתָה: Volks-
 genosse, *fellow-tribesman*.
 עֲנָא¹ vb. Pe., Pf. s. m. c. sf.
 2 s. m. עֲנִיקָה; Pt. act. עֲנִי:
 antworten, *answer*.
 עֲנִינָא n. m., c. עֲנִין:
 Angelegenheit, *affair*.
 עֲנִי adj., d. עֲנִיא; p. עֲנִי:
 arm, *poor*. || עֲנִיּוּתָא n. f., sf. 1 s. † תִּי: Armut,
poverty. || עֲנָא vb. denom. Itpe., Pt. מַעֲנִי: arm werden,
become poor. || תַּעֲנִיתָא n. f., p. תַּעֲנִיתָה: Fasten,
fasting.
 עֲנָבָא n. m., p. עֲנָבִי: Wein-
 traube, *grape*. || עֲנַבְתָּא n. f. id.; Augenbeere
 (ein Fehler im Auge), *pustule*.
 עֲנַג vb. Pa., Pt. pass. 2 s. מַעֲנִיגָה:
 vergnügt machen, *delight*.
 עֲזָא n. f., p. עֲזִי: Ziege,
goat.
 עֲנָנָא n. m., p. עֲנָנִי: Wolke,
cloud.
 עֲנַפָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m. עֲנַפְּוּהִי:
 Zweig, *branch*.
 עֲנַשׁ vb. Pe., Pt. act. עֲנַשׁ:
 bestrafen, *punish*.
 עֲסַק vb. Pe., Pt. act. 1 p. עֲסַקִּין,
 2 p. עֲסַקִּיתוּ; pass. s. m. עֲסַקִּין,
 1 p. עֲסַקִּין, 2 p. עֲסַקִּיתוּ: beschäftigt

sein, *be occupied*. | **Itpa.**,
Pf. 2 s. m. אַתְּעַסְקָה, אַתְּעַסְקָה;
Impf. 3 p. m. יִתְעַסְקוּן[†];
Inf. לְאַעְסוּקִי; Pt. p. m.
מְעַסְקִי: sich beschäftigen,
busy oneself. || עֵסֶק n. m.,
d. עֵסְקָא; sf. 2 s. m. עֵסְקָה:
Geschäft, *business*.

עפף vb. **Pe.**, Pt. act. עִיף;
pass. עִיף, עִיף: doppelt
legen, verdoppeln, *fold*
twice, double. | **Pa.**, Pt. pass.
מְעַפֵּף: verdoppeln, *double*.

עפרא n. m., sf. 2 s. f. עֶפְרָה;
3 s. m. עֶפְרָה: Staub, *dust*.

עצב vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
עֲצִיבָה, p. m. d. עֲצִיבִי, 2 s. f.
עֲצִיבָה: betrübt, *sad*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. אֶעֱצִבוּ[†]: sich
betrüben, *become sad*. ||
עֲצִיבָה n. m. Betrübniß, *sad-*
ness.

עצרתא n. f. Wochenfest, *Pente-*
cost.

עקבא n. m. Ferse, *heel*. |
בְּעֵקְבָא: hinter, nach,
behind, after.

עקרא n. m. Wurzel, *root*. |
מֵעַקְרָא adv. anfänglich, *at*
first. || עקר vb. denom. **Pe.**,
Pt. act. s. m. עִקֵּר, f. עִקְרָא,

1 s. עִקְרָנָא: entwurzeln, zu
Grunde richten, losreißen,
uproot, destroy, remove. |

Itpa., Pf. 3 s. m. אֶתְעִקֵּר,
p. m. אֶתְעִקְרוּ[†]; Pt. מִתְעִקֵּר:
losgerissen werden, ent-
wurzelt werden, *be pulled,*
move, be uprooted. | **Pa.**,

Impf. 2 s. m. הִתְעִקֵּר: ziehen,
pull out. || עִקְרָא m. n. un-
fruchtbar, *barren*. || עִקְרָא
n. m. Kastrierter,
castrate.

עקרבא n. (m.), p. עִקְרִי:
Skorpion, *scorpion*.

¹ עִקְרִי n. m., p. עִקְרָא[†]:
Bürge, *sponsor*.

² ערב vb. denom. **Pe.**, Pt. act.
s. f. עֲרִיבָה: untergehen, *set*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אֶעֱרִיב: id.

עֲרִיבָה adj. nackt, *naked*.
עֲרִיבָה n. m., sf. 3 s. m. עֲרִיבָה:
Bahre, *bier*.

עֲרִיבָה n. m. Gewölk, *clouds*.

¹ עֲרִיבָה vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. עֲרִיבָה[†],
עֲרִיבָה; Impf. 3 s. f. תִּעֲרִיב,
תִּעֲרִיב: fliehen, *flee*.

² ערקא n. f. Riemen,
thong.

ערר n. f., sf. 3 s. m.
מֵעַרְרָא; p. מֵעַרְרָא: Höhle, *cave*.

עשא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.
3 p. m. עֲשִׂיתָנָהּ; Inf. c. sf.
3 p. עֲשִׂינָהּ: zwingen, *force*.
עֲשָׂבָא n. m., p. עֲשָׂבִי: Kraut,
herb, herbage.
עֲשָׂר n. m., עֶשְׂרֵה n. f. 10. ||
עֶשְׂרִית n. m. zehnter, *tenth*. ||
עֶשְׂרִין n. p. 20.
עֶשֶׂיק adj. teuer, *dear*.
עֶתִיד adj. zukünftig, *future*;
sq. Inf. sive Pt. in der Zu-
kunft, *in the future*.

עֶתִיק adj., f. d. עֶתִיקָתָא: alt,
old. || עֶתְקָא n. m. Alter,
old age.

עֵתָר vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶעֱתִירִי,
3 s. m. אֶתְעֵתָר; Impf. 2 p.
m. תִּתְעֵתָרוּ: reich werden,
grow rich. || עֵתִיר adj., s.
f. d. עֵתִירָתָא; p. m. עֵתִירִי:
reich, *rich*. || עֵתִירוּתָא n. f.,
sf. 1 s. רֵיכּוּת: Reichtum,
riches.

פ

פִּגַּע vb. Pe., sq. פִּגַּעְתְּtreffen,
meet.

פִּגְרָא vb. Itpa., Impf. 1 s. אֶפְגֵּר:
müßig gehen, *be idle*. || פִּגְרָא
n. m. Schadenersatz, *com-
pensation for damages*.

פִּדָא vb. Pe., Pf. 3 s.
m. c. sf. 3 s. m. פִּדְעָה, פִּדְיָה;
3 p. m. c. sf. 3 s. m. פִּדְעוּהָ,
פִּדְיוּהָ; Pt. act. פִּדְעִי,
פִּדְיוּי; פִּדְיָה: verwunden, *bruise*,
wound. || פִּדְעָתָא n. f. Wunde,
bruise, wound.

פִּישׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. פִּישׁ;
3 p. m. פִּישׁ, f. פִּישָׁא; Pt.
act. פִּישׁ: übrig bleiben,
remain.

פִּיז adj., d. פִּיזָא: übereilt,
hasty. || פִּיזוּתָא n. f., sf. 2
p. m. פִּיזוּתִיכוּ: Übereilung,
haste.

פִּחְדָא n. m., sf. 2 s. m. פִּחְדָּה:
Furcht, *fear*.

פִּחְרָא n. m. Töpfer, *potter*.

פִּחַת vb. Pe., Inf. לְמַפְחַת: sq.
מִן verringern, *diminish*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. אֶפְחַת:
schadhaft werden, *become
rickety*.

פִּטַּם vb. Pa., Inf. פִּטְמִי: (mä-
sten), besänftigen, *mollify*.

פִּטָר vb. Itpa., Pf. 2 p. m.
אֶפְטִירִי; 3 p. m. אֶפְטִירוּ;
Inf. לְפִטְרִי: sich verab-

schieden, *take leave*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. פִּטְרִתּוֹן; 2 p. m. פִּטְרִתּוֹן; 3 s. m. פִּטַּר: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation*.

פִּילָא n. m. Elefant, *elephant*. פָּח vb. Pa., Inf. לְפָחוּי: schwinden machen, *cause to vanish*.

פִּלָּא adj., d. פִּלְנִיָּא; s. f. d. פִּלְנִיָּתָא: ein gewisser, *a certain one*.

פִּלַּג vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּלְגוּ; Impf. 3 p. m. נִפְלְגִי; Imp. s. m. פִּלַּג, p. m. פִּלְגוּ; Inf. מִפְלַג; Pt. pass. s. f. פִּלְיָנָא; p. m. פִּלְיָנִי: teilen, austheilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish*; Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion*. | Itpe., Pf. 3 p. m. אִפְלְגוּ; Pt. p. m. מִפְלְגִי: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion*. || פִּלְגָּא n. m. Hälfte, *half*. || פִּלְגָּא n. m.

ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man*.

פִּלַּךְ vb. Pe., Pt. act. s. f.

פִּלְכָא: spinnen, *spin*.

פִּלְסָא (lat.?) n. m., p. פִּלְסִי: Schlag, *stroke*.

פִּלְפִּלְתָא (sanskrit.) n. f. Pfefferkörnchen, *grain of pepper*. ||

פִּלְפּוּלָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפּוּלִי: Scharfsinn, *keen mind*.

פִּמָּא n. m., c. פִּם; sf. 2 s. m.

פִּמְ(י)ָּא; 3 s. m. פִּמְיָא; 3 p. m. פִּמְיָהוּ: Mund, *mouth*. ||

לפּם praep. gemäß, *according to*.

פִּנָּא vb. Itpe., Pf. 3 s. m.

אִפְנִי; Impf. 2 p. פִּנְנוּ; 3 p. m. פִּנְנוּ; Pt. s. m.

פִּנְנִי: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself*. ||

פִּנְיָא n. m. Abend, *evening*.

פִּנְק vb. Pa., Pt. pass. p. f.

מִפְנְקָן: verweichlichen, *pamper*. ||

מִפְנְקוּתָא n. f. Verweichlichung, *pampered condition*.

פִּסַּד vb. Pe., Pt. pass. פִּסִּיד:

schädigen, *injure*. || Af., Pf.

2 s. m. c. sf. 3 p. אִפְסִידְתָּהוּ;

Pt. act. p. f. מִפְסִידָן, id.

פסל vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַלָהּ; pass. 1 s. פִּסְלִיָּהּ: untauglich machen, *render unfit*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְסַל, id.

פָּסַק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסְקָהּ; 3 p. m. פִּסְקוּהָ; sf. 3 s. m. פִּסְקוּהָ; Inf. מִפְסֵק; Pt. act. s. m. פָּסַק, p. m. פִּסְקִי; pass. s. m. פִּסְקָה: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through*. | **Pa.**, Inf. לִפְסֹק: zerschneiden, *cut through*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְסֵק; Pt. act. s. f. מִפְסְקָה: 1. = **Pa.**; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself*. || פְּסוּקָה n. m., sf. 2 s. m. פְּסוּקָה: Bibelvers, *Scriptural verse*. | פָּסַק vb. denom., Imp. פִּסְק: (einen Bibelvers) hersagen, *recite (a Scriptural verse)*.

פָּקַע v. פָּקַע.

פָּקַד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. f. פָּקְדָהּ; Imp. p. m. פִּקְדוּ; Pt. pass. 2 s. מִפְקֹדֶת: befehlen, *command*; ein Testament hinterlassen, *leave a will*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶפְקֵד; Pt. act. s. m. מִפְקֵד, p. m. מִפְקְדִי:

in Verwahrung geben, *deposit*.

לְאַפְקוּעִי vb. **Af.**, Infin. פָּקַע vb. **Af.**, Infin. לְאַפְקוּעִי; Pt. act. מִפְקַע: entziehen, *withdraw*. || פָּקַע, פָּקְעָה n. m. Spalte, *fissure*. || פָּקְתָה n. f. Ebene, Tal, *plain, valley*.

פָּקַד n. m. Geschäfte, *dealings*.

פָּקַד vb. **Af.**, Imp. אֶפְקֵד: freigeben, *give free*. || הִפְקֵדָה (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness*.

פָּקַע v. פָּקַע.

פָּרְדֵּס n. m. Baumgarten, *park*.

פָּרֶדֶס (pers.?) n. m. Fürst, *prince*.

פָּרָה גְּבִינָה (orig.?) n. m. Beamter, *official*.

בְּפָרְהִי (gr.) adv. öffentlich, *publicly*.

פָּרוּגָה (pers.) n. m. Bote, *messenger*.

פָּרוּזָה n. m. Eisen, *iron*.

פָּרַח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. פָּרְחוּ; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. פָּרְחוּ: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

אַפְרִיחָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִפְרִיחָה: fliegen lassen, *cause to fly off*.

פרט vb. Pa., Pt. act. מְפַרֵּט: einzeln aufzählen, *specify*. || פְּרִיטָא n. f., p. פְּרִיטָא, פְּרִיטִי: Kleingeld, *small change*.

פְּרִיא (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרִי; 2 s. m. פְּרִיָה: Lager, *couch*. | פְּרִיתָא n. f. id.

פרך vb. Pa., Inf. לְפָרוּכִי, Af., Inf. לְאַפְרוּכִי: zerreiben, *bruise*.

פְּרָסָא (pers.) n. m., p. פְּרָסִי: Parasange, *parasang*.

פְּרָסָא (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance*.

פְּרָסָא n. m. Perser, *Persian*.

פְּרָסָתָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.

פרע vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פְּרַעְתִּיהּ, 3 s. m. פְּרַעְתִּיהּ; Imp. s. m. c. sf. 1 s. פְּרַעְ(י); Pt. act. פְּרַע, sf. 3 s. m. פְּרַעָה, 2 s. c. sf. 1 s. פְּרַעְתִּין: bezahlen, *pay*. | Itpe., Imp. אֶפְרַע: sich bezahlen lassen, *be paid*.

פרץ vb. Pe., Pt. pass. s. f. פְּרִיצָא: ausgelassen, *licentious*.

פְּרָצוּפָא (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פְּרָצוּפָה: Gesicht, *countenance*.

פרק vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרְקֵנָּן: 1. einstürzen, *fall in*; 2. erlösen, *deliver*. | Pa., Inf. לְפָרוּקִי, sf., 3 s. m. לְפָרוּקָה, 3 p. m. לְפָרוּקָהּ; Pt. act. מְפָרֵק, 1 s. מְפָרְקָנָא: 1. trennen, *separate*; 2. erlösen, *deliver*; 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection*. || פְּרָקָא n. m. Vortrag, *discourse*. || פְּרוּקָא n. m., p. פְּרוּקִי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection*.

פרקד אַפְרָקָד adv. rücklings, *on the back*.

פרר [פְּרָרָא] n. f., p. פְּרִי: Kleie, *bran*.

לְמַפְרֵשׁ vb. Pe., Inf. לְמַפְרֵשׁ; Pt. act. p. m. מְפַרְשִׁי: 1. sich absondern, *separate oneself*; 2. reisen, *travel*. | Pa., Pt. act. מְפַרֵּשׁ; pass. s. m. מְפַרֵּשׁ, p. m. מְפַרְשִׁי: 1. absondern, *separate*; 2. genau angeben, *specify*. ||

פְּרוֹשָׁא n. m., sf. 3 s. m. פְּרוֹשָׁה: Erklärung, <i>explanation</i> . בְּפִרוֹשׁ adv. ausdrücklich, <i>explicitly</i> .	פִּשְׁקָצָא n. m. Rabe, <i>raven</i> .
² פֶּרֶשׁ n. m. Reiter, <i>horseman</i> .	מִפְשָׁר vb. Pa., Pt. act. מִפְשָׁר: deuten, <i>interpret</i> . אִפְשָׁר n. m. Möglichkeit, <i>possibility</i> ; möglich, <i>possible</i> .
פִּרְתָּא n. m. Excrement, Mist, <i>excrements</i> , <i>dung</i> . פִּרְתָּא adv. ein wenig, <i>a little</i> .	פִּתְגָמִי n. m., p. פִּתְגָמָא: Wort, <i>word</i> .
פִּשְׁטֵי vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּשְׁטוּ, sf. 3 s. m. פִּשְׁטוּה; Imp. פִּשְׁט; Pt. act. 1 s. פִּשְׁטָנָא; pass. s. f. פִּשְׁיטָא: 1. ausstrecken, <i>stretch out</i> ; 2. einen Zweifel lösen, <i>straighten out a difficulty</i> ; Pt. pass. klar, selbstverständlich, <i>clear, self-evident</i> . Itpe., Pf. 3 s. f. אִפְשְׁטָא: gelöst werden, <i>be solved</i> . פִּשְׁטָא n. m. natürlicher Lauf, <i>natural course</i> .	פִּתְחָא vb. Pe., Pf. 1 p. פִּתְחָנָא; 3 s. f. פִּתְחָא, p. m. פִּתְחוּ; Imp. s. m. פִּתַּח, p. m. פִּתְחוּ; Inf. לְמִפְתַּח; Pt. act. פִּתַּח: öffnen, <i>open</i> . פִּתְחָא n. m. Tür, <i>door</i> .
	פִּתְיָא n. m. Topf, <i>pot</i> .
	פִּתְיָא n. m. Breite, <i>breadth</i> .
	פִּתְיִלְתָּא n. f., p. פִּתְיִלִּי: Docht, <i>wick</i> .
	פִּתְקָא (gr.) n. m. Tafel, <i>tablet</i> .
	פִּתְוָרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתְוֹרָא: Tisch, <i>table</i> .
	פִּתָּא n. m. Brot, <i>bread</i> .

צ

צָבָא vb. Pe., Pt. act. 2 s. צָבִית: wollen, <i>want</i> . צָבוּ n. f. Wille, Ding, Bedarf, <i>will, thing, need</i> .	צָבָעָא: Finger, <i>finger</i> .
צָבַע [צָבַעָא, צָבַעָא] n. f., p. c. sf. 1 s. צָבַעְתִּי; צָבַעְתָּ	צָבוּרָא n. m. coll. Gemeinde, <i>congregation</i> .
	¹ צָבַח, צוֹחַ vb. Itpa., Pt. s. f. מְצַבְחָא (מְצַבְחָא): sich ge-

- sellen, *be attached*. | צָבָהָא n. m. (f.), sf. 1 p. (צֹבָהָא) n. m. (f.), sf. 1 p. (צֹבָהָא): Gesellschaft, *company*.
 2 צבת n. f. Zange, *tongs*.
 צַדִּיקָא n. m., p. צַדִּיקִי: Ge-
 rechter, *righteous man*. ||
 צַדִּיקָה n. f. Almosen, *alms-*
giving.
 צוֹן(א) n. m. Hals, *neck*.
 צוד vb. Pe., Pf. 3 p. m. צוד;
 Pt. act. 1 s. צִידָא: jagen,
 fangen, *hunt, catch*. | Itpe.,
 Impf. 3 p. f. לְהִצָּדָה; Inf.
 אֶחָצִיד; Pt. p. m. מִתְצַדִּי:
 pass. || צִידָא n. m., p. צִידָן†:
 Fischer, *fisherman*.
 צוח vb. Pe., Inf. מְצֹח; Pt.
 act. 1 p. צֹחֵינָן: schreien,
cry.
 צוּצִיתָא n. f. = צִיצִיתָא q. v.
 צור vb. Pe., Pf. 3 s. m. צָר:
 sq. על-: belagern, *besiege*.
 צות vb. Pe., Pt. act. s. m.
 צִיתָא, f. צִיתָא, 2 s. צִיתָת:
 gehorchen, *obey*. | Af., Impf.
 2 p. m. תִּצִיתוּ; Imp. אֶצִּית:
 hören, *hearken*.
 צות v. צבת.
 צָחַי vb. Pe., Pt. act. 2 s.
 צָחִית: dürsten, *be thirsty*.
- צִיבִי n. p. m. Brennholz,
kindling wood.
 צין vb. denom. Pa., Pf. 3 s.
 m. צִין; Pt. act. מְצִין: kennt-
 lich machen, bezeichnen,
mark.
 צִיצִיתָא n. f. Haarlocke, Flamme,
forelock, flame.
 צלא vb. Pa., Pf. 1 s. צִלִּיתִי,
 צִלִּי; Impf. 1 s. אֶצִּיל; 3 s.
 מְצִיל; Pt. act. s. m. מְצִילִי,
 p. m. מְצִילוּ, 1 s. מְצִילָא:
 beten, *pray*. | Af., Inf. אֶצִּיל;
 Pt. act. אֶצִּיל, p. מְצִילוּ: nei-
 gen, beugen, *incline, bend*.
 צלב vb. Pe., Pt. act. p. m.
 צִלְבִין†: kreuzigen, *crucify*.
 1 צלח vb. Pa., Pt. act. p. m.
 מְצַלְחִי: spalten, *cleave*.
 2 צלח vb. Af., Pt. Act. מְצַלַּח:
 Erfolg haben, *succeed*.
 1 צלל vb. Pe., Impf. 3 s. m.
 צִלֵּל; Pt. pass. s. m. צִיל,
 צִיל, f. צִילָא, p. m. צִילִי:
 klar sein, *be clear*. ||
 צִילוּתָא n. f. Klarheit, *clear*
mind.
 2 צלל צלא n. m. Fell, Leder,
hide, leather. || צִלְלָא n. m.
 Gerber, *tanner*.

[צִלְמָא] n. m., p. † צִלְמָנִיא :
Bild, Götzenbild, *image*,
idol.

צַמַּח vb. Pe., Inf. מְצַמֵּחַ: zu-
sammenziehen, *contract*.

צָנָא n. m. Korb, *basket*.

צָנַן vb. Pa., Inf. לְצַנּוּנִי: ab-
kühlen, *cool off*.

צָנַע vb. Pe., Pt. pass. s. f.

צָנִיעָא, p. f. a. צָנִיעָתָן, 2 s. f.

צָנִיעָת: züchtig, heimlich,

modest, secretive. || צָנִיעָא

n. m. Verborgenheit, *se-*

crecy. בְּצָנִיעָא: heimlich,

secretly. || צָנִיעוּתָא n. f.

Züchtigkeit, Verborgenheit,

modesty, secrecy.

צָנַף vb. Pe., Pt. act. צָנַף:
wiehern, *neigh*.

צָנוּרָא n. m. Loch (in der
unteren Türschwelle), *door-*
socket.

צָעַר vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. צָעַרְתָּה; 2 s. m. c.

sf. 1 s. צָעַרְתָּן; 3 p. m. c.

sf. 1 s. צָעַרוּן; Imp. s. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרוּ; Inf. צָעוּרִי;

sf. 1 s. לְצָעוּרִי; Pt. act. s.

m. c. sf. 1 s. מְצָעֲרוּן, p. m.

מְצָעֲרָת (ן), 2 s. f. מְצָעֲרִי(ן):

quälen, beschimpfen, *vex*,

insult. | Itpa., Pf. 3 s. m.

מְצָעֲטֵר; Impf. 1 s. מְצָעֲטֵר

לְ; 1 p. מְצָעֲטֵר; 3 s. m. מְצָעֲטֵר;

Pt. act. s. m. מְצָעֲטֵר: sich

quälen, sich grämen, *be*

vexed, be grieved.

צָפוּנָא n. m. Norden, *north*.

צָפְתָא n. f. Matte, *mat*.

צָפְרָא n. m. Morgen,

morning. 'לְצַ', 'בְּצַ': mor-

gens, *in the morning*.

צָפְרִי n. m., p. צָפְרָא

צָפְרָא n. m., p. צָפְרִי: Vogel, *bird*. || צָפְרָתָא n. f. id.

צָפְרִי n. m., p. צָפְרָא

צָפְרָא n. m. Ziegenbock,

he-goat. || צָפְרִיתָא n. f. Ziege,

she-goat.

צָרָא n. m. Spalt, *crack*.

צָרְבָנָא (etym.?) n. m.: Gelehrter, *scholar*.

צָרַךְ vb. Pe., Pt. pass. צָרִיךְ,

2 p. צָרִיכְתָּו: nötig, *neces-*

sary; bedürftig, *in need*. |

Itpe., Pf. 1 s. מְצָרְכִי; 3 s.

m. מְצָרְכִי; Pt. s. m. מְצָרְכִי:

bedürftig sein, nötig haben,

be in need, need.

צָרַח vb. Itpa., Impf. 3 s. m.

לְצָרְחִי, 3 p. m. מְצָרְחִי; Pt.

p. m. מְצָרְחִי: vereinigt

werden, *be joined*.

צִרַר vb. Pe., Pf. 3 s. m. צָרָר;
Inf. מִצָּרֵר, מִצָּרֵר; Pt. act. s.
m. צָרָר, צָרָר: einwickeln,

zusammenbinden, *wrap up*,
tie up. | Pa., Impf. 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. לְצַיֵּרָה: id.

ק

קָבֵא n. m., p. קָבִי: Kab (ein
Maß, *a measure*).

[לְקַבֵּל] praep., sf. 1 s. † לְקַבֵּלִי;
1 p. † לְקַבֵּלְנָא: entgegen,
gegen, *opposite, against*.

קָבַל vb. denom. Pa., Pf.

1 s. † קָבַלְתָּ; 1 p. † קָבַלְנָא,

sf. 2 s. m. קָבַלְתָּ; 2 s. m.

קָבַלְתָּ, sf. 1 s. קָבַלְתָּ, 3 s.

m. קָבַלְתָּ; 2 p. m. † קָבַלְתָּ;

3 s. m. קָבַל, sf. 3 s. m.

קָבַלְתָּ; 3 p. m. c. sf. 3 s.

m. קָבַלְתָּ; Impf. 1 s. c. sf.

3 s. f. אֶקְבֹּלָה; 1 p. c. sf.

3 s. f. נֶקְבֹּלָה; 3 p. m. לְקַבֵּל;

Pt. act. מִקְבֵּל, 2 p. מִקְבֵּלְתָּ:

erhalten, empfangen, *re-*

ceive, accept. | Itpa., Impf.

3 s. f. תִּקְבַּל, תִּקְבַּל; Pt.

s. m. מִקְבָּל: angenommen

werden, aufgenommen wer-

den, *be received, be accept-*

ed. | Af., Inf. אֶקְבֹּלִי, sq.

אֶפְלִי: begrüßen,

greet, salute.

קִבְנָה n. m. Zinne, *turret*.

מִקְבַּע vb. Af., Pt. act. מִקְבַּע:
festsetzen, *fix, appoint*.

קָפַץ vb. Pe., Imp. קָפֵץ = קָפַץ
q. v.

יִקְבְּרוּ vb. Pe., Impf. 3 p. † יִקְבְּרוּ,

sf. 3 s. m. † יִקְבְּרוּ; Pt. pass.

קָבַר: begraben, *bury*. | Pa.,

Impf. 3 s. m. † יִקְבֹּר: id. ||

קָבֵרָא n. m., sf. 3 s. m.

קָבֵרָה; p. קָבֵרִי: Grab, *tomb*.

קָבוּרָא n. m. Knäuel, Blüten-
knäuel, *coil, cluster*.

קָדַח vb. Pe., Pt. act. s. f.

קָדַחָה: aufsprossen, *sprout*

up, grow up.

[קָדָם] praep., sf. 1 p. † קָדָמְנָא,

† לְקָדָמְנָא; 2 p. m. † קָדָמְכֹן;

3 s. m. † מִן־קָדָמוֹהִי; קָדָמִי

praep., sf. 1 p. קָדָמִי; 2 s.

m. קָדָמִי; 3 s. m. קָדָמִי; 3 p.

m. קָדָמִי: vor, *before*. |

† מִן־קָדָמָה adv. vor-

mals, *heretofore*. || מִן־קָדָמִי

conj. sq. Impf. bevoor, *before*. |

† קָדָמָה, קָדָמָה adj., f. קָדָמָה,

קָדָמָה, p. m. קָדָמָה, p. f.

קדמיִתא, קמיִתא: erster, *first*. || קדם vb. denom. **Pe.**, Pt. act. sf. קדמה, sq. לִּ vorangehen, überholen, *precede, overtake*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. קדם; 3 p. m. קדום (sive קדום **Pe.**), sf. 2 s. m. נקדמו; Impf. 1 p. נקדם (לְקדם); Imp. s. m. קדם, p. m. קדמו; Inf. קדומי; Pt. act. p. מְקדמי, sq. לִּ (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69a): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate*. | **Af.**, Impf. 3 p. m. לְקדמו; Imp. s. אקדם; p. אקדמו, sf. 3 s. f. אקדמה; Inf. אקדומי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick*.
קדרא n. f., sf. 2 s. m. קדרה: Topf, *pot*.
שׁ vb. **Pe.**, heilig werden, *become holy*. יומא קדשׁ: der (Sabbat)Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced*. | **Pa.**, Inf. לְקדושׁ: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אִתָּא) trauen, *betroth*; 2. den Segensspruch am Eingange des

Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath*. | **Af.**, Pf. 1 s. אִקדשׁ: weihen, *dedicate*. || קדישׁ adj., d. קדישא: heilig, *holy*. || קדשא n. m. Heiligkeit, *holiness*.
קול n. m., c. קל: Stimme, *voice*.
קום vb. **Pe.**, Pf. 1 p. קמנו; 2 s. m. קמת; 3 s. m. קם; 3 s. f. קמת, קמה; 3 p. m. קמו; Impf. 1 s. אקום; 1 p. יקום; 2 p. יקומו; 3 s. m. יקום; 3 s. f. יקום; 3 s. f. יקום; 3 p. m. יקומו; Imp. s. קום; Pt. act. s. m. קא, קאי, קאם (§38d), f. קימא, p. m. קימי; p. f. קימן; 1 s. קאמנא (קאמינא), 2 s. קימת; pass. s. m. קים, f. קימא: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain*; Pt. pass. feststehend, *certain*. יקו: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered*. | **Pa.**, Pf. 1 s. קימת; Impf. 1 s.

אַקִים, 1 p. נָקִים; Imp. p. קִימו; Pt. act. 1 s. מְקִימָא; pass. s. m. מְקִים, s. f. מְקִימָא: erfüllen, feststellen, *fulfil, establish*; מְקִים: am Leben erhalten, *living*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶקִים; Impf. 3 s. f. תִּקֶּם; Pt. מְקִים: erhalten bleiben, *remain*. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶנָה; 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמַתָּא; 2 p. m. † אֶקְמַתּוֹן; 3 s. m. אֶקֶם, sf. 2 p. m. אֶקְמַנְכוּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמוּנָה; Impf. 1 s. אֶקֶם, sf. 3 s. m. אֶקְמֶנָה, 3 s. f. אֶקְמֶנָה; 3 s. m. לֶקֶם, sf. 3 p. לֶקְמַנְהוּ; Imp. אֶקִי, sf. 1 s. אֶקְמֵן; Inf. אֶקְוִי; Pt. act. s. m. מֶקֶם, מֶקִי; 1 s. מֶקְמֶנָּא, 1 p. מֶקְמִינֵן, 2 s. מֶקְמַתָּ, 2 p. מֶקְמַתּוֹ: aufrichten, bestehen lassen, stellen, sich beziehen lassen, *raise, cause to remain, place, cause to refer*. | **Ittaf.**, Pt. מֶתֶקֶם: sich beziehen, *refer*. || קִים adj. am Leben, beständig, *living, abiding*.
קופא n. m. Nadelöhr, *eye of a needle*.

[קוֹרְתָא] (hebr.) n. f., p. קוֹרִי: Balken, *beam*.
קטל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ; 2 s. קְטַלְתָּ, sf. 3 p. m. קְטַלְתְּהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ, 3 p. m. קְטַלְתְּהוּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ, 3 p. m. קְטַלְתְּהוּ; 3 s. m. קְטַלְתָּהּ, 3 p. m. קְטַלְתְּהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 p. m. † אֶקְטַלְנִי; 1 p. m. † אֶקְטַלְנִי; 1 p. נִקְטַל, sf. 3 p. m. † נִקְטַלְנִי; 2 s. m. תִּקְטַל; 2 p. m. c. sf. 3 p. m. תִּקְטַלְנִי; 3 p. c. sf. 2 s. f. לִקְטַלְתְּ; Imp. s. m. קְטַל, sf. 3 s. f. קְטַלְתָּ, p. f. † קְטַלְתְּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לִקְטַלְתָּ; Pt. act. s. m. קְטַל, p. m. † קְטַלְתָּ; 1 s. קְטַלְתָּ, 1 p. קְטַלְתָּ; 2 s. קְטַלְתָּ, 2 p. קְטַלְתָּ; pass. s. m. קְטִיל, d. קְטִילָא: töten, *kill, murder*. | **Itp.**, Impf. 2 p. m. † תִּקְטַלְתּוֹן; Pt. מְקַטֵּל: pass. || קְטַל n. m. Tod, *death*.
קטין adj., d. קְטִינָא; p. קְטִינִי: klein, *small*. || קְטִינָא n. m. Winzigkeit, *smallness*.
קטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. קְטַעְתָּהּ; Pt. pass. s. f. d. קְטִיעַתָּא: abschnei-

den, verstümmeln, *cut off, curtail*.

קטף vb. **Itpe.**, Pt. **מִקְטָף**: abgeschnitten werden, *be cut off*.

קטר vb. **Pe.**, Imp. **קִטֵּר**: binden, *tie*. || **קִטְרָא** n. m., p. **קִטְרִי**: Knoten, *knot*.

קִטְרָא n. m. Rauch, *smoke*. || **אַקְטִירְתָּא** n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke*.

קִיטָא, **קִיטָא** n. m. Sommer, *summer*.

קִיטָא n. m., p. **קִיטָא**: Holzstück, *piece of wood*.

קִיטָא: Caesar.

קִיטָא n. m. Wachs, *wax*.

קלָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. **קִלִּית**; 3 p. c. sf. 3 p. **קִלְוִינָהוּ**; Impf. 3 s. m. **לִקְלִי**, sf. 3 s. m. **לִקְלִי**; Pt. act. **קִלִּי**; pass. s. f. **קִלִּיא**: sengen, verbrennen, *parch, roast*. |

Itpe., Pf. 3 s. m. **אַקְלִי**; Pt. p. f. **מִקְלִינָא**, 1 p. **מִקְלִינָא**: pass.

¹ **קלָל** (?) n. m. Stein, *stone*.

² **קלָל** vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. **קִיל**, f. d. **קִילְתָּא**, p. m. **קִילִי**:

leicht, *light*. | **Itpalp.**, Pt. s. f. **מִקְלָלָא**: verdorben werden, *become spoiled*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. **אַקְלִי**; Impf. 3 s. m. **לִקְלִי**; Imp. **אַקְלִי**; Pt. act. **מִקְלִי**; pass. **מִקְלִי**: erleichtern, *lighten*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. **אַתְקִיל**: pass. || **קִלִּיל** adj. leicht, *light*; adv. ein wenig, *a little*.

קלע vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. **אַקְלַעַת**, **אַקְלַעִי**; 1 p. **אַקְלַעֲנִי** (**אַקְלַעֲנִי**), **אַקְלַעֲנִי**; Pt. s. m. **מִקְלַעֲנִי**, p. m. **מִקְלַעֲנִי**: eintreffen, *arrive*; begegnen, *strike*.

קִלְקִלְתָּא, **קִילְקִילְתָּא** n. f., p. **קִילְקִילִי**, **קִילְקִילִי**: Misthaufen, *dung heap*.

קמָא v. קדם.

קמָא n. m. Mehl, *flour*.

קמִי v. קדם.

קמָמָא (gr.) n. m. Kessel, *kettle*.

קנָא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. **תִּקְנָא**: eifersüchtig sein, *be jealous*. || **קנָא** n. m., sf. 3 s. m. **קִנְיָה**: Eifersucht, *jealousy*.

קנָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. **קִנִּית**; Impf. 3 s. m. **לִקְנִי**; Imp.

קָנָה; Pt. act. s. m. קָנִי, p. m. קָנוּ: erwerben, kaufen, *acquire, purchase*.

קָנִי n. m., p. קָנִי: Rohr, *reed*.

קָנָסָא (gr.) n. m. Strafe, *fine*.

קָפַץ vb. **Pe.**, Imp. קָפֵץ; Pt.

קָפַץ: springen, *leap*.

[קָצָבָא] n. m., p. d. קָצָבָא:

Fleischhauer, *butcher*.

קָצַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קָצַץ;

Impf. 1 s. קָצֵץ; 2 s. m.

קָצַץ

קָצַץ; 3 p. m. קָצַץ; Imp.

s. m. קָצַץ, p. m. קָצַץ; Inf.

c. sf. 3 s. m. קָצַץ; Pt.

act. קָצַץ, p. m. קָצַץ; pass.

קָצַץ: abhauen, bestimmen,

cut off, determine. | **Itpā.**

Pf. 3 p. m. קָצַץ: ab-

gehauen werden, *be cut off*.

קָצִיר adj., d. קָצִיר; p. d.

קָצִיר: krank, *sick*.

קָקָא n. m., p. קָקָא: Pelikan,

pelican.

קָקוּלִי (pers.) p. m. Amomum

Cardamomum.

קָרָא n. m., p. קָרָא: Kürbis,

gourd.

¹ קָרָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. קָרָא;

sf. 2 s. m. קָרָא(י); 2 s.

m. קָרָא, sf. 3 s. m. קָרָא;

Margolis, Chr. Bab. Talm.

3 s. m. c. sf. קָרָא; 3 p. m.

c. sf. 3 s. m. קָרָא; Imp.

קָרָא; Inf. קָרָא; Pt.

act. קָרָא, p. קָרוּ, 1 p. קָרִי:

rufen, nennen, lesen, *call*,

read. | **Itpē.**, Impf. 3 s. m.

קָרָא; Pt. s. m. קָרָא, s.

f. קָרָא, p. f. קָרָא:

pass. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. קָרָא; 2 s. m. c.

sf. 1 s. קָרָא; 3 s. m. c.

sf. 1 p. קָרָא, 2 s. m.

קָרָא, 3 s. m. קָרָא; 3 p.

m. c. sf. 1 s. קָרָא; Imp.

p. m. קָרוּ; Pt. act. s. m.

קָרָא, p. c. קָרָא, 1 s. קָרָא:

lesen lassen, *cause to read*. ||

קָרָא n. m., sf. 2 s. m. קָרָא,

קָרָא; 3 s. f. קָרָא; p. קָרָא:

Bibelvers, *Scriptural verse*. ||

קָרִי n. m. Leser, *reader*.

² קָרָא n. f., p. קָרָא:

Stadt, Dorf, *town, village*.

קָרַב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קָרַב;

Impf. 2 s. m. קָרַב; 3 s. m.

קָרַב; Imp. קָרַב; Inf.

קָרַב: nahen, *come near*. |

Pa., Pf. 1 s. קָרַב, sf. 2

s. m. קָרַב; 3 p. m. קָרַב;

Imp. p. קָרַב; Inf. c. sf. 3

s. m. קָרַב; Pt. act. p. m.

מְקַרְבִּין; pass. s. m. מְקַרְבָּ, f. מְקַרְבָּא, 1 s. מְקַרְבָּנָא: nahebringen, darbringen, opfern, *bring near, offer*; Pt. pass. verwandt, *related*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. הִקְרַבְתָּ; Pt. act. מְקַרְבָּ: bringen, opfern, *bring, offer*. || קָרִיב adj., d. קָרִיבָא; sf. 1 s. קָרִיבִי, קָרִיבִי; 2 s. m. קָרִיבָךְ; 3 s. m. קָרִיבָה; 3 s. f. קָרִיבָה; 1 s. מְקַרְבָּנָא: verwandt, *related*. || קָרְבָּא n. m. Krieg, *war*. || קָרְבָּנָא n. m. Opfer, *sacrifice*.

קָרַח adj., d. קָרַחָא: kahl, *bald*. קָרַחָא (gr.) n. f. Kästchen, *chest*.

קָרִיא n. m. Wurm, *worm*.

¹קָרְמָא n. m., p. קָרְמִי: eine gewisse Pflanze, *a certain plant*.

²קָרְמָא n. m. Haut, Kruste, *skin, crust*.

קָרְנָא n. f., p. (du.) קָרְנִין, קָרְנִי: Horn, *horn*; p. קָרְנָתָא Ecke, *corner*.

קָרְנָסָא n. m. Hammer, *hammer*.

[קָרְסָלָא] n. m., p. c. sf. 3 s. f. קָרְסָלָה: Knöchel, *ankle*.

קָרַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. קָרַעַה; 3 p. m. קָרַעוּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

קָרַע; Pt. act. קָרַע: zerreißen, *tear*. || **Itpe.**, Pf. 3 p. f. קָרַעוּ: pass.

קָרַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 1 s. קָרַצְתָּן: kneifen, *nip, pinch*. || קָרַצָּא n. m. Stück, *piece*, v. אָכַל.

קָרַח vb. **Pe.**, Inf. מְקַרְחָא; Pt. act. s. m. קָרַח, f. קָרַחָא: kalt sein, *be cold*. || **Af.**, Impf. 1 p. גָּקַר; Inf. אֶקְרִי; Pt. act. s. f. מְקַרְחָא: abkühlen, *cool off*. || קָרִיר adj. kalt, *cold*.

קָרַחָא v. ²קָרַחָא.

קָשִׁי adj., f. קָשִׁיָּא, p. m. קָשִׁי, f. קָשִׁין: hart, schwer, *hard, difficult*. || קָשִׁיתָא n. f., p. קָשִׁיתָא: Kern, *kernel*. || קָשִׁיָּא, p. קָשִׁיתָא (קָשִׁי): Schwierigkeit, Frage, *difficulty, question*. || קָשָׂא vb. denom. **Af.**, Pt. act. מְקַשִּׁי: einen Einwand erheben, *raise a point of objection*.

קָשַׁת vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶקְשִׁי; Imp. s. f. אֶקְשִׁי; Pt. s. f. מְקַשִּׁי: sich

putzen, *dress.* | קשטא n. m.
Wahrheit, *truth.*
קשקש vb., Inf. לְקַשְׁקֹשׁ; Pt.
p. m. מְקַשְׁקֶשֶׁת: behacken,
hoe.
קשש vb. **Pe.**, Pf. 1 p. קָשַׁשׁ,
קָשַׁשׁוּ, קָשַׁשׁוּ; 3

s. m. קָשׁ, f. קָשָׁה: alt wer-
den, *grow old.* || קָשִׁישׁ adj.,
d. קָשִׁישָׁה: alt, *old.*
קָשָׁה n. Bogen, *bow.*
קָשָׁה n. f., p. sf. 3 p. f. קָשָׁה:
Stiel, *handle.*

ר

ראם n. m. Wildochse,
wild ox.
ראש n. m., c. ראש, ראש;
sf. 1 s. ראש; 2 s. m. ראש;
3 s. m. ראש, ראש, f. ראש,
ראש; p. c. ראש: Haupt,
Anfang, *head, beginning.* |
ראש adv. anfangs, *at*
first. | ראש adv. id.
רב vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 3
s. m. רב; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. רב; Impf. 3 s. f.
רב; Imp. רב: großziehen,
bring up. | רב n. f. Mäd-
chen, *girl.* || רב n. f. Aus-
zeichnung, *distinction.*
רב adj., d. רב, רב;
sf. 1 s. רב; רב; s. f. d.
רב; p. m. c. sf. 1 p. רב:
groß, *great*; Lehrer, *teacher.*
|| רב n. f., p. רב, רב;
d. רב: 10 000. || רב

n. m., c. רב; sf. 3 s. m.
רב; Herr, *Lord.* | רב n.
n. f., sf. 3 s. m., רב:
herrisches Wesen, *lordship.* ||
[רב] n. m., p. m. c. sf. 3
s. m. רב, רב;
p. f. רב: groß, *large*;
Großer, *grandee.*
1 רב n. m., ארבע n.
f. 4. || ארבע, f. ארבע
14. || ארבע, ארבע n. p. m. 40. ||
רב n. m. 1. || רב n.
m. Quadrat, *square.*
2 רב vb. **Af.**, Pf. 2 s. m.
ארבע: lagern lassen, *cause*
to lie down. || מרב n. m.
מרב n. f. Lagerstätte,
resting-place.
רגז vb. **Pe.**, Pt. act. רגז:
zürnen, *be angry.* || רגז adj.
jähzornig, *given to anger.*

רַגְלָא (ר) n. f., p. c. sf. 3 s. m.
 רַגְלֵיהוֹן; 3 p. m. רַגְלֵיהוֹן;
 Fuß, *foot*. || רַגַּל vb. denom.
 Pe., Pt. pass. רָגַל, 2 p.
 רַגְלִיתוֹ: gewöhnt, *accu-*
stomed.

רָגַשׁ vb. Pe. rauschen, *be in*
commotion. | Af., Pf. 1 s.
 אָרַגְשֶׁת; Impf. 3 p. m.
 לָרַגְשׁוֹן; Pt. act. מְרַגֵּשׁ:
 1. in Bewegung bringen,
stir; 2. empfinden, merken,
perceive. || רַגְזָא n. m. Ge-
 räusch, *noise, commotion*.

רָדַד vb. Pa., Pf. 3 s. m. רָדַד;
 Inf. רָדִיד: plattschlagen,
beat out.

רָדַף vb. Pe., Pt. act. p. m.
 רָדַפִּי; pass. p. f. רָדִיפִּי:
 rasch fließen, *flow vehe-*
mently.

רָהַט vb. Pe., Pf. 3 p. רָהַט;
 Imp. s. m. רָהַט, p. m. רָהַט;
 Pt. act. s. m. רָהַט, p. m.
 רָהַטִּין, f. רָהַטִּין: laufen,
run. | Af., Imp. s. m. c. sf.
 1 s. אָרַהַטִּי: laufen lassen,
cause to run. || רָהַטָא n. m.
 Laufen, *running*. || רָהוּטָא
 n. m., p. רָהוּטִי: Läufer,
runner.

רוּא vb. Pe., Impf. 2 s. m.
 תָּרוּי; Pt. pass. s. m. d.
 רוּיָא: sich berauschen, *be*
drunk. | Af., Pf. 3 s. f. c. sf.
 3 s. m. אָרוּיָתָה: berauschen,
make drunk.

רוּחַ vb. Pe., Pt. act. s. m.
 רוּחַ, f. רוּחָא; pass. s. m.
 רוּיָה: sich erweitern, *be-*
come wide. | Pa., Pt. pass.
 מְרוּחַ weit, *wide, ample*. ||
 רוּחָא n. m. Raum, *space*.

רוּמָא n. m. Höhe, *height*.

רוּמָאָה n. m. Römer, *Roman*.

רוּא n. m., p. d. רוּיָא; sf. 3 s. m.
 רוּוְהִי: Geheimnis, *secret*.

רוּב מְרוּבָא n. m. Rinne, *water-*
spout.

רוּחָא n. m. Mühle, *mill*.

רוּחִי n. p. m. Mitleid, *com-*
passion. | רוּחַ vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. רוּחַ; sf.

3 s. m. רוּחִיָּה; p. m. רוּחִיָּה,

1 s. רוּחִיָּה: lieben, *love*;

Pt. act. Freund, *friend*. |

Pa., Pt. act. מְרוּחִי: sich
 erbarmen, *have compassion*. ||

רוּחִיָּה n. f., sf. 1 p. רוּחִיָּה:

Liebe, *love*. || רוּחִיָּה n. m.

der Barmherzige, *the Com-*
passionate One.

רחץ vb. **Pe.**, Pt. pass. 1 s.

רָחִיצָנָא *vertrauen, trust.* ||

רָחִיצָנָא n. m., sf. 1 s. רָחִיצָנָא:

Vertrauen, trust.

רחק vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f.

מִרְחָקָא, 1 s. מִרְחָקִינֵן, 2 p.

מִרְחָקִיתוּ: *entfernen, re-*

move. || רָחִיקָא adj., d. רָחִיקָא:

s. f. רָחִיקָא: *fern, far,*

distant. || רְחוּקָא n. m., c.

רְחוּקָא: *Entfernung, distance.*

רחש **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶתְרַחֵשׁ;

Pt. s. m. מִתְרַחֵשׁ, p. m.

מִתְרַחֵשׁ: *sich ereignen,*

occur. || רַחֲשָׁא n. m. coll.

Gewürm, *worms.* [*moist.*

רטיב adj., d. רְטִיבָא: *feucht,*

רטן vb. **Pe.**, Pt. act. רָטַן:

murmeln, murmur.

ריח vb. **Af.**, Pt. act. מוֹרַח:

riechen, smell. || רִיחָא n. m.,

sf. 3 s. m. רִיחָה: *Geruch,*

smell. || רִיחָתֵן adj., d.

רִיחָתֵנָא: *wohlriechend, of*

a sweet odor.

רימא v. ראם.

ריפתא v. רעף.

ריק vb. **Af.**, Pt. act. מוֹרֵק:

ausleeren, empty out. || רִיקָן

adv. *leer, empty.*

רישא v. ראש.

רִכַּב vb. **Pe.**, Imp. רִכַּב; Inf.

לְמִרְכַּב, Pt. act. רִכַּב: *reiten,*

ride. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶרְכַּבָּהּ: *reiten las-*

sen, cause to mount.

רכך adj., f. רְכִיכָא: *zart,*

weich, tender, soft.

רוכלא (hebr.) n. m. Hausierer,

peddler.

אָרַבס vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶרַבֶּס:

verloren gehen, be lost.

רמא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 s. f. רְמָתָא; Impf. 2 s. m.

c. sf. 3 s. m. תְּרַמִּיָּה; Imp.

רְמִינְהי, s. f. 3 p. f. רְמִינְהי;

Inf. לְמִרְמָא; Pt. act.

s. m. רְמִינָא, 1 s. רְמִינָא;

pass. s. f. רְמִיָּא: *werfen,*

erheben, gegenüberstellen,

throw, lift, contrast. | **Itpe.**,

Pf. 3 s. m. אֶתְרַמִּי, f. אֶתְרַמִּיָּא,

אֶתְרַמִּי; Pt. s. m. מִתְרַמִּי:

sich ereignen, occur. | **Af.**,

Pt. act. 1 s. מְרַמִּינָא, 1 p.

מְרַמִּינֵן: *zusammenwerfen,*

cast together.

מרמון vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מְרַמֵּן:

winken, wink.

רמחא n. m. (f.) Speer, *spear.*

רמנא n. m. Granatapfel, *pome-*

granate.

רָנַן vb. **Pa.**, Pt. p. m. מְרַנֵּן: murren, *murmur*.

¹ רָעָא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נִרְעִי; Inf. לְמַרְעִי; Pt. s. m. d. רָעִיָּא; p. רָעוּ, רָעִי: weiden, *tend*; Pt. act. d. Hirt, *shepherd*.

² רָעָא n. m., רָעוּתָא n. f., c. רָעוּת: Wille, *will*.

¹ רָעַע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶרַע; Inf. לְאַוְרְעִי: Böses zufügen, *do evil*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. לְתַרַע; Impf. 3 s. m. לְתַרַע: sich verschlimmern, *grow worse*.

² רָעַע vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. רָעִיעָא; f. רָעִיעָא: schadhaft, *broken*. | **Af.**, Pt. 2 s. מְרַעַת: schadhaft machen, *impair*.

רִיפְתָא n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָּה: Brot, *bread*.

רָפַק vb. **Pe.**, Pt. act. רָפַק: pflügen, *plough*. || רָפָקָא n. m. Pflügen, *ploughing*. || רָפּוּקָא n. m. Pflüger, *ploughman*.

רָצָא (hebr.) vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶרְצִי; Pt. s. m. מְרַצִי: besänftigt sein, *be reconciled*.

רְקִיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament*.

רָקַק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. רָקַת, רָקָה; Impf. 3 s. f. רָקָה: speien, *spit*. || רָקָא n. m. Speichel, *spittle*.

רְשׁוּתָא (י) n. f., sf. 2 s. m. רְשׁוּתָּה: Erlaubnis, Darlehen, *permission, loan*. | מְרִי רְשׁוּתָא: Schuldner, *debtor*.

רָשִׁיעַ adj., d. רָשִׁיעָא; p. d. רָשִׁיעִי, רָשִׁיעָא: gottlos, *wicked*.

רָתַח vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. רָתַח; Pt. act. s. f. רָתַחָא; pass. p. m. רָתַחִי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil, be hot with anger*. | **Pa.**, Pt. pass. p. m. מְרָתַחוּ: erzürnt, *angry*. || רָתַחָא n. m. Zorn, *anger*.

רָתַמָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant*.

ש

שבע vb. Pe., Pt. act. שָׁבַע,

1 p. שָׁבַעִינָן, 2 s. שָׁבַעְתָּ:

satt sein, *be sated*. | Af.,

Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁבְּעַן;

Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m.

לְשַׁבְּעָה: sättigen, *satisfy*.

שהד v. סהד.

שְׁמאלָא n. m. Linke, *left hand*.

שנא v. סנא.

שְׁעָרָה n. m., sf. 3 s. m. שְׁעָרָה:

Haar, *hair*.

שְׁעָרִי (סְעָרְתָּא) n. f., p. שְׁעָרִי:

Gerste, *barley*.

שִׁפְתָּא n. f., p. c. sf. 3 s. m.

שִׁפְתָּתָה: Lippe, Rand, *lip*,
edge.

ש

שאב vb. Pe., Inf. מִשָּׁב; Pt.

act. s. m. שָׁיַב; p. m. שָׁיְבִי,

f. שָׁיְבָה: resorbieren, *absorb*.

שאר vb. Pa., Pf. 1 s. † שִׁירַתָּ;

2 s. m. שִׁירַתָּ: übrig lassen,

leave over. | Itpa., Pf. 3 s.

m. אֶשְׁתַּיֵּר: pass. || שָׂאָר n.

m. Rest, *remainder*.

שבא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שָׁבִיָּה; Pt. act.

p. m. שָׁבּוּ: gefangen neh-

men, *capture*. | Itpe., Pf.

3 s. m. אֶשְׁתָּבִי; f. אֶשְׁתָּבִי;

p. f. אֶשְׁתָּבִין: pass. || שְׁבִיָּא

n. m. Gefangenschaft, *cap-*

tivity.

שאל vb. Pe., Pf. 1 s. † שְׁאַלְתָּ;

שְׁאַלִי, sf. 3 s. m. שְׁאַלְתָּה;

3 p. m. שְׁאַלְתֶּנּוּהוּ, שְׁאַלְתֶּנּוּהוּ;

1 p. שְׁאַלְנָא; Imp. s. m. שְׁאַל,

p. m. שְׁאַלוּ; Inf. לְמִשְׁאַל;

Pt. act. שְׁאַל, p. m. שְׁאַלִי;

pass. s. f. שְׁאַלְתָּה: fragen,

entleihen, *ask, borrow*. |

Itpe., Pf. 1 s. אֶתְשַׁלִּי; 3 s.

m. אֶתְשַׁל; Impf. 3 s. m.

נִתְשַׁל; Inf. אֶתְשַׁלִּי; Pt.

מִתְשַׁל: die Auflösung eines

Gelübdes nachsuchen, *apply*

for the dissolution of a vow. |

Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.

m. שְׁאַלְתָּה; Impf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. f. לְשַׁלְתָּה; 3 p. m.

לְשַׁלְתֶּנּוּ; Imp. s. m. c. sf. 3

s. m. שְׁאַלְתָּה; Inf. לְשַׁלְתִּי;

Pt. act. s. m. מִשְׁאַל, p. m.

מִשְׁאַלִּין, 1 s. מִשְׁאַלְנָא: fra-

gen, *ask*; sq. שְׁאַלְתָּה sich er-

- kunden, *inquire*. || **Af.**, **Pf.** 3 s. f. **אִשְׁלָה**; **Inf.** **אִשְׁלִי**; **Imp.** s. m. c. sf. 1 s. **אִשְׁלֵן**; **Pt. act.** s. m. **מוֹשֵׁל**; p. m. **מוֹשֵׁל**: leihen, *loan*.
- ¹ **שָׁבַח** n. f., sf. 3 s. f. **שְׁבַחָהּ**; p. c. sf. 3 s. f. **שְׁבַחָהּ**: Nachbarin, *woman-neighbor*. || **שְׁבֻחָהּ** n. f., sf. 1 s. **שְׁבֻחָתִי**; 1 p. **שְׁבֻחוֹתִי**: Nachbarschaft, *neighborhood*.
- ² **שָׁבַח** n. m., p. **שְׁבִי**: Span, *splinter*.
- שָׁבַח** vb. **Pa.**, **Pf.** 3 p. m. **שָׁבְחוּ**: preisen, *praise*. | **Af.**, **Inf.** **אִשְׁבְּחוּ**; **Pt. act.** **מוֹשֵׁב**: verbessern, *improve*.
- שְׁבִילָה** n. m., p. **שְׁבִילִי**: Pfad, *path*.
- שָׁבַח** n. m., **שְׁבַחָהּ** n. f., **שָׁבַח** n. m. et f. 7. || **שְׁבַחָהּ**, **שְׁבַחָהּ**, **שְׁבַחָהּ** 17. || **שְׁבֻחָהּ** (hebr.) n. m., p. **שְׁבֻחָהּ**: Woche, *week*. || **שָׁבַח** vb. denom. **Itpe.**, **Pf.** 1 s. **אִשְׁתַּבַּחְתִּי**; **Impf.** 3 s. m. **לִשְׁתַּבַּח**: schwören, *swear*. | **Af.**, **Pf.** 1 s. c. sf. 2 p. m.
- אִשְׁבַּעְתִּי**: beschwören, *ad-jure*.
- שָׁבַח** vb. **Pe.**, **Pf.** 2 s. m. et f. **שְׁבַחְתָּ**; 2 p. m. **שְׁבַחְתָּ**; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **שְׁבַחְתָּהּ**, 3 p. m. **שְׁבַחְתָּהּ**; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. **שְׁבַחְתָּהּ**; 3 p. m. **שְׁבַחְתָּהּ**, sf. 1 s. **שְׁבַחְתָּהּ**, 3 p. m. **שְׁבַחְתָּהּ**; **Impf.** 1 s. c. sf. 3 s. m. **אִשְׁבַּעְתָּהּ**, 3 p. m. **אִשְׁבַּעְתָּהּ**; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. **לִשְׁבַּעְתָּהּ**; **Imp.** s. m. **שָׁבַח**, 1 s. **שְׁבַחְתָּהּ**, 3 s. m. **שְׁבַחְתָּהּ**, 3 p. m. **שְׁבַחְתָּהּ**; s. f. **שְׁבַחְתָּהּ**, sf. 3 s. m. **שְׁבַחְתָּהּ**; p. m. c. sf. 3 s. m. **שְׁבַחְתָּהּ**; **Pt. act.** s. m. **שָׁבַח**, 1 p. **שְׁבַחְתָּהּ**, 2 s. **שְׁבַחְתָּהּ**; pass. p. f. **שְׁבַחְתָּהּ**: übriglassen, hinterlassen, fahren lassen, zulassen, *leave over, leave behind, let go, permit*.
- שְׁבִירָה** n. p. m. Blindheit, *blindness*.
- שָׁבַח** vb. **Pa.**, **Pt.** s. f. d. **אִשְׁתַּבַּחְתִּי**: fehlerhaft, *erroneous*. | **Itpe.**, **Pf.** 3 p. **אִשְׁתַּבַּחְתִּי**: sich irren, *err.* || **שְׁבַחָהּ** n. f. Irrtum, *error*.
- שָׁבַח** n. f., a. **שָׁבַח**; p. **שְׁבִי**, **שָׁבַח**: Sabbat, Woche,

sabbath, week. | חַד בַּשָּׁבָא, אַרְבַּעָה, חֲמִישָׁה בִּשְׁ, מַעֲלֵי שַׁבָּתָא, חֲמִישָׁה בִּשְׁ, בִּשְׁ: Sonntag, Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, *Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday.*

שיבתא n. Name eines Dämons, *name of a demon.*

שגח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁגַּח; 3 s. f. אֶשְׁגַּחַת; Pt. act. מִשְׁגַּח: sich kümmern, *care, mind.*
שגר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. שְׁגִירָא: heizen, *heat.*

שדא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שְׁדִי, sf. 3 s. m. שְׁדִיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיָה, 3 p. שְׁדָנְהוּ, שְׁדָנְהוּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיתָה, שְׁדִיתָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. שְׁדִיוָה; Impf. 3 s. m. נִשְׁדִי, sf. 3 p. לְשְׁדָנְהוּ; Imp. s. m. שְׁדִי, sf. 3 s. f. שְׁדִיָה; Inf. לְמִשְׁדָּא; Pt. act. s. m. שְׁדִי, f. שְׁדִיָא, p. m. שְׁדוּ, 1 s. שְׁדִינָא, 2 s. שְׁדִי; pass. s. m. שְׁדִי, f. שְׁדִיָא, p. f. שְׁדִין: werfen, *cast.*

שדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. שְׁדָרְתִּיךְ, 3 s. m.

שְׁדָרְתָה; 3 s. m. שְׁדִר; f. שְׁדָרְתָה, sf. 3 s. m. שְׁדָרְתָה; 3 p. m. שְׁדָרוּ, sf. 1 p. שְׁדָרִינִן, 3 s. m. שְׁדָרוּה; Impf. 1 s. אֶשְׁדֵּר; 1 p. נִשְׁדֵּר, sf. 3 s. m. נִשְׁדָרְתָה; 3 s. m. לְשְׁדֵּר; 3 s. f. תִּשְׁדֵּר; Imp. שְׁדֵּר; Pt. act. s. m. מִשְׁדֵּר, p. m. מִשְׁדָרִי, 1 s. מִשְׁדָרְנָא: senden, *send.*

שדת n. m., שפתא n. f. 6. || שְׁתִּי, f. שְׁתִּיָה; 16. || שְׁתִּי, n. p. m. 60. || שְׁתִּיתָא n. f. 1/6.

שהא vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m. לְנִשְׁתַּהֲנוּ: zurückhalten, *detain.* | **Itpa.**, Impf. 3 s. m. לְשִׁתְּהִי: verweilen, *tarry.*

¹ שוא vb. **Pe.**, Pt. pass. שְׁוִי, p. שְׁוֹ: wert, preiswert, billig, *worth, cheap.* | **Af.**, Imp. p. אֶשְׁוֹ: sq. vb. billig, *cheap.*

² שוא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. שְׁוִי, sf. 2 p. שְׁוִינְכוּ, 3 s. m. שְׁוִיָה, 3 p. שְׁוִיָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁוִיָה; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. שְׁוִיוָה; Imp. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשְׁוִיָה;

Inf. לְשׂוּיָהּ, sf. 3 s. m. לְשׂוּיָהּ: setzen, machen, *set, render*.
 שׂוּם vb. Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשׂוּמָהּ: abschätzen, *estimate*.

שׂוּעַ vb. Pe., Pt. pass. p. f. שִׁיעַן: verpichen, glätten, *plaster, make smooth*. | Itpe., Pf. 3 p. אֶתְשַׁעוּ: glatt werden, *become smooth*. || שִׁיעָא n. m., שִׁיעָתָא n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay*.
 שׂוּף vb. Pe., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שִׁפִּיּוּהּ; Imp. שׂוּף; Pt. act. p. m. שִׁפֵּאָה; pass. p. m. שִׁפִּי, שִׁפִּי: reiben, abreiben, *rub, wear out*. | Pa., 3 p. c. sf. 3 s. f. שִׁפִּיּוּהּ: id.

¹ שׂוּקָא n. m. Marktplatz, *market place*.

² שִׁקָּא n. [f.] Schenkel, Fuß, *leg*.

שׂוּר vb. Pe., Impf. 2 s. m. שִׁר; Pt. act. שׂוּר: springen, *leap*. | Pa., Pt. act. מִשׂוּר: id.

שׂוּרָא n. m. Mauer, *wall*.

שׂוּשְׁבִינָא n. m. Hochzeitskammerad, *best man*.

שׂוּתָא v. שׂעָא.

שְׂחָדָא n. m. Bestechung, *bribe*.

שַׁחַט vb. Pe., 3 p. c. sf. 3 s. m. שְׂחָטוּהּ; Impf. 3 s. m. נִשְׁחַט; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שְׂחָטוּהּ: schlachten, *slaughter*.

שְׂחָנָא n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat)*.

שַׁחַר vb. Pa., Pt. act. p. m. מִשְׁחָרִי: fronen lassen, *impose forced labor*.

שַׁטָּא vb. Pe., Pt. act. s. m. d. שְׂטִיפָא Narr, *fool*. | שְׂטִיּוּתָא n. f. Torheit, *folly*.

שַׁטַּח vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶשְׁתַּטַּח: sich ausstrecken, *stretch oneself*.

שַׁטַּף vb. Pe., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שִׁטְפִּיתָהּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁטַפָּהּ: wegschwemmen, *wash away*.

שַׁטַּר vb. Pe., Impf. 1 s. אֶשְׁטַר; Inf. מִשְׁטַר: bestreichen, *smear (apply a salve)*. || שַׁטְרָא n. m., c. שַׁטַּר; sf. 1 s. שַׁטְרִי; 2 s. שַׁטְרָהּ; p. c. sf. 2 p. m. שַׁטְרִיכּוֹ: Urkunde, *document*.

שׂוּב vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שִׁיּוּבָהּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְשִׁיּוּבָן; Inf. c. sf.

3 s. m. לְשִׁיו[ו] בַּהּ: erretten, *deliver*.

שִׁיצָא n. m., p. שִׁיצִי: Flosse, *fin*.

שִׁירָאִי (gr.) n. m. p. Seide, *silk*.

שִׁישָׁא n. m. Alabaster, *alabaster*.

שָׁבָא vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁבְנָן[†]; 3 s. f. שָׁבְנָא; 3 p. m. שָׁבְנָו[†]; Pt. act. s. m. שָׁבָא, f. שָׁבְנָא, p. m. d. שָׁבְנִי, f. שָׁבְנָן: sich legen, liegen, schlafen, sterben, *lie down, lie, sleep, die*.

¹שָׁחָא vb. Pe. (Af.), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲיָתָה, f. אֲשַׁחֲתָהּ, p. m. אֲשַׁחֲתָנָהּ; 1 p. אֲשַׁחֲיָנָן[†]; אֲשַׁחֲתָנָהּ; 3 s. m. אֲשַׁחֲתָהּ, sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתָהּ, 3 p. m. אֲשַׁחֲתָנָהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתָהּ; 3 p. m. אֲשַׁחֲתָו[†]; אֲשַׁחֲתָהּ, sf. 3 s. m. אֲשַׁחֲתָהּ; Impf. 2 s. m. תִּשְׁכַּח; Pt. act. מִשְׁכַּח, 1 s. מִשְׁכַּחנָא, 2 s. מִשְׁכַּחַת; pass. s. m. שְׁכַּיָּח, f. שְׁכַּיָּחָא, 2 s. שְׁכַּיָּחַת: finden, *find*; Pt. pass. sich befindend, antreffbar, *found, frequent*. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אֲשַׁחֲתָהּ; Inf. אֲשַׁחֲתָהּ; Pt. p. m. מִשְׁכַּחֲתָן[†]: gefunden werden, *be found, be met with*.

²שָׁחָא (hebr.) vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁחָן, sf. 3 p. שָׁחָנָהּ; Pt. act. 1 p. שָׁחָיָנָן: vergessen, *forget*. | Itpe., Pt. s. f. מִשְׁכַּחַתָּהּ, pass.

מִשְׁכַּלָּי n. m., p. מִשְׁכַּלָּא: Becken, *basin*. | מִשְׁכַּלָּתָא, מִשְׁכַּלָּתָא n. f. kleines Becken, *small basin*.

שְׁכִינְתָּא n. f., p. שְׁכִינְתָּא: die Gegenwart Gottes, *the Divine Presence*. || מִשְׁכֵּן vb. pfänden, *pawn*. | מִשְׁכָּנְתָּא (כ) n. f. Pfand, *pledge*.

שְׁכָרָא n. m. Rauschtrank, *intoxicating drink*.

שָׁחָא vb. Itpe., Pf. 1 p. אֲשַׁחֲלִין: vergessen, *forget*.

שָׁלַח vb. Pe., Pf. 3 s. f. שָׁלַחַת; 3 p. f. שָׁלַחַת[†]; Impf. 3 s. m. לְשַׁלַּח; 3 p. לְשַׁלְּחוּ; Imp. שְׁלַח; Pt. pass. שְׁלִיחַ, d. שְׁלִיחָא, sf. 3 s. f. שְׁלִיחָה: 1. senden, *send*; Pt. pass. Bote, *messenger*; 2. ausziehen, *take off*. |

Pa., **Pt. act. p.** מִשְׁלָּחִי: ausziehen, *strip off*.
שֵׁלֵט vb. **Pe.**, **Impf. 3 s. m.** לְשַׁלֵּט; **Pt. act.** שָׁלַט: herrschen, *rule*. || שְׁלִיטָא n. m., p. שליטי: Herrscher, Machthaber, *ruler, potentate*. || שְׁלִטָּן n. m., d. שְׁלִטְנָא: Herrschaft, *dominion*.
 סְלִיחָא, שְׁלִיחָא n. f. Nachgeburt, *after-birth*.
שָׁלַל vb. **Itpalp.**, **Impf. 3 s. m.** לְשַׁתְּלֵשׁ: lose werden, *be loosened*. || שׁוֹשְׁלֵטָא n. f. Kette, *chain*.
שָׁלַם vb. **Pe.**, **Pf. 3 p.** שָׁלְמוּ; **Inf.** מְשַׁלֵּם: vollendet sein, *be completed*. | **Pa.**, **Impf. 1 s.** אֶשְׁלֵם; **3 s. m.** לְשַׁלֵּם; **Inf.** לְשַׁלּוּמִי; **Pt. act. 2 p.** מְשַׁלְּמָתוֹן: bezahlen, *pay*. | **Itpa.**, **Pt.** מְשַׁתְּלֵם; **1 s.** מְשַׁתְּלֵמָא, **2 s.** מְשַׁתְּלֵמָה: vergolten werden, bezahlt werden, *be requited, receive an indemnity*. || **Af.**, **Pf. 1 s.** אֶשְׁלֵמִי; **2 s. m.** אֶשְׁלֵמָה; **Inf. c. sf. 3 p. m.** לְאַשְׁלֵם[ו] מְנָהוּ: ausliefern, *deliver*. || שָׁלָם n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. לְ עֵבֶד שׁ' Frieden

stiften unter, *make peace among*. עֵבֶד שׁ' בְּהֵדִי Frieden schließen mit, *make peace with*. לְ יְהוֹב שׁ' לְ be-grüßen, *salute*. שְׁלָמָא עֲלֶיךָ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשָׁלְמָא adv. recht, *correct*. || שְׁלִמְנָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.

שָׁלַף vb., **Pt. pass. s. m.** שָׁלַף, **f.** שְׁלִיפָא: abziehen, *draw off*. || שְׁלֹפָא n. m., p. c. שְׁלֹפִי: der (das Schwert) herauszieht, zückt, *he who draws (the sword)*.

שְׁמָא n. m., sf. **1 s.** שְׁמִי; **2 s. m.** שְׁמָךְ; **3 s. f.** שְׁמָה; **3 p.** שְׁמִיהוּ: Name, *name*. | מְשֵׁם praep. wegen, *on account of*. | מְשֵׁם דְּ conj. weil, *because*.

שְׁמַיָּא n. p. m., c. שְׁמִי: Himmel, *heaven, Heaven*.

שְׁמָדָא n. m. Verfolgung, *persecution*.

שָׁמַט vb. **Pe.**, **Pf. 3 s. m. c.** sf. **3 s. m.** שְׁמִיטָה; **Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.** נִשְׁמִיטָה; **Inf. c. sf. 3 s. m.** לְנִשְׁמִיטָה; **Pt. pass. p. m.** שְׁמִיטִי: los-

machen, ablösen, *loosen*, *detach*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. שָׁמַעְתָּ; 3 s. f. c. sf. 1 s. שָׁמַעְתְּ; Pt. s. f. מִשְׁמָעָא, p. m. מִשְׁמָעִי, f. מִשְׁמָעָא: sich ablösen, lose werden, entschlüpfen, *become detached, loosened, escape*. || **Pa.**, Impf. 3 s. f. תִּשְׁמַע; Pt. act. s. f. מִשְׁמָעָא: erlassen, *remit*.

שָׁמַע n. m., p. שְׁמָעִי: Zwiebel, *onion*.

שָׁמַע adj. fett, *fat*. || שְׁמָנָא, שְׁמָנוּנָא n. m., sf. 3 p. שְׁמָנוּהוּ, שְׁמָנוּנִיהוּ: Fett, *fat*.

שָׁמַע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שָׁמַעְתָּ; 1 p. שָׁמַעְתָּ; 3 s. m. c. sf. שָׁמַעְתָּ, f. שָׁמַעְתְּ, p. שָׁמַעְתְּ; 3 s. f. שָׁמַעְתְּ, sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. נִשְׁמָעְתָּ; 3 p. c. sf. 2 s. m. נִשְׁמָעְתָּ; Imp. שָׁמַע; Pt. act. s. m. שָׁמַע, d. שָׁמַעְתָּ, sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ, p. שָׁמַעְתָּ, 2 s. שָׁמַעְתָּ; pass. s. m. שָׁמַעְתָּ, f. שָׁמַעְתָּ: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Impf. 3 p. f. לִשְׁמָעְתָּ; Pt. p. f. מִשְׁמָעָא: gehört

werden, *be heard*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. שָׁמַעְתָּ; Impf. 1 s. שָׁמַעְתָּ, sf. 3 s. f. שָׁמַעְתְּ; 3 s. m. c. sf. 1 p. שָׁמַעְתָּ

לִשְׁמָעְתָּ; Imp. p. f. שָׁמַעְתָּ; Inf. c. sf. 1 p. לִשְׁמָעְתָּ; Pt. act. שָׁמַע: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify*. || שְׁמָעָא, שְׁמָעָתָא n. f., p. שְׁמָעָתָא: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaitic halakic tradition*. || שְׁמָעָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. שְׁמָעָא: Ruf, *reputation*.

¹שָׁמַע vb. **Pa.**, Pt. act. מִשְׁמָע: bedienen, *attend*. | **Itpe.**, Impf. 3 s. m. לִשְׁמָעְתָּ; Inf. לִשְׁמָעְתָּ; Pt. 1 s. מִשְׁמָעָא: sich bedienen, *make use*.

²שָׁמַע n. f. Sonne, *sun*. שְׁמָעָא n. m. Sesam, *sesame*. שְׁמָעָא, שְׁמָעָא n. m. Ameise, *ant*.

שָׁמַע vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁמָעְתָּ;

Pt. pass. 1 s. מִשְׁמַתָּנָא: in den Bann tun, *excommunicate*. || שְׁמַתָּא n. f. Bann, *ban*.
 שָׁנָא vb. **Pe.**, Pt. act. שָׁנִי: verschieden sein, *be different*. | מִי שָׁנָא worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | לֹא שָׁנָא es ist nicht verschieden, *it is not different*. || **Pa.**, Pf. 1 s. שָׁנִי; 1 p. שְׁנִינָא; שְׁנִינָהוּ, שָׁנִין, sf. 3 p. שְׁנִינָהוּ; 3 s. m. שָׁנִי; Impf. 1 s. אֶשְׁנִי; 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁנִיָּה; Imp. שָׁנִי; Pt. act. s. מִשְׁנִי, p. m. מִשְׁנִי, f. מִשְׁנִי: 1. ändern, wechseln, *change*; 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction*, *answer an objection*. | **Af.**, Imp. אֶשְׁנִי: wechseln, *change*. || שְׁתָּא n. f., p. שְׁנִי, שָׁנִי; c. שָׁנִי; d. שְׁנִינָא; sf. 3 s. m. שְׁנִינָה: Jahr, *year*. | לְשָׁנָא nach einem Jahre, *after a year*.
 שָׁנָא n. f., p. שָׁנִי; sf. 1 s. שָׁנִי; 3 s. m. שְׁנִינָה: Zahn, *tooth*. | מִשְׁנַתָּא n. f. Fels, *rock*.
 שְׁנָרָא n. m. Katze, *cat*.

יִשְׁנָא v. שָׁן.
 שְׁעָתָא n. f., p. שְׁעִין, שְׁעִי: Stunde, *hour*. || הַשְׁתָּא adv. jetzt, *now*.
 שָׁעָא vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּעֵי; 3 s. f. אֶשְׁתַּעֵי; 3 p. m. אֶשְׁתַּעֵי; Imp. אֶשְׁתַּעֵי; Pt. act. מִשְׁתַּעֵי: erzählen, *relate*. || שׁוּתָא n. f. Gespräch, *talk*.
 שְׁעָבוּדָא v. עָבַד.
 שָׁעָרָא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שָׁעָרָא; Inf. לְשָׁעוּרִי: abschätzen, *estimate*. || שְׁעוּרָא n. m., c. שְׁעוּר: Maß, *measure*.
 שְׁפָטָנָא n. m. Tor, *fool*.
 שָׁפָא vb. **Pe.**, Imp. שָׁפָא; Pt. שָׁפָא: ausgießen, *pour out*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּפֵּא, pass.
 שָׁפַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שָׁפַל; Imp. שָׁפַל: nach unten sehen, *look below*. | **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. אֶשְׁפַּלוּ: niedrig machen, *lower*. || שָׁפִיל adj. niedrig, *low*. || בְּשָׁפַלָא bergab, *down hill*. || שְׁפּוּלָא n. m., p. sf. 3 s. m. לְהֵ: Saum, *skirt*.
 שָׁפַע **Pe.**, Pf. 3 p. שָׁפַע: strömen, *overflow*.

שָׁפַץ vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 p. f. שָׁפְצָנָהּ; Impf.
2 s. m. תִּשְׁפֹּץ: ausbessern,
repair.

שָׁפַר vb. **Pe.**, gefallen, *please*. ||
שָׁפִיר adj., d. שְׂפִירָא, f.
שְׂפִירָא, p. f. שְׂפִירָן: schön,
beautiful. | שְׂפִיר adv. recht,
correctly. || שְׂפָרָא n. m., sf.
2 s. m. שְׂפָרָה: Schönheit,
beauty.

¹שָׁקַח vb. **Pe.**, Pt. act. c. sf.
3 s. m. שְׁקִיחָה: ausschenken,
give to drink; Pt. act. Mund-
schenk, *butler*. | **Af.**, Pf.
1 p. sf. 3 s. m. אֶשְׁקִינָה;
3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁקִיחָה;
3 p. m. אֶשְׁקִינְהוּ; 3 p. c. sf.
3 s. m. אֶשְׁקִיחֶיהָ; Impf. 1 s.
c. sf. 2 s. m. אֶשְׁקִיךָ; Impf.
c. sf. 1 s. אֶשְׁקִינִי, p. c. sf.
3 s. m. אֶשְׁקִיחֶיהָ; Pt. act. p.
m. מִשְׁקוֹ: zu trinken geben,
give to drink.

²שָׁקַח vb. **Pe.** = שָׁקַל.

שָׁקַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † שְׁקַלְתָּ;
שָׁקַל, sf. 3 s. m. שְׁקַלְתָּהּ;
3 s. f. שְׁקַלְתָּא, 3 p. m.
שְׁקַלְנָהּ; 1 p. c. sf. 3 p.
שְׁקַלְנָהּ; 2 s. m. שְׁקַלְתָּ, sf.
3 p. שְׁקַלְתָּנָהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שְׁקַלְתָּהּ, f. שְׁקַלְתָּהּ;
3 s. f. † שְׁקַלְתָּהּ, שְׁקַלְתָּהּ, sf. 3
s. f. שְׁקַלְתָּהּ; 3 p. c. sf. 3
s. f. שְׁקַלְנָהּ, 3 p. שְׁקַלְנָהּ;

Impf. אֶשְׁקַל; 3 s. m. נִשְׁקַל,
sf. 3 p. לְשְׁקַלְנָהּ; 3 p. c.
3 s. f. לְשְׁקַלְנָהּ; Imp. שְׁקַל,
sf. 3 s. m. שְׁקַלְתָּהּ, 3 p.
שְׁקַלְנָהּ; s. f. שְׁקַלְתָּהּ; p. m.
שְׁקַלְתָּהּ; Pt. act. שְׁקַלְתָּ, p. שְׁקַלְתָּ;
1 p. שְׁקַלְתָּנִי, 2 s. שְׁקַלְתָּ; pass. s. m. שְׁקִילָא, f. שְׁקִילָא;
p. f. שְׁקִילָן: nehmen, *take*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּקַּל;
Pt. p. f. מִשְׁתַּקְלָן, pass.

שָׁקַר vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שְׁקַר;
Inf. שְׁקוּרִי, sq. בָּ: betrügen,
deceive. || שְׁקָרָא: Lüge, *lie*. ||
שְׁקָרוּרִי n. m. Lügner, *liar*.

שָׁרָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. שְׂרָיָה, f. שְׂרָיָה;
שְׂרָיָא, p. שְׂרָיָה; 3 s. f.
† שְׂרָתָהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. f.
† שְׂרָיָהּ, p. m. שְׂרָיָהּ, 3 p.
f. שְׂרָיָהּ; Impf. 3 s. m.
לְשָׂרִי; Imp. שְׂרִי; Inf. מִשְׂרָא;
Pf. act. שְׂרִי, p. שְׂרִי; pass.
s. m. שְׂרִי, f. שְׂרִיָּא: lösen,
erlauben, *loosen, permit*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּרֵּי;

Impf. 2 p. m. תִּשְׁתָּרוּ: Er-
laubnis erhalten, *receive*
permission. | Af., Pf. 3 s.
m. אֲשַׁרִּי: wohnen lassen,
cause to dwell. || מַשְׁרִיתָא
n. f., p. c. sf. 1 s. מַשְׁרִיתִי:
Lager, *camp*; p. Truppen,
troops. || שְׁרוּתָא n. f., sf.
2 s. m. שְׁרוּתָא(י): Mahlzeit,
meal.
שרבב vb. It., Pf. 3 s. m.
אֲשַׁתְּרַבֵּב; Inf. אֲשַׁתְּרַבֵּב:
herabgleiten, *slip down*.
שְׁרָגָא n. m., p. שְׁרָגִי: Lampe,
lamp.
שְׁרִיקָא n. m., p. שְׁרִיקִי: Flecken,
Faden, *spot, thread*.
שרף vb. Pe., Impf. 3 s. m.
נִשְׂרַף: schlürfen, *sip*.
שְׁרִיר adj. p. f. שְׁרִירָא: fest,
firm.
שַׁח v. שדח.
שַׁח v. שנא.
שְׁחִי vb. Pe., Pf. 2 s. m. שְׁחִיתָ;
sf. 3 s. m. אֲשַׁחִיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׁחִיתָה; Impf.
1 p. נִשְׁחִי; 2 s. m. תִּשְׁחִי;

p. תִּשְׁחִי; Imp. שְׁחִי;
p. m. אֲשַׁחֵח; Inf. מִשְׁחָא,
לְמִשְׁחָא; Pt. act.
שְׁחִי, 2 s. שְׁחִיתָ: trinken,
drink. || מִשְׁחָא n. m. Ge-
tränk, *drink*.
שְׁחַל vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁחַלִּי;
2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁחַלְתָּה;
3 p. שְׁחַלּוּ; Impf. 1 s. אֲשַׁחֵל;
Pf. act. שְׁחַל, p. שְׁחַלִּי, 1 s.
שְׁחַלְנָא: pflanzen, *plant*.
שְׁתָּפָא n. m., p. שְׁתָּפִי: Genosse,
partner. || שְׁתָּפוּתָא n. f. Ge-
nossenschaft, *partnership*. ||
שתף vb. denom. Pa., Impf.
3 s. m. לְשַׁתֵּף: zugesellen,
associate. | Itpa., Impf. 1 s.
אֲשַׁתְּפֶה; 3 s. m. לְשַׁתְּפֶה;
Infin. אֲשַׁתְּפוּי, sq. בְּהִידִי:
sich beteiligen, *take part*,
participate.
שְׁתַּק vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתַּקִּי;
אֲשַׁתַּק; 3 s. m. שְׁתַּק; 3 p.
אֲשַׁתְּקוּ; Pt. act. שְׁתַּק: schweigen, *be*
silent. || שְׁתִּיקוּתָא n. f.
Schweigen, *silence*.

ת

תַּאֲנָא n. m., s. f. תַּאֲנָה: Krone,
crown.

תַּאֲנִתָּא n. f., p. תַּאֲנִי: Feige,
fig.

תבזחא n. f. Arche, *ark*.

תבנא n. m. Stroh, *straw*.

תבע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 p. m. תבעתנהו: auffordern, *ask, accost*.

תבר vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c.

sf. 3 p. m. תברנהו: zerbrechen, *break*. | **Itpe.**, Pf.

3 s. m. אֶתְּבַר; Impf. 3 s. m.

לִתְּבַר: pass. || תברא n. m. Unglück, *misfortune*.

תגרא v. גרא.

תגרא (ass.) n. m. Kaufmann, *merchant*.

תוב vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תבנא;

3 s. m. תב; Imp. s. f. תובי:

zurückkehren, *return*. | **Af.**,

1 p. תבנא, sf. 2 s. m.

אֶתְּבַנָּה, 3 s. m. אֶתְּבַנָּה,

3 p. m. אֶתְּבַנָּה; 2 s. m. c. sf.

1 s. אֶתְּבַתָּן; 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶתְּבַתָּה; Pt. act. s. m.

מְתַבֵּי, מוֹתֵב, p. m. מְתַבֵּי,

2 s. מוֹתֵבָה: Einwendung

erheben, *raise an objection*. |

Ittaf., Pf. 3 s. m. אֶתְּבַתָּב:

widerlegt werden, *be refuted*. ||

תויבתא n. f., p. תויבתא:

Widerlegung, *refutation*. ||

תוב, תו adv. wiederum,

again.

תומא n. m. Knoblauch, *garlic*.

תורא n. m. Ochs, *ox*.

תותבא (etym.?) n. m., p. 1 s.

יֵבִי: Kleid, *garment*.

תוחתי, תוחתי, תוחתי praep.,

sf. 2 s. m. תותך; 3 s. m.

תותיה, p. m. תותיהו: unter,

under. || מלתחת adv. unten,

beneath. || תתא, תתא adj.,

d. תתאה; p. תתאי: unterer,

lower. || לתתי, לתתי adv.

unten, *beneath*. || תתא vb.

denom. **Pa.**, Impf. 3 s. m.

לתתי; 1 p. נתתי: nach unten

bringen, *bring down*.

תחל v. חלל.

תבא n. m. Tisch, *table*.

תכלא n. m. Kinderlosigkeit,

childlessness.

תכלא n. m., p. תכלי: Schmerz,

pain.

תכלתא n. f. Purpur(farbe und

-stoff), *violet (color and*

stuff).

תבטקא, תבטקא (pers.?) n. m.,

p. יֵקִי: Thronsessel, *chair*.

תלינא vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תלינא;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תליה,

p. f. תלינהי; 3 p. תלו; Impf.

2 p. m. תתלו; Pt. act. s. m.

תלי; pass. s. f. תליא: (auf-)

hängen, *hang (up)*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶתְּלִי, p. אֶתְּלוּ: pass.; angezündet werden, *be kindled*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. אֶתְּלִי; Imp. אֶתְּלִי(א): anzünden, *light*.

תִּלְגָּ n. m., d. תִּלְגָּא: Schnee, *snow*.

למד v. תִּלְמִידָא, תִּלְמוּדָא

תּוֹלַעַנָא adj. d. purpur-rot, *scarlet*.

תִּלְתָּ n. m., תִּלְתָּא n. f. 3. || תִּלְתָּא f. †, תִּלְתִּי, תִּלְתִּי עֲשֶׂה 13. || תִּלְתִּי n. p. m. 30. || תִּלְתִּי: dritter, dreifach, *third, threefold*. || תִּלְתָּא, תִּלְתָּא n. m. $\frac{1}{3}$; drittgeboren, *born third*.

תַּמָּן adv. dort, *there*.

תַּמָּה vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f.

תַּמִּידָא: sonderbar, *strange*. |

Af., Inf. אֶתְמוּדִי; Pt. מִתְמָה: sich wundern, *be astonished*.

תִּמְיָדָא (hebr.) n. m. das tägliche Opfer, *the daily sacrifice*.

תִּמְנִי n. m., תִּמְנִיא n. f. 8. ||

תִּמְנִי עֲשֶׂה f. †, תִּמְנִי

תִּמְנִי 18. || תִּמְנִי n. p. m. 80. ||

תִּמְנִיא n. m.

achter, *eighth*. || תִּמְנִיא n. f. Achtelmaß, *measure of an eighth*.

תַּמְרָא n. m., p. תַּמְרִי: Dattel, *date*.

תַּנְא n. d. m., sf. 1 p.

תַּנְיָא, 2 p. תַּנְיָא, 3 p.

תַּנְיָא n. d. f. 2. ||

תַּנְיָא; תַּנְיָא; תַּנְיָא

12. || תַּנְיָא adj., f.

תַּנְיָא: zweiter, *second*. ||

תַּנְיָא n. f., sf. 1 p.

תַּנְיָא: Misna. ||

תַּנְיָא vb. denom. **Pe.**, Pf. 1 s.

תַּנְיָא, sf. 3 p. f.

1 p. †, תַּנְיָא, sf. 3 p. f.

2 p. c. sf. 3 s. f.

תַּנְיָא; Impf. 3 s. m.

תַּנְיָא; Inf. תַּנְיָא; Pt. act.

תַּנְיָא; pass. s. f. תַּנְיָא: einen

Lehrsatz der Mišna, die

Misna vortragen, *recite a*

paragraph of the Mishna,

the Mishna, | **Pa.**, Impf. 3

s. m. תַּנְיָא; Inf. תַּנְיָא: eine

Erläuterung zur Mišna vor-

tragen, *utter an inter-*

pretation of the Mishna. |

Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

תַּנְיָא; Imp. 3 s. m. c. sf.

1 s. תַּנְיָא; Imp. p. תַּנְיָא: die

Mišna lehren, *instruct in the Mishna*. || תנא n. m., p. תנאי: Tanna (doctor Mišnicus).
² תנא vb. Af., Pf. 3 p. m. תנאו: verabreden, *make an agreement*.
 תנח v. נוח.
 תנינא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster*.
 תנורא n. m., p. תנורי: Ofen, *oven*.
 תעלא n. m., p. תעלי: Fuchs, *fox*.
 תעניתא v. ענא.³
 תפס vb. Pe., Pf. 2 p. c. sf. 3 s. f. תפסיתיה, תפסיתיה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה (תפשיה); 3 p. m. c. sf. 3 s. m. תפסוה; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. תפשיה; p. m. c. sf. 3 s. m. תפסוה, f. תפסוה; Pt. act. s. m. תפס, p. m. תפסין; תפשי, תפסין[†]: ergreifen, in Besitz nehmen, *seize, take possession*. | Itpe., Pt. 2 s. m. תפסית: ergriffen werden, *be seized*.
 תפא vb. Pe., Pf. 2 p. תפיתו: speien, *spit*.
¹ תקל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. תקלה; Impf. 3 s. m. לתקל, Pt. act. תקל: 1. wägen, *weigh*; 2. wiegen, aufwiegen, *weigh, be equal*. || מיתקלא (ק), sf. 3 s. m. מיתקלה, מיתקלה: Gewicht, *weight*.
² תקל vb. Itpe., Pf. 3 s. m. איתקל, f. איתקלא: straucheln, *stumble*.
 תקן vb. Pe., Pt. act. p. f. תיקנו: gerade, recht, *straight, right*. || Pa., Pf. 3 s. m. תיקן, p. m. תיקון, תיקנו[†]; Inf. לתקוני; Pt. pass. s. m. מיתקן, f. d. מיתקנתא: anordnen, richtig stellen, *order, set in order*. || תקנתא n. f., sf. 3 s. m. תיקנה: Verordnung, Besserungsmittel, *ordinance, means of improvement, remedy*.
 תקף vb. Pe., Pt. act. p. m. תיקפי: stark sein, *be strong*. | Itpa., Pt. p. m. מיתקפו: sich anstrengen, *strain oneself*. | Af., Pt. act. מיתקף: eine starke Frage stellen, *ask a strong question*. || תקפא n. m., c. תקף: Stärke, Heftigkeit, *strength, vehemence*.
¹ תרא vb. Pe., Impf. 3 p. לתרו: aufweichen, *dissolve*.

² תרא vb. Af., Pf. 1 p. אֶתְרִינָּן: warnen, <i>forewarn</i> .	תְּרִינִיתָא n. f. Cypresse, <i>cypress</i> .
תִּרְבָּא n. m. Fett, <i>fat</i> .	תְּרִנְגוּלָא (תְּרִנְגוּלָא) n. m. Hahn, <i>cock</i> .
תִּרְגְּמוּ vb., Pf. 3 p. m. תִּרְגְּמוּ: übersetzen, erklären, <i>translate, interpret</i> .	תְּרִנְגוּלָתָא n. f. Henne, <i>hen</i> .
תִּרַּךְ vb. Pa., Pf. 3 s. m. תִּרַּךְ: verstoßen, <i>repudiate</i> .	תִּרְעָא n. m. Tür, <i>door</i> .
תִּרַּם vb. denom. Af., Pf. 2 s. m. תִּרַּם; 2 p. m. תִּרְסִי: sich widersetzen, <i>oppose</i> .	תִּרְעָא vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. תִּרְעָנָהוּ; Pt. act. תִּרְעָן; pass. s. f. d. תִּרְעָתָא: zu rechtstellen, richtig stellen, <i>set aright, correct</i> .
תִּרְסִי n. m. Widersetzlichkeit, <i>rebelliousness</i> .	תִּשְׁעָא n. m., תִּשְׁעָה n. f. 9. תִּשְׁעָא, f. תִּשְׁעָה: 19. תִּשְׁעָא, f. תִּשְׁעָה: 19.

B.

Hebräisches Wörterverzeichnis. *Hebrew Glossary.*

אֶבְנָה n. f. Fackel, <i>torch</i> .	אמר vb., Inf. כְּלוּמַר: das will sagen, <i>that is</i> .
אֶהֱלִיתָ n. f., p. אֶהֱלִיתָ: Überdachung, <i>covering</i> .	אֲפִלוּ conj. obwohl, <i>although</i> .
אָחַר vb. Pi. Pt. pass. מֵאַחַר: verspätet, <i>belated, postdated</i> .	בִּדְאִין n. m., p. בִּדְאִין: Lügner, <i>liar</i> .
אֵי adv. nicht, <i>not</i> .	בִּדְלָה n. f. Segenspruch am Sabbatausgang, <i>benediction at the outgoing of the sabbath</i> .
אֵלָּה adv. weiter, <i>further on</i> .	
אִלְמָלֵא conj. wenn nicht, <i>if not</i> .	

בוא n. f. Untergang,
setting.

בול (gr.) n. m., p. בּוֹלָאוֹת:
Ratsherr, *councillor*.

בחר vb. Ho., Pt. מִבְּחָר: aus-
erlesen, *choice*.

בטה vb. Ho., Pt. 1 s. מִבְּטַחְנִי:
gewiß sein, *be certain*.

בטל vb. Pi., Pf. 3 s. f. בִּטְלָה:
unterbrechen, *interrupt*. ||
בטול n. m. Unterbrechung,
interruption.

בקש vb. Nitp. = Hitp.

ברא n. f. Schöpfung,
creation. || בְּרִיָּה n. f. Ge-
schöpf, *creature*.

ברר n. f. Sonderung,
separation, selection.

בת n. f. || בַּת קוֹל Stimme,
voice. || בְּבַת אֶחָת auf Ein-
mal, *at one and the same time*.

גָּבַהּ vb. einziehen, *collect*.

גוי n. m. Nichtjude, *Gentile*.

גוף n. m. Körper, Wesen,
body, essence.

גִּיּוּרָה n. f.: גִּיּוּרָה שָׁוָה Ana-
logie-Beweis, *proof by ana-*
logy.

גָּמַר n. m. Vollendung, *com-*
pletion.

גִּרְגֵּרֶת n. f. Feige, *fig*.

גִּרְגָּרֹן n. m. Schlemmer, *glutton*.

הִגָּמָה (gr.) n. f. Gleichnis,
likeness.

דֶּק n. m., p. דֶּקִּין: Flor im
Auge, *cataract*.

דָּקָל n. m. Palme, *palm-tree*.

הֵי־אֵךְ adv. wie? *how?*

הפרכוס (gr.) = *ὑπαρχος*.

יָדִי n. m., p. יָדָאוֹת: Gewiß-
heit, *certainty*. || יָדִי adv.
gewiß, *certainly*.

יָפִי adj., p. יָפְאִין: würdig,
worthy.

וון vb. Ni., Pt. נִוּוֹן: gespeist
werden, *be fed*.

חול vb. Pf. 3 s. m. חָל: fallen,
fall.

חָם וְשָׁלוֹם Gott behüte, *God*
forbid.

חֲזָקָה n. f., c. חֲזָקָה: Prä-
sumtion, *presumption*.

חלק vb. Ni., verschiedener
Meinung sein, *be of a dif-*
ferent opinion.

חֲמָה n. f. Sonne, *sun*.

חֶמֶר vb. Pt. pass. חָמַר: schwer, *heavy, weighty*.

בְּחַמַּת praep. wegen, *on account of*.

טוּל vb. Hi. werfen, *cast*.

טָלִית n. f. Mantel, *mantle*.

טָפַל vb. Ni. sich anschließen, *attach oneself*.

יֵאֵל conj. da, *since*. ||

הֵילֵכָה adv. also, *hence*.

יִסְוִרִין n. p. m. Leiden, *suffering*.

יְשִׁיבָה n. f. Akademie, *college*.

יִשַׁר Pi. stark machen, *make strong*.

בִּי praep., sf. 1 s. בְּמוֹתִי.

יָשַׁב conj. sobald als, nachdem, *as soon as, since*.

כֵּן adv. so, *thus*.

כֵּן adv. hier, *here*. | מִכֵּן von jetzt ab, *from now on*.

כָּנַס vb. Ni. eintreten, *enter*.

חֲבִיטָא Abtritt, *privy*.

כִּפְּרָה n. f. Sühne, *atonement*.

כָּרַךְ vb. umschlingen, *wind about*.

לוּה¹ vb. Pa. begleiten, *accompany*.

הֶלְוָאָה n. f. Darlehen, *loan*.

לְשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning*.

מַה־שֵּׁ. dasjenige, welches, *that which*. || אַחַת בְּכַהּ עַל- um wieviel mehr, *how much the more*.

מִיתָה n. f. Tod, *death*.

מִן־ praep., sf. 3 s. m. הֶפְנוּ.

מִנָּן n. m. Zahl, *number*.

מִסְרִי vb. Pt. act. 1 s. מָסַר.

מִרְגָּלִית (gr.) n. f., p. מִרְגָּלִית: Perle, *pearl*.

נִדְוִי n. m. Bann, *excommunication*.

נָטַל vb. erheben, nehmen, *lift, take*.

נִיב שְׁפָתַיִם Oberlippe, *upper lip*.

נִסְיָן n. m., p. נִסְיָן: Wunder, *miracle*.

סָבַב vb. Hi. zu Tische liegen, *recline at table*.

סָבַר vb. Pt. pass. סָבַר mei- nend, *of the opinion*.

סִיחַ n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass*.

סִנְיָה n. m. Ansatz, *attachment*.

סִפְקָה n. m., p. סִפְקוֹת: Zweifel, *doubt*.

סרב vb. **Pi.** sich weigern, *refuse*.

סתר vb. widersprechen, *contradict*.

עגל vb. **Pi.** einen Kreis bilden, *form a circle*.

עוד vb. מבעוד יום während des Tages, *while it is yet day*.

עין praep. מֵעֵין nach Art von, *after the manner of*.

עכשו adv. jetzt, *now*.

עלב vb. bedrücken, *oppress*; Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable*. | **Ni.** pass.

עלה vb. angerechnet werden, *be counted*. | **Hi.** nennen, *name*.

ענוותנות n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility*.

עצמי : עצם ich selbst, *myself*.

ערבית n. f. Abend, *evening*.

ערוד n. m. Wildesel, *wild ass*.

פגיון (lat.) n. m. pugio.

פגם n. m. Verschlimmerung, *deterioration*.

פחת verringern, *lessen*.

פניי conj. weil, *because*.

פנה vb. **Ni.** die Notdurft verrichten, *ease oneself*.

פרש vb. sich absondern, *separate oneself*.

פרידה n. f. Taube, *dove*.

פריה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness*.

פרוסבול (gr.) = בולבטי *πρὸς βουλευτάς*.

פתיחה n. f. Anfang, *commencement*.

מצוה n. f. Gebot, *commandment*. || Wohltat, *good deed*.

צחח vb. **Pilp.** polieren, *polish*.

קדם vb. vorangehen, *go before*. | **Ho.** Pt. מקדם verfrüht, *antedated*.

קום praep. במקום anstatt, *in the place of*.

קריה n. f. Lesen, *reading*. ||

מקרא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse*. [ground.

קרקע n. m. Grund und Boden,

ראיה n. f. Beweis, *proof*.

רַבֵּנוּ : רבב unser Lehrer, *our teacher*.

רביה n. f. Mehrung, *multiplication*.

מרדה n. m. Schaufel, *shovel*.

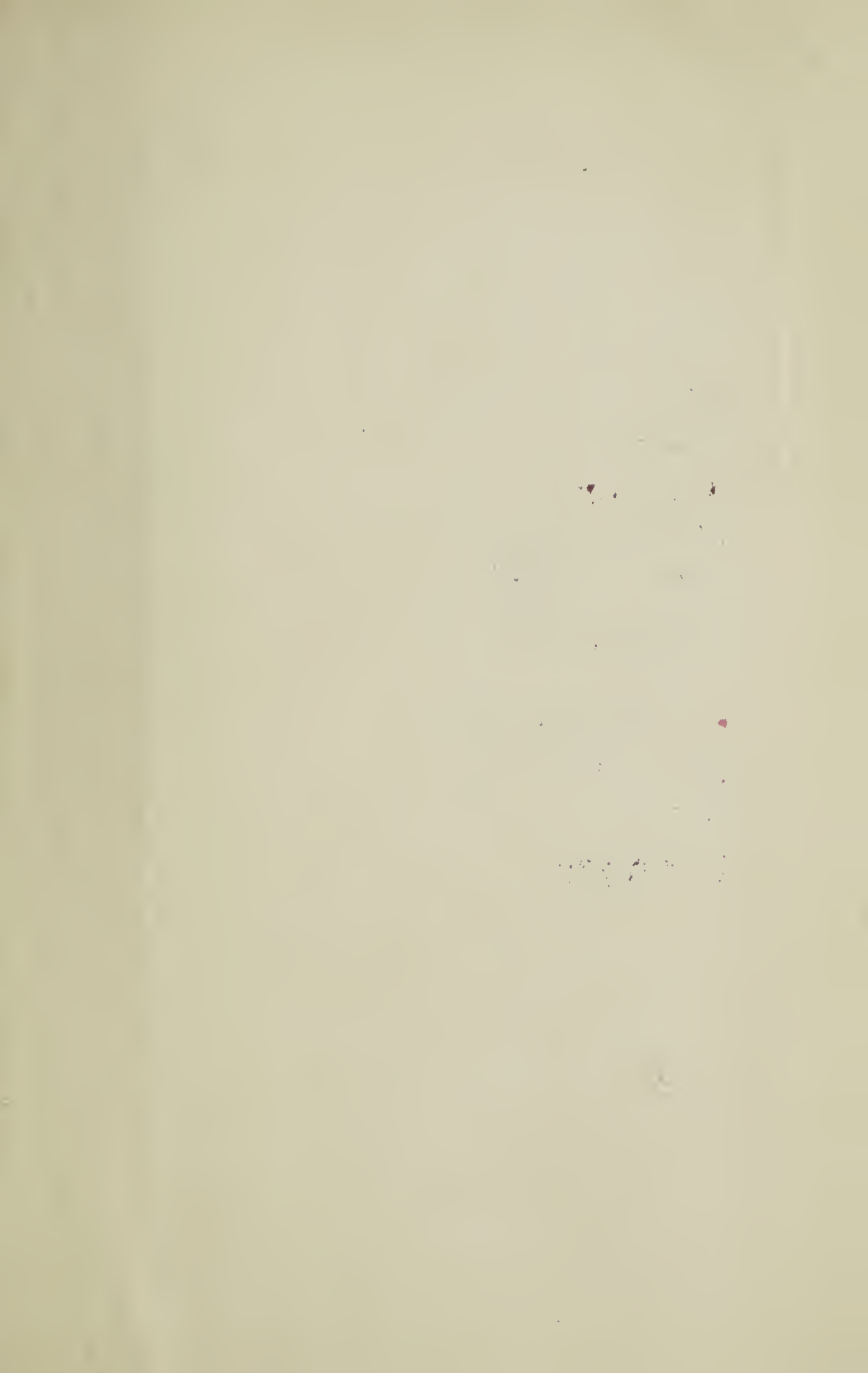
רפף. עין. רפף: Augenblick, <i>twinkling of an eye.</i>	שכח vb. Hitpa. , vergessen werden, <i>be forgotten.</i>
רעה. רשות n. f. Erlaubnis, <i>permission.</i>	בין השמשות: שמש dämmerung, <i>twilight.</i>
ש: nota relationis. שלי: mein, <i>my.</i> של: nota genitivi.	שמש vb. Pi. , dienen, <i>serve.</i>
בשביל praep. wegen, <i>on ac-</i> <i>count of.</i>	שנה vb. Pu. , Pt. ungewöhn- lich, <i>extraordinary.</i>
שחר n. m., p. שחרין, שחרית n. f.: Morgenzeit, <i>dawn.</i>	שנה. משנה n. f. <i>Mišna.</i>
שטר n. m., p. שטרות; c. שטרי (שטרי): Schriftstück, <i>docu-</i> <i>ment.</i>	משעה ש: von der Zeit, da, <i>from the time when.</i>
שכיבה n. f. Liegen, <i>lying</i> <i>down.</i>	תחל [תחלה] vb. denom. Hi. , anfangen, <i>begin.</i>
	תני n. m. Bedingung, <i>condition.</i>
	תקן vb. Hi. , verordnen, <i>esta-</i> <i>blish, order.</i>

Date Due

[illegible]

PJ5302 .M33

A manual of the Aramaic language of the

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00076 2783